

Skolverkets årsredovisning 2013

www.skolverket.se

Diarienummer: 2014:183

ISBN: 978-91-7559-084-4

Grafisk produktion: Typisk Form designbyrå

Omslagsfoto: Leif Johansson/Bildarkivet

Skolverkets årsredovisning 2013

Innehåll

Generaldirektörens förord	7
Inledning	9
Resultatredovisning	11
Resultatredovisning	12
Sammanfattning av verksamheten under året	13
Skolverket ansvarar för en bred verksamhet	13
Fortsatt implementering av skolreformerna	13
Omfattande hantering av nationella prov	13
Ökad uppmärksamhet på frågor om skola och arbetsliv	13
Verksamheten med lärarlegitimation tog stora steg framåt	14
Växande verksamhet för skolutveckling	14
Oroande PISA-resultat – en del av Skolverkets uppföljning och utvärdering	15
Stort intresse för förskola och skola	15
Exempel på insatser för olika skolformer	16
Verksamhetens kostnader och intäkter	17
Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift	17
Nationell utveckling utgör stora delar av verksamheten	17
Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform	19
Verksamhetskostnader per uppdrags- och verksamhetstyp	21
Intäkter	22
Transfereringar	22
Avgiftsbelagd verksamhet	23
Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras	23
Uppföljning och utvärdering	26
Lägesbedömningen	27
Nationell uppföljning	27
Förändringar i uppföljningssystemet	28
Utveckling av lärarregistret	31
Samverkan med andra myndigheter, huvudmän och organisationer om statistiken	32
Uppföljningsstudier	33
Nationell utvärdering och utredning	36
Utvärderingsstudier	36
Internationella studier	38
Styrning	42
Styrdokument	43
Grundskolan	43
Gymnasieskolan	43
Gymnasiesärskolan	44
Riksprislistan	44
Implementering	44
Vissa insatser som rör flera skolformer	44
Pedagogisk omsorg, förskola och förskoleklass	46
Grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan och fritidshemmet	46
Gymnasieskolan	48
Gymnasiesärskolan	49
Vuxenutbildningen	50

Övriga insatser	52
Det nationella provsystemet	53
Nationella prov	53
Bedömningsstöd	58
Handläggning	58
Grundskolan	58
Gymnasieskolan	59
Vuxenutbildningen	60
Dansarutbildningen	60
Särskilda uppdrag om yrkesutbildning inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen	61
Övriga uppdrag avseende vuxenutbildningen	69
Övrigt	70

Nationell skolutveckling 74

Fortbildning	75
Fortbildning av lärare och fritidspedagoger samt speciallärarutbildning – Lärarlyftet II	75
Fortbildning av förskollärare och förskolechefer	80
Rektorsutbildning	84
Rektorsprogrammet	84
Rektorslyftet	89
Studie- och yrkesvägledning	92
Kurser	92
Konferenser	92
Samverkan	93
Internationell representation	93
Samråd	94
Forskningsspridning	94
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	96
Matematiksatsningen 2009–2011	96
Matematiklyftet	96
Naturvetenskaps- och tekniksatsningen	101
Uppdrag i anslutning till värdegrund med mera	103
Användningen av informations- och kommunikationsteknik	106
Alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT)	108
Språk-, läs- och skrivutveckling	109
Entreprenörskap i skolan	114
Systematiskt kvalitetsarbete och BRUK	116
Skapande skola	116
Utmärkelser	116
Övriga uppdrag	118
Barns flerspråkiga utveckling	118
Stöd till skolor i utanförskapsområden	119
Hantering av statliga stöd och bidrag	121

Hantering av statliga stöd och bidrag 123

Karriärsteg för lärare	123
Elevhälsa	126
Statsbidrag för utbildning i svenska för invandrare	129
Sfi-bonus	130
Behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen	130
Kompetensutveckling för lärare i yrkesämnen	131
Yrkesinriktad vuxenutbildning	131
Gymnasial lärlingsutbildning	132

Studie av statsbidraget till arbetsgivare	132
Svensk undervisning i utlandet	133
Försöksverksamhet med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan	135
Omsorg på obekväm arbetstid	135
Kostnader för administration av statsbidrag	135
Användning av medel på anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	138
Utbildningsinformation	142
Skolverket.se	142
Upplysningstjänsten	145
Övriga informationskanaler	147
Skolverkets nyhetsbrev	147
Sociala medier	147
Webbplatsen Utbildningsinfo	148
EMIL – en standard för utbildningsinformation	148
Skolverkets nav för utbildningsinformation	149
Ploteus	149
Välja skola	149
SIRIS	150
Skolverket i medier	150
Språkprojektet	150
Fortsatt informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena	151
Informationskampanj för att få fler män till förskolan	151
Utländska studiebesök 2013	152
Legitimation för lärare och förskollärare	153
Legitimation för lärare och förskollärare	155
Övrig återsrapportering	157
Funktionshinderspolitik: sektorsansvar	158
Miljömålsarbetet	159
Nyanlända barn och ungdomar – ansvar inom verksamhetsområdet	159
Nationella konferenser	161
Information om det fria skolvalet	161
Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen	162
Internationella engagemang i sammanfattning	163
Samverkan med andra myndigheter och organisationer	164
Internt kvalitetssäkringsarbete	167
Dialog med målgrupperna	167
Intern styrning och kontroll	168
Överenskommelse med Statens servicecenter	170
Personal och kompetens	170
Personalstruktur	170
Attrahera och rekrytera medarbetare	171
Utveckla och behålla medarbetare	173
Chefsförsörjning	174
Arbetsmiljöarbete	174
Sjukfrånvaro	175
Finansiell redovisning	177

Generaldirektörens förord

Utbildning och skola är en stor och viktig del av vårt samhälle. Att förskolan och skolan fungerar väl i alla sina delar är av fundamental betydelse såväl för den enskilda individen som för samhället i stort. Detta gör Skolverkets uppdrag både angeläget och utmanande. Skolverket arbetar för kvalitet och likvärdighet i förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning. Vi värnar om att stödja huvudmännens och personalens professionella ansvarstagande.

Stora delar av vår verksamhet styrs av regeringsuppdrag givna i regleringsbrev eller i särskild ordning. Även under 2013 har en stor del av vårt arbete utgjorts av olika insatser för att de pågående reformerna ska bli verklighet.

Skolverket styr verksamheterna övergripande genom att utforma och informera om olika slags nationella styrdokument. Vi ger stöd för utveckling av verksamheten och vi tar fram bred och djup kunskap om och för skolans område. Vi sprider information till olika målgrupper, främst skolhuvudmän, rektorer, lärare, föräldrar och elever. Flera stora utvecklingsinsatser har under året gjorts inom matematikområdet, inom naturvetenskaps- och teknikområdet samt i arbetet med värdegrundsfrågor. Samverkan med andra myndigheter och organisationer liksom internationella engagemang är viktiga delar i vår verksamhet. Skolverket tillämpar ett öppet arbetssätt och involverar ett stort antal experter och sakkunniga i våra insatser.

En viktig uppgift för myndigheten har varit arbetet med professionell utveckling och legitimering av lärare och förskollärare, liksom inrättandet av karriärtjänster. Arbetet med lärarlegitimationer har även under 2013 ökat kraftigt i omfattning. Vid slutet av 2013 hade Skolverket lyckats med föresatsen att fatta beslut om legitimationer för den stora merparten av de 180 000 lärare och andra yrkesgrupper i utbildningssystemet, som dittills ansökt om legitimation.

I Skolverkets lägesbedömning 2013 redovisade myndigheten sin samlade bedömning av situationen och utvecklingen inom förskola, skola och vuxenutbildning. Tre övergripande utvecklingsområden pekades ut som viktiga för att möta den svenska skolans utmaningar: att alla skolor måste utvecklas till bra skolor, att tillgången till kompetenta lärare behöver säkras och att skolor och huvudmän behöver långsiktighet.

I december 2013 publicerades resultaten från den så kallade PISA-undersökningen. Den visade att svenska elevers resultat i matematik, läsförståelse och naturvetenskap har sjunkit och att Sverige nu befinner sig på en oroväckande låg nivå jämfört med andra länder i OECD. Detta är ett starkt motiv för Skolverkets fortsatta arbete framför allt med insatser för att höja kvaliteten i undervisningen. All forskning visar att det är lärarnas kompetens och det som händer i mötet mellan elev och lärare i klassrummet som är avgörande för utbildningens resultat och kvalitet.

Under året har vi intensifierat arbetet med att utveckla och effektivisera vår interna styrning, ärendehantering och våra processer. Skolverkets ledningsgrupp har gemensamt arbetat fram en strategisk plan som beskriver ledningens prioriterade mål och strategier för Skolverkets fortsatta utveckling under 2013–2016. Den strategiska planen stödjer myndigheten att utifrån givna ramar genomföra uppdraget på bästa sätt. Den ska vara ett stöd i arbetet och en gemensam utgångspunkt för alla medarbetare. Den strategiska planen har legat till grund

för arbetet med verksamhetsplan och budget för 2014 och kommer därmed att på ett tydligt sätt kunna styra och följas upp under nästa år.

Min samlade bedömning är att Skolverket har genomfört sitt instruktionsenliga uppdrag.

Anna Ekström
Generaldirektör

Inledning

Skolverket är enligt sin instruktion förvaltningsmyndighet för skolväsendet samt för vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet i den utsträckning något annat inte är föreskrivet. Myndigheten ska främja att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Skolverket ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för elever.

För att fullfölja sitt uppdrag ska Skolverket genomföra nationella uppföljningar och utvärderingar och ansvara för svenskt deltagande i internationella kunskapsmätningar. Skolverket ska också styra till exempel med tydliga måldokument, kunskapskrav, föreskrifter, allmänna råd, nationella prov och stöd till genomförande av beslutade reformer. Därtill ska Skolverket bidra till god kvalitet i svensk utbildning genom att ansvara för nationella utvecklingsinsatser och fortbildningsinsatser för skolväsendets personal, fördela finansiellt stöd och bidrag till verksamheterna och svara för särskild utbildning för rektorer. Skolverket ska i sitt utvecklingsstödjande uppdrag också sprida information om relevant forskningsbaserad kunskap till verksamheterna.

Utöver dessa uppgifter ska Skolverket som förvaltningsmyndighet ansvara för en rad specifika frågor, till exempel den officiella statistiken på skolområdet och de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Skolverket ska vidare ansvara för frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända och har ett särskilt sektorsansvar för handikappfrågor. Skolverket har också till uppgift att informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige. Vidare har Skolverket i uppgift att besluta om och utfärda legitimationer för lärare och förskollärare. Skolverkets ansvar omfattar även Lärarnas ansvarsnämnd.

Under året fick Skolverket två tillägg i sin instruktion. Myndigheten ska bidra till att trygga den nationella kompetensförsörjningen och underlätta ungdomars etablering på arbetsmarknaden genom att stimulera anordnandet av lärlingsutbildning på gymnasial nivå, och stödja huvudmän, arbetsgivare och andra aktörer i deras arbete med att utveckla kvaliteten i gymnasial yrkesutbildning.

I uppgiften att informera och sprida kunskap om sitt verksamhetsområde både i och utanför Sverige ingår också att fungera som ett nationellt referenscentrum för information om yrkesutbildning i Sverige och i övriga EU-länder samt länder inom EES-området. Myndigheten ska också utgöra en nationell referenspunkt för kvalitetssäkring inom yrkesutbildningen.

Sammanfattningsvis är Skolverkets uppdrag omfattande och mångfasetterat. Uppdraget förutsätter samarbete, samverkan och kontakter med företrädare för

huvudmän och verksamheter men även med andra myndigheter och organisationer, såväl i Sverige som internationellt.

I föreliggande årsredovisning ingår en resultatredovisning och en finansiell redovisning för verksamhetsåret 2013.

Resultatredovisning

Resultatredovisning

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och vad regeringen angivit i regleringsbrev eller annat beslut. Resultatredovisningen i Skolverkets årsredovisning 2013 är strukturerad utifrån myndighetens huvudsakliga uppgifter. De första fem huvudsakliga uppgifterna härrör från instruktionen (2011:555). Den sjätte, lärarlegitimation, är en ny uppgift för verket sedan november 2010. Myndigheten har valt att dela in myndighetens huvudsakliga uppgifter i tolv prestationstyper, vilka framgår av tabellen nedan. Redovisningen följer denna struktur.

Tabell 1. Indelning av verksamheten

Huvudsaklig uppgift	Prestationstyp
1. Uppföljning och utvärdering	Nationell uppföljning Nationell utvärdering och utredning Internationella studier
2. Styrning	Styrdokument Nationellt provsystem
3. Nationell utveckling	Nationellt prioriterad fortbildning Rektorsutbildning Forskningsspridning Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	Statsbidrag
5. Utbildningsinformation	Utbildningsinformation
6. Lärarlegitimation	Lärarlegitimation

Enligt regelverket ska utvecklingen av myndighetens prestationer redovisas, med inriktning på volym och kostnader.

Kostnadsutvecklingen över tid för prestationstyper redovisas så långt det är möjligt. Redovisningen av volymer över tid har utvecklats och görs där det är möjligt med hänsyn till verksamhetens karaktär.

Utöver de generella krav som finns på årsredovisningens innehåll ska myndigheten också särskilt redovisa viss verksamhet i enlighet med regeringens beslut. Av detta följer att sådan verksamhet redovisas mer utförligt än annan. Myndighetens verksamhet styrs till största delen av specifika, tidsbegränsade regeringsuppdrag, vilket innebär att verksamhetens innehåll varierar väsentligt över tid.

Sammanfattning av verksamheten under året

Skolverket ansvarar för en bred verksamhet

Myndighetens verksamhet omfattar normering och styrning, uppföljning och utvärdering, statligt stöd för skolutveckling, information om utbildning samt utfärdande av lärarlegitimationer. Kontakter med andra aktörer utgör en viktig del av arbetet.

Liksom tidigare år har en mycket stor del av verksamheten under 2013 varit styrd av regeringsuppdrag. Antalet regeringsuppdrag har ökat de senaste åren. Under 2013 har Skolverket genomfört verksamhet inom ramen för 89 regeringsuppdrag. Om även uppdrag till andra myndigheter, där Skolverket ska samverka eller samråda, inkluderas uppgår antalet uppdrag till 102. Därtill har Skolverket verksamhet som styrs av skollagen eller olika förordningar. Detta gäller bland annat arbetet med lärarlegitimationer och flera olika statsbidrag.

Tabell 2. Antal regeringsuppdrag

Regeringsuppdrag i	2013	2012	2011
Regleringsbrev	51	32	32
Särskild ordning	38	39	32
Summa	89	71	64

Fortsatt implementering av skolreformerna

Skolverkets arbete med att förändra styrdokument har under 2013 framför allt avsett gymnasiesärskolan, i och med att reformeringen av även den skolformen nu trätt i kraft. För övriga skolformer har reformerna trätt i kraft före 2013. Att implementera reformer kräver långsiktighet, och även om huvudansvaret nu ligger på lokal nivå har verket under 2013 fortsatt att stödja det lokala arbetet med att genomföra de samlade reformerna inom sektorn. Exempelvis har kommentarmaterial till kunskapskraven i ett antal ämnen i grundskolan tagits fram, och särskilda insatser har genomförts för fortsatt implementering av kursplanen i idrott och hälsa. Under året har verket beslutat om sex nya eller reviderade allmänna råd. Dessa har avsett arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd, mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan, utvecklings- samtalen och den skriftliga utvecklingsplanen, förskolan, studie- och yrkesvägledning samt bedömning och betygssättning inom vuxenutbildningen.

Omfattande hantering av nationella prov

Skolverkets arbete med nationella prov är omfattande. Under läsåret 2012/13 har verket distribuerat nära 1,3 miljoner enskilda nationella prov inom grundskolan och omkring 740 000 inom gymnasieskolan.

Ökad uppmärksamhet på frågor om skola och arbetsliv

Under året har Skolverkets insatser avseende yrkesutbildning och området skola – arbetsliv fått ökad prioritet. Verket har aktivt ansvarat för och samverkat med de nationella programråden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan, drivit ett nationellt referenscentrum för yrkesutbildning och informerat om yrkesutbildning och yrkeskvalifikationer i Sverige och Europa. Skolverket har också

genomfört insatser för ökad kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande inom lärlingsutbildning och annan yrkesutbildning. Verket har också arbetat med yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna, bland annat genom att hantera statsbidrag och genom kontakter med huvudmän, skolor och företrädare för arbetslivet.

Verksamheten med lärarlegitimation tog stora steg framåt

Vid slutet av 2013 hade Skolverket beslutat om legitimationer för den stora merparten av de 180 000 lärare och andra yrkesgrupper i utbildningssystemet som dittills ansökt om legitimation. Verket har också förberett för den kommande hanteringen av löpande ansökningar från nyttillkommande lärare. Under året har nya regler införts som innebär fler vägar till en lärarlegitimation. Detta medförde under december månad en fördubbling av antalet ansökningar.

Växande verksamhet för skolutveckling

En stor, och ökande, del av Skolverkets uppdrag handlar om att på olika sätt ge nationellt stöd för utveckling av förskola och skola. Fortbildning, forsknings-spridning och andra utvecklingsinsatser är centrala delar av verksamheten. Skolverket har, via kurser som köpts av universitet och högskolor, arrangerat fortbildning för ca 4 500 lärare, fritidspedagoger och förskollärare inom ramen för det så kallade Lärarlyftet II. Inom Förskolelyftet har verket under året ordnat fortbildning för omkring 1 300 personer. För rektorer anordnar Skolverket utbildning dels i form av den obligatoriska befattningsutbildning som kallas Rektorsprogrammet, dels i form av fortbildningen Rektorslyftet. Inom Rektorsprogrammet har under 2013 ca 1 000 rektorer, förskolechefer och biträdande rektorer antagits. Inom Rektorslyftet slutförde knappt 200 rektorer utbildningen under året. Även för studie- och yrkesvägledare har fortbildningsinsatser med upphandlade kurser genomförts, med omkring 200 deltagare. Dessutom har konferenser om studie- och yrkesvägledning hållits under året.

För att sprida kunskap om forskning har Skolverket uppdragit åt olika universitet och högskolor att bevaka forskning inom utvalda teman. Under 2013 har Skolverket publicerat fyra forskningsöversikter, genomfört utvecklingsinsatsen Forskning lyfter och publicerat en stor mängd information om forskning, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet på webbplatsen Skolverket.se/forskning.

Skolverket har också genomfört en rad insatser inom nationellt prioriterade utvecklingsområden. Stora satsningar har gjorts i syfte att utveckla undervisningen i matematik samt naturvetenskap och teknik. Andra exempel på områden som varit föremål för insatser är värdegrund, diskriminering och kränkande behandling, sex- och samlevnadsundervisning, hedersproblematik, jämställdhet, användning av it i skolan, ANDT (alkohol, narkotika, dopning och tobak), språk- läs- och skrivutveckling, nationella minoriteter, romsk inkludering, nordiska språk, modersmål, skolbibliotek, entreprenörskap och systematiskt kvalitetsarbete.

I många utvecklingsinsatser är statsbidrag till huvudmän med flera ett centralt medel. Under 2013 har verket hanterat ett femtiotal olika statsbidrag, som sammantaget har uppgått till omkring sju miljarder kronor. Ett nytt statsbidrag 2013 avser satsningen på karriärtjänster för lärare. Andra nya statsbidrag gäller behörighetsgivande utbildning respektive kompetensutveckling för lärare i

yrkesämnen. Statsbidragen för en förstärkt elevhälsa, gymnasial lärlingsutbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning och Lärarlyftet II har också utgjort stora delar av verksamheten under året.

Oroande PISA-resultat – en del av Skolverkets uppföljning och utvärdering

I december 2013 publicerades studien PISA 2012, där Sverige deltog som ett av 64 länder. Studien gav en oroande bild av utvecklingen när det gäller svenska elevers kunskapsresultat i matematik, läsförståelse och naturvetenskap och fick ett stort genomslag i debatten. Skolverket deltar också i ett flertal andra internationella jämförande studier.

Utöver detta har Skolverket under året publicerat en rad nationella uppföljnings- och utvärderingsstudier om tillståndet och utvecklingen inom sektorn. I Skolverkets lägesbedömning gavs en övergripande bild utifrån verkets samlade kunskap om området. Under året har också flera studier om läget i gymnasieskolan publicerats. Dessa har till exempel rört elevernas fördelning på olika program i den reformerade gymnasieskolan, utvecklingen av lärlingsutbildningen och hur ungdomar på olika slags gymnasiemarknader resonerar kring sitt gymnasieval. Exempel på andra teman för studier som producerats under året är attityder till skolan, hur den garanterade undervisningstiden efterlevs, hur kommunerna fördelar sina resurser till olika skolor och hur lärarna använder sin tid till olika arbetsuppgifter.

Verket har också, liksom tidigare, publicerat en stor mängd löpande statistik om sektorn. Den omfattande reformeringen av det svenska utbildningsväsendet kan nu till viss del följas inom den officiella statistiken. Verket har bland annat publicerat resultat från de nya nationella proven och den nya betygsskalan. Andra exempel på nytillkommande statistik under året är uppgifter om nyinvandrade elevers resultat och nya uppgifter om lärare och deras behörighet. Under året har verket också arbetat med att ta fram och presentera olika statistiska uppgifter som kan vara till nytta för elever och vårdnadshavare inför val av skola.

Stort intresse för förskola och skola

Skolverket kommunicerar med många olika målgrupper. Information om olika utbildningar och skolor riktar sig till bland annat elever, föräldrar och allmänhet. Annan information, om exempelvis regelverk och utvecklingsstöd, riktar sig till olika yrkesgrupper inom förskola, skola och vuxenutbildning. Skolverket kommunicerar och informerar genom bland annat webbplatser, sociala medier, rapporter, broschyrer, filmer och konferenser. Verkets webbplats Skolverket.se, som är ett nav i myndighetens externa kommunikation, har under 2013 genomgått en omfattande översyn för att underlätta för användarna att orientera sig i den stora mängden information.

Skolverkets upplysningstjänst, som svarar på frågor via telefon och e-post är också en viktig kanal för kommunikation. Antalet frågor som upplysningstjänsten besvarar har ökat över tid, från 40 000 år 2005 till 110 000 år 2013.

Exempel på insatser för olika skolformer

En stor del av Skolverkets insatser under 2013 har berört flera eller alla skolformer. Vissa har dock varit riktade till en specifik skolform. Nedan ges några exempel.

Förskola och annan pedagogisk verksamhet

Nya allmänna råd för förskolan har, som nämnts, tagits fram. Vidare har ny statistik om olika former av pedagogisk omsorg publicerats, liksom en enkätundersökning om föräldrars val och inställning till förskola och fritidshem. Skolverkets informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena har fortsatt under året. Därtill har en informationskampanj för att få fler män till förskolan inletts.

Grundskola och motsvarande skolformer

När det gäller fortsatt reformstöd avseende grundskolan har Skolverket bland annat genomfört fortbildning för lärare och rektorer om betyg i årskurs 6 och tagit fram stödmaterial med blanketter som kan underlätta arbetet med den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Statistik om särskilt stöd i grundskolan har under året publicerats för första gången. En fördjupad studie av hur kommunerna fördelar sina resurser till olika kommunala och fristående grundskolor har presenterats. Skolverket har också tagit fram nya allmänna råd om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Genom stöd- och informationsmaterial och konferensserier har verket under året fört ut kunskap om gymnasieutbildning, inte minst yrkesrelaterad utbildning. Det har bland annat handlat om det arbetsplatsförlagda lärandet, handledarens ansvar och bedömning i yrkesämnena. Webbplatsen Utbildningsinfo har utökats med mer information om olika gymnasieprogram och yrken. Flera uppföljningsstudier har, som nämnts, gjorts om den reformerade gymnasieskolan.

Styrningen av gymnasiesärskolan har reformerats under 2013. Skolverket har distribuerat den nya läroplanen för gymnasiesärskolan, som regeringen beslutade om under våren, till samtliga gymnasiesärskolor. Genom konferenser och webinarier har verket under året nått ca 1 800 personer som är verksamma inom skolformen, med information och stöd om bland annat förändringarna i styrdokumentet och om bedömning och betygssättning.

Vuxenutbildning

Skolverket har under 2013 fortsatt att implementera beslutade reformer inom vuxenutbildningen, bland annat genom att ta fram stödmaterial om den individuella studieplanen och om validering. Därtill har nya allmänna råd om bedömning och betygssättning inom vuxenutbildning tagits fram. En reformerad särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå pågår sedan 1 juli 2013, och verket har genomfört omfattande implementeringsinsatser av dessa reformer. En uppföljningsstudie om elevers och lärares attityder till vuxenutbildningen har publicerats under året.

Verksamhetens kostnader och intäkter

Verksamhetens kostnader per huvudsaklig uppgift

Skolverket ska redovisa sina kostnader fördelade inom områdena uppföljning och utvärdering, styrning, utveckling samt hantering av statliga stöd och andra relevanta områden (Regleringsbrev 2013)

I tabell 3 nedan redovisas myndighetens verksamhetskostnader¹ inklusive overhead (OH) uppdelat på de sex huvudsakliga uppgifterna. Skolverket använder från och med 2013 en OH-modell som bygger på tidredovisningen i kombination med direkt lön. De redovisade timmarna omräknas till lönekostnader och utgör tillsammans med direkt lön en lönekostnad per prestationstyp. Denna används sedan som nyckel för att fördela gemensamma kostnader på respektive prestationstyp. Nuvarande modell har inte kunnat appliceras på tidigare år varför jämförelsetal inte har räknats om. Av detta följer att avvikelser mellan åren till delar kan ha sin grund i ändrad OH-fördelning.

Skolverkets verksamhetskostnader har ökat från 1 025 mnkr år 2012 till 1 280 mnkr år 2013, vilket är en ökning med 25 procent. Ökningen beror främst på utökad verksamhet avseende lärarlegitimation och satsningar på fortbildning av lärare.

Nationell utveckling utgör stora delar av verksamheten

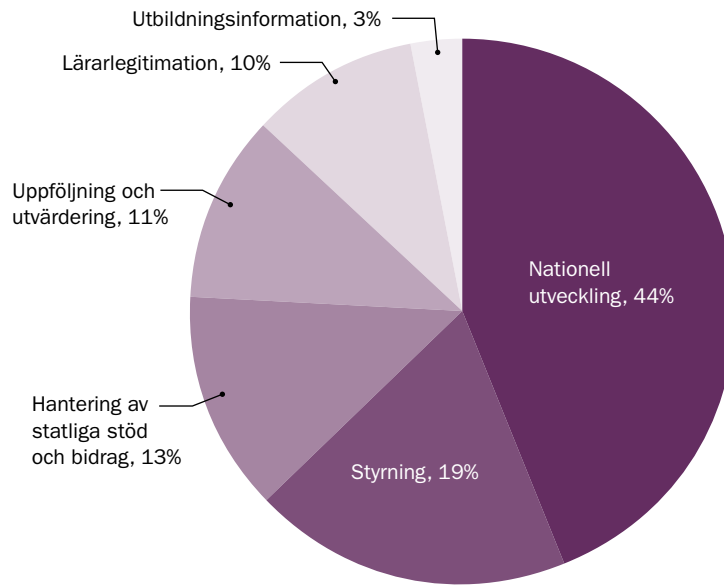
Av tabell 3 och diagram 1 framgår att Skolverket lade 44 procent av sina verksamhetskostnader på den huvudsakliga uppgiften nationell utveckling år 2013. Styrning utgjorde 19 procent, uppföljning och utvärdering 11 procent, hantering av statliga stöd och bidrag 13 procent, lärarlegitimation 10 procent och utbildningsinformation 3 procent av verksamhetens kostnader.

Tabell 3 Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift enligt instruktion

Huvudsaklig uppgift enligt instruktion (inkl OH)	2013	2013	2012	2012	2011	2011
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
1. Uppföljning och utvärdering	145,6	11	181,1	18	129,0	14
2. Styrning	237,1	19	295,9	29	280,7	31
3. Nationell utveckling	566,4	44	369,6	36	306,3	34
4. Hantering av statliga stöd och bidrag	163,5	13	57,3	6	128,3	14
5. Utbildningsinformation	35,4	3	51,0	5	38,6	4
6. Lärarlegitimation	131,8	10	70,4	7	29,3	3
Summa verksamhetskostnader	1 279,8	100	1 025,3	100	912,2	100

1 Med verksamhetskostnader menas alla kostnader som inte är transfereringar (statsbidrag), dvs. personalkostnader, lokalkostnader, avskrivningar och övriga kostnader.

Diagram 1. Verksamhetskostnader år 2013 per huvudsaklig uppgift

I tabell 4 redovisas verksamhetskostnaderna fördelade på prestationstyper. Som framgår av tabellen har några prestationstyper ökat sina kostnader mellan 2012 och 2013, medan andra minskat. Statsbidrag är den prestationstyp som ökat mest, från 6 till 13 procent av de totala verksamhetskostnaderna. Detta förklaras främst av att Europaskolornas verksamhet felaktigt fick en för låg OH-kostnad 2012, vilket rättats till med den nya modellen för OH-fördelning 2013. Dessutom utgörs ökningen av prestationstypen statsbidrag av ökade kostnader för Lärarlyftet och för gymnasial lärlingsutbildning. Även prestationstyperna nationellt prioriterade utvecklingsinsatser och fortbildning har ökat i andel av de totala verksamhetskostnaderna. Detta hänförs främst till Lärarlyftet och fortbildningsinsatser inom matematik.

Andelen av verksamhetskostnaderna för prestationstypen styrdokument har minskat från 13 till 5 procent, vilket främst beror på minskade implementeringsinsatser 2013.

Tabell 4 Verksamhetskostnader per prestationstyp

	2013	2013	2012	2012	2011	2011
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Nationell uppföljning	73,9	6	82,1	8	57,1	6
Nationell utvärdering och utredning	42,3	3	62,2	6	38,0	4
Internationella studier	29,4	2	36,8	4	33,9	4
Styrdokument	59,8	5	130,2	13	157,7	17
Nationellt provsystem	177,3	14	165,7	16	123,0	13
Fortbildning	249,7	20	167,8	16	119,8	13
Rektorsutbildning	82,4	6	83,4	8	81,9	9
Forskningsspridning	12,1	1	8,7	1	7,9	1
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	222,2	17	109,7	11	96,7	11
Statsbidrag	163,5	13	57,3	6	128,3	14
Utbildningsinformation	35,4	3	51,0	5	38,6	4
Lärarlegitimation	131,8	10	70,4	7	29,3	3
Totala verksamhetskostnader	1 279,8	100	1 025,3	100	912,2	100

Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform

Skolverket ska lämna en redovisning av sin verksamhet och resursåtgång uppdelad på samtliga verksamhets- och utbildningsformer i den utsträckning som Skolverket bedömer lämplig (Regleringsbrev 2013).

Av tabell 5 framgår att Skolverkets verksamhet till stor del avser grundskola och gymnasieskola. Tre fjärdedelar av verksamhetskostnaderna lades på dessa skolformer år 2013. Det gäller för de flesta av Skolverkets huvudsakliga uppgifter. Fördelningen på skolformer är i stort densamma med några få undantag. En tredjedel av verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften Lärarlegitimation avser förskola, och Utbildningsinformation har 2013 haft en lägre andel kostnader avseende grund- och gymnasieskola då drygt hälften redovisats som skolformsövergripande.²

Fördelningen av verksamhetskostnader på olika huvudsakliga uppgifter och skolformer beror till största delen på vilka uppdrag regeringen har gett till myndigheten.

² Med verksamhetskostnader menas alla kostnader som inte är transfereringar (statsbidrag), dvs. personalkostnader, lokalkostnader, avskrivningar och övriga kostnader.

Tabell 5. Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift och skolform

2013	Uppföljning och utvärdering		Styrning		Nationell utveckling		Statsbidrag		Utbildningsinformation		Lärarlegitimation		Totalt	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Skolform														
Förskola	6,5	4%	2,3	1%	43,1	8%	13,7	8%	2,3	6%	39,6	30%	107,5	8%
Fritidshem	4,1	3%	0,6	0%	8,2	1%	0,4	0%	0,0	0%	1,3	1%	14,6	1%
Förskoleklass	3,2	2%	0,9	0%	10,0	2%	1,1	1%	0,2	1%	1,3	1%	16,7	1%
Grundskola	66,2	45%	98,9	42%	279,1	49%	86,9	53%	3,9	11%	52,7	40%	587,7	46%
Gymnasieskola	43,2	30%	78,0	33%	116,7	21%	43,2	26%	8,6	24%	26,4	20%	316,1	25%
Kommunal vuxenutbildning	16,8	12%	14,7	6%	35,3	6%	3,1	2%	0,6	2%	1,3	1%	71,8	6%
Särskild utb för vuxna	0,9	1%	4,3	2%	8,7	2%	2,9	2%	0,0	0%	1,3	1%	18,1	1%
Utb i svenska för invandrare	0,7	0%	16,3	7%	9,1	2%	1,1	1%	0,3	1%	1,3	1%	28,8	2%
Grundskola	1,6	1%	6,0	3%	12,7	2%	2,2	1%	0,3	1%	1,3	1%	24,1	2%
Specialskola	0,1	0%	3,3	1%	11,0	2%	1,5	1%	0,2	1%	1,3	1%	17,4	1%
Sameskola	0,0	0%	1,7	1%	5,2	1%	0,8	0%	0,2	1%	1,3	1%	9,2	1%
Gymnasieskola	1,7	1%	10,0	4%	11,9	2%	2,7	2%	0,6	2%	1,3	1%	28,2	2%
Skolformsövergripande ^{a)}	0,9	1%	0,1	0%	15,4	3%	3,8	2%	18,3	52%	1,3	1%	39,8	3%
Totalt	145,6^{b)}	100%	237,1	100%	566,4	100%	163,5	100%	35,4	100%	131,8	100%	1 279,8	100%

a) Från och med 2013 finns kategorin "skolformsövergripande" med i Skolverkets klassificering av skolformer

b) Diskrepansen mellan delsummor och totalsummor på vissa ställen förklaras av avrundningar.

Verksamhetskostnader per uppdrags- och verksamhetstyp

Skolverket ska redovisa hur stor del av utgifterna på anslaget 1:1 Statens skolverk som använts för uppdrag som getts i regleringsbrev respektive i särskild ordning och för egeninitierad verksamhet samt hur utgifterna på anslaget fördelas på uppföljning och utvärdering, styrning och utveckling och andra relevanta områden. (Regleringsbrev 2013).

Den verksamhet som Skolverket klassificerar som egeninitierad är verksamhet som utförs med anledning av verkets instruktion, och som inte ingår i något av de specifika regeringsuppdrag som gäller för ett visst år. I det följande används begreppet instruktionsstyrd verksamhet i stället för egeninitierad. Om man ser till Skolverkets totala verksamhetskostnader utgör andelen instruktionsstyrd verksamhet 6 procent 2013 (9 procent 2012). Skolverkets verksamhet är därmed till en mycket stor del, 94 procent, styrd av specifika regeringsuppdrag.

Enligt regleringsbrevet ska verket redovisa motsvarande vad gäller verksamhetskostnaderna på förvaltningsanslaget (anslag 1:1). Detta redovisas i tabellen nedan.

Tabell 6. Verksamhetskostnader per uppdrags-/verksamhetstyp på 1:1

	2013		2012		2011	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Regeringsuppdrag regleringsbrev	283,7	60%	238,3	55%	191,1	54%
Regeringsuppdrag särskild ordning	97,7	20%	116,9	27%	107,6	30%
Instruktionsstyrd verksamhet	94,2	20%	75,0	17%	56,8	16%
Totalt	475,6	100%	430,2	100%	355,5	100%

Av utgifterna på förvaltningsanslaget har 80 procent avsett regeringsuppdrag år 2013. Andelen medel som använts för instruktionsstyrd verksamhet var 20 procent. Motsvarande andelar 2012 var 83 respektive 17 procent. Andelen av förvaltningsanslaget som gått till instruktionsstyrd verksamhet har således ökat något.

Den verksamhet som redovisas som instruktionsstyrd utgörs till stora delar av Skolverkets upplysningstjänst, databasen SIRIS (Skolverkets internetbaserade resultat- och kvalitetsinformationssystem), olika utvärderingsstudier och delar av den nationella uppföljningsstatistiken på skolområdet. Upplysningstjänsten och SIRIS ingår i verkets huvudsakliga uppgift utbildningsinformation. Utvärderingsstudierna och den nationella uppföljningsstatistiken ingår i den huvudsakliga uppgiften uppföljning och utvärdering. Vissa verksamheter som tidigare ingått i regeringsuppdrag och som fortsätter efter att de specifika uppdragen tagit slut redovisas också som instruktionsstyrda. Ett exempel på detta är en löpande verksamhet som handlar om att följa och bevaka gymnasieskolan. Denna ingick under 2012 till stora delar i ett regeringsuppdrag om reformimplementering. Under 2013 fanns inte motsvarande uppdrag, men många aktiviteter kvarstod. Dessa aktiviteter ingår i den huvudsakliga uppgiften styrning. Andra exempel på aktiviteter inom den huvudsakliga uppgiften styrning som klassificeras som instruktionsstyrda är framtagande av vissa allmänna råd. Inom den huvudsakliga uppgiften nationell utveckling är utrymmet för instruktionsstyrd verksamhet utanför specifika regeringsuppdrag mycket begränsat.

Tabell 7. Verksamhetskostnader per huvudsaklig uppgift på 1:1

	2013	2013	2012	2012	2011	2011
Fördelning per prestation	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Uppföljning/Utvärdering	151,4	32%	128,6	30%	106,0	30%
Styrning	213,2	45%	217,3	51%	149,3	42%
Nationell utveckling	61,3	13%	44,9	10%	57,4	16%
Statsbidrag	12,1	3%	3,5	1%	5,3	1%
Utbildningsinformation	28,4	6%	27,0	6%	21,9	6%
Lärarlegitimation	9,1	2%	8,9	2%	15,6	4%
Totalt	475,6	100%	430,2	100%	355,5	100%

Tabellerna 6 och 7 ovan visar endast en del av Skolverkets kostnader eftersom vissa kostnader finansieras av andra anslag, till exempel när det gäller statsbidrag och vissa utvecklingsinsatser. Tabellerna 3–5 visar verksamhetskostnaderna totalt, inklusive kostnaderna på dessa andra anslag.

Intäkter

Totalt uppgår andra intäkter än sådana av anslag och bidrag till 63,7 mnkr år 2013 (2012: 55,7 mnkr, 2011: 41,2; 2010: 35,7 mnkr). Den största delen av intäkterna, 54,3 mnkr, avser försäljning av nationella prov. Dessa intäkter har ökat jämfört med tidigare år, vilket förklarar ökningen i myndighetens totala intäkter. Myndigheten har också haft övriga intäkter på 9,4 mnkr där den största posten är försäljning av publikationer (7,5 mnkr).

Transfereringar

Skolverkets transfereringar ingår inte i tabellerna ovan eftersom det inte skulle ge en rättvisande bild av fördelningen mellan de huvudsakliga uppgifterna. Under 2013 uppgick transfereringarna till 6 295 mnkr enligt resultaträkningen. Huvuddelen (82 procent) av dessa fördelas inom ramen för myndighetens hantering av statliga stöd och bidrag, exempelvis maxtaxa med 3 654 mnkr, motsvarande 58 procent.

Myndighetens totala kostnader för 2013, det vill säga både verksamhetskostnader och transfereringar, uppgick till 7 575 mnkr.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras

Tabell 8 Avgiftsbelagd verksamhet där avgifterna ej disponeras

	Över/ under- skott t.o.m. år 2011	Över/ under- skott t.o.m. år 2012	Budget Intäkter 2013	Utfall Intäkter 2013	Budget Kost- nader 2013	Utfall Kost- nader 2013	Utfall resultat 2013	Ack resultat 2013
Avgiftsfinansierad verksamhet								
2552 Lärarlegitimationer	0	0	6 000	8 033	6 800	8 021	12	12

Utfall intäkter är högre än beräknad budget med 2 033 tkr. Det högre utfallet förklaras av att ca 1 350 stycken fler avgiftsbelagda ansökningar än vad som beräknats kom in under 2013. Det motsvarar en kostnadsökning med 1 221 tkr jämfört med budget. Genomsnittskostnaden för ett ärende 2013 var 1 498 konor.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering

Skolverket har enligt skollagen och sin instruktion ansvar för att följa upp och utvärdera skolväsendet samt vissa övriga utbildningar och annan pedagogisk verksamhet. Vidare ansvarar myndigheten för officiell statistik enligt förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Myndigheten har valt att dela in redovisningen av prestationer och återrappporteringskrav i följande avsnitt: nationell uppföljning, nationell utvärdering och utredning respektive internationella studier.

Tabell 9. Verksamhetskostnader för uppföljning och utvärdering

	2013	2012	2011
Kostnader inklusive OH (mnkr)	145,6	181,1	129,0
varav:			
Nationell uppföljning	73,9	82,1	57,1
Nationell utvärdering och utredning	42,3	62,2	38,0
Internationella studier	29,4	36,8	33,9

Verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften uppföljning och utvärdering 2013 var lägre än år 2012 men högre än år 2011. Jämfört med 2012 har verksamhetskostnaderna minskat med 20 procent (från 181 mnkr till 146 mnkr) och jämfört med 2011 har de ökat med 13 procent.

Antalet publicerade uppföljnings- och utvärderingsstudier 2010–2013 redovisas i tabell 10. Eftersom studierna är av mycket olika omfattning och komplexitet är det självfallet svårt, snarast omöjligt, att göra jämförelser av prestationer mellan åren genom att jämföra antalet olika studier. Tabellen ger dock en bild av de många olika fördjupade studier och analyser som publicerats de olika åren.

Tabell 10. Antalet uppföljnings- och utvärderingsstudier 2010–2013

	2013	2012	2011
Uppföljningsstudier	9	7	7
Utvärderingar	9	13	8
Internationella studier	1	3	2
Totalt	19	23	17

Lägesbedömningen

Skolverket ska enligt regleringsbrevet utifrån en samlad bedömning av utvecklingen ge en fördjupad analys av särskilt angelägna områden. Skolverket ska också peka på utvecklingsområden och redogöra för vilka insatser verket avser att vidta.

I Skolverkets lägesbedömning 2013 redovisade Skolverket sin samlade bedömning av situationen och utvecklingen inom förskola, skola och vuxenutbildning. I rapporten konstaterades att den svenska skolan står inför stora utmaningar. Tre övergripande utvecklingsområden pekades ut som viktiga för att möta den svenska skolans utmaningar; att alla skolor måste utvecklas till bra skolor, att tillgången till kompetenta lärare behöver säkras och att skolor och huvudmän behöver långsiktighet. Dessa utvecklingsområden är inga punktinsatser, utan de är delar i ett systematiskt kvalitetsutvecklingsarbete för att det svenska skolsystemet ska ha god kvalitet, nå höga resultat och vara likvärdigt. Förutom dessa tre huvudsakliga utvecklingsområden riktade Skolverket i rapporten särskild uppmärksamhet mot elevernas ändrade sökmönster till gymnasieskolan.

Rapporten *Skolverkets lägesbedömning 2013* har laddats ned 5 379 gånger under 2013.

Nationell uppföljning

Skolverkets nationella uppföljning kännetecknas av långsiktighet. Arbetet är inriktat på förvaltning och vidareutveckling av stora informationssystem som ska ge faktabaserat underlag för diskussion och beslut om förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning. Den nationella uppföljningen ska ge information om resurser, organisation och resultat och utvecklingen ska kunna följas över tid. Mot den bakgrunden är det väsentligt att uppföljningen är stabil och inriktningen tydlig, också i ett längre perspektiv.

Övervägande delen av Skolverkets statistikuppgifter om elever samlas in på individnivå, vilket möjliggör redovisningar uppdelat på kön, socioekonomisk bakgrund och eventuell utländsk bakgrund. Uppgifter som samlas in aggregerat är alltid uppdelade på kön.

Den omfattande reformeringen av det svenska utbildningsväsendet kan nu till viss del följas med hjälp av den officiella statistiken. Statistik över resultat från de nya nationella proven har publicerats och betygen redovisas enligt den nya betygsskalan. Skolverkets uppföljningssystem är omfattande och det utökas i och med reformerna. Skolverket har en bred målgrupp, där statistikanvändarna har många olika behov. De senaste åren har allmänhetens efterfrågan på statistik om skolan ökat. Samtidigt minskar intresset för deltagande i enkätundersökningar, vilket bidrar till ett ökat beroende av registerdata. Detta medför sammantaget att det ställs allt större krav på såväl statistikens innehåll som användarvänligheten. Att förändra uppföljningssystemet parallellt med den årliga uppföljningen kommer att vara en stor utmaning de närmaste åren.

Förändringar i uppföljningssystemet

Skolverket ska redovisa vilka förändringar av uppföljningssystemet som har genomförts.

Publiceringen av officiell statistik 2013 om förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet genomfördes enligt plan. För första gången publicerades det nya måttet *förskolechefstäthet* inom förskolan. För pedagogisk omsorg publicerades ny statistik om olika varianter av pedagogisk omsorg. Statistik över personal i öppen fritidsverksamhet publicerades för första gången på kommunnivå. För fritidshem genomfördes inga förändringar i förhållande till föregående år.

Under 2013 har Skolverket haft regeringens uppdrag att utreda förutsättningarna för och konsekvenserna av framtagande av individbaserad statistik gällande deltagande i förskola och pedagogisk omsorg med hänsyn tagen till enskildas integritet. I utredningsarbetet har metod och uppgiftslämnare fastställts för den första insamlingen, vilken kommer att genomföras 2014. Skolverket har bland annat varit i kontakt med SCB, systemleverantörer och huvudmän samt genomfört samråd.

Våren 2013 gick den första årskullen ut grundskolan med slutbetyg enligt den nya betygsskalan A–F. Därmed förändrades insamlingen av slutbetyg i årskurs 9 och tabeller enligt den nya betygsskalan togs fram. För att tillmötesgå användarnas önskemål om tidigare betygspublicering genomfördes ett arbete tillsammans med SCB för att snabba upp processen. Grundskolans slutbetyg publicerades i september, ungefär sex veckor tidigare än vanligt.

Läsåret 2012/13 betygsattes elevernas kunskaper i årskurs 6 för första gången och en ny insamling genomfördes av terminsbetygen våren 2013. Den nya officiella statistiken publicerades i november 2013. Statistiken omfattar betygsfördelningen per ämne och en genomsnittlig betygspoäng för varje ämne. I årets statistik är eleverna som fått streck (–) på grund av frånvaro inte inkluderade i redovisningen. Orsaken är att det i insamlingen inte gick att särskilja elever med hög frånvaro med streck i betyg från elever som av andra orsaker inte hade fått betyg i ett ämne. Förhoppningsvis kan detta problem lösas till kommande års insamling så att dessa elever kan särskiljas i statistiken.

Statistik om särskilt stöd i grundskolan publicerades för första gången i oktober 2013. Statistiken visar andelen elever uppdelad på kön och årskurs med åtgärdsprogram, särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång respektive studiehandledning på modersmål. Inom ramen för den reguljära uppföljningen av specialskolan har elevinsamlingen setts över och betygsinsamlingen uppdaterats i enlighet med de nya styrdokumenterna.

I mars 2013 publicerades officiell statistik om elever i den reformerade gymnasieskolans årskurs 1 och 2 samt om de gymnasieelever som läste i årskurs 3 enligt Lpf-94/Gy2000. På grund av förseningar i insamlingen kom publiceringen av uppgifter om skolenheter i gymnasieskolan att senareläggas till slutet av april.

I mars 2013 publicerades också den officiella statistiken om sökande och antagna i gymnasieskolan. Under året har nya rättningsrutiner arbetats fram hos SCB. Ett mål med denna förändring är att Skolverket framöver ska kunna tidigarelägga publiceringen av den officiella statistiken om sökande och antagna. I detta arbete har samverkan med antagningskanslier inletts.

Höstterminen 2013 började den tredje elevkullen i den reformerade gymnasieskolan. För att få en tidig nationell bild över de nya programmen publicerades i november 2013 preliminär riksstatistik över antal elever per program. Till

skillnad från föregående läsår publicerades preliminära uppgifter om elever i samtliga årskurser och inte enbart årskurs 1.

Våren 2013 avslutade den sista reguljära årskullen gymnasieskolan med slutbetyg enligt Lpf-94/Gy2000. Betygsstatistiken publicerades i slutet av 2013.

Av regleringsbrevet framgår att Skolverket ska samla in resultaten av samtliga genomförda nationella prov på delprovsnivå i grundskolan och motsvarande skolformer samt resultaten av samtliga kursprov i gymnasieskolan (totalinsamling). Från och med höstterminen 2013 ska även resultaten av samtliga genomförda prov i vuxenutbildning på gymnasial nivå samlas in på delprovsnivå.

Resultaten från grundskolans ämnesprov har samlats in och officiell statistik har publicerats liksom tidigare år. I grundskolans årskurs 6 och 9 förändrades insamlingen 2013 då delprovs- respektive provbetyg enligt den nya betygsskalan har införts läsåret 2012/13. Ämnesproven har även kompletterats med de naturorienterande respektive de samhällsorienterande ämnena i årskurs 6 samt SO-ämnena i årskurs 9.

Resultaten från kursproven i gymnasieskolan har samlats in efter respektive termin och officiell statistik har publicerats två gånger 2013. Förberedelser har gjorts för den första totalinsamlingen av resultat från kursprov i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Statistiken avseende resultat från kursprov hösten 2013 kommer att publiceras i juni 2014.

För att tillmötesgå Skolinspektionens behov av underlag för sitt omrätningsuppdrag ändrades inrapporteringen av resultaten från matematikproven 2013 för att kunna särskilja den muntliga delen.

Förändringarna av lärarregistret inför insamlingen hösten 2013 redovisas närmare under en särskild rubrik. Nytt i lärarstatistiken är att lärartäthetsmättet *antal lärare per 100 elever* efter önskemål har gjorts om till måttet *antal elever per lärare* i alla skolformer för att överensstämja med det mått som används i Kommun- och landstingsdatabasen (Kolada). På motsvarande sätt har antal studie- och yrkesvägledare per 100 elever ersatts med antal elever per studie- och yrkesvägledare. Nytt är också att statistik över antalet lärare per undervisningsämne redovisas.

Skolverket har fått i uppdrag av regeringen att redovisa nyinvandrade elevers resultat i grund- och gymnasieskolan. I och med detta uppdrag har tidigare publicerade betygs- och provresultat avseende läsåret 2011/12 för årskurs 3, 6 och 9 samt gymnasieskolan kompletterats. Våren 2013 publicerades resultat exklusive nyinvandrade elever och för enbart nyinvandrade elever. Resultatpubliceringarna avseende läsåret 2012/13 har haft motsvarande innehåll och tabellerna kommer också att utformas så fortsättningsvis.

Skolverket gav hösten 2012 SCB i uppdrag att modernisera skolenhetsregistret. Under våren 2013 pågick ett intensivt arbete med definiera registrets innehåll och struktur och i samband med vårens insamling gjordes övergången till det nya registret. Under hösten fortsatte SCB utvecklingen av de avtalade funktionerna som krävs för den fortsatta förvaltningen av registret.

Databasen Jämförelsetal, som innehåller kommunala nyckeltal, har uppdaterats med nya uppgifter 2013. Samtidigt har även vissa uppgifter tagits bort. Mått som har tillkommit är *andel årsarbetare med förskolläraryrke* i förskolan och *antal förskoleenheter*, *antal årsarbetare och andel med högskoleexamen* inom öppen fritidsverksamhet och *betyg årskurs 6, genomsnittlig betygspoäng per ämne*. Databasen har också kompletterats med uppgifter om nationella prov inom *svenska*

för invandrare (sfi). Uppgifter som inte längre redovisas är måttet *andel barn som har möjlighet att utveckla sitt modersmål* och mått som publicerats om "Barnomsorgen total". I och med nya skollagen är förskola och fritidshem inkluderade i skolväsendet och redovisas var för sig. Pedagogisk omsorg, öppna verksamheter och obekväma tider redovisas också separat. Andra mått som tagits bort med anledning av den nya gymnasiebehörigheten är *antal elever i årskurs 9 som erhållit betyg i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik* samt *andel med genomsnittligt betygspoäng* i respektive ämne. I november 2013 togs även alla mått om nationella prov i grundskolans årskurs 3, 6 och 9 bort. Ämnesproven har förändrats i och med nya kunskapskrav. Måtten är inte jämförbara över tid och bör därmed inte finnas i Jämförelsetal. Resultaten för respektive år redovisas i databasen SIRIS. Samtidigt togs även alla kostnadsuppgifter bort ur databasen. Sedan 2010 är SCB ansvarig för statistiken över de kommunala kostnaderna och statistiken publiceras därmed i SCB:s databaser.

Sedan 1992 har Skolverket årligen publicerat rapporten *Beskrivande data*, som kan beskrivas som Skolverkets statistiska årsbok. Rapporten beskriver organisationen, kostnader och resultat inom förskola, skola och vuxenutbildning. Skillnader mellan olika huvudmän och utbildningsanordnare samt viktiga förändringar jämfört med tidigare år redovisas också. Rapporten utkommer numera på våren i stället för på hösten för att kunna inkludera all statistik som har publicerats under året.

Sedan några år tillbaka ingår ett fördjupningskapitel med varierande fokusområden. I april 2013 publicerades *Beskrivande data 2012*, där fördjupningskapitlet handlade om lärarna och deras undervisningsämnen. Underlag för analysen var en registerbearbetning där lärarnas ämnesutbildning enligt flera andra register kombinerades med Skolverkets lärarregister. Rapporten *Beskrivande data 2013* har till stor del färdigställts under året med planerad publicering i februari 2014. Fördjupningskapitlet kommer då att fokusera på övergångar inom och mellan skolformer. En förkortad version av rapporten *Beskrivande data 2012* har under året översatts till engelska.

Rapporten *Beskrivande data 2012. Förskola, skola och vuxenutbildning* har laddats ned 1 307 gånger under 2013.

Skolverket presenterar den officiella statistiken i tre rapporter varje år. Följande rapporter publicerades under 2013:

Utbildningsresultat – Riksnivå Del 1, 2013 (rapport 382). Rapporten har laddats ned 695 gånger under 2013.

Barn, elever och personal – Riksnivå Del 2, 2013 (rapport 388). Rapporten har laddats ned 658 gånger under 2013.

Kostnader – Riksnivå Del 3, 2013 (rapport 393). Rapporten har laddats ned 329 gånger under 2013.

Statistiska centralbyrån ansvarar för en publiceringskalender, som innehåller information om när och hos vilken myndighet officiell svensk statistik publiceras. De statistikansvariga myndigheterna är ålagda att i förväg lämna uppgifter om publicering för varje statistikprodukt som ingår i myndighetens statistikområde. Under året uppdateras publiceringskalendern så fort förändringar inträffar. SCB följer också upp om de statistikansvariga myndigheterna publicerar den officiella statistiken i enlighet med publiceringskalendern. Skolverkets statistikområde är omfattande och består av många statistikprodukter. Under 2013 har samtliga produkter publicerats enligt plan.

Tabell 11. Punktlighet enligt publiceringskalendern för Skolverkets officiella statistik

År	Antal publicerade statistikprodukter	Antal publicerade i tid	Andel (procent) publicerade i tid
2010	19	17	89
2011	20	19	95
2012	22	22	100
2013	22	22	100

Under året har Skolverket även arbetat med utveckling av statistik som ännu inte har publicerats. Ett exempel är insamlingen av studieresultat för eleverna på gymnasieskolans introduktionsprogram. Uppgifter har samlats in från läsåren 2011/12 och 2012/13. Under 2013 har den första insamlingens uppgifter kvalitetsgranskats och när den andra insamlingen är avslutad kommer statistik för båda läsåren att tas fram. Ett annat exempel är examensbevis och studiebevis för elever på försöksverksamheten med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan. Statistik för de två första kullarna kommer att publiceras 2014.

Utveckling av lärarregistret

Skolverket ska utveckla registret över pedagogisk personal (lärarregistret) med syfte att få ett mer detaljerat underlag för prognoser när det gäller tillgång och behov av förskollärare och lärare fördelat på olika verksamhets- och skolformer, årskurser (i obligatoriska skolformer) samt undervisningsämnen. Målsättningen ska vara att kunna följa hur stor del av undervisningen som bedrivs av förskollärare respektive lärare som är behöriga för skolformen, årskursen och ämnet samt att lärarregistret i högre utsträckning ska kunna utgöra ett underlag för dimensioneringen av förskolläraryrket och lärarutbildningarnas olika inriktningar. Utvecklingsarbetet ska också ha till syfte att öka registrets användbarhet för forskning om skolan och elevers resultat. Den regionala aspekten ska också beaktas i utvecklingsarbetet. Av årsredovisningen ska framgå hur registret har utvecklats så att andelen undervisning som bedrivs av förskollärare respektive lärare som är behöriga för skolformen, årskursen och ämnet kan följas och från vilken tidpunkt den nya statistiken kommer att finnas tillgänglig. Statistiken ska redovisas på skol-, huvudmanna- och riksnivå.

Skolverket har fortsatt utvecklingsarbetet med lärarregistret. Inför insamlingen till lärarregistret hösten 2013 gjordes flera justeringar.

De generella befattningskoderna samlas inte längre in för varje person utan flera befattningar kan anges per person. För lärarna ska undervisningsämnen anges sedan tidigare men nu även omfattning per ämne i syfte att kunna beräkna andelen undervisning som bedrivs av förskollärare respektive lärare som är behöriga för skolformen, årskursen och ämnet. För att underlätta rapporteringen behöver omfattningen endast anges för de lärare som undervisar i fem eller färre ämnen. För de lärare som undervisar i yrkesämnen finns yrkesämneskategorier där de tre huvudsakliga kan rapporteras, men omfattningen avser alla yrkesämnen sammantaget. Yrkesämneskategorierna har valts i syfte att begränsa antalet yrkesämnen i blanketten och kategorierna motsvarar de tidigare befattningskoderna. I höstens insamling ska undervisningsämnen även anges för lärarna i kommunal vuxenutbildning.

Några justeringar har också gjort i vilka undervisningsämnen som ingår i blanketten. Blanketten för specialskolan har kompletterats med de skolforms-

specifika ämnena. Samtliga skolformer utom specialskolan samlas nu in i en gemensam blankett.

Befattningarna speciallärare och specialpedagog har tidigare inte kunnat särskiljas. I årets insamling har dessa befattningar separerats. Uppgifter om förstelärare och lektor samlas också in för lärare som innehar de nya karriärtjänsterna.

Höstens insamling är ännu inte avslutad och rättelsearbete kvarstår, men enligt preliminära uppgifter från SCB har skolorna lämnat uppgifter om 98 procent av samtliga lärare. Många uppgiftslämnare har framfört klagomål på att insamlingen av lärarnas undervisningsämnen och dess omfattning är alltför krävande, men trots detta har nu uppgifter inkommit för omkring 95 procent av den aktuella lärargruppen. Lärare i träningsskola, utbildning i svenska för invandrare och externa anordnare av kommunal vuxenutbildning är undantagna från ämnesredovisningen.

Den officiella statistiken över pedagogisk personal kommer att publiceras som vanligt våren 2014. Därefter kommer uppgifterna från lärarregistret att kombineras med Skolverkets lärarlegitimationsregister i syfte att under 2014 ta fram statistik över andelen lärare som är legitimerade i sitt undervisningsämne.

Samverkan med andra myndigheter, huvudmän och organisationer om statistiken

Samrådsgruppen för Skolverkets officiella statistik har sammanträtt vid tre tillfällen under 2013. Huvudfokus detta år har varit arbetet med att påskynda publiceringen av statistik över grundskolans slutbetyg, moderniseringen av skolenhetsregistret, förberedelserna för insamling av uppgifter på individnivå i förskolan och lärarstatistik. Därutöver har flera av Skolverkets uppföljningsstudier presenterats och diskuterats.

Statistikansvariga myndigheter har liksom Skolverket användarråd, som träffas några gånger per år i syfte att diskutera den officiella statistiken. Skolverket deltar i Statistiska Centralbyråns användarråd för befolkning, demografi och utbildning samt i Centrala studiestödsnämndens användarråd. Skolverket medverkar också i tre arbetsgrupper under Rådet för den Officiella Statistiken: arbetsgruppen för uppgiftslämnarfrågor, arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor respektive arbetsgruppen om röjandekontroll.

Skolverket har även under 2013 samverkat med Skolinspektionen i statistikfrågor. Särskilda bearbetningar baserade på uppföljningssystemet har genomförts till Skolinspektionens risksignalsystem. Skolverket har också samverkat med Specialpedagogiska skolmyndigheten i samband med EU-arbete om statistik över barn i behov av särskilt stöd.

Skolverket har under året samverkat med Socialstyrelsen om statistik om elevhälsan. Myndighetssamarbetet i det av Europeiska Socialfonden godkända projektet Theme group Youth har fortsatt under året. Statistikunderlag har även tagits fram till statliga utredningar.

Under 2013 har Skolverket arbetat med implementeringen av den första fasen av EG-direktivet Inspire. En uppdragsbeskrivning för en extern leverantör av Inspiretjänster har tagits fram, eftersom Skolverket i nuläget inte kan prioritera det it-utvecklingsarbetet. Skolverket äskade medel från miljödepartementet för årets arbete med Inspire, men detta år gick hela anslaget till Lantmäteriet. Löpande under året har Skolverket deltagit i arbetsgruppsmöten och seminarier tillsammans med andra berörda myndigheter samt svarat på remisser från miljö-

departementet angående Inspire. Sedan den 1 december 2013 ingår Skolverket som part i Geodatasamverkan. Den 3 december, enligt Inspire-direktivets tidsplan, tillgängliggjordes geografisk information om skolenheter via visnings- och nedladdningstjänster och tillhörande metadata via den nationella geodataportalen *Geodata.se*.

I syfte att förenkla uppgiftslämnandet och förbättra statistikens kvalitet har Skolverket tagit initiativ till regelbundna möten med representanter för skolors systemleverantörer, samarbetsmyndigheter och i vissa fall antagningskanslier. Under 2013 har flera möten om grundskolan och gymnasieskolan anordnats, men Skolverket har också besökt systemleverantörerna och medverkat på några av deras användarträffar.

Svenska statistikfrämjandets årsmöte våren 2013 hade temat *Statistiken och vår bild av samhälle och omvärld*. Skolverket bjöds in för att presentera statistik om skolan under rubriken *Vad är mätbart och hur kan vi tillgodose behoven hos en bred målgrupp?* På initiativ av Stiftelsen för internetinfrastruktur (.SE) och SCB arrangeras ett par gånger om året nätverksträffar för olika organisationer och myndigheter som arbetar med it-statistik. Skolverket arrangerade ett nätverksmöte i oktober 2013 med anledning av årets rapport om it-användning och it-kompetens i skolan. På mötet presenterades resultaten från Skolverkets undersökning men även studien *Surveys of school: ICT in education*.

Samverkan med andra länder om statistik

Skolverket har under 2013 medverkat i OECD-nätverket NESLI, som arbetar med utbildningsrelaterade indikatorer på systemnivå. Skolverket har under året lämnat underlag till indikatorerna och deltagit i nätverksmöten.

Skolverket har under 2013 deltagit med sakkunniga tillsammans med SPSM inom projektet *Mapping the implementation of Policy for Inclusive Education* – ett projekt inom European Agency for Development in Special Needs Education.

Uppföljningsstudier

I detta avsnitt redovisas de uppföljningsstudier som har publicerats under 2013. Liksom tidigare år är merparten av uppföljningsstudierna regeringsuppdrag.

Indikatorer för ungdomars levnadsvillkor

I mars 2013 redovisade Skolverket, på regeringens uppdrag, den åttonde uppföljningen av indikatorerna, *Redovisning av uppdrag att följa utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor*. Indikatorerna togs fram 2005 av Skolverket i samråd med Ungdomsstyrelsen. Skolverket redovisar indikatorer inom fem olika politikområdesmål för ungdomspolitik. Indikatorerna bygger på data från Skolverkets uppföljningssystem samt från de internationella studier där Sverige har deltagit. Årets redovisning innehöll även kommentarer om utvecklingen av ungas levnadsvillkor inom området, om situationen internationellt samt en redogörelse av särskilda åtgärder som Skolverket har gjort i syfte att förbättra ungdomars levnadsvillkor.

Rapporten *Redovisning av uppdrag att följa utvecklingen av ungdomars levnadsvillkor* har laddats ned 261 gånger under 2013.

Avvikelser mellan provresultat och betyg i grundskolan

Ett regeringsuppdrag om avvikelser mellan provresultat och betyg i grundskolans årskurs 9 redovisades i mars 2013. Rapporten innehåller en analys av den statistik som Skolverket har tagit fram årligen sedan 2009 över jämförelsen mellan provresultat och betyg samt en analys av resultaten från Skolinspektionens omrättning jämfört med nettoavvikelse mellan prov- och slutbetyg.

Rapporten *Avvikelser mellan provresultat och betyg i grundskolan* har laddats ned 1 148 gånger under 2013.

It-användning och it-kompetens i skolan

I april 2013 redovisades ett regeringsuppdrag att vart tredje år följa upp it-användning och it-kompetens i förskola, skola och vuxenutbildning. Undersökningen genomfördes huvudsakligen under 2012 och omfattar barn, elever, lärare, personal, förskolechefer och rektorer. Årets rapport belyser skolformerna förskola, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och svenska för invandrare (sfi).

Rapporten *It-användning och it-kompetens i skolan* har laddats ned 4 400 gånger under 2013.

Skol- och resultatinformation

Ett regeringsuppdrag om skol- och resultatinformation redovisades i maj 2013. Uppdraget bestod av tre olika delar, där alla tre på ett eller annat sätt berörde Skolverkets statistik. Den första delen handlade om att den officiella statistiken avseende grund- och gymnasieskolan skulle kompletteras med resultatuppgifter om nyinvandrade elever. Med nyinvandrade elever avses elever som invandrat till Sverige under de senaste fyra åren. Den andra delen av uppdraget bestod av att kartlägga hur analysverktyget SALSA i praktiken används och uppfattas av skolhuvudmän och rektorer. En enkät skickades till alla skolhuvudmän och en enkät skickades till ett urval av grundskolor med årskurs 9. Därutöver genomfördes fokusgrupper med rektorer och representanter för huvudmän. Den tredje delen var att redovisa hur myndigheten planerar att presentera befintlig statistik mer användarvänligt och då främst till målgruppen elever och föräldrar. En målgruppsundersökning genomfördes i form av olika fokusgrupper, där föräldrar till barn i olika åldrar men också elever i årskurs 9 fick diskutera hur en sådan tjänst borde vara. I uppdraget ingick också arbete med de statistiska måtten, förslag på design och val av systemlösning. Den nya webbplatsen Välja skola planeras vara klar under våren 2014.

Rapporten *Skol- och resultatinformation* har laddats ned 377 gånger under 2013.

Avvikelser mellan provresultat och kursbetyg i gymnasieskolan

I juni redovisades regeringsuppdraget om avvikelser mellan provresultat och kursbetyg i gymnasieskolan. I rapporten analyseras hur kursbetyg sätts i förhållande till provbetyg i de nationella kursproven. De framtagna måtten visar om det finns avvikelser i hur skolorna betygsätter sina elever i förhållande till vad de betyg elevernas har fått på de nationella proven. I årets redovisning ingick även en jämförelse med resultaten från Skolinspektionens omrättning av nationella prov.

Rapporten *Avvikelser mellan provresultat och kursbetyg i gymnasieskolan* har laddats ned 709 gånger under 2013.

Attityder till vuxenutbildningen 2012

Ett regeringsuppdrag om att genomföra en attitydundersökning hos elever och lärare inom vuxenutbildningen redovisades i juni 2013. Undersökningen genomfördes under hösten 2012 och omfattar elever och lärare i kommunal vuxenutbildning och svenska för invandrare (sfi). Syftet med undersökningen var att komplettera den nationella uppföljningen och utvärderingen av vuxenutbildningen med elevers och lärares syn på, upplevelse av och attityder till utbildningen.

Rapporten *Attityder till vuxenutbildningen 2012* har laddats ned 751 gånger under 2013.

Attityder till skolan 2012

I juni 2013 publicerades rapporten *Attityder till skolan 2012*. Undersökningen genomfördes under våren 2012 och omfattar elever i årskurserna 4–9 i grundskolan, elever i gymnasieskolans samtliga år, lärare i grund- och gymnasieskolan samt föräldrar till elever i grund- och gymnasieskolan. Skolverkets attitydundersökningar har genomförts vart tredje år sedan 1993 i syfte att komplettera den nationella uppföljningen och utvärderingen av svensk grund- och gymnasieskola med olika gruppers syn på, upplevelse av och attityder till skolan. Då flera frågor återkommer i de olika mätningarna ger materialet möjlighet till jämförelser över tid.

Rapporten *Attityder till skolan 2012* har laddats ned 1 197 gånger under 2013.

Föräldrars val och inställning till förskola och fritidshem, föräldraundersökningen 2012

Ett regeringsuppdrag om att genomföra en enkät riktad till vårdnadshavare till barn i åldrarna 1 till 12 år redovisades i september 2013. Enkäten omfattade ett stort urval vårdnadshavare och behandlade frågor om vilka verksamhetsformer som barn deltar i och hur omsorgen är ordnad för dem som inte deltar i förskola, fritidshem eller pedagogisk omsorg. Enkäten tog även upp föräldrarnas inställning till den verksamhetsform som barnen deltar i, barnens närvarotid, om erbjuden omsorg svarade mot föräldrarnas behov och önskemål, föräldrarnas kunskap om förskolans läroplan samt föräldrarnas motiv till val av förskola, pedagogisk omsorg respektive egen anordnad omsorg.

Rapporten *Föräldrars val och inställning till förskola och fritidshem, föräldraundersökningen 2012* har laddats ned 1 175 gånger under 2013.

Uppgifter som ska redovisas i ett informationssystem

I december 2013 redovisades regeringsuppdraget att ange vilka uppgifter som ska redovisas i ett nytt informationssystem. Uppdraget har sin grund i Friskolekommitténs förslag i betänkandet *Friskolorna i samhället* (SOU 2013:56), där ett nytt informationssystem som möjliggör jämförelser mellan olika skolor föreslås. Skolverket har utrett och lämnat förslag på vilka uppgifter som bör vara obligatoriska för huvudmän för kommunala och fristående skolor att lämna, så att de kan redovisas i informationssystemet.

Nationell utvärdering och utredning

Utvärderingsstudier

Här redovisas de utvärderingsstudier som har slutförts och publicerats under 2013.

OECD Evaluation Framework

Skolverket ska bistå Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) när det gäller Sveriges deltagande i OECD-projektet Evaluation and Assessment Framework for Improving School Outcomes.

Under 2013 har Skolverket bistått Utbildningsdepartementet när det gäller Sveriges deltagande i OECD-projektet Evaluation and Assessment Framework for Improving School Outcomes. Arbetet har bestått av genomläsning och granskning vid framtagning av den övergripande rapporten samt deltagande i en expertpanel i den avslutande konferensen.

Presentation till rapporten *Synergies for better learning*

Uppföljning av gymnasieskolreformer

Skolverket har regeringens uppdrag löpande följa upp och analysera den reformerade gymnasieskolan. Uppdraget preciserar att introduktionsprogrammen och det kommunala informationsansvaret särskilt ska belysas i redovisningen, liksom utvecklingen när det gäller arbetsplatsförlagt lärande och kvaliteten i gymnasial lärlingsutbildning. Uppdraget ska redovisas årligen till regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober.

Under 2013 har Skolverket planerat och genomfört ett arbete för att löpande rapportera detta uppdrag, med tyngdpunkt på olika delar av uppdraget olika år. I oktober 2013 publicerade Skolverket tre rapporter inom ramen för uppdraget: *Elever per programtyp och program* – en statistisk beskrivning av den nya gymnasieskolans nationella program respektive introduktionsprogram; *Tillgången på yrkeslärare* – en kartläggning om tillgång och efterfrågan på yrkeslärare i gymnasieskolan utifrån tillgängligt material; samt *Utvecklingen av lärlingsutbildningen* – en beskrivning och analys av utvecklingen för den gymnasiala lärlingsutbildningen i relation till yrkesprogrammen i stort.

Rapporten *Elever per programtyp och program*. Kortversion har laddats ned 921 gånger under 2013.

Rapporten *Elever per programtyp och program* har laddats ned 1 113 gånger under 2013.

Rapporten *Tillgången på yrkeslärare* har laddats ned 655 gånger under 2013.

Rapporten *Utvecklingen av lärlingsutbildningen* har laddats ned 876 gånger under 2013.

Garanterad undervisningstid

I mars 2013 publicerades en rapport om hur den garanterade undervisningstiden i grundskolan efterlevs. Undersökningen, som gjordes på regeringens uppdrag, syftade till att få kunskap om hur huvudmän och ett antal utvalda skolor styr, planerar, säkerställer och i praktiken efterlever bestämmelserna om den garanterade undervisningstiden. Den syftade också till att få kunskap om vilken betydelse undervisningstiden har för elevers resultat, enligt rektorer och lärare. Undersökningen inkluderade tre empiriska delar. Den första var en insamling av planerad undervisningstid från drygt 4 000 grundskolor. Den andra innehöll

enkätsvar från 250 kommunala och enskilda huvudmän kring riktlinjer och planering för säkerställande av elevers undervisningstid. Den tredje bestod av intervjuer med rektorer och lärare i 12 grundskolor i fyra kommuner.

Rapporten *Att fånga undervisningstiden med målen i fokus. Garanterad undervisningstid i grundskolan ur ett huvudmän- och skolperspektiv* har laddats ned 1 562 gånger under 2013.

Kommunal resursfördelning till grundskolor

Skolverket har på regeringens uppdrag genomfört en studie av hur kommunerna fördelar sina resurser till kommunala och fristående grundskolor. Den bygger på och är en fördjupning av Skolverkets rapport *Resursfördelning till grundskolan – rektors perspektiv från 2011*. Analyser genomfördes inom flera olika områden. I en enkät ställde Skolverket frågor till 50 kommuner om vilka ekonomiska resurser som tilldelas enskilda grundskolor inom dessa kommuner. Studien bygger också på Skolverkets nationella statistik samt på data som samlats in i samband med andra studier. Studien genomfördes i samråd med Skolinspektionen och Sveriges Kommuner och Landsting. Uppdraget redovisades i september 2013. Rapporten *Kommunernas resursfördelning till grundskolor* har skickats till verksamhetschefer för grundskolan i samtliga kommuner i landet.

Rapporten *Kommunernas resursfördelning till grundskolor* har laddats ned 2 048 gånger under 2013.

Resource Allocation to Schools by Municipalities. A summary of two previous reports concerning resource allocation to schools by municipalities.

Hur använder lärarna tiden?

År 2011 initierade Skolverket ett projekt med uppgift att göra en riksrepresentativ studie av grundskollärares yrkesvardag genom att undersöka hur de använder tiden till olika arbetsuppgifter. På uppdrag av Skolverket samlade SCB in data med hjälp av dagböcker till grundskollärare under vårterminen 2012. Cirka 3 600 grundskollärare deltog i studien. I april 2013 gjordes en första redovisning av studien i rapporten *Lärarnas yrkesvardag – En nationell kartläggning av grundskollärares tidsanvändning*. Rapporten fick stort genomslag i media. I september publicerades ytterligare en fördjupande rapport, *En tidsgeografisk studie av strukturen i lärares vardag*. Rapporten är skriven av forskare vid Linköpings universitet på uppdrag av Skolverket.

Rapporten *Lärarnas yrkesvardag – En nationell kartläggning av grundskollärares tidsanvändning* har laddats ned 4 897 gånger under 2013.

Rapporten *En tidsgeografisk studie av strukturen i lärares vardag* har laddats ned 1 290 gånger under 2013.

Att välja gymnasieskola på en skolmarknad

Syftet med studien var att påvisa vilka strukturella förutsättningar som kännetecknar olika slags gymnasiemarknader, samt att generera en fördjupad förståelse för hur ungdomar uppfattar dessa förutsättningar och hur de resonerar kring sitt gymnasieval. Studien kompletterar och fördjupar den kunskap som tidigare framkommit i Skolverkets rapporter om skolmarknadsutvecklingen och gymnasieskolan. I september offentliggjordes rapporten "Det svåra valet. Elevers val av utbildning på olika slags gymnasiemarknader". I samband med detta gjordes även ett omfattande utskick av rapporten till grundskolor, huvudmän, utbild-

ningsförvaltningar och -nämnder med flera. Rapporten har presenterats under hösten i samband med gymnasiekonferenser arrangerade av Sveriges kommuner och landsting.

Rapporten *Det svåra valet. Elevers val av utbildning på olika slags gymnasie-marknader* har laddats ned 1 012 gånger under 2013.

Internationella studier

Under 2013 har Skolverket deltagit i ett flertal olika internationella studier. Studierna är i olika faser – planering, datainsamling och åiterrapportering.

ICCS 2016

ICCS är en internationell studie som studerar 14-åringars kunskaper, värderingar och attityder inom områdena demokrati och samhällskunskap. IEA ansvarar för den internationella samordningen. Under 2013 har planeringsarbetet för en förstudie 2014 påbörjats. Internationella samordningsmöten har genomförts och det nationella projektet har organiserats och bemannats. En förstudie planeras till hösten 2014 och huvudstudien sker under 2016.

TIMSS 2015

TIMSS är en internationell studie som studerar kunskaper i matematik- och naturvetenskap hos elever i årskurs 4 och 8. IEA ansvarar för den internationella samordningen. Studien belyser förändring över tid och genomförs vart fjärde år. Under 2013 har internationella möten genomförts med fokus på instrumentutveckling, urvalsfrågor och planering. Det nationella projektet har genomfört skolsamordningsmöten inför förstudien. Förstudien genomförs under våren 2014 och huvudstudien genomförs under 2015.

TIMSS Advanced 2015

TIMSS Advanced är en internationell studie som studerar kunskaper i avancerad matematik och naturvetenskap hos elever i årskurs 3 i gymnasieskolan. IEA ansvarar för den internationella samordningen. Studien belyser förändring över tid och jämförelser kan göras med 2008 och 1995. Under 2013 har internationella möten genomförts med fokus på instrumentutveckling och planering. Det nationella projektet har genomfört skolsamordningsmöten inför förstudien. Förstudien genomförs under våren 2014 och huvudstudien genomförs under 2015.

PIRLS 2016

PIRLS är en internationell studie som studerar läskunnigheten hos elever i årskurs 4. Studien belyser förändring över tid och genomförs vart femte år. Under 2013 har internationella möten genomförts med fokus på instrumentutveckling, urvalsfrågor och planering. Det internationella arbetet har också inriktats på att ta fram en modul för digital läsning (ePIRLS). Förstudien genomförs under våren 2015 och huvudstudien genomförs under 2016.

ESLC – Internationella språkstudien

Skolverket ska representera Sverige i det arbete som bedrivs av EU-kommissionen med en språkindikator för främmande språk. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen.

ESLC (European Survey on Language Competences) är en internationell studie av moderna språk. Studien är ett EU-initierat resultatutvärderingsprojekt om kunskaperna i moderna språk hos elever i slutet av grundskolan. Sverige deltog inom språkområdena spanska och engelska. Survey-Lang har ansvarat för den internationella samordningen. En rådgivande grupp med representanter från de deltagande länderna är kopplad till studien. En nationell rapport som beskriver den svenska resultatbilden inom språken engelska och spanska presenterades i juni 2012. Arbetet under 2013 har inneburit deltagande i internationella möten inför en eventuell upprepning av studien. Det nationella projektet har genomfört fördjupade analyser av data och fallstudier av undervisningen i spanska.

PISA

Sverige deltar i OECD:s PISA-program. PISA studerar 15-åringars kompetens inom områdena läskunnighet, matematik och naturvetenskap. I PISA 2012 deltog Sverige som ett av 64 länder. Huvudämnet var matematik och studien omfattar även problemlösning. I studien ingår cirka 4 700 15-åringar fördelade på 209 skolor. Ytterligare 2500 elever genomförde studien digitalt. Resultat har presenterats i två rapporter som publicerades i december 2013.

Under 2013 har också planering av förstudie och ny huvudstudie påbörjats. Förstudien genomförs 2014 och huvudstudien genomförs 2015. Samtliga prov kommer att genomföras digitalt med stöd av dator. Vidare har Skolverket deltagit i den internationella samordningen som sker i PISA Governing Board.

Rapporten *PISA 2012 – 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap* har laddats ned 8 208 gånger under 2013.

Rapporten *PISA 2012, sammanfattning av rapport 398* har laddats ned 7 208 gånger under 2013.

Rapporten *Digital och traditionell läsning. Analys av olika elevgruppers läsning utifrån PISA 2009* har laddats ned 1 843 gånger under 2013.

TALIS 2013

OECD:s internationella studie Teaching and Learning International Survey (TALIS) har till syfte att beskriva effektiva undervisnings- och lärandemiljöer. TALIS är en enkätstudie som vänder sig till lärare och skolledare för årskurs 9. Undersökningen fokuserar på fyra huvudområden: skolledarskap, kompetensutveckling, lärares normer och praktik gällande undervisning, samt skol- och klassrumsklimat. Sverige deltog inte i den första omgången av TALIS som genomfördes år 2008. Under 2013 har Skolverket genomfört datainsamlingar med goda svarsfrekvenser och planerat inför analysarbete under 2014. En första återslagrapportering planeras till sommaren 2014. Skolverket har också medverkat i arbetet och planeringen i TALIS Governing Board.

Styrning

Styrning

Skolverket har enligt sin instruktion ett ansvar för att se över kursplaner, ämnesplaner, betygskriterier och kunskapskrav samt ansvara för nationella prov och slutprov. Myndigheten har valt att dela in redovisningen av prestationer och återrapporteringskrav i avsnitten Styrdokument respektive Nationellt provsystem.

Skolverkets handläggande verksamhet avseende lokalt tillval i grundskolan samt särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan redovisas i ett särskilt avsnitt. (Kostnaderna för dessa verksamheter redovisas under prestationstypen "Styrdokument" i tabellen nedan.)

Verksamhetskostnader för information via Skolverkets webb och Upplysningstjänst om styrdokument och reformer redovisas under kapitlet Utbildningsinformation.

Tabell 12. Verksamhetskostnader för styrning

	2013	2012	2011
Kostnader inklusive OH (mnkr)	237,1	295,9	280,7
<i>varav:</i>			
Styrdokument	59,8	130,2	157,7
Nationellt provsystem	177,3	165,7	123,0

Verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften styrning har minskat med 20 procent mellan 2012 och 2013 (från 296 till 237 mnkr). Prestationstypen styrdokument har minskat kraftigt, med 54 procent (från 130 till 60 mnkr). Detta hänger ihop med att verkets insatser för att implementera skolreformerna har minskat. Verksamhetskostnaderna för prestationstypen styrdokument var som högst år 2011, vilket speglar processen för reformimplementeringen. Prestationstypen nationellt provsystem har däremot ökat med 7 procent mellan 2012 och 2013 (från 166 till 177 mnkr). Detta förklaras av att verksamheten med nationella prov har ökat i omfattning.

Styrdokument

Myndigheten ska se över kursplaner, ämnesplaner, betygskriterier och kunskapskrav samt ansvara för nationella prov och slutprov. Myndigheten ska rapportera till regeringen i de frågor som dessa uppgifter kan ge upphov till.

Myndigheten ska utforma styrdokument som är tydliga och kan förstås av berörda målgrupper för att bidra till en likvärdig bedömning och ökad måluppfyllelse.
(Instruktion)

Skolverket ska särskilt redovisa vilka förändringar av styrdokumentet och det nationella provsystemet som genomförts (Regleringsbrev 2013)

Under 2013 har det framför allt varit inom gymnasieskolan som styrdokumentet förändrats i och med att reformeringen av den skolformen nu trätt i kraft. Inom övriga skolformer har det endast varit behov av mindre förändringar, bland annat utifrån regeringsuppdrag.

Grundskolan

Under 2013 har Skolverket tagit fram ett förslag till centralt innehåll och kunskapskrav för kinesiska inom ramen för moderna språk. Förslaget togs fram utifrån ett regeringsuppdrag avseende kinesiska i grundskolan och gymnasieskolan. För grundskolans del omfattar förslaget centralt innehåll och kunskapskrav inom ramen för elevens val och för språkval. I arbetet anlätades experter med erfarenhet av undervisning i kinesiska i grundskola och gymnasieskola. Dessutom har Skolverket samrått med lärosäten, lärarorganisationer och haft en referensgrupp med verksamma lärare i kinesiska. Samarbete och kunskapsinhämtning skedde också med experter i Finland, Holland och Norge. Det centrala innehållet och kunskapskraven kommer att publiceras i Skolverkets författningssamling (SKOLFS) under våren 2014.

Gymnasieskolan

Utifrån Skolverkets beslut om särskilda varianter har Skolverket tagit fram nya ämnen samt nya kurser i befintliga ämnen. Totalt har Skolverket beslutat om ett nytt ämne som omfattar två kurser samt tre nya kurser i befintliga ämnen. Efter yttranden från branscher och skolor har förändringar i programfördjupningen gjorts i några programstrukturer samt smärre justeringar i några ämnesplaner. På uppdrag av regeringen och efter samråd med berörda nationella programråd har en av kurserna engelska 6 eller svenska 2 och svenska som andraspråk 2 lagts in i programfördjupningen för fem program. Anledningen är att alla elever ska få grundläggande högskolebehörighet. Samtliga nya och reviderade styrdokument är publicerade i SKOLFS.

Under 2013 har Skolverket tagit fram sju nya kurser i kinesiska inom ramen för ämnet moderna språk, som en del av regeringsuppdraget som rör kinesiskan i grund- och gymnasieskolan. De sju kurserna kommer att publiceras i SKOLFS under våren 2014.

Skolverket ska, i samråd med Transportstyrelsen, göra nödvändiga revideringar i styrdokumentet för bygg- och anläggningsprogrammet så att en huvudman som erbjuder inriktningen anläggningsfordon ska kunna möjliggöra för eleverna att inom ramen för utbildningen få övningsköra med personbil och i övrigt få kunskaper som motsvarar kraven för körkortsbehörighet B. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 30 september. (Regleringsbrev 2013)

På uppdrag av regeringen har Skolverket reviderat Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:161) om ämnesplanen för ämnet anläggningsföreläsare i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå. Revideringen syftar till att göra det möjligt för en skolhuvudman att erbjuda elever övningskörning med personbil och i övrigt få kunskaper som motsvarar kraven för körkortsbehörighet B. Den reviderade ämnesplanen träder i kraft den 1 januari 2014 och kan tillämpas på utbildning som elever påbörjat efter den 1 januari 2013.

Gymnasiesärskolan

Under året har Skolverket tagit fram och beslutat om 73 ämnesplaner med kunskapskrav och 6 ämnesområdesplaner med kravnivåer för grundläggande respektive fördjupade kunskaper inom gymnasiesärskolan.

Riksprislistan

Skolverket får meddela föreskrifter om vilka belopp en kommun ska betala till dels en enskild huvudman per elev, program och i förekommande fall inriktning när kommunen inte erbjuder utbildningen i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, dels en huvudman för en internationell skola på gymnasienivå, om kommunen och huvudmannen inte kommer överens om beloppet. Riksprislistan för nationella program inom den gamla respektive nya gymnasieskolan togs fram i början av 2013. Vid samma tidpunkt fastställdes även riksprislistan för gymnasiesärskolan. Under våren gjordes en kompletterande insamling av kommunernas budget för elever som till hösten skulle påbörja sin utbildning i den reformerade gymnasiesärskolan. Riksprislistan för den nya gymnasiesärskolan togs fram i slutet av juni.

Implementering

Skolverket ska särskilt redovisa de insatser som vidtagits för att implementera styrdokumentet och förändringar inom det nationella provsystemet samt omfattningen av insatserna. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket ska fortsätta att implementera beslutade reformer inom skolväsendet. Reformerna består av förtydliganden i förskolans läroplan, reformerade kursplaner och kunskapskrav inom grundskolan och motsvarande skolformer för barn, ungdomar och vuxna samt svenskundervisning för invandrare, den nya gymnasieskolan inklusive den gymnasiala vuxenutbildningen, den nya betygsskalan samt den nya skollagen. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2013)

Vissa insatser som rör flera skolformer

I årsredovisningen för 2012 gjordes en fördjupad redovisning av implementeringsinsatserna för implementeringsuppdragets tre första år. Där redovisades Skolverkets insatser avseende framtagande av nya styrdokument, genomförande av konferensserier samt produktion av en mängd skriftligt material, som främst publicerats på verkets webbplats men som i många fall även skickats till huvudmän och verksamheter, filmer och andra mer interaktivt utformade stödmaterial. Ett sådant arbete har även bedrivits under 2013.

Framtagandet av nya och reviderade föreskrifter och allmänna råd har fortsatt under 2013. Under året har ytterligare sex allmänna råd beslutats: *Arbete med*

åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd, Mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan, Utvecklingssamtalet och den skriftliga utvecklingsplanen, Förskolan, Arbete med studie- och yrkesvägledning samt Bedömning och betygssättning inom vuxenutbildningen.

Under 2013 har implementeringsarbetet varit mer omfattande för de skolformer som haft ett senare ikraftträdande för sin reformering, det vill säga de tre skolformerna inom vuxenutbildningen och gymnasiesärskolan.

Allmänna råd om arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd

I och med nya bestämmelser i skollagen om arbete med åtgärdsprogram har allmänna råd om arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd tagits fram. De allmänna råden med kommentarer fastställdes i mars 2013 och har distribuerats till samtliga skolor inom den obligatoriska skolan samt till alla gymnasieskolor och gymnasiesärskolor. De planerade implementeringsinsatserna har skjutits upp i väntan på beslut rörande de förslag som lagts fram i Ds 2013:50 Tid för undervisning, om ändringar i regleringen om åtgärdsprogram.

Allmänna råd om arbete med studie- och yrkesvägledning

Skolverket har under november 2013 beslutat om reviderade allmänna råd med kommentarer om arbetet med studie- och yrkesvägledning. De allmänna råden har tagits fram dels utifrån en förändrad reglering, dels utifrån att granskningar visat på ett behov av att utveckla området. Råden berör samtliga skolformer utom förskolan och förskoleklassen. De allmänna råden med kommentarer kommer att implementeras främst under 2014 och kommer att integreras med övriga insatser för studie- och yrkesvägledning som Skolverket genomför och planerar att genomföra.

Regeringsbeslut den 27 oktober 2011 (U2011/5948/S) med uppdrag att erbjuda utbildningsinsatser för lärare samt vid behov utveckla material för att stödja utvecklingen av ämnet idrott och hälsa i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 12 mars 2014. En utvärdering av utbildningsinsatserna ska ingå i slutredovisningen. Skolverket ska också i samband med årsredovisningen för 2012 lämna en rapport om hur uppdraget genomförs. (Regleringsbrev 2013)

Kurser för lärare i idrott och hälsa påbörjades under 2012 och under 2013 genomfördes två kursomgångar vid olika lärosäten. Intresset för kurserna har varit större än tillgången på platser. Fyra seminarier har genomförts med inriktning på planering och genomförande av undervisning i idrott och hälsa samt bedömningsfrågor. Ett av seminarierna fokuserade på simundervisning. Skolverket har medverkat i träffar med idrottslärare och rektorer i ett tjugotal kommuner. Syftet med träffarna har varit att fånga upp och diskutera frågeställningar som idrottslärarna har kring de nya styrdokumenterna. Idrottslärarna har även gett information om målgruppens behov av ytterligare stödinsatser. Ett bedömningsskema för idrott och hälsa i årskurs 6 samt ett motsvarande skema för gymnasieskolan publicerades i slutet av året. En utvärdering av utbildningsinsatserna kommer att ingå i slutredovisningen som ska ske 2014.

Pedagogisk omsorg, förskola och förskoleklass

Allmänna råd för förskolan

Skolverket har beslutat om nya allmänna råd med kommentarer för förskolan dels för att lagstiftningen har ändrats, dels för att läroplanen för förskolan har förtydligats. De allmänna råden syftar till att ge ett bra stöd för huvudmän, förskolechefer och personal i förskolan vid utveckling av verksamheten. Målet med de allmänna råden är att öka likvärdigheten och kvaliteten i förskolan. De allmänna råden fastställdes under december 2013 och har distribuerats till samtliga huvudmän och förskolor. Implementering av de allmänna råden kommer att ske under 2014.

Stödmaterial för förskolan

Skolverket har successivt under året tagit fram olika former av stödmaterial och information till förskolechefer och personal. Stödmaterialen avser att fördjupa kunskapen om läroplanen som styrdokument och utgår från de prioriteringar som ligger till grund för förtydliganden och kompletteringar i läroplanen. Stöd materialet inom områdena naturvetenskap och teknik syftar till att öka kunskapen hos personalen i förskolan om hur barns allsidiga utveckling och lärande kan utmanas och stimuleras inom dessa områden. Materialet innehåller goda exempel som bygger på styrdokumentet och aktuell forskning. Målet är att ökade kunskaper hos personalen i förskolan ska möjliggöra en ökad måluppfyllelse i förskolan. Materialen presenteras på Skolverkets webbplats under 2013–2014.

Stödmaterial för förskoleklassen

Under implementeringen av de nya läroplanerna har det funnits en stor efterfrågan på implementeringsinsatser riktade till förskoleklassen. Förskoleklassens uppdrag behöver synliggöras och stärkas. Lärarna är osäkra på hur undervisningen ska genomföras och vad undervisningen ska innehålla i förhållande till styrdokumentet. Skolverket har därför påbörjat ett arbete med att ta fram ett material för förskoleklassen som syftar till att ge personal i förskoleklassen och rektorer stöd i arbetet med att utforma och genomföra verksamheten utifrån nationella mål och riktlinjer. Under hösten 2013 har en kunskapsöversikt påbörjats och ett flertal samråd med forskare och verksamma inom förskoleklassen hållits i syfte att få ett väl underbyggt underlag. Stöd materialet ska publiceras under våren 2014.

Grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan och fritidshemmet

Stöd för implementering i grundskolan

Skolverket har under 2013 tagit fram kommentarmaterial till kunskapskraven i ett antal ämnen. Kommentarmaterialen syftar till att ge lärare en bredare och djupare förståelse för hur kunskapskraven är konstruerade och beskriver hur lärare kan gå till väga för att identifiera bedömningsaspekter utifrån värdeorden. Under 2013 har kommentarmaterial tagits fram i ämnena fysik, geografi, matematik, moderna språk och modersmål. Skolverket har även tagit fram ett diskussionsmaterial, *Diskutera studie- och yrkesvägledning i undervisningen*. Materialet syftar till att visa hur undervisningen kan bidra till att nå läroplanens

övergripande mål att varje elev efter genomgången grundskola ska kunna göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Skolverket har även utformat stödmaterial i form av filmer och diskussionsunderlag för att stödja skolorna i arbetet med att omsätta läroplanerna för den obligatoriska skolan i undervisningspraktik. Stödet omfattar följande ämnen eller övergripande områden: digitala verktyg i musikundervisningen, fältstudier och GIS i geografi, samiska inslag, privatekonomi och konsumentfrågor i hem- och konsumentkunskap samt språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, med exempel från historia, idrott och hälsa, kemi och teknik i grundskolan samt geografi i grundskolan.

Stöd för implementering i grundsärskolan

Ett tjugotal konferenser initierade av externa intressenter (skolor, kommuner, regioner, organisationer, myndigheter och intresseföreningar) har hållits under året, framförallt med innehållet bedömning och kunskapskrav. En informationsbroschyr om grundsärskolan som vänder sig till vårdnadshavare färdigställdes i slutet av 2013. Broschyren ska översättas till de vanligaste invandrarspråken.

Allmänna råd för fritidshem

I och med ny skollag och nya läroplaner för fritidshemmet har det funnits behov av att revidera de allmänna råden om kvalitet i fritidshemmet så att de överensstämmer med nuvarande bestämmelser. Ett sådant arbete har påbörjats inom Skolverket. Avsikten är att de nya allmänna råden ska träda ikraft och kunna tillämpas från och med läsåret 2014/15. I arbetet med att ta fram råden har flera samråd hållits med forskare samt företrädare för verksamheten och berörda myndigheter. Vidare har nya utvärderingar och granskningar av fritidshemmet beaktats för att identifiera eventuella bristområden som de allmänna råden kan behöva hantera. Råden ska, tillsammans med kommentarer, ge ett bra stöd vid utveckling av verksamheten.

Skolverket ska under 2013 revidera Skolverkets allmänna råd avseende Rutiner för utredning och beslut om mottagandet i den obligatoriska särskolan. Under arbetets gång ska Skolverket samråda med Socialstyrelsen. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har utfärdat nya allmänna råd om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan dels för att lagstiftningen har ändrats, dels för att det har framkommit att arbetet med utredningar och beslut om mottagande i dessa skolformer behöver förbättras. Syftet med dessa allmänna råd med kommentarer är att de ska vara ett gott stöd för dem som bereder och fattar dessa beslut. De allmänna råden och kommentarerna är framtagna av Skolverket efter samråd med Socialstyrelsen, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten. De allmänna råden beslutades i maj 2013. Under hösten 2013 har fyra implementeringskonferenser genomförts och en film som finns på Skolverkets webbplats producerats.

Skolverket ska informera berörda målgrupper om språkvalet i grundskolan. I detta ska bl.a. ingå information om språkvalets betydelse för meritvärdet vid ansökan till gymnasieskolan, om meritpoäng till högskolan, om möjliga val inom ramen för språkvalet, och om möjligheter till språkstudier i gymnasieskolan. I informationen ska elevperspektivet tas tillvara. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har tagit fram en informationsbroschyr, *Dags för språkval*, som vänder sig till elever och vårdnadshavare samt ett bildspel med tillhörande förberedelsematerial för personal som ska informera om språkvalet. Broschyren tar upp språkvalets betydelse för meritvärdet vid ansökan till gymnasieskolan, om meritpoäng till högskolan, om möjliga val inom ramen för språkvalet, om möjligheter till språkstudier i gymnasieskolan samt införandet av en kursplan i kinesiska. Broschyren har distribuerats i två omgångar till samtliga skolor med elever i årskurserna 5 eller 6 och går även att beställa från Skolverket.

Skolverket ska ta fram blanketter och stödmateriel som kan användas i arbetet med den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Syftet är att förenkla och minska lärarnas administrativa arbete. Av materialet ska framgå vad en individuell utvecklingsplan ska innehålla för att uppfylla krav i författning. Uppdraget ska vara slutfört den 15 september 2013. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har tagit fram stödmateriel med blanketter som kan användas i arbetet med den skriftliga individuella utvecklingsplanen i syfte att förenkla och minska lärarnas administrativa arbete.

Stödmaterialet riktar sig till lärare och rektorer i grundskolan, grundsärskolan, sameskolan och specialskolan, och har tillkommit för att underlätta arbetet med den skriftliga individuella utvecklingsplanen. Stödmaterialet beskriver bakgrunden till blanketterna samt hur de är tänkta att användas. Stödmaterialet ger exempel på hur den skriftliga individuella utvecklingsplanen kan se ut för omdömen och den framtidsytande planeringen. Skolverket tillhandahåller blanketterna i digital form. Grundskolans blanketter har laddats ner cirka 5 400 gånger.

Arbetet har utförts av Skolverket i samarbete med en arbetsgrupp bestående av verksamma lärare och vetenskaplig expertis inom området samt en referensgrupp där även representant från Skolinspektionen deltog.

Skolverket ska förbereda en revidering av de allmänna råden Utvecklingssamtalen och den skriftliga individuella utvecklingsplanen utifrån de ändringar som föreslås i promemorian Tid för undervisning – lärares arbete med skriftliga individuella utvecklingsplaner (Ds 2013:23). Uppdraget ska vara slutfört i anslutning till att bestämmelserna som föreslås i Ds 2013:23 träder i kraft och under förutsättning att Riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag.

Hösten 2013 ändrades bestämmelserna om utvecklingssamtalen och den skriftliga individuella utvecklingsplanen i skollagen. För att stödja lärare och rektorer i arbetet inom dessa områden har Skolverket reviderat de tidigare allmänna råden med kommentarer för utvecklingssamtalen och den skriftliga individuella utvecklingsplanen. De reviderade allmänna råden beslutades i november 2013.

För att informera om de förändringar i lagen som ligger till grund för revideringen av de allmänna råden med kommentarer samt sätta in de allmänna råden i ett sammanhang har Skolverket sju inplanerade konferenser i början av 2014. Vid dessa konferenser presenteras också stödmaterialet om den skriftliga individuella utvecklingsplanen.

Gymnasieskolan

Skolverket har under 2013 fortsatt att implementera Gy 2011. Implementeringen har bestått i upprätthållande och vidareutveckling av kontakten med

omkring 100 programreferensskolor där syftet i första hand är att ta reda på vilket fortsatt stöd skolorna behöver för den lokala implementeringen. Under året har Skolverket också samverkat med de nationella programråden för yrkesprogrammen samt med rådet för de högskoleförberedande programmen.

Skolverket har också deltagit i ett stort antal nätverksträffar och branschträffar i syfte att sprida information och inhämta viktig information för vidare arbete. Ett antal träffar och ett webinarium har specifikt gällt gymnasiearbetet.

Stöd- och informationsmaterial har producerats under året, framför allt gällande yrkesrelaterad utbildning. Två olika konferensserier om lärande på arbetsplats har genomförts samt en serie gällande bedömning i yrkesämnena.

De utvecklingspaket som finns på Skolverkets webbplats har uppdaterats och kompletterats. Paketerna är till för att skolorna på ett enkelt sätt ska kunna arbeta med olika delar av reformen och innehållet uppmuntrar till kollegialt lärande.

En större informationsinsats riktad till föräldrar, elever och studie- och yrkesvägledare har genomförts i samband med gymnasievalet. Insatsen bestod av en ny webbplats om gymnasieskolan med betoning på yrkesprogrammen, 20 nya filmer om gymnasieskolan och en marknadsföringskampanj, med ett gymnasievalstest, riktad till elever i årskurs 8 och 9. I ett tidigt skede rådfrågades de nationella programråden.

Översättningar till engelska av läroplan och programgemensamma ämnen har tagits fram och gjorts tillgängliga på Skolverkets webbplats. Sedan tidigare finns examensmål, gymnasiegemensamma ämnen och boken Gymnasieskola 2011 översatta till engelska.

Bedömningsstöd för idrott och hälsa, historia och samhällskunskap har också tagits fram under 2013.

Gymnasiesärskolan

Regeringsbeslut den 15 december 2011 (U2011/7077/GV) med uppdrag att förbereda inrättandet av den nya gymnasiesärskolan. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober 2013. (Regleringsbrev 2013)

Under 2013 har reformarbetet med gymnasiesärskola 2013 samt implementeringsinsatser ägt rum. Den sista delen i regeringsuppdraget om gymnasiesärskola 2013 redovisades den 1 oktober 2013. Skolverket har under våren 2013 genomfört sex konferenser för verksamma rektorer inom skolformen. Studie- och yrkesvägledare från grundsärskola och gymnasiesärskola inbjöds till ett webinarium om gymnasiesärskola 2013. Under hösten bjöd Skolverket in samtliga lärare på gymnasiesärskolorna i landet tillsammans med lärare i särskild utbildning för vuxna till sex konferenser om bedömning och betygssättning i gymnasiesärskolan. Skolverket har genom konferenser och webinarier under 2013 nått cirka 1 800 personer som är verksamma i gymnasiesärskolan. Till skolstarten skickade Skolverket ut boken "Gymnasiesärskola 2013" till samtliga lärare inom gymnasiesärskolan. Boken innehåller allmän information om gymnasiesärskolan och en beskrivning av de olika programmen. Under året tog Skolverket fram ett stödmaterial om bedömning och betygssättning. Stödmaterial delades ut på höstens bedömningskonferenser.

Läroplanen för gymnasiesärskolan beslutades under våren 2013. Den trycktes och distribuerades till samtliga gymnasiesärskolor. Informationsbroschyren som Skolverket tog fram under 2012 om den nya gymnasiesärskolan har varit

mycket efterfrågad och under 2013 har en ny upplaga tryckts upp. Broschyren är översatt till lätt svenska och de vanligaste invandrarspråken.

Under våren tog Skolverket fram en informationsfilm om gymnasiesärskola 2013. Under hösten pågår ett arbete med tio filmer om de olika programmen. Filmerna beräknas bli klara för publicering i början på 2014.

Under 2013 har föreskrifter om betygskatalog reviderats och föreskrifter om gymnasiesärskolebevis tagits fram.

Vuxenutbildningen

Skolverket har under 2013 bedrivit ett fortsatt arbete med att implementera beslutade reformer inom vuxenutbildningen. Implementeringsinsatserna har i vissa fall varit skolformsspecifika och i andra fall riktat sig brett till alla tre skolformerna inom vuxenutbildningen.

Insatser riktade till flera skolformer inom vuxenutbildningen

Skolverket har under året publicerat och tryckt ett stödmaterial om den individuella studieplanen och även utarbetat ett stödmaterial om validering inom vuxenutbildningen. Även detta material finns tillgängligt på såväl Skolverkets webbplats som i tryckt version. Dessa material har även skickats ut till verksamheterna.

Ett webinarium om den nya läroplanen för vuxenutbildningen genomfördes i början av juni och finns på Skolverkets webbplats. Webbinariet har vid årsskiftet laddats ned 233 gånger, varav 199 unika nedladdningar.

Ett skolformsövergripande material har tagits fram med fokus på inslag som är specifika för vuxenutbildningen. Utifrån ett fiktivt utdrag ur en betygskatalog ges en kort beskrivning av olika inslag, till exempel delkurs, med vidare hänvisning till aktuella författningstexter. Informationen på Skolverkets webbplats har setts över och uppdaterats i samband med den omstrukturering som gjordes under sommaren av hela webbplatsen.

Särskild utbildning för vuxna

En reformerad särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå tillämpas sedan den 1 juli 2013. En omfattande implementering av reformerna har genomförts under året. Under våren genomfördes åtta implementeringsdialoger med huvudmän och rektorer och åtta dialoger med lärare inom skolformen. En dialogträff genomfördes med studie- och yrkesvägledare inom skolformen. För dem som inte hade möjlighet att delta vid den träffen genomfördes ett webinarium med motsvarande innehåll. Vid dessa dialogträffar har Skolverket mött mer än hälften av de verksamma inom skolformen.

Under hösten bjöd Skolverket in samtliga lärare inom särskild utbildning för vuxna tillsammans med lärare på gymnasiesärskolorna i landet till sex konferenser om bedömning och betygssättning inom särskild utbildning för vuxna och inom gymnasiesärskolan.

Ett stödmaterial om kunskapsbedömning inom särskild utbildning för vuxna har utarbetats och delades ut på höstens bedömningskonferenser. Informationsmaterial riktat till elever inom skolformen har tagits fram liksom ett material riktat till verksamma inom skolformen. En informationsfilm om yrkesutbildning inom skolformen har producerats. Den visar exempel på hur man kan arbeta med yrkesutbildningar för personer med utvecklingsstörning. Syftet är

att inspirera fler att erbjuda yrkesutbildning inom särskild utbildning för vuxna. Filmen beräknas bli klar för publicering i början på 2014.

Under 2013 har föreskrifter om betygskatalog för vuxenutbildning reviderats och föreskrifter om utformning av gymnasiesärskolebevis från särskild utbildning för vuxna på gymnasial nivå tagits fram.

Kommunal vuxenutbildning

Under hösten 2013 har en konferensserie om reformerna genomförts för rektorer på grundläggande nivå inom vuxenutbildningen. Under året har även en konferensserie riktad till lärare inom naturvetenskapliga ämnen på grundläggande nivå inom vuxenutbildningen genomförts i samarbete med Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik. Denna konferens riktade sig även till lärare på grundläggande nivå inom särskild utbildning för vuxna.

Stödmaterial i form av diskussionsunderlag har tagits fram till flertalet av kursplanerna inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. I början av 2014 kommer diskussionsmaterial att finnas för samtliga tolv ämnen. Syftet med detta material är att stödja och inspirera lärare i sitt arbete med att omsätta kursplanerna till undervisningspraktik och att utveckla sin undervisning.

Kursplanerna inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå har översatts till engelska.

Inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå har ett material med förtydligande av hur man ska räkna de olika poängen för en yrkesexamen tagits fram.

Utbildning i svenska för invandrare

Ett informerande stödmaterial om skolformen som riktar sig till ansvariga och verksamma inom utbildningen har tagits fram. Skolverket har även tagit fram stödmaterial i form av diskussionsunderlag till kursplanen i utbildning i svenska för invandrare. Syftet med materialet är att stödja och inspirera lärare i deras arbete med att utveckla sin undervisning.

Under hösten 2013 genomförde Skolverket en webinarier serie om språk och lärande inom vuxenutbildningen ur ett andraspråksperspektiv. Webinarierna, som finns tillgängliga på Skolverkets webbplats, riktade sig framförallt till dem som arbetar inom utbildning i svenska för invandrare eller inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. Målgruppen var rektorer, lärare och studie- och yrkesvägledare som arbetar inom vuxenutbildningen. Ett webinarium om höjd kvalitet, ökad flexibilitet och ökad individanpassning inom utbildning i svenska för invandrare och motsvarande utbildning har sånts. Webbinariet har vid årsskiftet laddats ner 446 gånger, varav 391 unika nedladdningar.

Allmänna råd om bedömning och betygssättning inom vuxenutbildningen

Skolverket har under december 2013 beslutat om allmänna råd med kommentarer om bedömning och betygssättning inom vuxenutbildning. De allmänna råden har tagits fram dels utifrån en förändrad reglering där bland annat nya aktörer kan besluta om betyg enligt vuxenutbildningens styrdokument, dels eftersom det råder en osäkerhet i verksamheterna hur man ska tolka och tillämpa bestämmelserna. Råden berör samtliga tre skolformer inom vuxenutbildningen men i tillämpliga delar även motsvarande utbildningar som bedrivs

av Kriminalvården, folkhögskolor eller andra enskilda utbildningsanordnare. De allmänna råden med kommentarer kommer att tryckas och distribueras till berörda under början av 2014.

Övriga insatser

Skolverket ska genomföra fortbildningsinsatser med anledning av införandet av betyg i årskurs 6. Verket ska vid behov samverka med övriga berörda skolmyndigheter. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har under uppdragets tredje och sista år genomfört fortbildningsinsatser för lärare och rektorer med ansvar för årskurs 6. De insatser som skett under 2013 är åtta konferenser/dialoger för sammanlagt nästan 500 rektorer med ansvar för betygssättning i årskurs 6. Syftet med dialogerna var att återkoppla till rektorn, att ge vägledning i det pedagogiska ledarskapet samt ge möjlighet att skapa nätverk.

Bedömningsstöd för årskurs 6 har tagits fram i musik, bild, slöjd samt i idrott och hälsa. Vidare har ett bedömningsstöd i svenska och svenska som andraspråk tagits fram för grundskolans årskurs 1–6 och ett undervisningsstöd i de samhällsorienterande ämnena. Skolverket har också tagit fram ett stödmaterial om bedömningsaspekter för att ge stöd i form av en lättillgänglig sammanställning av hur värdeorden i kunskapskraven kan förstås, konkretiseras och omsättas till undervisning. Ett bedömningsstöd i samiska som relaterar till den skriftliga uppgiften i ämnesprovet för årskurs 6 har tagits fram, diskuterats och implementerats i sameskolan. En film baserad på de vanligaste frågorna om betygssättning finns tillgänglig på Skolverkets webbplats. Den vänder sig till nytexaminerade lärare och till lärare som inte tidigare har satt betyg.

Under året har ett arbete med att utveckla ett stöd för betygssättning i kemi för årskurs 6 gjorts. Autentiska elevportföljer innehållande bedömningsmaterial från en termins arbete i kemi har samlats in och en grupp lärare har samstämmigt betygssatt portföljerna. Portföljerna visar betygsstegen E–A och vilka överväganden som gjorts utifrån olika resultatprofiler. Materialet ska publiceras på Skolverkets webbplats och kan användas av lärare för att diskutera likvärdig betygssättning.

Skolverket har i samarbete med Karlstads universitet och Högskolan i Lillehammer tagit fram en webbaserad utbildning i bedömning och betygssättning med fokus på målgruppen lärare i årskurs 4–6 samt till rektorn för motsvarande årskurser. Insatsen syftar till att sprida kunskap och fördjupad förståelse om hur den obligatoriska skolans styrdokument kan omsättas i undervisning, bedömning och betygssättning. Antalet deltagare i kursen var vid årsskiftet 2013–2014 uppe i mer än 3 000.

Vidare har Skolverket tagit fram ytterligare en broschyr som ger information till vårdnadshavare om betyg i de obligatoriska skolformerna. Broschyren kan ses som en utveckling av den broschyr som togs fram 2012 för årskurs 6.

En avslutande utvärdering har gjorts för att om möjligt undersöka vilka effekter Skolverkets insatser haft under det treåriga uppdraget. Resultatet finns tillgängligt under 2014.

Skolverket ska utarbeta olika former av stödmaterial för att underlätta lärarnas arbete med bedömning och betygssättning enligt den nya betygsskalan, bl.a. med hänsyn till betygsstegen B och D. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket publicerade i december 2012 en handledning för betygsskalan och för hur betygen B och D kan sättas. Denna publicerades som stödmaterial och har spritts både som trycksak och via webben. Publikationen har sålts i över 10 000 exemplar och varit flitigt nedladdad. Stöd för bedömning och betygssättning enligt den nya betygsskalan finns också i de olika bedömningsstöd som Skolverket tagit fram under 2013. Dessa har bland annat varit riktade mot grundskolan och de praktiskt-estetiska ämnena.

Det nationella provsystemet

Skolverket ska särskilt redovisa de förändringar av styrdokumentet och det nationella provsystemet som genomförts (Regleringsbrev 2013)

Skolverket ska kontinuerligt bedöma behov av och utveckla prov och bedömningsmaterial inom provbankerna, diagnostiska material och nationella ämnes-, kurs- och slutprov samt anpassa dessa till olika elevgruppers behov. Detta uppdrag ersätter tidigare uppdrag om det nationella provsystemet (U2004/5293/S) och om nationella prov och diagnostiska stödmaterial (U2005/8381/G). (Regleringsbrev 2013)

Nationella prov

Logistik och distribution av nationella prov har även under 2013 varit mycket omfattande. Sedan hösten 2012 har gymnasieskolor och kommunal vuxenutbildning haft tillgång till nationella prov både utifrån tidigare och nya ämnesplaner. Samtidigt införs nya nationella prov i årskurs 9 i geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap och i årskurs 6 i biologi, fysik och kemi samt geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Det har varit svårt att förutse när gymnasieskolor läser olika kurser och planerat in nationella prov. Hösten 2013 omorganiserades skolor kontinuerligt till skolenheter, vilket inneburit att det har varit svårt att avgöra vilken skola som beställt prov samt om alla skolor har beställt och fått de nationella prov de ska genomföra. De uppgifter som SCB kontinuerligt rapporterat till Skolverket under hösten har behandlats manuellt för att säkerställa leveranserna till skolorna.

Våren 2013 genomfördes ämnesprov i årskurs 9 utifrån de nya kursplanerna för första gången.

I och med gymnasireformen konstrueras nu de nationella proven utifrån de nya ämnesplanerna. Även under 2013 har prov erbjudits till de lärare som haft elever i den tidigare gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning. Detta har inneburit att två parallella system har funnits under våren.

Sammanlagt har till exempel 21 nationella kursprov i matematik publicerats under 2013.

Läsåret 2012/13 genomfördes ämnesprov i årskurs 6 som för första gången var betygssstödjande. Utöver ämnesprov i engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk, erbjöds också för första gången ämnesprov i de fyra samhällsorienterande ämnena och i de tre naturorienterande ämnena där varje enskild skola genomförde ett av ämnesproven i de olika ämnesblocken. För att utvärdera genomförbarheten av ämnesprov i årskurs 6 inbjöd Skolverket ett antal lärare från olika delar av landet, som under vårterminen 2013 genomfört fem olika ämnesprov i sin undervisning, till ett utvärderingsseminarium. Många synpunkter framkom på omfattning och innehåll, tidsåtgång och möjlighet

till uppföljning. Tillsammans med dessa synpunkter och med resultat från de enkäter som lärare besvarar efter varje ämnesprov, har Skolverket påbörjat arbetet med att ta hand om synpunkterna för att förbättra genomförbarheten för ämnesproven i årskurs 6.

Ämnesprov – omfattning

I grundskolan genomförs nationella prov i årskurs 3, 6 och 9. Antalet prov och beställda elevmaterial läsåren 2010/11–2012/13 framgår av tabell 13 (skolorna beställer alltid något fler provmaterial än antalet elever som ska genomföra provet). Läsåret 2012/13 genomfördes en obligatorisk utprövningsomgång av ämnesprov i geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap i årskurs 6 och 9 samt av ämnesprov i biologi, fysik och kemi i årskurs 6.

Tabell 13. Antal beställda elevmaterial för nationella prov i grundskolan läsåren 2010/2011–2012/2013

Årskurs ^{a)}	Ämne/Kurs	Antal beställda elevmaterial		
		2012/2013	2011/2012	2010/2011
Ämnesprov årskurs 3	Matematik	111 600	108 000	103 500
	Svenska och svenska som andraspråk	111 700	108 100	103 700
Ämnesprov årskurs 6	Engelska	104 300	101 100	Erbjöds ej
	Matematik	103 800	101 000	Erbjöds ej
	Svenska och svenska som andraspråk	103 800	101 000	Erbjöds ej
	Biologi/fysik/kemi ^{c)}	104 100	Erbjöds ej	Erbjöds ej
	Geografi/historia/religionskunskap/samhällskunskap ^{d)}	104 100	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Ämnesprov årskurs 9 ^{b)}	Engelska	114 600	123 600	129 600
	Matematik	112 800	120 200	126 900
	Svenska och svenska som andraspråk	115 000	126 800	134 100
	Biologi/fysik/kemi ^{c)}	103 700	108 400	114 400
	Geografi/historia/religionskunskap/samhällskunskap ^{d)}	105 700	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Totalt antal ämnesprov		1 295 200	998 200	712 200

a) Sameskolan genomför samma nationella prov som grundskolan i årskurs 3 och 6. Specialskolan genomför grundskolans nationella prov i årskurs 4, 7 och 10.

b) Gymnasieskolan har möjlighet att beställa nationella ämnesprov för årskurs 9 för elever som följer grundskolans kursplaner. I antalet beställda elevmaterial i årskurs 9 ingår därför även gymnasieskolans beställningar.

c) Skolan genomför det nationella provet i ett av ämnena biologi, fysik eller kemi.

d) Skolan genomför det nationella provet i ett av ämnena geografi, historia, religionskunskap eller samhällskunskap.

Kursprov – omfattning

Läsåret 2011/12 var första året som kursprov enligt de nya kursplanerna genomfördes i gymnasieskolan. I kommunal vuxenutbildning började de nya kursplanerna användas först hösten 2012. Inom kommunal vuxenutbildning genomfördes endast kursprov för de gamla ämnesplanerna under 2011/12. Från och med hösten 2012 genomfördes kursprov för de nya ämnesplanerna inom kommunal vuxenutbildning.

Antalet kursprov och beställda elevmaterial från höstterminen 2010–vårterminen 2013 framgår av tabellen nedan (skolorna beställer alltid något fler provmaterial än antalet elever som ska genomföra provet).

Tabell 14. Antal beställda elevmaterial för nationella prov i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning läsåren 2010/2011–2012/13

	Antal beställda elevmaterial					
Kurs	Vt 2013	Ht 2012	Vt 2012	Ht 2011	Vt 2011	Ht 2010
Engelska A	1 400	1 200	16 200	16 400	117 300	21 700
Engelska B	8 700	4 500	85 500	13 800	85 100	14 600
Engelska 5	111 300	13 700	103 500	5 400	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Engelska 6	83 100	8 600	2 400	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik A	Erbjöds ej	1 100	10 300	10 100	88 800	26 700
Matematik B	3 000	1 900	42 700	14 900	58 600	14 300
Matematik C	12 000	2 600	23 600	13 900	25 100	12 800
Matematik D	3 200	9 200	11 100	9 900	10 600	9 200
Matematik 1a	38 400	6 600	36 200	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 1b	44 600	6 800	39 000	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 1c	8 400	19 000	7 400	15 900	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 2a	6 300	2 200	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 2b	36 300	5 200	900	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 2c	15 000	7 100	13 400	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 3b	3 400	2 800	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 3c	14 500	9 900	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Matematik 4	6 900	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Svenska B och svenska som andraspråk B	42 700	47 700	82 800	55 700	86 400	59 000
Svenska 1 och svenska som andraspråk 1	121 900	15 200	117 600	6 100	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Svenska 3 och svenska som andraspråk 3	5 300	4 100	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej	Erbjöds ej
Totalt antal kursprov	566 400	169 400^{a)}	592 600	162 100	471 900	158 300

a) Från och med 2013 används avrundade siffror. Därför överensstämmer inte siffrorna i detalj med årsredovisningen 2012.

Skolverket ska utarbeta samt förbereda införandet av nationella ämnesprov i årskurs 6 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 7 i specialskolan i biologi, fysik och kemi (NO) samt i geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap (SO). Skolverket ska vidare utarbeta och förbereda införandet av nationella ämnesprov i årskurs 9 i grundskolan och i årskurs 10 i specialskolan i SO. En obligatorisk utprövningsomgång ska genomföras för samtliga prov under 2013. Proven ska börja användas från och med vårterminen 2014. En elev ska endast göra ett prov i SO respektive ett prov i NO per årskurs och år. (Regleringsbrev 2013)

Våren 2013 genomfördes utprövningar av nya nationella prov i de naturorienterande ämnena biologi, fysik och kemi (no) i årskurs 6 i grundskolan och sameskolan samt i årskurs 7 i specialskolan samt för samhällsorienterande ämnen geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap (so) i årskurs 6 och 9 och motsvarande skolformer. Alla kommunala och fristående grundskolor tilldelades slumpmässigt ett prov i antingen biologi, fysik eller kemi och på samma sätt tilldelades skolorna antingen geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Skolverket samlade in resultaten från samtliga prov och publicerade statistik på riksnivå i december 2013.

Skolverket ska med anledning av införandet av nationella obligatoriska prov i komvux förbereda och ta fram prov inför våren 2014 i följande ämnen; svenska 1, svenska 3, engelska 5, engelska 6 och matematik 1. Skolverket ska därutöver samla in elevlösningar på genomförda prov under hösten 2013. (Regleringsbrev 2013)

I samband med införandet av obligatoriska nationella prov inom kommunal vuxenutbildning ställs större krav på Skolverkets organisation vad gäller distribution och information. Skolverket har under året påbörjat utvecklingen av ett extra prov för kommunal vuxenutbildning som ska utkomma under hösten 2014 och planerar att därefter utkomma med ett extra prov årligen vilket ger den gymnasiala vuxenutbildningen tillgång till tre kursprov per år i de kurser prov ges. Skolverket har inhämtat synpunkter på när under året som ett extra prov bäst kan komma till nytta inom vuxenutbildningen. Synpunkterna belyser det stora behovet av flexibilitet för nationella prov inom kommunal vuxenutbildning. Att möjliggöra en sådan flexibilitet och samtidigt behålla säkerheten kring provens genomförande och innehåll är en utmaning. I valet av vilka kurser i matematik som prioriteras för konstruktion av nya kursprov för den kommunala vuxenutbildningen har två faktorer särskilt beaktats. Dessa är det förväntade elevantalet på respektive kurs samt kursens angelägenhetsgrad såsom behörighetsgivande till högre utbildning. På dessa grunder har Skolverket till exempel valt att utveckla ett särskilt prov för kommunal vuxenutbildning i matematik 1b för publicering hösten 2014.

Regeringsbeslut den 1 juli 2010 (U2010/4021/G) med uppdrag att ansvara för nationella kursprov för gymnasieskolan och den gymnasiala vuxenutbildningen i ämnena svenska och svenska som andraspråk, matematik samt engelska. För prov som ges under perioden höstterminen 2011– vårterminen 2013 ska prov utvecklas såväl för kurser i dagens gymnasieskola som för kurser i den reformerade gymnasieskolan. Skolverket ska i årsredovisningen årligen redovisa hur arbetet fortlöper. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har under året utkommit med nationella prov i ämnena svenska och svenska som andraspråk, matematik samt engelska för kurser enligt Lpf 94 och Lgy 11.

Under 2013 har två prov per kurs B, C och D utkommit samt bedömningsstöd för bedömning av muntlig produktion och interaktion på kurs B och C för sfi.

Regeringsbeslut den 24 november 2011 (U2011/6543/S) med uppdrag att kvalitetssäkra de nationella proven i grundskolan, sameskolan och specialskolan samt i gymnasieskolan och vuxenutbildningen för att säkerställa att syftet med de nationella proven uppfylls. Vid genomförandet av uppdraget ska Skolverket samråda med Skolinspektionen. Skolverket ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om arbetet. Skolverket ska redovisa vissa delar av uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 oktober 2012. Skolverket ska sedan i årsredovisningen årligen redovisa hur uppdraget i sin helhet fortlöper. En slutlig redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 16 juni 2014. (Regeringsbrev 2013)

Under 2013 har föreskrifter för hantering av nationella prov tagits fram. Anvisningar för proven ses kontinuerligt över. Under 2013 har lärarinformationen för de nationella proven utformats mer enhetligt gällande hantering, förberedelser och genomförande. Stor vikt har lagts vid att utforma anvisningarna på ett sådant sätt att genomförandet blir så likvärdigt som möjligt i landets skolor. Skolverket har under året ökat tillgängligheten för proven för synskadade elever samt förtydligat informationen om vad som gäller för vissa delprov för elever med läs- och skrivsvårigheter. Förutom de bedömningsstöd i olika ämnen som Skolverket gett ut kan lärare anmäla sig till en webbkurs om bedömning och betygssättning.

Skolverket har tillsammans med Högskolan i Kristianstad utarbetat ett stödmaterial kring sambedömning. Materialet består av en skrift och en film. Stödmaterialen ger dels tre olika modeller för hur sambedömning kan gå till, dels en grundlig beskrivning av forskning om sambedömning. Materialet har både ett nationellt och internationellt perspektiv.

De lärosäten som konstruerar de nationella ämnesproven i årskurs 9 i svenska, matematik, engelska och naturorienterande ämnen har inkommit till Skolverket med särskilda ramverk. Ramverken ska bidra till att kvalitetssäkra de nationella proven. Ramverken ska dock ses som mer än ett verktyg för stabilisering. De syftar till att stärka validiteten av provresultaten genom att synliggöra teoretiska utgångspunkter och praktiska överväganden för provutvecklingen. Vid samtliga lärosäten som utvecklar nationella prov har arbetet med att stabilisera proven intensifierats.

De nationella prov som ger stöd för betygssättningen har alla en modell för sammanvägning till ett provbetyg. Flera prov i grundskolan, de för årskurs 6 och 9 i de samhällsorienterande ämnena och de för årskurs 9 i de naturorienterande ämnena, erbjöds för första gången våren 2013. I övriga ämnen har prov erbjudits tidigare. Samtliga prov både för grundskolan och gymnasial utbildning är dock utvecklade utifrån nya kursplaner, ämnesplaner och kunskapskrav. De prov som kan sägas ligga närmast proven enligt de tidigare kursplanerna är de i engelska. Där har modellen för sammanvägning konstruerats på liknande sätt som tidigare. För övriga prov är sammanvägningsmodellerna mindre lämpade

för en jämförelse av kunskapsutveckling över tid eftersom nya och gamla kursplaner skiljer sig åt i större utsträckning.

Bedömningsstöd

Under hösten 2013 har bedömningsstöd i form av kommentarmaterial till kunskapskraven i geografi för grundskolan publicerats, liksom ett bedömningsstöd i samhällskunskap för gymnasieskolan. Bedömningsstödet har utarbetats i samverkan med Karlstads universitet. Ett flertal andra bedömningsstöd som rör de samhällsorienterande ämnena i grundskolan är under utarbetande och beräknas publiceras i början av 2014. Bedömningsstöd i naturvetenskap och teknik för grundskolan har utvecklats under året och kommer att publiceras på Skolverkets bedömningsportal 2014.

Ett arbete har påbörjats med att ta fram ett bedömningsstöd i att bedöma skriven berättande text i årskurs 6 utifrån kursplanen i samiska. Arbetet påbörjades under 2013 och fullföljs under 2014. Avsikten är att publicera bedömda elevexempel med kommentarer för de olika betygsstegen. Framtagandet sker i samverkan med Sameskolstyrelsen och Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet.

Under året har två bedömningsstöd i matematik publicerats på Skolverkets webbplats. Det ena bedömningsstödet, diagnosmaterialet *Diamant* för grundskolans årskurs 1–9, har tagits fram på Skolverkets uppdrag av Institutionen för didaktik och pedagogisk profession vid Göteborgs universitet. Det andra bedömningsstödet *Bedömning för lärande i matematik för lärare i årskurs 1–9*, kan användas för att följa elevens lärande i matematik genom grundskolan. Materialet har tagits fram på Skolverkets uppdrag av PRIM-gruppen vid Stockholms universitet.

Handläggning

Grundskolan

Lokalt tillval och judiska studier

Två ansökningar har inkommit under 2013 om lokalt tillval. Båda ansökningarna har godkänts av Skolverket. En av dessa är en kursplan i teckenspråk för döva och hörselskadade elever i grundskolan. En sådan nationell kursplan finns för ämnet teckenspråk i specialskolan.

Inga ansökningar om judiska studier har inkommit under 2013.

Spetsutbildningar

Skolverket beviljade 2013 spetsutbildning i sju grundskolor. Den tredje och sista ansökningsomgången är därmed avslutad. Försöksverksamheten med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans årskurs 7–9 kommer fortsättningsvis att omfatta totalt 25 utbildningar. Av dessa är 15 utbildningar inriktade mot matematik och naturorienterande ämnen och tio mot samhällsorienterande eller humanistiska ämnen. Under de fem läsår som följer på Skolverkets beslut får spetsutbildning startas i årskurs 7 och inför varje läsår ta emot högst 30 elever i varje årskurs. Spetsutbildningarna ska inrymma en särskild fördjupning och breddning inom det eller de ämnen som utbildningen är inriktad mot.

Försöksverksamheten ska följas upp och utvärderas årligen. Den första redovisningen omfattade åtta spetsutbildningar, med totalt 188 elever, som startade läsåret 2012/13. Det konstateras i redovisningen att organisering och genomförandet av spetsutbildningarna varierar och att det ännu inte är möjligt att bedöma om – och i så fall hur – detta påverkar elevernas studieresultat. Som helhet tycks elever och föräldrar vara nöjda med utbildningen. Vidare konstateras att det tycks medföra vissa, begränsade merkostnader att utarbeta, bedriva och informera om en spetsutbildning.

Gymnasieskolan

Skolverket ska redovisa en analys av resultatet av verkets handläggning av ansökningar om godkännande av särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan. Grunden för Skolverkets beslut ska redovisas liksom beslutade ersättningsbelopp för interkommunal ersättning. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) årligen senast den 15 december. (Regleringsbrev 2013)

Under 2013 har Skolverket handlagt den fjärde ansökningsomgången om godkännande av särskilda varianter, riksrekryterande utbildningar och nationellt godkända idrottsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan och den första och andra ansökningsomgången för gymnasiesärskolan. Skolverket har den 11 december redovisat en analys av resultatet av verkets handläggning (Dnr U2012/3589/S). Rapporten innehåller även en beskrivning av grunden för Skolverkets beslut och beslutade ersättningsbelopp för interkommunal ersättning och grundbelopp. Även statistik över antal ansökningar och godkända utbildningar redovisas för antagningsomgångarna 2010–2013. Rapporten omfattar i övrigt 2013 års ansökningsomgång avseende utbildningar med start hösten 2014.

Handläggningen av ansökningarna påbörjades i februari och beslut togs i september 2013 för gymnasieskolan. För gymnasiesärskolan påbörjades handläggningen för den första omgången under slutet av 2012, men beslut togs i början av 2013 när program mål och ämnesplaner var beslutade. Under handläggningen har Skolverket haft ett samarbete med Skolinspektionen angående ansökningar från enskilda huvudmän.

Enligt förordning (2008:793) om försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning ska Skolverket årligen redovisa omfattning och utvärdering av försöksverksamheten. Skolverkets redovisning ska innefatta en uppföljning av deltagande elevers genomströmning, betygsresultat m.m. i förhållande till andra relevanta elevgrupper samt vad eleverna gör efter avslutade gymnasiestudier. Redovisningen ska inkludera en analys av studieresultat i förhållande till eventuella tillämpade urvalsförfaranden. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket ska genomföra en försöksverksamhet med riksrekryterande gymnasiala spetsutbildningar. Försöksverksamheten bedrivs på 18 skolor med sammanlagt 20 utbildningar. Under året togs beslut om förlängning av försöksverksamheten med riksrekryterande gymnasial spetsutbildning avseende utbildning som påbörjas under tiden den 1 juli 2014 – den 30 juni 2016. Två utbildningar på två skolor valde att inte förlänga.

Under året har Skolverket redovisat en bredare bild av omfattning, deltagande och studieresultat i försöksverksamheten i relation till jämförbara

elevgrupper och utbildningar, inklusive antagningsfrekvens till högskoleutbildningar. Vidare har ett arbete planerats för att ta fram ytterligare två studier som ger en bild av erfarenheter från försöksverksamheten och kunskapsresultat på elva utbildningar som inte tidigare redovisats. Resultaten av dessa två studier redovisas till regeringen i april 2014.

Viktiga slutsatser av de tidigare utvärderingarna är att antalet ansökningar till spetsutbildningarna inte har ökat mellan 2009 och 2012, att majoriteten av utbildningarna har lågt söktryck. Färre elever har avbrutit studierna på spetsutbildningarna jämfört med motsvarande nationella gymnasieprogram. De kompletterande urvalskriterierna har inte fått någon betydelse eftersom spetsutbildningarna inte fyller platserna. Andelen antagna som flyttar till studieorten har inte ökat under försöksverksamheten.

En minoritet av eleverna har slutfört kurserna på högskolenivå. Det beror bland annat på att eleverna istället väljer att läsa kurser på gymnasienivå som ger meritpoäng. År 2010 uppgav 60 procent av eleverna att de hade för avsikt att läsa vidare inom spetsområdet, 2012 planerade endast en tredjedel att läsa vidare inom spetsområdet.

Vuxenutbildningen

Till Skolverket har inkommit sju ansökningar om ny kurs specifikt inom kommunal vuxenutbildning. Skolverket har fattat beslut i fem ärenden. Besluten har inneburit avslag med hänvisning till befintliga ämnesplaner och kurser. Främst har det handlat om kurser i datorkunskap.

Dansarutbildningen

Skolverket ska redovisa kostnaderna för Rådet för dansarutbildnings verksamhet. Av redovisningen ska framgå kostnaderna för rådets ledamöter, antagningsprocessen av dansare, informationsinsatser och stöd till rådet. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket ska lämna en redovisning av Rådet för dansarutbildnings verksamhet läsåret 2012/13. Av redovisningen ska framgå hur antagningen inför läsåret 2013/14 har organiserats och genomförts, resultatet av antagningen samt hur rådet har bidragit till uppföljningen och utvecklingen av kvaliteten i dansarutbildningen. En analys av kvaliteten i dansarutbildningen ska ingå i redovisningen. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 oktober 2013. (Regleringsbrev 2013)

Rådet för dansarutbildning har under året haft åtta möten. Under våren har rådet planerat och genomfört ansökningsprocessen, färdighetsproven och antagningsförfarandet samt utsett juryer för de 21 provtillfällen som genomförts. En planeringskonferens för juryer, pedagoger och rådsmedlemmar genomfördes i februari 2013 inför antagningarna.

Skolverket har under 2013 till följd av en ändring i förordningen om dansarutbildning tagit fram och beslutat om ett kompletterande moment som kan användas vid antagningen till årskurs 7. Rådet genomförde därefter en kompletterande antagning till samma årskurs under sommaren.

Under hösten 2013 har Rådet för dansarutbildning påbörjat planeringen inför antagningarna våren 2014. Rådet har också bidragit till uppföljningen av kvaliteten i dansarutbildningen genom att ta del av Skolverkets redovisningar och analyser, genom att inhämta övrig information om dansarutbildningen

samt genom skolbesök. Detta har sedan kontinuerligt diskuterats under rådets sammanträden.

Skolverket har genomfört flera informationsinsatser för dansarutbildningen. Den viktigaste informationskanalen är Skolverkets webbplats, där också ansökan görs. Skolverket har också under året medverkat vid flera föräldramöten på de tre skolorna.

Skolverket lämnade den 15 oktober 2013 en redovisning av Rådet för dansarutbildnings verksamhet för läsåret 2012/13. En analys av kvaliteten i utbildningen ingick i redovisningen liksom en beskrivning av hur rådet bidragit till uppföljning och utveckling av kvaliteten i dansarutbildningen.

Rådet för dansarutbildnings verksamhet hade för 2013 ett särskilt verksamhetsstöd som uppgick till 3 mnkr. Av det särskilda verksamhetsstödet har cirka en tredjedel använts till rådets ledamöter och för antagningsprocessen. Två tredjedelar har använts för stöd till rådet i form av löner för undervisningsråd, administratör och experter i samband med framtagandet av kompletterande moment och kompletterande antagning till årskurs 7 samt löpande informationsinsatser under året.

Särskilda uppdrag om yrkesutbildning inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen

Skolverket ska redovisa hur de resurser som tillförts på anslaget 1:1 Statens skolverk för att stärka myndighetens arbete med yrkesutbildning har använts. (Regleringsbrev 2013)

Resurserna har möjliggjort en utökning av bemanningen med sju medarbetare med djup och bred kompetens och erfarenhet av yrkesutbildningsfrågor. Fem av dessa är främst inriktade mot gymnasieskolan och två mot vuxenutbildningen. Myndighetens arbete med yrkesutbildning genomförs dock i stor utsträckning som ett samarbete där hela den gymnasiala nivån finns representerad.

Myndigheten ska ansvara för de nationella råden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. (Instruktionen)

Skolverket ska redovisa myndighetens samverkan med de nationella programråden för yrkesprogrammen i gymnasieskolan. Redovisningen ska omfatta resultatet av analyser av följande områden: kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet, elevernas etablering på arbetsmarknaden efter avslutad yrkesutbildning, utvecklingsbehov inom yrkesutbildningen mot bakgrund av utvecklingen inom respektive yrkesområde och behov av utbildning inom nya områden. Skolverket ska, när det är möjligt, göra jämförelser mellan lärlingsutbildning och yrkesutbildning som huvudsakligen är skolförlagd. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) årligen senast den 1 juni. (Regleringsbrev 2013)

Under året har Skolverket utsett ledamöter till de nationella programråden för mandatperioden juli 2013 till juni 2016. De cirka 90 ledamöterna som utsågs har nominerats av arbetsgivar-, arbetstagar- och branschorganisationer samt berörda myndigheter. Skolverket fick cirka 130 nomineringar från ett åttiototal olika organisationer och myndigheter. Flera av de som utsågs var ledamöter även under den första mandatperioden.

Skolverket har samverkat med programråden i övergripande yrkesutbildningsfrågor utifrån uppdrag givna i regleringsbrevet. Samverkan har även behandlat det fortsatta arbetet med gymnasiereformen Gy 2011 och de uppgif-

ter som angavs i det ursprungliga regeringsuppdraget för de nationella programråden som till exempel bedömning av ansökningar om särskilda varianter och att ta fram informationsmaterial till elever. Två konferenser för samtliga ledamöter har genomförts och därutöver har varje programråd genomfört tre till fyra möten. Uppdraget har redovisats till regeringen den 31 maj 2013. Under året har även en utvärdering av Skolverkets samverkan med de nationella programråden genomförts av en extern utvärderare. Av utvärderingen framgår att såväl Skolverket som ledamöterna i programråden i huvudsak är positiva till det gemensamma arbetet under den första mandatperioden. Det finns dock sådant som behöver utvecklas vidare, bland annat att tydliggöra programrådets funktion och öka programrådets inflytande över vilka frågor som ska hanteras, samt rutinerna för arbetet, återkoppling och att säkerställa tillgången på relevanta underlag.

De nationella programrådets synpunkter, förslag och råd har i hög grad bidragit till Skolverkets arbete med regeringsuppdrag med koppling till yrkesutbildning till exempel vid framtagande av nya kurser, utveckling av en handledarutbildning och i olika informations- och stödmaterial.

Skolverket ska redovisa verksamheten vid Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning. Redovisningen ska avse hur och i vilken omfattning Skolverket arbetat med information om yrkesutbildning och yrkeskvalifikationer i Sverige och Europa. Vidare ska framgå verkets deltagande internationellt samarbete om yrkesutbildningens utveckling med avseende på mobilitet och kvalitet samt europeiskt samarbete om dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning. Samverkan med berörda aktörer i Sverige ska beskrivas. Av beskrivningen ska särskilt framgå vilket informations- och erfarenhetsutbyte som Skolverket har initierat i enlighet med det uppdrag som finns redovisat som nummer 26 under rubriken Uppdrag givna i regleringsbrev i detta regleringsbrev. Skolverket ska också särskilt redovisa vilka insatser som med utgångspunkt i den reformerade gymnasieskolans nya yrkesprogram har vidtagits för att ta fram tillägg till slutbetyg, s.k. certificate supplement. Utöver en årlig redovisning ska Skolverket informera Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) löpande när så bedöms lämpligt. (Regleringsbrev 2013)

Myndigheten ska informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige. I denna uppgift ingår att fungera som ett nationellt referenscentrum för information om yrkesutbildning i Sverige och i övriga EU-länder samt länder inom EES-området. (Instruktionen)

Skolverket ska ha samordningsansvaret för informationen om det europeiska stödsystemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (European Credit Transfer System for Vocational Education and Training, ECVET) i Sverige. Skolverket ska i detta arbete samråda med Myndigheten för yrkeshögskolan samt Universitets- och högskolerådet. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket ska regelbundet ta initiativ till informations- och erfarenhetsutbyte mellan de myndigheter som ansvarar för olika EU-verktyg för utveckling av yrkesutbildning och mobilitet (EQAVET, ECVET, EQF och Europass). Dessa myndigheter är, förutom Skolverket, Skolinspektionen, Myndigheten för yrkeshögskolan och Universitets- och högskolerådet. Verkets samverkan med berörda aktörer i Sverige ska beskrivas. Av beskrivningen ska särskilt framgå vilket informations- och erfarenhetsutbyte som Skolverket har initierat (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har i uppdrag att driva ett nationellt referenscentrum för yrkesutbildning (NRP). I detta arbete har Skolverket under 2013 samlat andra uppdrag

med syfte att dels informera om yrkesutbildning i Sverige, övriga EU samt länder inom EES-området, dels bidra till erfarenhetsutbyte kring det europeiska arbetet kring yrkesutbildningsfrågor.

Till NRP finns en extern referensgrupp knuten där myndigheter som ansvarar för olika EU-verktyg för utveckling av yrkesutbildning och mobilitet ingår. Gruppen, där Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolinspektionen och Universitets- och högskolerådet ingår, har träffats regelbundet under året och tagit initiativ till gemensamma aktiviteter. Under 2013 har myndigheterna arrangerat en gemensam konferens om svensk yrkesutbildning med fokus på framtiden och Europa med titel "Yrkesutbildnings för morgondagen". Nyttan av de europeiska verktygen EQF, ECVET, EQAVET, Europass för mobilitet och validering och vägledning löpte som en röd tråd under konferensen. Pågående nationell utveckling inom yrkesutbildningsområdet presenterades under dagen på yrkesutbildningstorget och inom ramen för seminarier. Konferensen lockade mer än 300 deltagare från en bred målgrupp med representanter från arbetslivets organisationer, regionala kompetensplattformar och arbetsförmedling samt rektorer, programutvecklare och studie- och yrkesvägledare inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, vuxenutbildningen och yrkeshögskolan.

Skolverkets arbete med att informera om yrkesutbildning och yrkeskvalifikationer i Sverige och Europa har även skett genom att utveckla vidare information på webbplatsen www.skolverket.se/yrkesutbildning. Under 2013 har Skolverket tagit fram Europass tillägg till yrkesexamen utifrån yrkesprogrammets olika inriktningar. Tilläggen ska kunna användas av den som tar ut en yrkesexamen från såväl gymnasieskolan som den kommunala vuxenutbildningen.

Förutom ovan nämnda konferens har arbetet med det europeiska stödssystemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (ECVET) haft fokus på att informera om hur ECVET kan användas som ett verktyg för att öka kvalitet inom internationella utbytesprojekt. Skolverket har ingått i det svenska nationella ECVET-expertteamet och tillsammans med Universitets- och högskolerådet medverkat i tre workshops under rubriken "ECVET i praktiken".

Arbetet med dokumentation och analys av svensk yrkesutbildning har främst skett inom ramen för det europeiska nätverket ReferNet som styrs av en gemensam arbetsplan som fastställs av Cedefop. Under 2013 har detta bland annat inkluderat en revidering av policyrapporten – en bedömning av Sveriges utveckling i förhållande till Bryggekommunikéns kortfristiga mål för 2011–2014. Översikten över svensk yrkesutbildning, den så kallade "Vet in Europe – country report", har också uppdaterats. Vidare har Skolverket tagit fram en rapport med temat yrkesutbildning och skolavhopp. Rapporten är ett bidrag till Europeiska kommissionens arbete med att följa upp insatser riktade mot unga som lämnar skolan i förtid.

Inom ramen för NRP har Skolverket bevakat och samordnat deltagande i europeiska konferenser och erfarenhetsutbyten inom området yrkesutbildning. Detta har bland annat inkluderat deltagande i europeiska konferenser om lärlingsutbildning, skolavhopp och implementering av ECVET. Skolverket har under 2013 även varit svensk representant i europeiska kommissionens ECVET-användargrupp.

Skolverket ska fortsätta att utveckla informationen om gymnasial yrkesutbildning. Informationen ska ge en allsidig bild av gymnasieskolan med särskild betoning på yrkesutbildningen. Den ska visa på karriärvägar och möjligheter inom arbetslivet

efter genomförd yrkesutbildning och tydliggöra olika yrken och yrkesområden. Informationen ska inriktas mot elever, föräldrar och lärare samt studie- och yrkesvägledare i den obligatoriska skolan. (Regleringsbrev 2013)

Uppdraget har syftat till att göra det enkelt att hitta information om gymnasievalet och karriärvägar efter gymnasieskolan, särskilt på yrkesprogrammen. Genom informationsinsatserna har det blivit lättare för målgrupperna elever, föräldrar/vårdnadshavare, lärare och studie- och yrkesvägledare i den obligatoriska skolan att hitta den information de söker på de arenor där de befinner sig. Karriärvägar och möjligheter inom arbetslivet efter genomförd yrkesutbildning har blivit tydligare. De nationella programråden rådfrågades i början av året, då de fick komma med idéer och synpunkter på lämpliga kanaler och former för projektets marknadsföringsinsats.

Projektet har bestått av tre delar:

En ny webbplats, www.gymnasieinfo.se. Den riktar sig i första hand till elever och föräldrar och ska vara en hjälp i gymnasievalet och fungerar i mobiltelefoner och på läsplattor. På den nya sajten kan man söka utbildning via yrken, program och skolor. Skolverket hämtar data från Arbetsförmedlingens databas, yrken A–Ö och data som skolorna rapporterar in till SCB.

Tjugo nya filmer om gymnasieskolan: en om varje nationellt program, en om introduktionsprogrammen och en film som handlar om vägledning och gymnasievalet i stort. Filmerna riktar sig till elever och föräldrar/vårdnadshavare, men ska också kunna användas av studie- och yrkesvägledare vid informationsträffar och liknande. Alla programfilmer finns på youtube samt på gymnasieinfo.se och utbildningsinfo.se.

En marknadsföringsinsats riktad mot studie- och yrkesvägledare i grund- och gymnasieskolan och till elever i årskurs 9. Bland annat har Skolverket annonserat i ett antal digitala kanaler för ungdomar och skickat ut vykort och affischer till studie- och yrkesvägledare på skolorna. I syfte att marknadsföra gymnasieinfo.se och skapa intresse för gymnasievalet producerade Skolverket också ett lättamt gymnasievalstest som består av 20 korta filmer.

Skolverket ska under perioden 2013–2015 leda det nordiska projektet om kvalitet i arbetsplatsförlagt lärande som beslutats av Nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning, ÄK-U 4/12. Kunskaper och erfarenheter från projektet ska tas till vara i myndighetens arbete med övriga uppdrag angående yrkesutbildning. Skolverket ska även leda och samordna projektet. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har under 2013 lett och samordnat det nordiska projektet om kvalitet i lärande på arbetsplats vilket beslutats av Nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning. Under året har projektet formats och organiserats. Samtliga fem länder och de två självstyrande områdena Färöarna och Åland deltar i projektet med representation från myndigheter, arbetslivets parter, regioner och skolor. På nordisk nivå har nationella projekt pekats ut som delar av det övergripande projektet. 21 lokala aktörer har beskrivit sitt strategiska kvalitetsarbete inom området lärande på arbetsplats och angett önskad måluppfyllelse vid projektets slut 2015.

Den första mötesplatsen av åtta genomfördes i Stockholm med Sverige som värd i mitten av november. Drygt 80 särskilt inbjudna personer diskuterade kvalitetssäkring av det lärande som sker på arbetsplats oavsett system i respektive land. Skolverkets projekt med fokus på yrkesutbildning har involverats kontinuerligt under året. Projektet kan följas på Skolverkets webbplats och har även omnämnts vid möten i Nordiska ministerrådet, Nordiska rådet och vid ACVT (Advisory committee on Vocational Training).

Regeringsbeslut den 9 februari 2012 (U2010/2145, 5767/GV, U2011/1694, 5439, 6237/GV, U2012/757/GV) med uppdrag om utveckling av kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning. Deluppdrag 1 Insatser för att underlätta planering, genomförande och uppföljning av gymnasial lärlingsutbildning, ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 mars 2013. Deluppdrag 2 Insatser för att höja kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i anslutning till årsredovisningen för 2012 och slutredovisas i anslutning till årsredovisningen för 2013. Deluppdrag 3 Informationsinsatser i fråga om arbetsmiljö och riskfyllda arbetsuppgifter ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i anslutning till årsredovisningen för 2012. Deluppdrag 4 Uppföljning av försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i anslutning till årsredovisningen för 2012 samt slutredovisas senast den 1 maj 2014. Deluppdrag 5 Insatser för att kunna bedöma yrkesutbildningens relevans för arbetsmarknaden ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 oktober 2012. Deluppdrag 6 Utveckling av yrkestävlingar på skolnivå ska delredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i anslutning till årsredovisningen för 2012 och slutredovisas i anslutning till årsredovisningen för 2013. Deluppdrag 7 Insatser för att stödja och utbilda handledare ska delredovisas i anslutning till årsredovisningen för 2012 och slutredovisas i anslutning till årsredovisningen för 2013. Uppdraget har ändrats på så sätt att deluppdrag 5 Insatser för att kunna bedöma yrkesutbildningens relevans för arbetsmarknaden ska redovisas först i anslutning till årsredovisningen för 2012. Deluppdrag 5 har vidare ändrats på så sätt att redovisningen även ska omfatta förslag angående hur ungdomars etablering på arbetsmarknaden ska kunna presenteras på skolnivå. Tiden för denna redovisning har ändrats till senast den 1 mars 2013 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). (Regleringsbrev 2013)

Deluppdrag 2. Insatser för att höja kvaliteten i det arbetsplatsförlagda lärandet

Under hösten 2013 har Skolverket genomfört sju uppföljningskonferenser till den konferensserie som ägde rum under hösten 2012. Inför årets konferensserie bearbetades och analyserades det material som inhämtades under 2012 års konferensserie. Analysen presenterades på 2013 års konferensserie. I redovisningen till regeringen av detta deluppdrag presenteras en rapport av analysen. Redovisning sker i anslutning till årsredovisningen.³

Den webbplattform som nämns i föregående års redovisning finns nu på Skolverkets webbplats och innehåller förutom material från Malmö högskola och datamaterial från lärlingskommittén även material som tagits fram under 2013 som berör lärlingsutbildning och arbetsplatsförlagt lärande inom gymnasial yrkesutbildning inklusive yrkesintroduktion och vuxenutbildning.

3 Slutredovisning av uppdrag: Utveckling av kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning del 2 och 6 (dnr. 2012:217).

I Skolverkets uppdrag att utveckla kvaliteten i gymnasial lärlingsutbildning ingår även att stödja insatser för lokal och regional samverkan. Av det skälet har myndigheten även medverkat i och delfinansierat projektet Lärlingskompassen som är ett samarbete mellan Uddevalla kommun och stiftelsen Företagsam. Lärlingskompassens syfte är att sprida goda exempel på framgångsrik gymnasial lärlingsutbildning och skapa nätverk mellan utbildningsanordnare i landet.

Under 2013 har Skolverket gett Umeå universitet i uppdrag att inom en pilotstudie ta fram ett digitalt stödverktyg i syfte att underlätta planering, genomförande och uppföljning av det arbetsplatsförlagda lärandet inom den gymnasiala lärlingsutbildningen. Studien har genomförts i samarbete med fem skolor med erfarenheter av gymnasial lärlingsutbildning och har omfattat verksamheten på två yrkesprogram, vård- och omsorgsprogrammet samt VVS- och fastighetsprogrammet. Umeå universitet redovisade sitt arbete till Skolverket i en skriftlig rapport i november 2013. Denna rapport ingår i redovisningen till regeringen i anslutning till årsredovisningen.

Deluppdrag 4. Uppföljning av försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning
Skolverket har genomfört en studie om elevers deltagande i, erfarenheter av och studieresultat inom försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning. Rapporten omfattar den andra antagningsomgången, det vill säga elever som lämnade gymnasieskolan våren 2012. Resultatet av denna studie ingår i den slutliga uppföljningen och analysen av försöksverksamheten som gjorts under 2013. Stockholms universitet har fått uppdraget att komplettera den tidigare studien i didaktiskt och pedagogiskt arbete till att omfatta dels elevernas etablering på arbetsmarknaden, dels den sista kullens deltagande, resultat och genomströmning. Redovisningen kommer även att innefatta en helhetsstudie av statsbidragets användning och påverkan av förändrade regleringar under försökets gång. Insamling av registerdata och enkätinsamling sker i samarbete med Statistiska centralbyrån. Under februari–mars 2014 kommer Skolverket tillsammans med Stockholms universitet att arrangera två forskarkonferenser, en i Göteborg och en i Stockholm, med fokus på den gymnasiala lärlingsutbildningen och dess förutsättningar att vara en alternativ utbildningsväg inom svensk yrkesutbildning.

Deluppdrag 6. Utveckling av yrkestävlingar på skolnivå

Skolverket har i samarbete med World Skills Sweden genomfört en workshop där företrädare för olika branscher med erfarenhet av yrkestävlingar diskuterat yrkestävlingar på skolnivå. Till workshopen inbjöds även representanter för Region Västerbotten eftersom Yrkes-SM kommer att arrangeras i Umeå under 2014. På workshopen föreslogs att Skolverket tillsammans med Region Västerbotten skulle genomföra en pilotstudie baserat på Skolverkets tidigare förslag om yrkestävlingar på skolnivå. Skolverket och Region Västerbotten bjöd under hösten in skolor från de fyra norrlandslänen till en inspirationskonferens. Yrkestävlingar genomfördes i november på Dragonskolan i Umeå. Resultatet kommer att redovisas i form av ett reportage som kan fungera som stödmaterial för skolor som själva vill anordna yrkestävlingar på skolnivå. Redovisning sker i anslutning till årsredovisningen.

Deluppdrag 7. Insatser för att stödja och utbilda handledare

Skolverket ska upphandla eller genomföra utbildning för handledare på arbetsplatser som tar emot elever för arbetsplatsförlagt lärande. Information om utbildningen ska riktas till både huvudmän och direkt till arbetsplatser som tar emot lärlingar. Skolverket ska vid utformningen av utbildningen samråda med de nationella programråden och, där så är möjligt, även involvera de lokala programråden. Skolverket ska senast den 1 mars 2013 redovisa hur myndigheten avser att genomföra uppdraget.⁴ (Regleringsbrev 2013)

I redovisningen den 1 mars 2013 redovisade Skolverket att myndigheten avser att genomföra uppdraget genom tre insatser: En webbaserad handledarintroduktion riktad till handledare och yrkeslärare, en nationell utbildning för utvecklare av arbetsplatsförlagt lärande (apl) riktad till handledare och yrkeslärare samt stöd för strategisk apl-utveckling riktad till arbetsplatser, skolhuvudmän och skolledare.

Nationell handledarintroduktion: Under hösten 2013 har sex regionala utvecklingscentra på uppdrag av Skolverket anordnat handledarintroduktionsutbildning för cirka 200 handledare i en pilotomgång. Handledarna som har deltagit representerar yrkesprogrammets många olika yrkesområden. Syftet med pilotomgången är att bidra med erfarenheter och lärdomar till Skolverket inför upphandling av en handledarintroduktion i form av en interaktiv e-utbildning.

Nationell utbildning för apl-utvecklare: 23 experter och 5 referenspersoner har tillsammans med Skolverket och forskare vid institutionen för pedagogik och didaktik vid Stockholms universitet tagit fram en utbildning för apl-utvecklare. Experterna har parallellt med att de tagit fram utbildningen även prövat underlagen på sina respektive skolor och därigenom satt igång ett genomgripande utvecklingsarbete. Ett tjugotal av experterna kommer under 2014 att verka som nationella apl-utvecklare på uppdrag av Skolverket för att stödja andra skolors förändringsarbete. Samtidigt kommer utbildningen ges av flera utbildningsanordnare på olika orter i landet.

Stöd för strategisk apl-utveckling: Under hösten 2013 har konferenser med titeln Strategier för utveckling av det arbetsplatsförlagda lärandet genomförts vid fem orter med totalt 255 deltagare. Målgruppen var huvudmän och skolledare. Stödmaterial är under utveckling, bland annat utifrån materiel producerat i framtagandet av utbildningen för apl-utvecklare.

Information om dessa insatser uppdateras fortlöpande på Skolverkets webbplats.

⁴ Enligt regleringsbrevets uppdrag om utveckling av kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning (KYRK), med sju olika deluppdrag, skulle deluppdrag 7 (stödja och utbilda handledare) slutredovisas i anslutning till årsredovisningen för 2013. Någon slutredovisning görs dock inte i anslutning till årsredovisningen för 2013, eftersom deluppdrag 7 inom KYRK har slagits ihop med ett annat uppdrag i regleringsbrevet för 2013 (uppdrag 35), som har en längre tidshorisont. Detta andra uppdrag handlar också om att erbjuda utbildning för handledare som tar emot elever på arbetsplatsförlagt lärande. Detta uppdrag är avsett att pågå till och med år 2016. Skolverket har, i enlighet med regleringsbrevet, före den 1 mars 2013 redovisat hur myndigheten avser att genomföra uppdraget.

Regeringsbeslut den 30 maj 2013 (U2013/3681/GV) med uppdrag om utveckling av introduktionsprogrammet yrkesintroduktion. Uppdraget ändras på så sätt att Skolverket i stället för att redovisa uppdraget den 1 december 2013 ska redovisa uppdraget i anslutning till årsredovisningen för 2013. (Regleringsbrev 2013)

Under 2013 har Skolverket fått i uppdrag att genomföra insatser för att utveckla kvaliteten i introduktionsprogrammet yrkesintroduktion. I uppdraget har även ingått att fördela medel i enlighet med förordningen om statsbidrag för att utveckla kvaliteten i yrkesintroduktion som innebär att statsbidrag för detta ändamål får lämnas till skolhuvudmän inom gymnasieskolan. Uppdraget, inklusive fördelning av statsbidrag, pågår mellan 2013 och 2016.

Skolverket lämnade den 15 oktober en delredovisning med en beskrivning av hur Skolverket avser att genomföra deluppdrag 1 Kartläggning och uppföljning av utbildning på yrkesintroduktion samt deluppdrag 2 Utveckling av yrkesintroduktion av varierande längd. När det gäller deluppdrag 3 Dokumentation av yrkeskunskaper har arbetet under 2013 fokuserat på att ta fram ett stödmaterial för dokumentation av yrkeskunskaper samt en revidering av föreskriften för utformning av gymnasieintyg. Samråd har bland annat skett med de referensskolor som är knuta till introduktionsprogrammen. Vidare har Skolverket utlyst möjligheten att ansöka om medel för utvecklingsinsatser i enlighet med ovan nämnda förordning. Totalt har 68 huvudmän, varav 61 kommunala och 7 enskilda, beviljats statsbidrag.

En mer detaljerad redogörelse för det pågående arbetet, resultat och övervägande samt en fördjupad redovisning av fördelningen av statsbidraget finns i rapporten som lämnas i anslutning till årsredovisningen.⁵

Regeringsbeslut den 22 december 2011 (U2011/7309/GV) med uppdrag om yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning. Uppdraget ändras på så sätt att Skolverket ska genomföra en extra ansökningsomgång som omfattar ca 500 årsstudieplatser under 2013. Målsättningen ska vara att samtliga utbildningar som har påbörjats eller påbörjas under 2012 och 2013 ska vara avslutade senast under 2014. (Regleringsbrev 2013)

Regeringsbeslut den 26 juli 2012 (U2012/3984/GV) med uppdrag om insatser inom yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning och lärlingsutbildning för vuxna m.m. Skolverket ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 2 april 2013. (Regleringsbrev 2013)

Som ett led i den uppföljning som ingår i uppdraget har Skolverket under hösten 2013 genomfört regionala dialogträffar i 24 regioner över hela landet. Syftet med dessa träffar är att följa upp huvudmännens arbete med frågor såsom validering, individuella studieplaner, arbetsplatsförlagt lärande och yrkessvenska som orienteringskurs med mera, samt för att inhämta ytterligare information. De regionala dialogträffarna har gett kompletterande bilder till statsbidrags-, organisations- och elevuppföljningarna. Vid dessa dialogträffar möter Skolverket huvudmän, rektorer, utvecklingsansvariga och ibland även regionala branschföreträdare samt representanter från Arbetsförmedlingen. Dialogerna ger också Skolverket värdefullt underlag för det fortsatta arbetet med att stödja likvärdighet inom vuxenutbildningen.

5 Redovisning av uppdrag om utveckling av introduktionsprogrammet yrkesintroduktion (2013:540)

Skolverket har också genomfört den extra ansökningsomgången och fördelat platser till berörda kommuner.

Övriga uppdrag avseende vuxenutbildningen

Skolverket ska samverka med Myndigheten för yrkeshögskolan och andra berörda myndigheter i frågor som rör validering och den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande, European Qualifications Framework (EQF). (Regleringsbrev 2013)

Skolverket är representerat i Nationellt forum för validering, ett myndighetsövergripande nätverk, som Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) bildat inom ramen för uppdraget att samordna en nationell struktur för validering. Skolverket är representerat både som nationell myndighet och genom uppdraget inom NVL (Nordiskt nätverk för vuxnas lärande). Arbetsgruppen har under året haft två möten för gemensamt informationsutbyte. MYH har också tagit initiativ till en mindre arbetsgrupp vars uppdrag är att myndighetsövergripande ansvara för att korrekt information finns på webbsidan valideringsinfo.se

Den svenska koordinatören för NVL ansvarar för Nordiskt expertnätverk. Skolverket har genom detta uppdrag haft möjlighet att medverka i ett diskussionsseminarium i Mechelen och lämna synpunkter på EU:s guidelines för validering.

Skolverket har Nordiska Ministerrådets uppdrag att vara svensk värdorganisation för Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL) under perioden 2013–2016. Uppdraget innebär att arbeta tvärssektoriellt och därmed bidra till vuxnas lärande genom insatser för och tillsammans med vuxenutbildningens olika sektorer, yrkesutbildning, folkbildning, forskning och arbetsliv på nationell, nordisk samt även internationell nivå. Sveriges koordinatör har ansvarat för Nordiskt expertnätverk för validering och Nordiskt nätverk för formell vuxenutbildning samt en nordisk arbetsgrupp för validering inom folkbildningen. Expertnätverket har medverkat i en nordisk konferens på temat Kvalitet där bland annat resultat från Nordplusprojektet Kvalitet i validering redovisades. Vidare har nätverket medverkat i en Europeisk konferens inför EU:s arbetet med nya guidelines för validering. Nätverket för formell vuxenutbildning har under året arbetat med ett Nordplusprojekt på temat drop-outs samt genomfört en nordisk konferens i Haderslev (Danmark) om lärandemiljöns betydelse för vuxenutbildning.

Skolverket ska vara Sveriges representant i arbetet med att implementera EU:s resolution om en agenda för vuxnas lärande. Vidare ska den nationella koordinatören för den europeiska agendan för vuxnas lärande vara anställd vid Skolverket. (Regleringsbrev 2013)

Varje EU-medlemsstat har fått utse en nationell koordinatör med uppdraget att samordna implementeringen av EU:s resolution om en agenda för vuxnas lärande under åren 2012 till 2014. Arbetet i Sverige har fokus på rekrytering och uppsökande verksamhet. Aktuella skolformer är de grundläggande nivåerna för kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna samt utbildning i svenska för invandrare. Målgrupper är verksamhetschefer, rektorer, utvecklingsledare samt studie- och yrkesvägledare. Även fackliga organisationer och Arbetsförmedlingen finns representerade.

Omkring 65 deltagare från kommuner, folkbildning och organisationer deltog vid det första mötet i januari 2013. Därutöver har två webinarier anordnats under året, på teman som är relevanta för implementeringen av den europeiska agendan. En delrapport har lämnats under hösten och ett andra möte genomfördes i november. Inom ramen för arbetet har ett nätverk för myndigheter och organisationer inom vuxenutbildningsområdet initierats och startats upp. Nätverket representeras av cirka 15 deltagare på nationell nivå och syftet är att genom samverkan och informationsutbyte stötta vuxnas livslånga lärande. Värdskapet för nätverksmötena, som planeras att äga rum två gånger per år, är roterande bland medlemmarna. Under 2013 har två möten genomförts. Projektet avslutas hösten 2014.

Övrigt

Skolverket ska samråda med Livsmedelsverket i dess uppdrag att stödja arbetet med näringsriktig skolmat och skolmåltidens utformning (U2011/5949/S). Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 12 mars 2014. En utvärdering av utbildningsinsatserna ska ingå i slutredovisningen. Livsmedelsverket ska också i samband med årsredovisningen för 2012 lämna en rapport om hur uppdraget genomförs. (Regleringsbrev 2013)

Under 2013 anordnade Livsmedelsverket och Skolverket utbildningar runt om i landet. Innehållet fokuserade på vilken betydelse det nya lagkravet på näringsriktig mat har haft och hur man kan få till bra och näringsriktiga skolmåltider som eleverna tycker om. Utbildningen har vänt sig till alla som ansvarar för eller planerar menyer och tillagning av skolmåltider. Livsmedelsverket och Skolverket har också tagit fram ett nytt inspirationsmaterial, Skolmåltiden – en viktig del av en bra skola. Syftet är att ge skolledare och pedagoger verktyg för att utveckla skolmåltiden till en resurs på skolan. Därutöver anordnade båda myndigheterna ett webinarium, riktat till i första hand skolledare, om skollagens krav på maten i skolan och hur man med enkla medel omvandlar måltiden till en resurs i utbildningen.

Skolverket ska samråda med Myndigheten för yrkeshögskolan, Arbetsförmedlingen, Tillväxtverket och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser med anledning av uppdrag om myndighetssamverkan inom kompetensförsörjningsområdet enligt regeringsbeslut den 25 mars 2010 (N2010/2405/RT). (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har medverkat och deltagit i konferenser som arrangerats av Tillväxtverket. Temat har varit kompetensplattformarna och myndigheternas strategi för samverkan mellan myndigheter och med regionerna inom ramen för Tillväxtverkets uppdrag att konkretisera den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning. Strategin ska börja gälla 2014.

Skolverket har bjudit in företrädare för kompetensplattformarna för att diskutera samverkan mellan dem och Skolverket. Företrädare för 12 kompetensplattformar deltog vid mötet.

Skolverket ska bistå Regeringskansliet i förberedelserna av programperioden för 2014–2020 för EU:s sammanhållningspolitik som omfattar Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden. Myndigheten ska även bistå regionala aktörer i deras arbete med att utforma förslag till regionala program, eller motsvarande, inom dessa fonder. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har medverkat i departementsövergripande överläggningar med närings-, arbetsmarknads- och landsbygdsdepartementen vid fem olika tillfällen. Skolverket har vid dessa tillfällen framfört utbildningens betydelse för tillväxt och konkurrenskraft. Därutöver har Skolverket vid fyra olika tillfällen haft överläggningar med ESF-rådet, på både nationell och regional nivå, där bland annat Skolverkets möjlighet att ansöka om strukturfondsmedel diskuterats. Tillväxtverket och deras regionala aktörer har inbjudit till hearings och i två fall även gett Skolverket möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på förslag till regionala strukturfondsprogram. Därutöver har Skolverket haft två möten med företrädare för utbildningsdepartementet.

Myndigheten ska samverka med Statens skolinspektion och Specialpedagogiska skolmyndigheten i syfte att nå de utbildnings- och funktionshinderspolitiska målen inom skolområdet. (Instruktionen)

I samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har ett webbaserat informationsmaterial om bedömning, nationella prov och betygssättning för elever med funktionsnedsättningar producerats. Det filmade materialet kommer att kompletteras med texter och läggas som utbildningspaket på såväl Skolverkets som SPSM:s webbplatser.

Ett regelbundet samarbete mellan Skolverket och SPSM runt frågor om nationella prov och elever som läser punktskrift har förbättrat möjligheterna för lärare att få stöd från SPSM vid genomförandet av nationella prov.

Samverkan med SPSM har skett kring utveckling av ett inspirationsmaterial på teckenspråk till ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 9. Skolverket och SPSM har inlett ett samarbete för att planera utveckling av ett bedömningsstöd i teckenspråk för döva i årskurs 10 i specialskolan. Myndigheterna har under året samarbetat kring framtagandet av ett gemensamt informationsmaterial kring undantagsbestämmelsen. Materialet är planerat att utkomma under första halvåret 2014.

Samarbete med Skolinspektionen och SPSM sker genom samverkan i särskolenätverket, där representanter från Skolverkets olika avdelningar och enheter ingår. Skolverket har informerat Skolinspektionen om den nya gymnasiesärskolan. Skolverket har också träffat SPSM i samband med reformeringen av gymnasiesärskolan.

Skolverket ska samråda med Skolinspektionen i syfte att underlätta Skolinspektionens genomförande av dess uppdrag om viss central rättning av nationella prov enligt regeringsbeslut den 24 november 2011 (U2011/6544/GV). (Regleringsbrev 2013)

Samverkan med Skolinspektionen har skett i samband med en remiss kring uppföljningen av omrättningen av de nationella proven.

Skolverket har vid tre tillfällen under året mött Skolinspektionen i syfte att samråda kring uppdraget till Skolinspektionen om viss central rättning av nationella prov. Samråden har handlat om frågor kring provens innehåll och konstruktion, samtal om Skolinspektionens årliga rapport av uppdraget och om vad Skolverket kan tillhandahålla i proven i syfte att möjliggöra uppdragets genomförande.

Myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv och perspektivet mänskliga rättigheter i sin verksamhet.

Myndigheten ska också i sin verksamhet analysera konsekvenserna för barn och då ta särskild hänsyn till barnets bästa enligt Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter. (Instruktionen)

Perspektiven beaktas ständigt i arbetet med att ta fram olika styrdokument och stödmaterial.

Flera åtgärder har vidtagits under 2013 för att stödja genomförandet av nationella prov för elever med funktionsnedsättningar. Förtydligade anvisningar finns nu i lärarinformationen till varje prov. Dessa anvisningar finns också publicerade för elever, föräldrar och allmänhet samlat genom Skolverkets webbplats. Efter försöksverksamhet i engelska förbereds också ett utökat material som stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter vid läsförståelseprov.

Skolverket har tillmötesgått efterfrågan från specialpedagogiska nätverk och regionala skolnätverk om informationsinsatser runt bedömning och betygssättning för elever med funktionsnedsättningar.

Nationell skolutveckling

Nationell skolutveckling

Skolverket ska enligt instruktionen stödja kommuner och andra huvudmän i deras utbildningsverksamhet och andra pedagogiska verksamheter samt bidra till att förbättra deras förutsättningar att arbeta med utveckling av verksamheten för ökad måluppfyllelse. Detta görs bland annat genom att stödja och svara för nationellt prioriterad fortbildning och annan kompetensutveckling för personal, sammanställa och sprida kunskap om resultat av forskning och svara för andra nationella utvecklingsinsatser inom prioriterade områden. Därtill ansvarar Skolverket för den statliga befattningsutbildningen (Rektorsprogrammet) och det så kallade Rektorslyftet. Skolverket är även behörig myndighet för läraryrket.

Myndigheten har valt att dela in redovisningen i följande avsnitt: Nationellt prioriterad fortbildning, Rektorsutbildning, Forskningsspridning och Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser.

Tabell 15. Verksamhetskostnader för nationell skolutveckling i mnkr

	2013	2012	2011
Kostnader inklusive OH (mnkr)	566,4	369,6	306,3
varav:			
Nationell prioriterad fortbildning	249,7	167,8	119,8
Rektorsutbildning	82,4	83,4	81,9
Forskningspridning	12,1	8,7	7,9
Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser	222,2	109,7	96,7

Verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften nationell utveckling har ökat med 53 procent mellan 2012 och 2013 (från 370 till 566 mnkr). Prestationstypen nationellt prioriterad fortbildning har fortsatt stor volym och har ökat med 49 procent mellan 2012 och 2013 (från 168 till 250 mnkr). Prestationstypen nationellt prioriterade utvecklingsinsatser har ökat kraftigt, med 103 procent (från 110 till 222 mnkr). Inom denna prestationstyp ryms bland annat utvecklingsinsatser inom matematik respektive naturvetenskap och teknik, utbildning för handledare i arbetsplatsförlagt lärande och andra utvecklingsinsatser som rör yrkesutbildning.

Fortbildning

Redovisningen under detta avsnitt innefattar regeringens satsningar på fortbildning av lärare och fritidspedagoger samt av förskollärare och förskolechefer. Här redovisas också speciallärarutbildningen för lärare och förskollärare anställda inom särskolan.

Fortbildning av lärare och fritidspedagoger samt speciallärarutbildning – Lärarlyftet II

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/5531/S) att svara för Lärarlyftet II. Uppdraget löper från 2012 till 2016 och syftar till att lärare ska bli behöriga i alla skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar. Satsningen omfattar även utbildning i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen för fritidspedagoger eller motsvarande så att dessa kan bli behöriga lärare och därmed ges möjlighet att meddelas legitimation som lärare.

Redovisningen ska omfatta antal kurser och typ av kurser per lärosäte, antal och andel lärare hos offentliga respektive fristående huvudmän samt lärare som tjänstgör på entreprenad som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II, geografisk spridning när det gäller antal anordnade kurser och deltagare i utbildning, ämnen och årskurser inom vilka lärarna har fått utökad behörighet, antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande hos offentliga respektive fristående huvudmän som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II, samt kostnaderna i samband med satsningen. Regeringen har även givit Skolverket tilläggsuppdrag om speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II (U2012/1181/S) som syftar till att ge behörighet inom särskolan.

Redovisningen ska omfatta antal kurser och kursernas längd per lärosäte, antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i en speciallärarutbildning eller har fått en speciallärarexamen, geografisk spridning när det gäller antal anordnade kurser och deltagare i utbildning samt kostnader i samband med tilläggsuppdraget.

Antal kurser och typ av kurser per lärosäte

Skolverket har inom Lärarlyftet II upphandlat ämneskurser för lärare, ämneskurser inom praktiska och estetiska ämnen för fritidspedagoger eller motsvarande samt speciallärarutbildning för lärare och förskollärare som är anställda inom särskolan. Totalt har Skolverket under året köpt 371 ämneskurser för lärare vid 24 lärosäten och 27 kurser för fritidspedagoger eller motsvarande och dessa har erbjudits vid tio lärosäten. Under 2013 har speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning köpts vid åtta lärosäten.

Av det totala antalet deltagande lärare undervisade 64 procent i grundskolan, 7 procent i gymnasieskolan, 9 procent i särskolan, 1 procent i svenskundervisning för invandrare, 1 procent i vuxenutbildningen och 13 procent på fritidshem. Resterande 5 procent undervisar i övriga skolformer.

I följande tabell redovisas den geografiska spridningen när det gäller utbildning för lärare, fritidspedagoger och speciallärarutbildningen.

Tabell 16. Kurser/utbildning som upphandlades 2013. Antal, typ och geografisk spridning

Lärosäte	Antal kurser (kurstillfällen) för lärare		Antal kurser för fritidspedagoger		Antal platser på speciallärar- utbildning	
	VT13	HT13	VT13	HT13	VT13	HT13
GIH	2	1				
Göteborgs universitet	15	15			50	40
Högskolan Borås	5	5				
Högskolan Dalarna	19 (27)	20 (23)				
Högskolan i Halmstad	5	2				
Högskolan i Gävle	5	6				
Högskolan i Jönköping	9	9	2	2		
Högskolan Kristianstad	11	12	3	1	50	50
Högskolan Väst	2	2	1	1		
Karlstads universitet	7	10 (11)			40	37
Konstfack	1	2				
Kungliga tekniska högskolan	1	1				
Linköpings universitet	8	6	1	1		
Linnéuniversitetet	14	15		1		45
Luleå universitet	4	2				
Lunds universitet	2	4				
Malmö högskola	16	18	2	2		45
Mittuniversitetet	7	9	1			
Mälardalens högskola	4	4				50
Södertörns högskola	3	4	1	1		
Stockholms universitet	19	17	1	1		35
Umeå universitet	7	13	2	3	35	40
Uppsala universitet	12	11 (12)				
Örebro universitet		4				
Summa erbjudna kurser/ platser ^{a)}	178 (186)	192 (197)	14	13	175	342

a) Vissa kurser ges i olika varianter, exempelvis som både hel- och halvfart, därför fler kurstillfällen än kurser. Siffrorna inom parentes avser samtliga kurstillfällen.

Ämneskurser

Under 2013 upphandlade Skolverket 370 kurser för lärare inom Lärarlyftet II, vilket motsvarar 384 kurstillfällen. Sammanlagt sökte 6 700 personer till något av årets olika kurstillfällen: 2 590 sökte kurs med start våren 2013 och höstens kurser söktes av 4 110 personer. Av dessa antogs 3 283 personer till 276 kurser, motsvarande 284 kurstillfällen.⁶ På grund av för få sökanden som uppfyllde

6 1 272 antogs till våren 2013, 2 011 till hösten 2013.

kraven för att få delta ställdes 99 av totalt 383 kurstillfällen in.⁷ Av de antagna lärarna var 82,5 procent kvinnor. Medelåldern för både kvinnor och män var 42 år våren 2013, och 41 år hösten 2013. Det beräknas att 2 846 personer har påbörjat en ämneskurs som riktar sig mot lärare.⁸

Under 2013 upphandlade Skolverket 27 kurser för fritidspedagoger eller motsvarande från sammanlagt tio olika lärosäten. Samtliga kurser startade. Dessa kurser söktes av 1 062 personer och av dessa antogs 626 stycken.⁹ Av de antagna var 78,5 procent kvinnor. Medelåldern för kvinnor var 43,5 år och för män 43 år. Av de antagna beräknas 552 personer ha påbörjat en kurs.¹⁰

Antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän

Fördelningen mellan kursdeltagare hos kommunala respektive enskilda huvudmän ligger på ungefär samma nivå som den tidigare Lärarfortbildningen uppvisade. Under 2013 var 90 procent av deltagarna i fortbildningen från offentliga huvudmän och 10 procent av deltagarna från enskilda huvudmän. Antalet kursdeltagare som huvudmännen erhöll statsbidrag för våren 2013 var 2 890 deltagare och hösten 2013 var antalet deltagare 3 142.¹¹

Från våren 2013 till hösten 2013 ökade antalet huvudmän som ansökte om statsbidrag, såväl kommunala som enskilda huvudmän. Våren 2013 var det 390 huvudmän (varav 248 kommunala och 142 enskilda) som ansökte om statsbidrag och hösten 2013 var det 424 (varav 263 kommunala och 161 enskilda) huvudmän.

När det gäller kommunala huvudmän kommer det största antalet deltagande lärare för hösten 2013 från följande kommuner: Stockholm med 85 deltagare, Göteborg med 189 deltagare och Linköping som har 142 deltagare. Länsvis var största antalet deltagare från Västra Götalands län (390 deltagare jämfört med 931 år 2012), följt av Stockholms län (690 deltagare jämfört med 264) och Skåne län (646 deltagare jämfört med 276).

När det gäller uppdelningen länsvis för enskilda huvudmän var största antalet deltagare från Stockholms län (82 deltagare), följt av Västra Götalands län (51 deltagare) och Skåne län (31 deltagare).¹²

7 Fördelat på 61 kurstillfällen våren 2013 och 38 hösten 2013.

8 1 143 personer våren 2013 och 1 724 personer hösten 2013. Beräknat utifrån deltagarförteckningar inkomna i samband med lärosätenas fakturering.

9 Fördelat på 324 stycken våren 2013 och 302 hösten 2013.

10 Fördelat på 296 stycken våren 2013 och 256 hösten 2013. Beräknat utifrån deltagarförteckningar inkomna i samband med lärosätenas fakturering.

11 Statistiken i detta stycke gäller antalet lärare som huvudmän har ansökt om statsbidrag för. Då inte alla huvudmän ansöker om statsbidrag skiljer sig det totala antalet deltagare här jämfört med hur många som verkligen har deltagit på kurserna.

12 Då Skolverket inte har någon information om vilken kommun varje lärare kommer ifrån vad gäller enskilda huvudmän redovisas i i statistiken för dessa huvudmän den kommun där den enskilda huvudmannen har sitt säte.

Tabell 17. Antal lärare uppdelat per län och skolhuvudman

	Offentliga huvudmän 2013	Offentliga huvudmän 2012	Enskilda huvudmän 2013	Enskilda huvudmän 2012
Blekinge län	65	36	6	3
Dalarnas län	132	61	13	8
Gotlands län	36	15	8	6
Gävleborgs län	128	95	13	9
Hallands län	184	99	10	2
Jämtlands län	92	52	3	2
Jönköpings län	166	75	8	5
Kalmar län	80	42	6	4
Kronobergs län	98	48	5	1
Norrbottnens län	66	30	2	2
Skåne län	580	276	66	31
Stockholms län	565	264	125	82
Södermanlands län	92	52	13	2
Uppsala län	145	82	36	8
Värmlands län	112	50	6	3
Västerbottens län	44	19	4	3
Västernorrlands län	64	11	3	2
Västmanlands län	59	25	14	4
Västra Götalands län	827	390	104	51
Örebro län	146	76	6	2
Östergötlands län	296	154	19	11
Totalt	3 976	1 952	470	241

Skolverket fick uppdraget om Lärarlyftet II i oktober 2011. Första kursstarten för utbildning för lärare inom Lärarlyftet II skedde vid månadsskiftet mars/april 2012. Eftersom utbildningarna för lärare inom Lärarlyftet II i de flesta fall ännu inte är avslutade finns relevanta uppgifter för återrapporering ännu inte tillgängliga.

Antal och andel fritidspedagoger hos offentliga respektive enskilda huvudmän

Totalt sökte huvudmännen statsbidrag för 927 lärare gällande kurser för fritidspedagoger under 2013. Av deltagarna kom 873 (94 procent) från kommunala eller statliga huvudmän medan 54 deltagare (6 procent) hade enskild huvudman. Det finns ännu inga relevanta uppgifter för återrapporering att tillgå beträffande antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande som har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II.

Speciallärarutbildningen

Inför 2013 tecknade Skolverket överenskommelser med åtta lärosäten om att starta speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II. Det motsvarar 517 studieplat-

ser. Sammanlagt beräknas 332 personer ha påbörjat speciallärarutbildningen under 2013.¹³

Utgångspunkten är att omfattningen på speciallärarutbildningen inom Lärarlyftet II ska vara 90 högskolepoäng med en studietakt som innebär att utbildningen måste vara avslutad senast i och med utgången av höstterminen 2015. Längden på utbildningen kan dock variera mot bakgrund av respektive deltagares tidigare utbildning och/eller yrkeserfarenhet. Enligt Skolverkets överenskommelse med respektive anordnande lärosäte ska en valideringsprocess genomföras för varje deltagare.¹⁴ Valideringsprocessen kan sedan ligga till grund för eventuella beslut om tillgodoräknande av tidigare utbildning och/eller yrkeserfarenhet inom speciallärarutbildningen i Lärarlyftet II. Effekten blir att kursernas längd kan variera för olika deltagare, det vill säga från tre år och nedåt¹⁵.

Den övervägande majoriteten kursdeltagare på speciallärarutbildningarna inom ramen för Lärarlyftet har offentliga huvudmän (97 procent) medan 3 procent av kursdeltagarna har enskilda huvudmän. Under 2013 har huvudmännen erhållit statsbidrag för 729 kursdeltagare, varav 708 deltagare från offentliga huvudmän eller statliga huvudmän respektive 21 deltagare från enskilda huvudmän. Beträffande antal och andel lärare eller förskollärare som har fått speciallärarexamen genom Lärarlyftet II saknas ännu relevanta uppgifter för återrapportering.

Det största antalet deltagare i speciallärarutbildningen hösten 2012 kom från följande kommuner: Hässleholm med åtta deltagare, Malmö och Karlstad med sju deltagare vardera. Under 2013 var Hässleholm fortfarande störst med 20 deltagare. Därefter följer Karlstad med 18 deltagare samt Norrköping med 17 deltagare.

Ekonomisk sammanställning för Lärarlyftet II

Statsbidrag utgår till huvudmannen som ersättning för alla deltagare som är registrerade på en kurs inom Lärarlyftet II. Statsbidraget baseras på antalet högskolepoäng. Matematikkurser ger 1 000 kr per högskolepoäng och övriga ämnen 500 kr per högskolepoäng.¹⁶

Tabell 18. Ekonomisk sammanställning för Lärarlyftet II

Utgiftsslag (tkr)	2013
Statsbidrag till skolhuvudmän	41 194
Betalningar till lärosäten	261 797
Administration	6 064
Summa	309 055

13 Fördelat på 179 deltagare våren 2013 och 227 deltagare hösten 2013.

14 Regeringsuppdrag (U2012/1181/S): Det är viktigt att validering av tidigare kunskaper möjliggörs. Syftet är att validering, i de fall där de tidigare tillägnade kunskaperna eller erfarenheterna bedöms som tillräckliga, kan leda till att en person kan ansöka om examen och därmed bli behörig och efter ansökan också få den nya behörigheten inskriven i legitimationen. Tidigare kunskaper kan ha förvärvats dels genom tidigare utbildning, dels genom yrkeserfarenhet.

15 90 hp lästa på halvfart med start vårterminen 2013 avslutas i och med utgången av höstterminen 2015.

16 Kostnader för kursköp baseras på en för varje enskild kurs fast kostnad per högskolepoäng multiplicerad med kursens antal högskolepoäng samt med ett överenskommet antal deltagare. Alternativt baseras kostnaderna på antalet deltagare vid kursstart om antalet överstiger tidigare överenskommen ersättningsnivå.

Under 2013 beviljades statsbidrag omfattande 19,4 mnkr för vårterminen 2013 och 21,7 mnkr för höstterminen 2013. Under 2012 beviljades statsbidrag omfattande 17,9 mnkr för kurser inom Läraryftet II. Kostnad för köp av kurser och utbildningar från lärosätena uppgick under år 2013 till 261,7 mnkr. Därav avser 203,6 mnkr kostnader för kurser som riktar sig till lärare och fritidspedagoger¹⁷, och 58,1 mnkr avser kostnader för speciallärarutbildning med inriktning mot utvecklingsstörning¹⁸.

Fortbildning av förskollärare och förskolechefer

Skolverket ska redovisa sitt arbete med att svara för fortbildning av förskollärare och förskolechefer i förskolan (U2011/6674/S). Redovisningen ska omfatta antal kurser och typ av kurser per lärosäte, antal och andel förskollärare respektive förskolechefer hos kommunala respektive fristående huvudmän som deltar i eller har fullföljt fortbildning, geografisk spridning när det gäller anordnande av kurser och deltagare i fortbildning samt kostnaderna med anledning av fortbildningssatsningen.

Skolverket har fått i uppdrag¹⁹ av regeringen att svara för fortbildning av förskollärare och förskolechefer under åren 2012–2014. Uppdraget har kompletterats i Skolverkets regleringsbrev för 2013 med att även omfatta förskollärare, barnskötare och annan pedagogisk personal för två nya kursinriktningar.²⁰ Enligt uppdraget ska Skolverket, genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda förskollärexamen, erbjuda fortbildning omfattande högst 7,5 högskolepoäng (hp). Syftet med fortbildningen är att stärka förskolepersonalens kompetens och därmed främja förskolans måluppfyllelse.

Skolverkets insatser omfattar köp av fortbildningskurser samt information om satsningen. Skolverket ska verka för att hög tillgänglighet och regional spridning uppnås samt erbjuda fortbildning i enlighet med kommunala och enskilda huvudmäns prioritering.

Antal kurser och typ av kurser per lärosäte

Fem ramkurser har tagits fram i samråd mellan Skolverket och representanter från lärosätena:

- Dokumentera, följa upp, utvärdera och utveckla förskolans kvalitet – systematiskt kvalitetsarbete. Målgruppen är förskollärare och förskolechefer.
- Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för förskolans kvalitet. Målgruppen är förskolechefer.
- Utmana och stödja varje barns utveckling och lärande i förskolan. Målgruppen är förskollärare.
- Naturvetenskap och teknik i förskolan med didaktisk inriktning. Målgruppen är förskollärare, barnskötare och annan pedagogisk personal.
- Flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan. Målgruppen är förskollärare, barnskötare och annan pedagogisk personal.

17 90,2 mnkr för våren 2013 och 113,4 mnkr för hösten 2013.

18 27,5 mnkr för våren 2013 och 30,6 mnkr för hösten 2013.

19 Regeringsuppdrag (U2011/6674/S).

20 Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Statens skolverk (U2012/7265/S).

Kursen *Dokumentera, följa upp, utvärdera och utveckla förskolans kvalitet – systematiskt kvalitetsarbete* har getts vid tio lärosäten för kurser som startade under hösten 2013. En fjärdedel av alla deltagare går denna kurs. Kursen *Leda och organisera det systematiska kvalitetsarbetet – förskolechefens ansvar för förskolans kvalitet* gavs under hösten vid fyra lärosäten och här fanns 10 procent av alla deltagare. Den tredje kursen *Utmana och stödja varje barns utveckling och lärande i förskolan* gavs under hösten på fyra lärosäten och samlade 6 procent av deltagarna. Kursen är inriktad mot att utveckla förskollärares specialpedagogiska kompetens samt att utveckla förskollärares kunskaper inom språk-, matematik- och kommunikationsutveckling i förskolan. Kursen *Naturvetenskap och teknik i förskolan* som riktar sig till all pedagogisk personal inom förskolan gavs för första gången med start under hösten 2013 vid tio lärosäten och var den som hade flest deltagare, 40 procent. Även kursen *Flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan* som har samma målgrupp gavs första gången under hösten vid sju lärosäten och samlade 20 procent av deltagarna.

Av lärosäten med rätt att utfärda förskollärexamen offererade 20 av 20 lärosäten kurser. Av dessa lärosäten genomförde 19 kurserna under höstterminen 2013. Då vårens kurser startade redan i december 2012 medan vårkurserna nästa år startar i januari 2014 kom det bara att finnas en kursomgång med start under 2013.

Vid flera lärosäten har parallella kurser erbjudits samtidigt eller efter varandra då deltagarantalet har varit för stort för en kurs, vilka framgår av tabell 19. Behöriga sökanden har hänvisats till andra lärosäten i de fall kurser ställts in på grund av för lågt deltagarantal.

Vanligast är att kurserna erbjudits på kvartsfart som distanskurser med ett antal träffar på högskolan. För att erbjuda större flexibilitet har kurser också getts på åttondelsfart, som sommarkurs, på heldistans eller som kommunförlagd kurs. Vid en kommunförlagd kurs sker kursträffarna i hemkommunen och huvudmannen kan i överenskommelse med lärosätet påverka starttidpunkt samt studiefart. Kommunförlagda kurser har provats för tre kurser hösten 2013 och deltagande huvudmän har visat sig vara mycket nöjda med upplägget.

Tabell 19. Lärosäten som gett kurser i Förskolelyftet under hösten 2013 (varje x motsvarar en kurs)

Lärosäte	Dokumen- tera	Leda och orga- nisera	Utmana och stödja	Natur- veten- skap och teknik	Fler- språkig- het
Borås högskola	X	X	X		
Högskolan Dalarna					XX
Gävle högskola	X			XX	
Göteborgs universitet	XX	XX	X	XX	X
Högskolan Halmstad					
Högskolan i Jönköping				X	X
Högskolan Kristianstad				X	
Högskolan Väst	X			XX	
Karlstads universitet	X			X	
Linköpings universitet					X
Linnéuniversitetet				X	
Luleå tekniska universitet	X				
Malmö högskola	XXX	X	X	XX	X
Mittuniversitetet					
Mälardalens högskola				XXX	
Stockholms universitet			X		X
Södertörns högskola	XX				
Umeå universitet				X	
Uppsala universitet	XX	XX			X
Örebro Universitet	X				

Antal och andel deltagare med olika befattningar

Till omgången hösten 2013 har 1 303 behöriga sökande antagits. Det är fler än det sammanlagda antal antagna för de två antagningsomgångarna under 2012. Totalt har 781 förskollärare antagits till någon av de fyra kurser som har förskollärare som målgrupp. Motsvarande siffra för de kurser som riktade sig till förskolechefer/biträdande förskolechefer är 184 antagna. 274 barnskötare har antagits till någon av de två kurser som vänder sig till denna målgrupp. Annan pedagogisk personal uppgår till 47 stycken.²¹

Detta innebär att 61 procent av de antagna var förskollärare och 14 procent förskolechefer/biträdande förskolechefer. Barnskötarnas andel är 21 procent medan annan pedagogisk personal står för 4 procent av de antagna.

Det totala antalet sökanden till kurserna var drygt 1 600, jämfört med förra årets 2 000 personer. Ungefär lika många har antagits till 2013 års enda kursomgång som till båda kursomgångarna 2012, vilket troligen beror på att det nu finns kurser för all pedagogisk personal. Tidigare har sökande som saknat förskollärarexamen inte varit behöriga att söka.

²¹ Den totala siffran blir något lägre än 1 303 eftersom 16 personer gått dubbla kurser.

Andel kursdeltagare med offentlig respektive enskild huvudman

Av deltagarna i årets kursomgångar har cirka 79 procent offentlig huvudman och 21 procent har enskild huvudman att jämföra med 2012 då fördelningen var 77 procent med offentlig huvudman och 23 procent med enskild huvudman.

Tabell 20. Andel (procent) deltagare med olika befattningar fördelade efter huvudman

Befattning	Enskild huvudman	Offentlig huvudman
Barnskötare	24	76
Förskolechefer	44	57
Annan pedagogisk personal	30	70
Förskollärare	14	86

Fördelningen inom personalkategorierna visar att 86 procent av alla deltagande förskollärare har offentlig huvudman medan 14 procent har en enskild huvudman. Det är samma fördelning som 2012. Av samtliga deltagande förskolechefer har 57 procent offentlig huvudman och 44 procent en enskild huvudman. Precis som förra året är det alltså stor andel förskollärare med offentlig huvudman som går kurser medan det bland enskilda huvudmän till stor del är förskolechefer som är kursdeltagare.

Tabell 21. Antal deltagare med olika befattningar fördelade efter huvudman

Befattning	Enskild huvudman	Offentlig huvudman
Barnskötare	67	207
Förskolechefer	79	105
Annan pedagogisk personal	14	33
Förskollärare	109	672

Hur många som fullföljt fortbildningen 2013 går inte att uppge då årets kurs inte är avslutad vid årsskiftet. Motsvarande siffror för 2012 visar att 80 procent av de deltagare som genomförde kursen under höstterminen också examinerades för 7,5 högskolepoäng. Motsvarande siffra för kursomgången med start i december 2012 var 74 procent.

Geografisk spridning

Kurserna har en stor geografisk spridning, eftersom de flesta utbildningsanordnare med examensrätt för förskollärare har haft möjlighet att ge någon eller några kurser under året. Det erbjöds 47 kursstarter fördelade på 19 lärosäten varav sju kurser fick ställas in på grund av för få sökande.

Ekonomisk sammanställning för Förskolelyftet

Av tilldelade medel har Skolverket använt 17,8 mnkr kronor enligt tabellen nedan.

Tabell 22. Ekonomisk sammanställning 2013 – Förskolelyftet

Utgiftsslag	(mnkr)
Ersättning till lärosäten för kurser	16,4
Kostnader för administration och uppföljning av fortbildningssatsningen	1,4
Totalt	17,8

Skolverket har även under året samarbetat inom regeringens uppdrag om fortbildning av förskolans personal med Skolinspektionens regelbundna tillsyn av förskoleverksamhet.

Rektorsutbildning

Rektorsprogrammet

Skolverket ska enligt regleringsbrev 2013 redovisa omfattningen av befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem. Redovisningen ska bl.a. avse hur många rektorer och andra med motsvarande ledningsfunktion som under budgetåret har deltagit i den statliga befattningsutbildningen. Även utbildningsresultat i form av fullföljda kurser och en ekonomisk sammanställning ska redovisas. Det ska vidare framgå om samtliga anmälda till utbildningen har kunnat beredas plats. Om inte samtliga har kunnat beredas plats, ska det framgå hur många som inte kunnat påbörja utbildningen vid önskad tidpunkt. Redovisningen ska göras per lärosäte som anordnar utbildningen och per skol- och verksamhetsform samt vara könsupplad.

Skolverket ansvarar för den statliga befattningsutbildningen för rektorer, förskolechefer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion. Det så kallade Rektorsprogrammet startade hösten 2009 och genomförs av sex lärosäten på uppdrag av Skolverket.

Obligatoriet för rektorer som infördes 15 mars 2010 innebär att samtliga huvudmän är skyldiga att se till att nyanställda rektorer går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att anställningen har tillträtts och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen.

Totalt har 3 671 skolledare deltagit i utbildningen under 2013. Under året har Rektorsprogrammet visat följande resultat. Lärosätena har antagit samtliga 438 rektorer som omfattas av obligatoriet. Detta motsvarar 92 procent av antagna rektorer under 2013. Anmälningarna har i enlighet med Skolverkets prognos minskat med 100 skolledare jämfört med 2012. Under 2013 har cirka 1 000 rektorer, förskolechefer och biträdande rektorer antagits till utbildning. Detta innebär att ca 60 procent av Sveriges rektorer och biträdande rektorer antingen går eller har genomfört Rektorsprogrammet. Motsvarande siffra för förskolecheferna är 10 procent.

Antalet rektorer och skolledare som har deltagit i rektorsprogrammet, fördelat på skolform, kön och lärosäte, framgår av tabell 23. I likhet med tidigare år

har förskola och grundskola varit de mest representerade skolformerna. Att skolledare från grundskolan dominerar hänger samman med att av de cirka 8 000 verksamma skolledarna i Sverige är dryga 5 000 verksamma i grundskolan.

Samtliga skolledare som anmälts till utbildningen av sina huvudmän har antagits av lärosätena. Av deltagarna kommer 65 procent från offentliga huvudmän och 35 procent från enskilda huvudmän. Andelen kvinnor i utbildning är 70 procent och andelen män 30 procent.

I utbildningen är 50 procent rektorer, 25 procent biträdande rektorer och 18 procent förskolechefer. Av deltagarna har 7 procent en befattning som kan jämföras med biträdande rektor.

Kostnaden per deltagare är 24 000 kronor per utbildningsplats och år.

Se även *Internationella samarbeten*.

Tabell 23. Deltagare i rektorsprogrammet 2013²²

Läro- säte	Kvin- nor	Män	Antal delta- gare	Kö	Förskola 1		Grundskola/ förskola 2		Grundskola 3		Gymnasieskola 4		Vuxenutbildning 5		Grund-/ gymnasie- särskola 6		Specialskola	
					K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
KAU	578	215	793		153	12	69	24	228	91	78	72	45	12	5	4		
LNU	452	217	669		137	12	50	20	157	83	68	65	34	31	6	4		2
SU	528	195	723		123	8	61	14	215	65	90	87	31	21	6		2	
UmU	394	195	589		80	7	67	20	140	77	74	63	27	27	4	1	2	
UU	383	134	517		88	4	32	9	160	61	64	50	30	10	9			
ÖMD	273	107	380		61	4	25	10	109	45	45	29	25	18	6	1	2	
Totalt	2 608	1 063	3 671		642	47	304	97	1 009	422	419	366	192	119	36	10	6	2

22 Förklaring till förkörtningarna i tabellen: Karlstads universitet (KAU), Linnéuniversitetet (LNU), Stockholms universitet (SU), Umeå universitet (UmU), Uppsala universitet (UU) samt Örebro universitet, Mälardalens högskola och Högskolan Dalarna i samverkan (ÖMD).

Utvärdering av rektorsprogrammet

Genom en egeninitierad utvärdering studerar Skolverket vid tre tillfällen under utbildningen hur deltagarna uppfattar värdet av utbildningen och eventuella förändringar i ledarskapet på verksamhetsnivå och i skolans vardagliga praktik. En viktig utgångspunkt är att sätta in utvärderingarna i ett sammanhang. Därför studeras även kvantitativa data som skolans storlek, organisation och elevsammansättning liksom förekomsten av hur stödfunktioner på huvudmannanivå påverkar rektorernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Utvärderingen ger även möjligheter till jämförelser över tid mellan deltagare som genomgått utbildningen vid olika tidpunkter.

Under 2013 har resultaten från sex mättillfällen sammanställts. På frågan *"Hur bedömer du utbildningen som helhet"* svarar 95 procent att utbildningen är *mycket bra* (55 procent) alternativt *ganska bra* (40 procent).

Resultaten visar en förbättring av skolledarnas förutsättningar att delta i utbildningen inom följande områden: Vid första mättillfället svarade cirka 20 procent att *"Arbetsgivaren har bidragit till dina möjligheter att avsätta tid för utbildningen"* stämde, medan den genomsnittliga ökningen för de följande fem kursomgångarna visar att 32 procent anser att det gäller i mycket hög utsträckning eller i ganska hög utsträckning. Påståendet *"Arbetsgivaren har visat intresse för ditt deltagande i utbildning"* har haft en genomsnittlig ökning av instämmande svar från 41 procent till 49 procent. Ungefär samma utveckling gäller påståendet *"Arbetsgivaren är tillräckligt informerad om vad som krävs för att klara utbildningen"*. Av skolledarna anser 86 procent att de får det stöd de behöver från högskolan för att genomföra utbildningen i mycket hög utsträckning eller i ganska hög utsträckning, en ökning från 71 procent vid första mättillfället. Fortfarande anser dock ungefär 80 procent av skolledarna att de inte får tillräckligt utrymme för utbildningen inom sin tjänst.

I enkäten hösten 2013 bedömde 85 procent av deltagarna att utbildningens svårighetsgrad stämde mycket väl för dem. Detta är ökning från första mättillfället (75 procent). En majoritet (90 procent) anser också i mycket hög eller ganska hög grad att *"utbildningen känns tillräckligt anpassad för just rollen som rektor, förskolechef eller biträdande rektor"*. Även här har en ökning av andelen positiva svar skett sedan första mättillfället – från 77 till 90 procent. När det gäller de olika kursmomenten har många deltagare kommenterat att de har nytta av samtliga delkurser.

Avbruten utbildning

Sedan rektorsprogrammet startade har cirka 6 procent av deltagarna avbrutit sin utbildning och ytterligare knappt 4 procent begärt studieuppehåll. Av de 5 578 skolledare som antagits av lärosätena har 4 procent aldrig startat sin utbildning.

Skolverket har undersökt orsakerna till att skolledare avbrutit sin utbildning. Utredningen har genomförts dels genom telefonintervjuer, dels genom uppgifter från lärosäten. Den vanligaste orsaken till att en skolledare lämnar eller aldrig påbörjar rektorsprogrammet är att hon eller han bytt arbete. Detta hänger ofta samman med en förändrad arbetssituation och/eller en för hög arbetsbelastning. Flera skolledare upplever att de fått teoretiska möjligheter men inte en reell avlastning i sin tjänst för att kunna klara av studierna. En något mindre grupp av respondenterna i undersökningen har avbrutit rektorsprogrammet av person-

liga skäl. Endast fem personer under 2013 har avbrutit utbildningen på grund av missnöje med rektorsprogrammet.

Resultatredovisning av skolledare som genomgått sex terminer

Under 2013 har två kursgrupper avslutat sina studier. Av de 1230 skolledarna som antogs till utbildningen under 2010 var majoriteten rektorer (57 procent), biträdande rektorer (34 procent) och 9 procent förskolechefer. Det är 82 procent som har genomfört utbildningen på avsedd tid medan 4 procent fortfarande är aktiva i annan kursgrupp eller har beviljat studieuppehåll. Cirka 7 procent kom aldrig till utbildningen och 7 procent har avbrutit sin utbildning.

Akademiska resultat

Inom rektorsprogrammet sätts betygen ”godkänd” eller ”ej godkänd”. Av samtliga som genomgått sex terminers utbildning har 88 procent godkänt resultat på samtliga kurser motsvarande 30 högskolepoäng på avancerad akademisk nivå. Övriga har möjlighet att inom ett år slutföra sina resterande uppgifter. I nedanstående tabell redovisas hur resultaten fördelar sig på lärosäten, huvudman samt kön.

Tabell 24. Resultat för de kursgrupper som avslutat sin befattningsutbildning 2013

	Enskild huvudman			Offentlig huvudman			Totalt	
	Kvinna	Man	Andel godkända	Kvinna	Man	Andel godkända	Totalt antal godkända	Total andel godkända
KAU	32	23	89,1 %	117	44	82,0 %	216	83,8 %
LNU	19	15	79,4 %	64	35	81,8 %	133	81,2 %
SU	48	26	87,8 %	65	22	90,8 %	161	89,4 %
UmU	15	17	90,6 %	94	46	95,0 %	172	94,2 %
UU	38	16	87,0 %	110	45	89,7 %	209	89,0 %
ÖMD	21	9	80,0 %	58	28	89,5 %	116	87,1 %
Totalt	173	106	86,4 %	508	220	88,0 %	1 007	87,6 %

Tabell 25. Ekonomisk sammanställning 2013 – Rektorsprogrammet

Utgiftsslag	(mnkr)
Ersättning till lärosäten för genomförande av befattningsutbildningen	73,5
Administrativa kostnader	6,2
Totalt	79,7

Riktade informationsinsatser

Skolverket har under året deltagit i två rikstäckande konferenser, Rektorn och lagen, som 2013 anordnades av rektorsutbildningarna i Karlstad och Umeå. Förutom rektorer deltog även förskolechefer och förvaltningschefer. Antalet deltagare var totalt cirka 400 personer.

Skolverket har bland annat informerat om Skolverkets lägesbedömning, behörighetsförordningen avseende lärare samt vilket stöd som rektor behöver för att ett pedagogiskt ledarskap ska påverka elevernas lärandemiljöer.

Rektorslyftet

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/1198/S) att genom överenskommelse med i första hand de lärosäten som anordnar befattningsutbildningen svara för en fortbildningsinsats för rektorer. Skolverket ska årligen rapportera antal lärosäten som anordnat fortbildningen, antal och andel rektorer hos offentliga respektive enskilda huvudmän, fördelat på olika skolformer, som gått respektive med tillfredsställande resultat har fullföljt fortbildningen, i förekommande fall antal och andel rektorer som inte har erbjudits plats på grund av för många sökande, deltagande rektorers uppfattning om utbildningens effekter samt kostnaderna i samband med satsningen fördelade på utbildning och administration.

Fortbildningens syfte är att bidra till att rektorer får kunskaper och kompetens som ökar förutsättningarna att utöva ett pedagogiskt ledarskap utifrån tydligare krav i skollagen och nya eller reviderade läroplaner samt utifrån forskning och beprövad erfarenhet. Skolverkets ansvar består i att utforma övergripande mål för fortbildningen samt dimensionera och uppdra åt utvalda lärosäten att anordna fortbildning inriktad mot pedagogiskt ledarskap. Fortbildningen motsvarar 7,5 högskolepoäng på avancerad akademisk nivå och är frivillig för huvudmannen.

Andra kursomgången av Rektorslyftet – hösten 2012 till våren 2013

Antalet anmälda till Rektorslyftet med start hösten 2012 var 249 personer. Till kursstart kom 229 deltagare varav 18 har valt att avbryta sin fortbildning och 14 har beviljats studieuppehåll. Antalet anmälningar har således minskat med ungefär 50 procent sedan första omgången trots mycket positiva utvärderingar från tidigare deltagare. Skolverket anser att rekryteringsbasen i enlighet med förordningen är för liten och har därför föreslagit regeringen att målgruppen breddas så att även övriga skolledare och skolchefer som genomgått befattningsutbildningen ska ha möjlighet att delta.

Den andra kursomgången avslutade sin fortbildning under våren 2013. Av de rektorer som antogs till fortbildningen har 87 procent slutfört den och 83 procent har gjort det med tillfredsställande resultat, det vill säga med godkänt betyg. Utfallet ligger obetydligt lägre än i den första omgången. Det finns skillnader mellan lärosätena när det gäller andel av antagna som påbörjat, andel som fullföljt och andel som gjort det med tillfredsställande resultat.

Utvärderingen visar att även den andra omgången av Rektorslyftet, i likhet med den första, kan beskrivas som en lyckad satsning utifrån rektorernas perspektiv. Deltagarna ger fortbildningen mycket positiva omdömen, 99 procent (97 procent i första omgången) har svarat att utbildningen är mycket bra, 80 (68) procent bra eller ganska bra, 19 (29) procent. En stor majoritet, 85 procent i båda omgångarna, anser att utbildningens svårighetsgrad har stämt mycket väl för dem. En sammanfattande bild av rektorernas uppfattning är att rektorslyftet har gett positiva effekter – deltagarna känner sig stärkta i sin yrkesroll, de anser att de fått bättre kunskap och förmåga att utöva sitt pedagogiska ledarskap i relation till rektorslyftets mål och de uppger att de ägnar en ökad del av sin arbetstid åt detta. Båda omgångarna uppvisar samma bild, den andra i ännu högre grad än den första.

En förklaring till att rektorerna uppger sig vara mer nöjda kan vara att lärosätena förändrat fortbildningen utifrån synpunkter från den första omgångens deltagare. Vidare har man löpande under utbildningen gjort anpassningar utifrån rektorernas behov.

Tabell 26. Deltagare och resultat Rektorslyftet

Lärosäte	Startat	Fullföljt, godkänt	Fullföljt med godkänt resultat Offentlig huvudman					Fullföljt med godkänt resultat Enskild huvudman					Fullföljt, ej god- känt	Andel god- kända %	Avbrott/ uppehåll
			För- skola	Grund- skola	Gy	Vux	S:a	För- skola	Grund- skola	Gy	Vux	S:a			
Karlstads universitet	56	36	9 ^{a)}	23 ^{b)}	2 ^{c)}		34			2		2	12	75 %	4/4
Linnéuniversitetet	61	51	11 ^{d)}	34 ^{e)}	2		47	2	1	2		5	2	96 %	4/3
Stockholms universitet	22	9	1 ^{f)}	1	1		3	2 ^{g)}	3	1		6	6	60 %	7/
Umeå universitet	31	25	5 ^{h)}	12	5		22	1 ⁱ⁾	1	1 ^{j)}		3	1	96 %	2/3
Uppsala universitet	50	32	4 ^{k)}	20 ^{l)}	4 ^{h)}	1 ⁱ⁾	29	1 ^{j)}		2 ^{k)}		3	13	71 %	1/4
Örebro Universitet/ Mälardalens Högskola/ Högskolan Dalarna	8	8		5	2 ^{l)}		7		1			1		100 %	/
Totalt	228	161	30	95	16	1	142	6	6	8	0	20	34	83 %	18/14

a) Även grundskola, två rektorer även särskola

b) Sju rektorer även särskola

c) Även vux

d) Tio rektorer även grundskola, två även särskola

e) Sju rektorer även särskola

f) Även grundskola

g) En rektor även gymnasium, fem rektorer även särskola

h) Två rektorer endast särskola

i) Endast sårvox

j) Även grund- och gymnasieskola

k) En rektor även specialskola

l) En rektor även särskola

Rektorernas positiva bild av att det pedagogiska ledarskapet har fått större utrymme bekräftas dock inte av berörda lärare. Lärarna uppger inte att de sett motsvarande förändringar i rektors pedagogiska ledarskap som rektorerna själva upplever. Resultaten tyder på att i ett kort tidsperspektiv (det läsår fortbildningen pågår) är eventuella effekter på verksamhetsnivå svåra att identifiera.

Tabell 27. Ekonomisk sammanställning 2013 – Rektorslyftet

Utgiftsslag	(tkr)
Ersättning till lärosäten för genomförande av fortbildningen	3 250
Administrativa kostnader	860
Totalt	4 110

Tredje kursomgången av Rektorslyftet – hösten 2013

Antalet anmälda till Rektorslyftet med start hösten 2013 var 145 personer. Till kursstart kom 120 deltagare. Därtill har sex deltagare från tidigare kursomgångar valt att återuppta sina studier. På grund av minskningen av antalet sökande har utbildningen inte genomförts i norra delen av Sverige. Umeå universitet har därför inte bedrivit fortbildningen i både Umeå och Skåne utan endast i Skåne-regionen.

Antalet anmälningar har minskat med cirka 50 procent sedan 2012 trots att insatsen har mycket positiva utvärderingar från tidigare deltagare.

Skolverket anser att rekryteringsbasen i enlighet med förordningen är för liten och har därför föreslagit regeringen att målgruppen breddas så att även övriga skolledare och skolchefer som genomgått befattningsutbildningen ska ha möjlighet att delta i fortbildningen. Redovisning över de rektorer som startat fortbildningen hösten 2013 fördelade på lärosäten och skolform redovisas i tabell 28.

Tabell 28. Antal rektorer som har påbörjat fortbildningen hösten 2013

Lärosäten	Star- tat	Offentlig huvudman Huvudsaklig skolform					Enskild huvudman Huvudsaklig skolform				Annan	Avbrott	Studie- uppehåll
		För	Gr	Gy	Vux	Annan ^{a)}	För	Gr	Gy	Vux			
Karlstad	22		14	3	1	1		2	1				
Stockholm	20		10	5			1	3	1				
Umeå/Skåne	12		9	2					1				
Uppsala	29		17	4	1	1		4	1		1		
ÖMD	8		3	3	2								
Linnéuniv.	35	1	26	5	1	2							
Totalt	126	1	79	22	5	4	1	9	4		1		

a) Med annan skolform avses grundsärskola eller särskild utbildning för vuxna.

Studie- och yrkesvägledning

Skolverket ska enligt regleringsbrevet genomföra fortbildningsinsatser för främst studie- och yrkesvägledare för att förbättra kvaliteten inom vägledningen. Verket ska vid behov samråda med övriga berörda skolmyndigheter. Fortbildningsinsatserna ska inriktas mot att utveckla studie- och yrkesvägledningen med särskilt fokus på ökade kunskaper om arbetsmarknaden. Fortbildningen ska vidare främst gälla studie- och yrkesvägledningen inom grundskolan men kan också omfatta till exempel gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning. Fortbildningen ska inriktas mot att utveckla studie- och yrkesvägledningen när det gäller att förmedla kunskaper om vilka delar av arbetsmarknaden där brist respektive överskott av arbetskraft kan förväntas uppstå i framtiden och i vilken utsträckning det finns möjligheter att få ett arbete direkt efter gymnasieexamen. Arbetet ska ske i samråd med Arbetsförmedlingen.

Under 2013 har Skolverket påbörjat ett utvecklingsarbete för att stärka studie- och yrkesvägledningen i landet. Skolverket har samrått med lärosäten, ett forskningsnätverk, ett myndighetsnätverk för vägledningsfrågor, Sveriges kommuner och landsting, Vägledarföreningen med flera i syfte att identifiera behov av stöd och insatser. Skolverket har under året också deltagit och medverkat i konferenser och regionala insatser med inriktning på studie- och yrkesvägledning. Vidare har kontakter med pågående ESF-projekt inom väglednings- och entreprenörskapsområdet etablerats. Skolverket är också representerat i ett nationellt forskningsnätverk om studie- och yrkesvägledning som leds av Umeå universitet.

Kurser

Med utgångspunkt i identifierade behov har Skolverket upphandlat fyra²³ olika kurser för studie- och yrkesvägledare, skolledare och lärare. Syftet med kurserna är att stärka vägledningen genom att öka kunskapen om och skapa verktyg för utveckling inom området. För att få genomslag i verksamheterna deltar skolledare vid uppstart och avslutning i kurserna om kvalitet och arbetsmarknads-kunskap. Kurser, medverkande lärosäten och antal deltagare redovisas nedan.

Tabell 29. Kurser, orter och antal deltagare

Kurs	Malmö högskola	Stockholms universitet
Kvalitet i studie- och yrkesvägledning	30 deltagare	36 deltagare
Syv i ny tid	28 deltagare	Erbjöds inte
Arbetsmarknadskunskap	41 deltagare	45 deltagare
Genusmedveten vägledning	19 deltagare	Erbjöds inte

Konferenser

Tillsammans med Statens skolinspektion och Sveriges kommuner och landsting (SKL) har fem konferenser genomförts på olika platser i landet. Målgruppen var huvudmän, politiker och beslutsfattare och syftet var att öka kunskapen om studie- och yrkesvägledning och att implementera de reviderade allmänna råden på området, Skolinspektionens kvalitetsgranskning av studie- och yrkesvägledning

23 En av kurserna, *Genusmedveten vägledning i studie- och yrkesvägledning* redovisas under Jämställdhetsuppdraget.

och SKL:s metodstöd för vägledning. Sammanlagt deltog ungefär 750 personer vid konferenserna. Ungefär hälften av deltagarna var skolledare och huvudmän. Den andra hälften var studie- och yrkesvägledare. Deltagarnas utvärdering av konferenserna som helhet gav 3,9 av 5 poäng.

Samverkan

Under året har Skolverket och Arbetsförmedlingen tagit fram ett utbildningspaket för lärare och studie- och yrkesvägledare i grundskolan, i syfte att integrera studie- och yrkesvägledning i alla ämnen under elevernas hela skoltid. Ett femtontal intresseanmälningar om att få testa konceptet har inkommit från regionförbund, kommuner och enskilda skolor. Myndigheterna har också påbörjat olika stödmaterial för lärare och studievägledare för att stärka kunskapen om arbetslivet. I utformandet av kurspaketen samordnas också stödmaterialet så att de kompletterar varandra.

I juni samlade Skolverket representanter från 16 av landets 21 regionala kompetensplattformar till en gemensam kunskapsdag. Många av plattformarna har identifierat vägledningsfrågorna som centrala ur ett kompetensförsörjningsperspektiv. Syftet är att långsiktigt stärka det regionala samarbetet kring vägledning i olika sammanhang. Skolverket har deltagit i två av kompetensplattformarnas nationella möten och varit samtalspart vid Tillväxtverkets fördelning av medel till plattformarna, gällande ansökningar med inslag av studie- och yrkesvägledning. Vidare har Skolverket löpande haft kontakt med olika plattformar i syfte att forma regionala insatser inom studie- och yrkesvägledning.

Det forum för myndighetssamverkan som etablerades under 2012 har under 2013 fortsatt det påbörjade arbetet kring gemensamma frågor om studie- och yrkesvägledning, såsom begrepp, samverkan kring olika utbildningsnivåer och mellan utbildning och arbetsliv. Myndigheterna har under året resonerat om det pågående översättningsarbetet av ELGPN:s begreppsordlista. Forumet har under året bestått av 12 myndigheter och SKL och har träffats vid fyra tillfällen.

För att få en bred nationell bild av studie- och yrkesvägledningens roll och verksamhet genomförde Ungdomsbarometern en enkätundersökning, *SYV-barometern*, som riktade sig till landets studie- och yrkesvägledare. Skolverket medverkade i utformandet av frågorna, medfinansierade undersökningen och har varit en länk till landets kompetensplattformar.

Under året har ett arbete med ett stödmaterial påbörjats. Materialet riktar sig till lärare på grundskolan i syfte att integrera studie- och yrkesvägledning i undervisningen.

Internationell representation

Skolverket ska vara Sveriges representant i det europeiska nätverket för livslång vägledning (ELGPN). I arbetet ingår att delta i två arbetsgrupper, en om Career Management Skills och en om kvalitetssäkring. Skolverket ska utföra arbetet tillsammans med Arbetsförmedlingen. (Regleringsbrev 2012)

Skolverket har representerat Sverige i det europeiska nätverket för livslång vägledning (ELGPN). Skolverket har deltagit i två arbetsgrupper, en om valkompetens (career management skills) och en om kvalitetssäkring av studie- och yrkesvägledning. Arbetet har skett i samverkan med Arbetsförmedlingen. Skolverket har under året deltagit i tre arbetsmöten i Dublin, Tallinn och Vilnius. Under hösten träf-

fades de nordiska länderna i Köpenhamn i ett "clustermöte" för att utbyta erfarenheter ur ett gemensamt nordiskt perspektiv. Skolverket har också vid ett tillfälle träffas Norges representant i arbetsgruppen för career management skills i syfte att utbyta erfarenheter. Skolverket har under året uppdragit åt Malmö högskola att översätta den ordlista med centrala begrepp som tagits fram inom ELGPN.

Samråd

Skolverket ska enligt regleringsbrevet efter samråd med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Hjälpmedelsinstitutet ta fram en fortbildningsinsats för studie- och yrkesvägledare i gymnasieskolan. Fortbildningsinsatsen ska särskilt inriktas på hur man kan minska de etableringssvårigheter som unga med funktionsnedsättningar möter på arbetsmarknaden samt på det stöd från olika myndigheter som ungdomar kan få. De berörda myndigheterna ska gemensamt genomföra utbildningarna.

Tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Hjälpmedelsinstitutet har Skolverket genomfört sju konferenser runt om i landet. Målgruppen var studie- och yrkesvägledare i gymnasieskolan, men också lärare samt studie- och yrkesvägledare inom vuxenutbildningen och gymnasiesärskolan bjöds in. Syftet med konferenserna var att öka kunskapen om funktionsnedsättningar för att underlätta övergångarna mellan arbetslivet för elever i gymnasieskolan med funktionsnedsättningar. Sammanlagt 767 personer deltog i konferenserna. Större delen av deltagarna var studie- och yrkesvägledare i gymnasieskolan. Lärare och speciallärare har också deltagit, men i liten utsträckning. Utvärderingarna från deltagarna visar att konferenserna var uppskattade och att det finns ett stort behov av kunskapspåfyllning inom området. Deltagarna efterlyser fler insatser framöver.

Medverkande myndigheter kan efter en gemensam genomgång av konferensernas utfall och genomförande konstatera att rektorer och gymnasiechefer i högre grad behöver förstå vikten av att veta vilket elevunderlag skolan har och betydelsen av en väl etablerad kontakt med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det finns goda exempel som visar på stora vinster för både elev och samhälle med att nätverket mellan skola, Arbetsförmedling och Försäkringskassan fungerar väl. Flera förslag på insatser framöver, som också inkluderar lärare och arbetsliv, har sammanställts.

Forskningsspridning

Skolverket sammanställer och sprider i enlighet med instruktionen kunskap om forskning till myndighetens målgrupper. Inom verksamheten behandlas frågor kring evidens, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ett aktivt deltagande i nationella och internationella nätverk är en viktig del i forskningsspridningen.

Skolverket har även regeringens uppdrag (U2013/4201/S, U2013/3132UH) att intensifiera sammanställning och spridning av resultatet.

Under året har Skolverket intensifierat stödet till förskola och skola om vad en utbildning på vetenskaplig grund kan innebära och hur man kan arbeta forskningsbaserat. Detta har skett i dialog med våra målgrupper genom många olika vägar, till exempel genom kunskapssammanställningar, filmer och seminarier om forskning och beprövad erfarenhet. Gensvaret har varit positivt och det finns ett stort intresse i skolverksamheterna att arbeta utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt. Nya kontaktytor skapas hela tiden samtidigt som behovet av stöd också ökar.

Portalsidan, www.skolverket.se/forskning, har helt gjorts om för att skapa bättre överblick och navigation. Områden som nu har en forskningsbevakning är: didaktik, språklig kompetens, bedömning och betyg, naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen, it i skolan, entreprenörskap, specialpedagogik och tema förskolan. Dessa områden bevakas av olika lärosäten för att erhålla en så hög kvalitet som möjligt. Intervjuer, rapporter och fördjupningar inom dessa utvalda områden finns på portalen som även rymmer information kring vilka aktörer som finns inom forskning och utbildning samt hänvisning till internationella jämförande studier och databaser. Antalet besök under november 2013 var 57 000 sidvisningar. Antalet sidvisningar har ökat med 52 procent under 2013 i jämförelse med 2012. Filmer kring begreppen vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och evidens har under året producerats och haft sammanlagt 14 445 visningar. Under september–november hade portalen drygt 150 000 besökare. Detta kan jämföras med knappt 100 000 besökare under samma period förra året.

I pocketserien *Forskning för skolan* har kunskapsöversikten *Forskning för klassrummet. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken* getts ut. Den publicerades i november och har skickats ut till landets samtliga skolor. På en vecka hade boken sålts i 5 343 exemplar och laddats ned 3 817 gånger. I december kom översikten *Att förstå sin omvärld och sig själv – samhällskunskap, historia, religion och geografi* att publiceras. De översikter som tas fram inom ramen för forsknings-spridning har generellt en hög träffsäkerhet vad det gäller aktualitet i frågor.

I utvecklingsinsatsen *Forskning lyfter*, som genomfördes i två steg, deltog 1 551 rektorer och lärare.

I samarbete med Vetenskapsrådet har forskningsöversikterna *Utvärdering i förskolan – en forskningsöversikt* och *Individualiserad undervisning i skolan – en forskningsöversikt* getts ut.

I samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har Skolverket tagit fram och publicerat översikten *Inkluderande undervisning? – Vad kan man lära av forskningen?*

Fördjupningar och teman på webbplatsen *Forskning.se* och sidorna *För dig i skolan* har under året rört elevers delaktighet och elevinflytande. Antalet visningar för dessa sidor var 23 482 under november 2013, vilket är 3 000 visningar fler visningar än under 2012. Antalet besök på skolsidorna på *Forskning.se* är fortsatt högt med drygt 300 000 besökare under året.

Skolverket samverkar genom forskningsspridningsuppdraget med det norska Utdanningsdirektoratet och det danska Evalueringsinstitutet samt Danish clearinghouse i arbetet med att samla skandinavisk forskning på förskoleområdet i en gemensam databas; <http://nb-ecec.org>. Under 2013 hade databasen 11 650 sidvisningar.

Forskningsspridningsuppdraget leder arbetsgruppen Supporting the Use of Evidence in Schools inom det internationella samarbetet i Evidence Informed Policy and Practise in Education in Europe (EIPPEE).

I samverkan med SPSM har forskningsspridningsuppdraget tagit fram och publicerat översikten *Inkluderande undervisning? – Vad kan man lära av forskningen?*

Skolverkets är representerat i ett större myndighetsövergripande nätverk kring frågor om evidens, där bland annat Socialstyrelsen, SBU och Ungdomsstyrelsen är medlemmar, men är också den drivande aktören i ett skolgemensamt nätverk kring evidens där Skolinspektionen och SPSM deltar.

Nationellt prioriterade utvecklingsinsatser

Enligt regleringsbrevet ska Skolverket särskilt redovisa vilka utvecklingsinsatser som genomförts och deras omfattning.

Skolverkets nationella utvecklingsinsatser bidrar till att skolhuvudmän och skolor och förskolor bedriver ett medvetet, ändamålsenligt och långsiktigt utvecklingsarbete inom nationellt prioriterade områden i syfte att uppnå ökad måluppfyllelse och ökad likvärdighet. Målgrupper för Skolverkets utvecklingsarbete är i första hand förvaltningschefer, skolledare och pedagoger, men kan i vissa fall även omfatta beslutsfattare, föräldrar och elever.

Matematiksatsningen 2009–2011

Skolverket har under 2009–2011 haft regeringens uppdrag (U2009/914/G) att skapa förutsättningar för förnyelse av undervisningen i matematik. Uppdraget innebar huvudsakligen att fördela projektmedel efter ansökan från kommunala och fristående skolhuvudmän för utvecklingsprojekt i grundskolan och motsvarande utbildning samt att i samverkan med Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) stödja skolors utvecklingsarbete genom att bland annat ta fram och tillhandahålla stöd- och intresseskapande material för lärares undervisning.

Uppdraget redovisades till regeringen den 31 december 2011, men arbetet med att stödja de lokala projekten, som pågått fram till 30 juni 2013, samt följa upp statsbidraget har fortsatt även under 2013.

Spridning av resultat och erfarenheter från Matematiksatsningen

Matematiksatsningen har utvärderats genom flera olika studier. Resultaten från dessa har under året förts ut till de pågående lokala projekten främst genom de 21 regionala utvecklingscentra (RUC) som fram till juni i år arbetat med stöd till satsningen. Under de besök vid ett tiotal regionala utvecklingscentra, som Skolverket genomfört under året har erfarenheterna från utvärderingarna lyfts fram och diskuterats. Vid dessa tillfällen har bland annat matematikutvecklare i regionen och lärare från de lokala projekten deltagit. I juni arrangerade dessutom Skolverket ett samverkansmöte mellan samtliga deltagande RUC för att stimulera till erfarenhetsutbyte.

Under hösten har samtliga RUC redovisat sina uppdrag. Flertalet centrum har prioriterat erfarenhetsspridning mellan projekten, vilket i många fall skett inom ramen för stöd till regionala matematiknätverk.

Uppföljning av statsbidrag

Vid uppföljningen av det bidrag som tilldelats tvååriga projekt inom Matematiksatsningen 2011 har 145 projekt från 116 huvudmän följts upp. Totalt tilldelades projekten på två år bidrag motsvarande 87,3 mnkr. Av dessa medel har drygt 7,2 mnkr återkrävts av 75 huvudmän och 95 projekt, eftersom projekten inte hade utnyttjat hela det bidrag som de hade blivit tilldelade.

Matematiklyftet

Skolverket har i uppdrag (2011/4343/S) att svara för en didaktisk fortbildning av matematiklärare och för att ge dem professionellt stöd genom matematikhandledare. För fortbildningen ska en särskild webbplattform utvecklas innehållande

relevant stödmaterial. Skolverket ska också svara för utbildning av matematikhandledare och rektorer. Enligt uppdraget ska huvudmannen kunna söka bidrag för matematikhandledare och för lärare som deltar i fortbildningen. Regeringen reglerar dessa bidrag i Förordning om statsbidrag för fortbildning av matematiklärare SFS 2012:161 och för matematikhandledare samt SFS 2013:798 Förordning om ändring i förordningen om statsbidrag för fortbildning av matematiklärare och för matematikhandledare (2012:161).

Skolverket samverkar med Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) vid fullgörandet av uppdraget.

Utprövningsomgång i mindre skala

Mellan oktober 2012 och mars 2013 genomförde Skolverket en utprövningsomgång av Matematiklyftet i liten skala. Totalt har antalet deltagare uppgått till 308 matematiklärare, 31 matematikhandledare och 39 rektorer från 33 grundskolor och 29 huvudmän (varav 26 kommunala och 3 enskilda).

Statsbidraget till huvudmännen för varje deltagande matematikhandledare har i utprövningsomgången varit 48 200 kr och för deltagande matematiklärare 7 500 kr.

Under utprövningsomgången har matematikhandledarna erbjudits en utbildning omfattande tre tillfällen: tre dagar i september 2012, en dag i december 2012 samt en dag i april 2013. Totalt har 31 matematikhandledare erbjudits möjlighet att delta i utbildningen som har genomförts av NCM på uppdrag av Skolverket. Vid den första träffen deltog 30 handledare, vid den andra träffen deltog 28 handledare och vid den sista träffen deltog 31 handledare.

Skolverket har också erbjudit en utbildning för rektorer på de skolor som deltagit i utprövningsomgången, omfattande tre tillfällen: två dagar i september 2012, en dag i december 2012 samt en dag i april 2013. Totalt har 39 rektorer erbjudits möjlighet att delta i utbildningen som har genomförts av NCM på uppdrag av Skolverket. Vid den första träffen deltog 38 rektorer, vid den andra träffen deltog 29 rektorer och vid den sista träffen deltog 35 rektorer.

Utvärdering av utprövningsomgången

Matematiklyftets utprövningsomgång har utvärderats av en extern aktör, Ramböll Management Consulting (Ramböll). Utvärderingens övergripande resultat är att Matematiklyftet i utprövningsomgången bidragit till önskade resultat bland lärarna. Ramböll skriver att

Matematiklyftet är en satsning som är ändamålsenligt utformad och genomförd. [...] Rambölls samlade bedömning är att Matematiklyftet har bidragit till att bredda lärares palett av matematikdidaktiska metoder samt att lärare i högre grad reflekterar över undervisningsbeslut. I det avseendet har Matematiklyftets design fungerat som Skolverket avsåg.

Utvärderingen finns att läsa i sin helhet på www.skolverket.se/matematiklyftet

Huvudomgången startade i augusti 2013

I huvudomgången deltar 276 huvudmän. Av dessa huvudmän är 193 kommunala, 82 enskilda och en statlig. Statsbidrag för 710 matematikhandledare och 12 802 matematiklärare har utbetalats. Lärarna fördelar sig över skolformerna på följande sätt

Tabell 30. Deltagande lärare fördelat på skolform/årskurs

Skolform/årskurs	Antal	Andel
Grundskola, åk 1–3	5 523	43,1 %
Grundskola, åk 4–6	3 813	29,8 %
Grundskola, åk 7–9	2 316	18,1 %
Grundsärskola	83	0,6 %
Gymnasieskola	956	7,5 %
Gymnasiesärskola	13	0,1 %
Komvux	66	0,5 %
Specialskola	31	0,2 %
Särvux	1	0,0 %
Totalt	12 802	100 %

Av de deltagande matematiklärarna är 80 procent kvinnor. Lärarnas medellålder är 46 år och 92 procent är anställda hos en kommunal huvudman.

Statsbidraget till huvudmännen för varje deltagande matematikhandledare har varit 98 900 kr och för deltagande matematiklärare 4 000 kr.

Under 2013 har ett intensivt arbete bedrivits tillsammans med ett stort antal lärosäten med att utarbeta didaktiskt stödmaterial till lärarnas fortbildning. Det didaktiska stöd materialet publiceras på lärportalen för matematik och är kategoriserat i moduler.

Totalt har 18 moduler, av drygt 30 planerade, utarbetats och publicerats på lärportalen under året.

Tabell 31. Moduler på lärportalen för matematik

Skolform/modul	Ansvarigt lärosäte	Publicerad
Förskolans matematik	Malmö högskola	Dec -13
Förskoleklassens matematik	Malmö högskola	Dec -13
Vuxendidaktiska perspektiv på matematiklärande	NCM	Nov -13
Didaktiska perspektiv på matematiklärande (särskola)	NCM	Dec -13

Grundskola, årskurs 1–3	Ansvarigt lärosäte	Publicerad
Taluppfattning och tals användning (rev.)	NCM	Aug -13
Algebra	Linnéuniversitetet	Jun -13
Problemlösning	Högskolan Dalarna	Jul -13

Grundskola, årskurs 4–6	Ansvarigt lärosäte	Publicerad
Taluppfattning och tals användning (rev.)	NCM	Aug -13
Algebra	Linnéuniversitetet	Jun -13
Geometri	Göteborgs universitet	Nov -13
Sannolikhet och statistik	Linnéuniversitetet	Jul -13
Samband och förändring	Stockholms universitet	Jul -13
Problemlösning	Högskolan Dalarna	Jun -13

Grundskola, årskurs 7–9	Ansvarigt lärosäte	Publicerad
Taluppfattning och tals användning (rev.)	NCM	Aug -13
Algebra	Linnéuniversitetet	Jun -13
Geometri	Göteborgs universitet	Nov -13
Samband och förändring	Stockholms universitet	Jul -13
Problemlösning	Mälardalens högskola	Jun -13

Gymnasieskola	Ansvarigt lärosäte	Publicerad
Undervisa matematik utifrån problemlösning	Luleå tekniska universitet	Nov -13
Undervisa matematik utifrån förmågorna	Umeå universitet	Dec -13

Ytterligare lärosäten som medverkat i utarbetandet av modulerna är följande: Mittuniversitetet, Uppsala universitet, Högskolan Kristianstad, Högskolan Jönköping, Blekinge tekniska högskola, Chalmers tekniska högskola, Högskolan i Gävle, Kungliga tekniska högskolan, Linköpings universitet, Lunds universitet, Örebro universitet, Åbo Akademi (Finland) samt Århus universitet (Danmark).

Utbildning för matematikhandledare

Inför huvudomgången av Matematiklyftet har 724 handledare utsetts av de deltagande huvudmännen. Dessa erbjuds en utbildning om åtta dagar fördelade på sex tillfällen, varav tre tillfällen ägt rum under 2013. Nio olika lärosäten genomför handledarutbildningen på Skolverkets uppdrag.

Handledarutbildningen inleddes med en nationell kickoff för samtliga handledare i Stockholm i april 2013. Vid detta tillfälle deltog 682 handledare. Övriga utbildningstillfällen ges vid lärosätenas respektive campus.

Tabell 32. Antalet handledare som hittills deltagit i handledarutbildningen vid respektive lärosäte

Lärosäte	Campus/ort	Tillfälle 1	Tillfälle 2	Tillfälle 3
Malmö högskola	Malmö	71	75	68
Karlstads universitet	Karlstad	72	67	61
Högskolan Borås	Borås	103	105	105
Södertörns högskola	Flemingsberg	84	83	74
Stockholms universitet	Stockholm	137	137	98 ^{b)}
Högskolan Kristianstad	Kristianstad	54	53	48
Luleå tekniska universitet	Luleå	40	37	a)
Högskolan Jönköping	Jönköping	76	68	61
Högskolan Dalarna	Falun	55	50	50

a) Genomförs i januari 2014.

b) Trafikproblem (fredagen den 6 december) orsakade lågt deltagarantal.

Utbildning för rektorer

Utbildningsinsatsen för de rektorer som har lärare i fortbildning under läsåret 2013/14 påbörjades i april 2013. Även denna utbildningsinsats omfattar fyra dagar och genomförs av NCM på Skolverkets uppdrag.

I utbildningen har totalt 1 208 rektorer hittills deltagit vid de olika utbildningstillfällena.

Tabell 33. Antalet rektorer som deltagit i utbildningen för rektorer på respektive ort

Lärosäte	Tillfälle 1 ^{a)}	Tillfälle 2
Örebro	95	92
Göteborg	212	227
Malmö	174	180
Stockholm	365	323
Umeå	73	70

a) Tillfälle 1 anordnades extra vid två tillfällen. I juni 2013 i Stockholm: 43 deltagare. I september 2013 i Stockholm: 246 deltagare.

Under året har ett fortsatt intensivt utvecklingsarbete av lärportalen bedrivits. Utvecklingsarbetet innebär både att utveckla nya funktioner på lärportalen och att förbättra dem som redan finns på plats. Under 2013 har 310 000 besök gjorts på lärportalen. Antalet unika besökare har varit drygt 73 000 stycken och det totala antalet visade sidor var 1 923 000 stycken.

Konferenser för enskilda huvudmän

Under november har tre konferenser (Malmö, Göteborg och Stockholm) om Matematiklyftet arrangerats i samarbete med uppdragen Karriärtjänster och Naturvetenskaps- och tekniksatsningen. Konferenserna riktade sig till representanter för enskilda huvudmän. Antalet deltagare var i Malmö 33 stycken, i Göteborg 40 stycken och i Stockholm 75 stycken.

Tabell 34. Ekonomisk sammanställning för Matematiklyftet 2013

Kostnadspost	Utfall (mnkr)
Statsbidrag för lärare och handledare	74,4
Didaktiskt stödmaterial	27,5
Administrativa kostnader, inklusive utvärdering	9,0
Utbildningsinsatser, rektorer och matematikhandledare	11,4
Utveckling av lärportalen för matematik	5,0
Totalt	127,3

Samråd inför matematikundervisning på yrkesprogram

Under hösten har Skolverket genomfört två samråd för att förbereda de insatser som kommer att genomföras under 2014 för att stärka matematikundervisningen på gymnasieskolans yrkesprogram. Vid det ena samrådet deltog gymnasielärare i matematik från ett flertal yrkesprogram i hela Sverige. Vid det andra samrådet deltog forskare och lärarutbildare i matematik vid följande lärosäten: Göteborgs universitet, Högskolan Gävle, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Luleå tekniska universitet, Malmö högskola, Stockholms universitet och Umeå universitet.

Naturvetenskaps- och tekniksatsningen

Skolverket har regeringens uppdrag (U2012/4111/GV) att planera och genomföra systematiska utvecklingsinsatser inom ämnesområdena naturvetenskap och teknik. Insatserna ska öka elevernas måluppfyllelse samt öka deras intresse för vidare studier inom dessa ämnesområden. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 15 december 2016.

Kompetensutveckling och undervisningsstöd

Under våren genomfördes två kompetensutvecklingskurser för lärare i förskoleklass till och med årskurs 3 i form av en nybörjarkurs och en fortsättningskurs om vardera 7,5 hp. Till nybörjarkursen antogs 410 kursdeltagare och till fortsättningskursen antogs 210 deltagare som läst nybörjarkursen tidigare. Under hösten gick 290 kursdeltagare fortsättningskursen och kom därmed upp i 15 hp som är ett krav för behörighet i NO/teknik för åk 1–3. Skolverket har samverkat med 21 lärosäten vid planering, genomförande och utvärdering av kurserna.

Skolverket har tagit fram ett webbaserat undervisningsstöd²⁴. Syftet med undervisningsstödet är att bidra till att öka lärares kompetens i att undervisa i naturvetenskap och teknik. Materialet visar på progressionen av förmågor, centralt innehåll och bedömning utifrån grundskolans läroplan (Lgr11). Det visar också situationer från förskolans vardag där det förekommer naturvetenskap och teknik och hur pedagoger kan uppmuntra och utmana barnen för att nå förskolans mål i enlighet med förskolans läroplan (Lpfö98, reviderad 2010). Undervisningsstödet tas fram av olika representanter från lärosäten, lärare, NT-utvecklare och konsulter.

Den 12 november anordnades den första av tre konferenser för gymnasielärare i Västerås. På den första konferensen deltog 180 gymnasielärare som tog del av föreläsningar och utbytte erfarenheter. Den nationella spridningen syftar till att nå så många av landets gymnasielärare inom naturvetenskap och teknik som möjligt under projektiden. Innehållet i konferensserien är kollegialt lärande, ämnesdidaktik och forskningsfronten.

Nätverk för NT-utvecklare

Under hösten startade Skolverket ett nationellt nätverk med skolutvecklare inom naturvetenskap och teknik, så kallade NT-utvecklare. Det ingår 130 NT-utvecklare i nätverket med en representation av 89 huvudmän och 79 kommuner. Av NT-utvecklarna är 20 procent representanter för enskilda huvudmän och cirka en fjärdedel representerar förskolan.

Skolverket har tagit fram en utbildningsplan²⁵ och i ett samverkansdokument²⁶ har de berörda huvudmännen formulerat NT-utvecklarens roll och den omfattning i tid som NT-utvecklaren har till sitt förfogande samt beskrivit utbildningens delmål och mål. Skolverket har också tagit fram två modeller för den obligatoriska skolan och två liknande modeller för förskolan för handledning som NT-utvecklarna kan arbeta med i sina verksamheter. Genom utbildningen och stödet i det nationella nätverket får NT-utvecklarna möjlighet att

24 Se <http://www.skolverket.se/skolutveckling/lorande/nt/ntundervisning>

25 Se http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.215075!/Menu/article/attachment/Utbildningsplan-NT-utvecklare.pdf

26 För exempel se: <http://www.skolverket.se/kompetens-och-fortbildning/lorare/naturvetenskap-och-teknik/natverk-for-nt-utvecklare/samverkansdokument>

utveckla kunskaper inom bland annat kollegialt lärande, systematiskt kvalitetsarbete, processledning, bedömning och språkutvecklande arbetssätt. Teknikämnet uppmärksammas särskilt genom fyra heldagars teknikutbildning.

Utbildningen för den första omgången av NT-utvecklare sträcker sig över tre år och utgår från kollegialt lärande, som bygger på forskning av bland andra Timperley²⁷ (2010). Upplägget för de 130 NT-utvecklarna ser ut enligt följande:

Tabell 35. Utbildning för NT-utveckling

HT 13	VT 14	HT 14	VT 15	HT 15	VT 16
2 dagar nationell utbildning					
Bedömning för lärande/ Pedagogisk dokumentation	Bedömning för lärande/ Pedagogisk dokumentation Teknik	Språkutvecklande arbetssätt Teknik	Språkutvecklande arbetssätt Teknik	Behovs- anpassat Teknik	Behovs- anpassat Teknik
2 dagar handledarutbildning ^{a)}					
I samverkan med tre lärosäten					
1 dag ämnesdidaktisk träff ^{b)}					
Erfarenhetsutbyte och ämnesdidaktik kopplat till regionala resurser					
Arbete i den egna verksamheten					
Kollegialt lärande med fokus på ämnesdidaktik					

a) De lärosäten som ansvarar för handledarutbildningen är Göteborgs universitet, Malmö högskola och Stockholms universitet.

b) De lärosäten som ansvarar för de ämnesdidaktiska träffarna är Göteborgs universitet, Malmö högskola, Stockholms universitet, Uppsala universitet, Högskolan Dalarna, Linnéuniversitetet och Linköpings universitet.

NT-utvecklarnas erfarenheter av arbetet i den egna verksamheten följs upp via lärplattformen Fronter och kommunikationsverktyget Adobe Connect samt på utbildningens fysiska träffar. För att NT-utvecklarna ska kunna stödja varandra genomförs kollegial handledning i grupp genom fjärrundervisning under ledning av handledare från olika lärosäten. På ett strukturerat sätt kan de därigenom lyfta de utmaningar de möter som NT-utvecklare och stödja varandra.

Insatserna som görs inom ramen för nätverket för NT-utvecklare utvärderas av Ramböll.

Konferenser

Under november månad genomfördes en konferens om satsningarna Karriärtjänster, Matematiklyftet och Naturvetenskaps- och tekniksatsningen för enskilda huvudmän. Konferensen genomfördes i Göteborg, Malmö och Stockholm. Sammanlagt deltog 148²⁸ huvudmannarepresentanter på konferenserna. Under dagen informerade Skolverket om de tre projekten och deltagarna fick möjlighet att diskutera och ställa frågor om möjligheterna att delta i de aktuella satsningarna.

I december anordnades en konferens för science centers i samverkan med Statsbidragsenheten. Syftet med konferensen var att stödja science centers fortsätta verksamhetsutveckling och arbete med uppföljning och utvärdering.

27 Timperley, H. (2010) Realizing the power of professional learning. Maidenhead: Open University Press.

28 33 stycken i Malmö, 40 stycken i Göteborg och 75 stycken i Stockholm.

Uppdrag om ämnesdidaktiskt centrum för naturvetenskap och teknik

Skolverket fick i ändring av regleringsbrev för budgetåret 2013 i uppdrag att ta fram kriterier för och lämna förslag till vilket eller vilka lärosäten som kan bilda ett eller två olika centrum som ska stimulera den ämnesdidaktiska forskningen inom naturvetenskap och teknik och sprida dess resultat (U2013/4201/S; U2013/3132/UH).

I samråd med Vetenskapsrådet formulerades sex kriterier och som stöd för sökande och bedömare togs vägledande frågeställningar fram för respektive kriterium. Fem ansökningar inkom till Skolverket: från Göteborgs universitet och Chalmers tekniska högskola, Linköpings universitet, Lärosäten Syd: Blekinge tekniska högskola, Högskolan Kristianstad, Lunds universitet, Malmö högskola samt SLU/Alnarp LTJ fakulteten, Högskolan Halmstad och Kommunförbundet Skåne, Stockholms universitet och Kungliga Tekniska högskolan samt Uppsala universitet.

Fyra forskare från andra nordiska länder bedömde ansökningarna utifrån en femgradig skala. Med stöd i de nordiska forskarnas bedömningar föreslog Skolverket att Linköpings universitet skulle få regeringens uppdrag att starta ett ämnesdidaktiskt centrum för naturvetenskap och teknik. Regeringen har ännu inte fattat beslut.

Uppdrag i anslutning till värdegrund med mera

Under detta avsnitt redovisas Skolverkets insatser för att främja jämställdhet i skolväsendet, arbete med skolans värdegrund och insatser mot diskriminering, fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning, insatser för att förebygga hedersrelaterat våld, insatser för att ur ett jämställdhetsperspektiv stimulera elevers språk-, läs- och skrivutveckling, stärkt kvalitet, uppdraget om män i förskolan samt jämställdhetsperspektiv i studie- och yrkesvägledningen.

Uppdragen har inneburit att Skolverket har genomfört utbildningsinsatser för att främja jämställdhet i skolväsendet, varje elevs möjlighet att uppnå målen för utbildningen och för att öka kunskapen om könsskillnader i skolprestationer och om elevers psykiska hälsa. Syftet har varit att pojkar och flickor ska kunna utvecklas på lika villkor och ges förutsättningar att nå de nationella kunskapskraven. Kunskap om jämställdhet har varit en viktig del av kursen *Värdegrund och likabehandling i teori och praktik* (7,5 högskolepoäng) där drygt 700 förskollärare, förskolechefer, lärare och rektorer deltagit.

Arbete med värdegrund och mot diskriminering och kränkande behandling – förnyad satsning

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/567/S och U2011/2649/S) att genomföra en förnyad satsning för att stärka skolans värdegrund och arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, så som mobbning, i skolan, förskolan och fritidshemmen. Uppdraget omfattar 10 mnkr per år under 2011 – 2014.

I Skolverkets regleringsbrev för 2012 gavs ett tillägg till *Förnyat uppdrag att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling* om s.k. maktlekar.

Skolverket redovisade *Förnyat uppdrag att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling* om så kallade maktlekar i februari 2013. Skolverkets slutsats var att det är problematiskt när kränkningar, trakas-

serier och våld döljs bakom till synes oskyldiga regler för en lek, eftersom det då finns en risk att övergreppen normaliseras. Det förefaller dock vara olämpligt att utpeka vissa lekar som oacceptabla eftersom det riskerar att implicit fria andra lekar där sannolikt kränkningar också kan förekomma, beroende på hur leken iscensätts. De problem som begreppet maktlekar försöker fånga in motverkas bäst på samma sätt som kränkande behandling och trakasserier såsom myndigheten beskriver i *Allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling*.

I samarbete med 14 lärosäten har kursen *Värdegrund och likabehandling i teori och praktik*, 7,5 högskolepoäng, genomförts i en andra omgång. Syftet är att utveckla deltagande förskolors och skolors arbete för likabehandling och mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Under 2013 har 830 kursdeltagare deltagit, från 225 grundskolor, särskolor, sameskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor.

Tabell 36. Antal kurser, deltagare samt verksamheter per lärosäte

Lärosäte	Antal kurser	Antal deltagare	Antal skolor
Uppsala universitet	1	38	11
Karlstad universitet	1	34	9
Örebro universitet	1	38	10
Malmö högskola	2	54	16
Högskolan i Kristianstad	2	72	18
Södertörns högskola	1	30	9
Mälardalens högskola	2	70	17
Stockholms universitet	3	94	24
Linköpings universitet	2	56	15
Luleå tekniska universitet	1	33	9
Högskolan i Jönköping	3	97	22
Umeå universitet	1	20	4
Linnéuniversitetet	3	110	27
Göteborgs universitet	3	84	34
Summa	26	830	225

Ett webinarium har genomförts; en webbversion av de nationella konferenser som genomfördes hösten 2012, *Arbetet mot diskriminering och kränkningar – högsta ledningens ansvar*. Det riktades till i första hand skolhuvudmän men även rektorer och förskolechefer. Webbinariet genomfördes i samarbete med Skolinspektionen, Barn- och elevombudet (BEO), Diskrimineringsombudsmannen (DO) och Sveriges kommuner och landsting (SKL). Ett 40-tal datorenheter deltog i realtid men Skolverket vet dock inte exakt hur många som deltog, då flera personer kan sitta tillsammans framför en enhet. Mellan den 18 mars och den 1 maj har 284 personer klickat på webinarie-länken.

Stödmaterialet *Förskolan och skolans värdegrund – förhållningssätt, verktyg och metoder* har reviderats. Den har vissa månader ingått i tio i topplistan över Skolverkets mest nedladdade publikationer.

Skolverkets webbsidor under rubriken Värdegrund har gjorts om från grunden med avsikten att göra informationen mer användbar och tillgänglig för målgrupperna. Cirka 218 000 personer har besökt sidan under året.

Antologin *Kränkningar i skolan – problem och lösningar* publicerades i december. Den innehåller åtta uppföljande studier baserade på data som samlades in i samband med den utvärdering av metoder mot mobbning som Skolverket utarbetade 2011.

Fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning

Högskolekursen *Sex- och samlevnadsundervisning – skolpraktik och forskningsperspektiv*, 7,5 hp, har genomförts vid två tillfällen vid Högskolan i Dalarna och ett tillfälle vid Linköpings universitet med totalt 69 deltagare.

Skolverket har under 2013 deltagit vid fem nationella konferenser i Jönköping, Visby, Göteborg, Göteborg och Umeå samt en internationell konferens i Dublin där ämnesintegrerad sex- och samlevnadsundervisning behandlats. Antalet deltagare har varit cirka 650 inklusive den internationella konferensen. De nationella konferenserna riktade sig till lärare, skolledare och elevhälsan inom grund- och gymnasieskolan samt utvecklingsledare och skolchefer på huvudmannanivå.

Vidare har Skolverket utarbetat stödmaterial *Sex- och samlevnadsundervisning i gymnasieskolan*. Materialet publicerades i maj och har spridits i 5 841 exemplar, varav 1 986 nedladdningar maj till och med december. Motsvarande material för årskurs 7–9, *Sex- och samlevnadsundervisning i grundskolans senare år*, publicerades i november och har spridits i 5 594 exemplar, varav 684 nedladdningar i november till och med december.

Totalt har 14 kortfilmer om ämnesintegrerad sex- och samlevnadsundervisning producerats under året. De som för närvarande finns tillgängliga på webbplatsen har 1 537 visningar (Att lyfta sex och samlevnad), 915 visningar (idrott och hälsa), 730 visningar (religionskunskap), 322 visningar (historia) respektive 200 visningar (sexuell hälsa).²⁹

Insatser för att motverka hedersproblematik

Under året har fyra lärosäten anordnat totalt sju tredagarsutbildningar om *Hedersrelaterad problematik – skolans ansvar och möjligheter*. Anordnare var Stockholms universitet (2), Umeå universitet (2), Malmö högskola (2) och Karlstads universitet (1). Antalet deltagare uppgick till totalt 321 personer.

Uppdraget att sprida materialet *Till rektor: Hedersrelaterat våld och förtryck. Skolans ansvar och möjligheter* fortsätter. Materialet har spritts i totalt 2 382 exemplar, varav 694 nedladdningar.

29 Källa: Youtube 2013-12-09

Insatser för att ur ett jämställdhetsperspektiv stimulera elevers språk-, läs- och skrivutveckling

Under 2013 har erfarenhetsutbyten genomförts för de förskollärare, lärare, fritidspedagoger, förskolechefer och rektorer som deltagit i insatsen *Handledning för jämställdhet och kunskap* som påbörjades 2012. Sammantaget deltog 93 skolor och 25 kommuner i insatsen med totalt 468 deltagare på tre konferenser – i Göteborg, Malmö och Stockholm – där utvecklingsarbetet och framåtsyftande handlingsplaner presenterades.

Ytterligare erfarenhetsutbyten har därefter genomförts lokalt och regionalt av deltagarna själva i samarbete bland annat med några av NCS:s (Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling) regionala nätverk, till exempel, på den Språkdag RUC (Regionalt utvecklingscentrum) vid Göteborgs universitet och NCS nätverk ordnar årligen för lärare i hela regionen.

Syftet med denna insats har dels varit att sprida kunskap om vetenskapligt grundade metoder som förbättrar förutsättningarna för alla elever att oavsett kön och bakgrund nå skolans mål, dels att öka kunskapen om könsskillnader i språk-, läs- och skrivutveckling. Ett antal utvecklingsinsatser har även initierats i NCS:s regi med drygt 280 deltagare. Framtagande av utvecklingspaket för webben har också påbörjats.

Jämställdhet och erfarenheter från *Handledning för jämställdhet och kunskap* var även ett av flera teman på NCS årliga konferens *Språkliga möjligheter – alla barns och elevers lärande och utveckling* där 276 språk-, läs- och skrivutvecklare, förstelärare, forskare, lärare med flera deltog.

Insatser för stärkt kvalitet och jämställdhetsperspektiv i studie- och yrkesvägledning

Skolverket har även regeringens uppdrag (U2011/7067/S) att erbjuda kompetensutvecklingsinsatser för studie- och yrkesvägledare. Syftet med insatsen är att kunna ge eleverna bred, allsidig och könsneutral vägledning till arbetsmarknaden. Vägledningen ska utgå från att alla yrkesområden är möjliga för både flickor och pojkar, kvinnor och män.

Utifrån en utarbetad ramkursplan på 7,5 hp i jämställdhetsfrågor för yrkesverksamma studie- och yrkesvägledare har Malmö högskola, Stockholms universitet och Umeå universitet tillfrågats att ge kursen. Malmö högskola har genomfört kursen under hösten. Totalt deltog 199 personer i kursen, som till stor del genomfördes på distans.

Användningen av informations- och kommunikationsteknik

Skolverket har regeringens uppdrag (U2008/8180/S) att främja användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT). Uppdraget ersätter tidigare uppdrag om att främja utveckling och användning av informationsteknik i förskola, skola och vuxenutbildning (U2005/8456/S).

Elevers digitala kompetens och kraven på it-användning i olika ämnen har förstärkts i kurs- och ämnesplaner. En viktig målsättning för insatserna inom de olika projekten har därför varit att de ska bidra till implementeringen av de nya styrdokumenterna.

Pedagoger och skolledare från hela landet har erbjudits kompetensutveckling via PIM (Praktisk IT- och Mediekompetens) och Multimediabyrån under sju år. Skolverket har utbildat mellan tre och femton personer per kommun/stadsdel

och erbjudit ett omfattande kursmaterial och en enkel plattform för examination. Erbjudandet till Sveriges alla kommuner har tagits emot mycket positivt. Skolverkets uppfattning är att ansvarsfördelningen mellan stat och kommun när det gäller att examinera pedagogerna har fungerat mycket bra. Kommunen har ansvarat för organisation och genomförande och stått helt för egna kostnader.

Den 1 juli 2013 togs beslutet att avsluta fortbildningen vilket innebär att inga nya kommuner tillkommit under 2013. Skälet var att Skolverket sedan 2011 inte fått specialdestinerade statsbidrag för PIM. Eftersom avgifter inte bedömdes vara en lämplig finansieringsform och utrustningen behöver moderniseras beslutade Skolverket att avsluta fortbildningen inom PIM.

Totalt har 222 kommuner och 32 stadsdelar deltagit i PIM. Under hösten påbörjades avvecklingen genom att deltagande kommuner rapporterade uppnådda mål och datum för att stänga examinationsmiljön. Avvecklingen kommer att pågå fram till 1 juli 2014 vilket innebär att det fortfarande är ett stort antal pedagoger som fortfarande examineras i PIM. I Stockholm deltar alla förskollärare i 14 stadsdelar fram till och med juni 2014.

Hösten 2013 är över 162 000 pedagoger och skollärare registrerade i PIM. Det innebär fortfarande mycket trafik på de webbplatser som används inom PIM. Under året skickades cirka 134 000 sidor per dag från PIM och Multimediabyrån, vilket innebär totalt 49 miljoner (48 miljoner 2012) sidor under 2013.

Tre kommuner har i en pilotstudie arbetat med PIMLab som är en fortsättning på PIM. Det är en fortbildning där en mindre grupp lärare tillsammans genomför ett utvecklingsarbete i undervisningen med inriktning på Lgr 11 och det entreprenöriella lärande. Fyra konferenser har genomförts med dessa PIMLab-kommuner.

Skolverkets webbplats *Kolla källan* har gett stöd för pedagogers kompetensutveckling inom informationssökning, källkritik, upphovsrätt och säker internetanvändning. Det är områden som betonas inom många ämnen i skolans styrdokument. Webbplatsen kompletteras av en blogg och en wiki³⁰. *Kolla källan* har under året utarbetat 35 artiklar till stöd för kursplaneimplementering samt bevakat och dokumenterat relevanta konferenser. Sex föreläsningar om källkritik och säker internetanvändning har genomförts för lärare, rektorer och förskolechefer.

Genom den samlande portalen *It i skolan* har Skolverket erbjudit stöd till pedagoger som vill utveckla användningen av it i sin undervisning. Webbplatsen har samlat och presenterat goda exempel, aktuell forskning samt rapporter rörande uppföljning av it-användning i Sverige och i andra länder. Under 2013 har resultat från Skolverkets uppföljning av it-användning och it-kompetens spridits via webb, media och presentationer vid konferenser och seminarier. Regelbunden omvärldsbevakning via *Omvärldsbloggen* och medverkan i sociala medier har varit särskilt uppskattat. Digitala läresurser har gjorts tillgängliga för den pedagogiska verksamheten bland annat genom söktjänsten *Spindeln*. Skolverket har bidragit till framtagandet av en vägledning för beställare och producenter om hur it-verktyg och digitala läresurser bör vara utformade för

30 En wiki är en webbplats där sidorna enkelt och snabbt kan redigeras av besökarna själva via ett webbgöransnitt. För att kunna logga in och redigera krävs att man är medlem i wikin. Wikipedia är ett exempel på en mycket känd wiki.

att öka tillgängligheten för elever med funktionshinder. I arbetet med att öka tillgängligheten till digitala resurser har Skolverket deltagit i projektet ”Digitala läresurser och lärplattformar” på Svenska Standardiseringsinstitutet. Projektet medverkade som partner i konferensen Framtidens lärande på Stockholm Waterfront 14–16 maj 2013. Konferensen som samordnas av stiftelsen Datorn i utbildningen samlade cirka 1000 deltagande skolledare, it-samordnare, skolutvecklare, skol-/förvaltningschefer, fackliga representanter och lärare.

Tabell 37. Användande av Skolverkets it-tjänster

Tjänst	Användning 2012	Användning 2013
PIM+Multimediabyrån	48 miljoner sidvisningar, 222 kommuner och 32 stadsdelar, 155 000 pedagoger och skolledare anslutna till PIM	48 miljoner sidvisningar, 222 kommuner och 32 stadsdelar, 162 000 pedagoger och skolledare anslutna till PIM
It i skolan	130 000 sidvisningar, ca 10 000 prenumeranter på nyhetsbrev, 400 000 sidvisningar på blogg, 3 832 följare på Twitter	106 500 sidvisningar, ca 8 000 prenumeranter på nyhetsbrev, 557 024 sidvisningar på blogg, 6 116 följare på Twitter
Kolla källan	280 000 sidvisningar, 4 900 prenumeranter på nyhetsbrev, 172 595 sidvisningar blogg, 1 000 medlemmar på Facebook, 2 650 följare på Twitter	299 627 sidvisningar, 4 532 prenumeranter på nyhetsbrev, 1 260 medlemmar på Facebook, 3 905 följare på Twitter (1/1–29/11)

Under året har frågan om hur it kan ge stöd till elever med särskilda behov fokuserats bland annat genom samverkan både internt och med Specialpedagogiska skolmyndigheten och Hjälpmedelsinstitutet. Skolverket har som svensk representant deltagit i det Europeiska skoldatanätet (EUN). EUN är en organisation som med stöd av departement i cirka 30 länder bidrar till utveckling av informationsteknikens användning i skolan.

Kolla källan ingår i olika referensgrupper och träffar regelbundet *Myndighetsnätverket för barn och unga*.

Alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT)

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/375/S; U2010/5830/S) kring frågor som rör alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) med ett brett fokus på skolframgång, hälsofrämjande skolutveckling samt ANDT-undervisning.

En lägesbeskrivning över uppdraget om alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) överlämnades till regeringen den 1 oktober 2013. Rapporten redogör för insatser och uppdragets inriktning men också förändringar under processens gång. Inom ANDT har Skolverket haft en särskild satsning inom tobaksområdet under året 2013, eftersom forskning har visat att skolor har svårt att genomföra både en tobaksfri skolgård och en tobaksfri skoltid.

Två webinarier har genomförts. I webinarierna deltog förutom Skolverket, även en forskare och en tobaksexpert. Det första seminariet hade inriktning på tobakslagen, skolans ansvar och hur unga själva ser på tobaksbruk. Det andra seminariet hade fokus på rektors ansvar, hur skolan kan samarbeta med föräldrar och hur eleverna kan bli mer delaktiga.

Webinarierna ligger på Skolverkets webbplats och går att ladda ner. Sändningarna hade 378 respektive 291 besök. Personalen kan utbilda sig när det passar dem och webinariet, som inte är längre än en och en halv timme, blir

upptakten till ett kollegialt lärande om hur deras skola ska kunna arbeta med tobaksfri skoltid.

Under våren och hösten 2013 har regionala konferenser genomförts där Skolverket samarbetar med Länsstyrelserna i landet och regionförbund, ibland även kommunförbund. Konferenserna har ägt rum i Malmö med 151 deltagare och Eskilstuna med 85 deltagare och har haft rubriken *Lärande och hälsa – och undervisningen om alkohol, narkotika, dopning och tobak*.

Länsstyrelserna har ett relativt omfattande uppdrag som rör ANDT, alltifrån tillsyn till utbildningar av personal inom hälso- och sjukvård samt skola med mera. Skolverket anser det viktigt att samordna olika insatser för att undvika parallellarbete. En heldag för länssamordnare genomfördes i januari med fokus på hur Skolverket ser på vetenskap och beprövad erfarenhet, presentation av Skolverkets två rapporter samt idédiskussion om kommande samarbete. Deltagarantalet uppgick till 19 personer från olika delar av landet.

Ett uppföljningsmöte med länssamordnare genomfördes under våren i samarbete med Statens folkhälsoinstitut – *Nätverksträff för landets ANDT-samordnare*. Temat denna gång var Skolverkets uppdrag om elevhälsan med ett särskilt fokus på styrning och ledning av elevhälsans främjande och förebyggande arbete samt elever i utsatta situationer. Deltagarantalet uppgick till 46. Ett seminarium om hälsofrämjande skolutveckling med olika experter genomfördes under våren där deltagarantalet var 13. Erfarenheter och framtida utvecklingsperspektiv diskuterades.

I likhet med 2011 och 2012 har Örebro universitet anordnat en uppdragsutbildning för 25 personer (7,5 hp, på distans med tre fysiska träffar) om Föräldrasamarbete – skolpraktik och forskningsperspektiv. Att skapa ett tillitsfullt föräldrasamarbete är en viktig grund för att inte bara stödja barnen i deras lärande utan även att ge förutsättningar för en förtroendefull dialog med föräldrar om eleven är i svårigheter, till exempel kring frågor som rör ANDT.

I diskussionen om alternativa sätt att fortbilda skolpersonal har Skolverket tagit fram tre filmer om tio minuter. Filmerna finns på Skolverket webbplats och även Utbildningsradion har publicerat en film om sin nya satsning på ANDT-undervisningen hösten 2013.

Skolverket tillsatte våren 2013 en arbetsgrupp med tretton ämneslärare inom grund- och gymnasieskola. Syftet är att utveckla idéer om den ämnesintegrerade undervisningen om ANDT. En av lärarna fick i uppdrag att göra en analys av möjligheter och svårigheter för att genomföra en ämnesintegrerad undervisning inom ANDT. Lärare inom en kommun visade på olika svårigheter som lärare och rektor hade att genomföra ett ämnesövergripande arbete. Två heldagsmöten har hållits under 2013.

Språk-, läs- och skrivutveckling

I detta avsnitt redovisas insatser inom Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling, information om nationella minoriteter och minoritetsspråk, nordiska språk, utvecklingsarbete med Europeisk språkportfolio samt insatser inom projektet skolbibliotek.

Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling

Skolverket ska enligt regleringsbrevet bedriva ett nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling. Genom centrumet ska Skolverket stimulera skolhuvudmän och skolor att arbeta aktivt med språk-, läs- och skrivutveckling. Verket ska samverka med Specialpedagogiska skolmyndigheten och andra relevanta myndigheter och organisationer inom området. Skolverket ska löpande redovisa uppdraget i sin årsredovisning.

Under 2013 har Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) fortsatt att stödja utvecklingen av de regionala nätverken för språk, läs- och skrivutvecklare. Syftet är att stödja, stimulera och underlätta samarbete mellan skolor och kommuner, genom deltagarna stödja huvudmännens ansvarstagande och att främja forskningsanknytning genom samarbete med regionala utvecklingscentrum och lärosäten. De språk-, läs- och skrivutvecklare som samordnar nätverken utgör även referensgrupp för NCS arbete. Bidrag på 210 000 kr har fördelats till fyra nätverksansvariga.

Under 2013 har NCS haft kontakt med nätverk i elva regioner: Halland, Hälsingland/Västernorrland, Jämtland, Norrbotten, Skåne, Småland, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västerbotten/Örnsköldsvik och Västra Götaland – samt i de tre storstadskommunerna. Nätverken varierar i storlek från mindre nätverk med ett tiotal deltagare till stora nätverk med över trettio. Under året har NCS aktiviteter samordnats med övriga insatser som genomförts för att främja alla elevers språk, läs- och skrivutveckling inom ramen dels för det uppdrag att främja jämställdhet som Skolverket fick i juni 2011 (U2011/4050/S), dels inom ramen för uppdraget att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet som Skolverket fick i februari 2013 (U2013/1101/S). Delar av dessa insatser har kopplats ihop med nätverken och de kommunala språk-, läs- och skrivutvecklarna. Detta har skett för att i ökad utsträckning skapa förutsättningar för att det arbete som görs inom ramen för insatsen ska kopplas till förskolans, skolans och kommunens utvecklingsarbete. Det har också bedömts som viktigt att göra både jämställdhetsperspektivet och flerspråkighetsperspektivet till en självklar del av språk-, läs- och skrivutvecklingsarbetet.

Genom de regionala nätverken har arbetet fått ytterligare spridning, exempelvis genom utvecklingsinsatser som erbjudits nätverken och huvudmän i respektive region. I fyra regioner har kompetensutveckling initierats i samarbete med fyra lärosäten där 128 språk-, läs- och skrivutvecklare och förstelärare deltar i kursen *Språk i alla ämnen för alla elever*. I ytterligare fyra regionala nätverk har kompetensutveckling tagits fram i dialog med nätverkets deltagare. Det handlar bland annat om forskarcirklar, seminarieträffar och föreläsningsserier med fokus på utvecklingsarbete på skolor i den egna kommunen. I dessa deltar 50 språk-, läs- och skrivutvecklare och de handleder i sin tur lärare på olika skolor. Storstadskommunerna har även getts bidragsstöd för liknande utvecklingsarbete.

I november genomfördes en nationell tvådagarskonferens i Stockholm på temat *Språkliga möjligheter – alla barns och elevers lärande och utveckling* där 276 språk-, läs- och skrivutvecklare, förstelärare, rektorer, forskare, lärare med flera deltog. NCS har även gett ut fyra nyhetsbrev under året till drygt 5 500 prenumarer.

Ett stödmaterial *Språk-, läs- och skrivutvecklare – en resurs för ökad kvalitet i undervisningen* har tagits fram i 3 000 exemplar och skickats ut till alla skolchefer samt delats ut på NCS konferens. Materialet ger praktiska råd till de

skolchefer som planerar att upprätta eller förnya en uppdragsbeskrivning för en språk-, läs- och skrivutvecklare i syfte att stärka det systematiska kvalitetsarbetet. Även förskolchefer och rektorer kan ha användning av det, liksom andra som på olika sätt arbetar med kvalitetsarbete i skolan.

Under 2013 har NCS samverkat med Specialpedagogiska skolmyndigheten i frågor som rör dyslexi och läs- och skrivsvårigheter. Nyheter och/eller aktuell information har under året lyfts fram i NCS nyhetsbrev med länk till Specialpedagogiska skolmyndighetens webbplats. Även Kulturrådets läsfrämjande insatser har lyfts kontinuerligt.

Nationella minoriteter och språk

Skolverket ska enligt regleringsbrev redovisa sina insatser utifrån minoritetspolitikens mål och dess tre delområden. Uppdraget redovisades till Länsstyrelsen i Stockholms län respektive Sametinget den 15 november 2013.

I samband med Skolverkets externa information om nationella minoriteter i förskola och skola har återkommande kontakter skett med lärare, skolledare och läromedelsproducenter inom de nationella minoriteterna. Information på webbplatsen har förstärkts³¹. Skolverket har under året dessutom deltagit i och/eller samorganiserat konferenstillfällen för omkring 100 lärare i samiska, romani, meänkieli och finska. Vid dessa konferenstillfällen förs kontinuerliga diskussioner om samverkan kring utbildningsfrågor.

Nationella minoriteter

Skolverket ska enligt regleringsbrev redovisa det samrådsförfarande som ägt rum under året mellan myndigheten och representanter för de nationella minoriteterna i utbildningsfrågor som direkt berör dessa grupper.

Skolverket har fortsatt samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten, Universitets- och högskolerådet, Universitetskanslerämbetet och Skolinspektionen för att samordna samråd med företrädare för de nationella minoriteternas riksorganisationer. Samråd har genomförts under hösten 2013. De företrädare för de nationella minoriteterna som deltog har uppskattat samrådet och en fortsättning av samrådsmodellen planeras under 2014.

Romsk inkludering

Skolverket har regeringens uppdrag (A 2012/1387/DISK) inom regeringens strategi för romsk inkludering.

Uppdraget har delredovisats 2013-04-26 och 2013-11-29 till Länsstyrelsen i Stockholm. Arbete inom uppdraget med utbildning för romska brobyggare fortsätter under 2014 och 2015.

En kvalitativ och en kvantitativ beskrivning av skolsituationen har genomförts i de fem pilotkommuner som ingår i regeringens strategi för romsk inkludering. Skolverket har samordnat utvecklingsarbete för tio nya material som kan användas i modersmålsundervisning för romska språk. I samarbete med Södertörns högskola erbjuds 17 studerande med romsk bakgrund en utbildning för att arbeta med uppdrag som brobyggare mellan förskola och skola och romska

31 <http://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/sprak/minoritetsprak>

familjer. Skolverket deltar i den uppföljning som Länsstyrelsen i Stockholm genomför av arbetet med strategin.

Nordiska språk

Skolverket ska enligt regleringsbrev tillhandahålla den webbaserade resursbanken om nordiska språk för lärare och elever i grund- och gymnasieskolan som skapades i samband med språkkampanjen 2010–2011.

Skolverket håller en informationsplats på nätet för att stödja undervisning i och kunskaper om de nordiska grannspråken (www.skolverket.se/nordiska_sprak). Webbplatsen innehåller en rad resurser som kan användas i grannspråksundervisningen, artiklar och reportage, information om utbytesprogram samt referenser till styrdokument. Skolverket arrangerade i samverkan med Utbildningsdepartementet och Nordiska ministerrådet en konferens i december 2013 om former för det kommande nordiska språkarbetet.

Modersmål

Det egeninitierade projektet *Tema modersmål* stödjer huvudmän i arbete med modersmål i förskola, modersmålsundervisning och studiehandledning i skolan. Det finns en infrastruktur för information på nätet samt ett stort utbud av möten mellan lärare och mellan skolledare. Arbetet sker i samverkan med *Tema morsmål*, en motsvarande satsning i Norge. Detta samordnade arbete erbjuder information och kommunikation på 45 språk. I Sverige är cirka 70 lärare och 20 skolledare direkt engagerade i det dagliga arbetet på temaplatsen. Webbplatsen har ca 5 000 unika besök en vanlig skoldag. *Tema modersmål* har språkwebbplatser på alla nationella minoritetsspråk. En viktig del av arbetat är att erbjuda mötesplatser för flerspråkiga lärare i olika skolformer. Under 2013 erbjöds totalt 31 mötestillfällen för 1 807 deltagare.

Tabell 38. Möten om minoritetsspråk

Språk/Målgrupp	Mötesplats	Antal deltagare
Bosniska	Göteborg	43
Arabiska	Norrköping	82
Förskola	Stockholm	101
Polska	Stockholm	34
Skolledare	Malmö	100
Romani	Stockholm	26
Kurdiska	Västerås	48
Bengali	Uppsala	8
Spanska	Stockholm	100
Nederländska	Sundsvall	6
Portugisiska	Sundsvall	8
Modersmål	Riga, Lettland	95
Kurdiska	Erbil, Irak	51
Modersmål	Västerås	651
Amhariska	Västerås	6
Albanska	Västerås	23
Finska	Västerås	27
Grekiska	Västerås	10
Kinesiska	Västerås	25
Kroatiska	Västerås	8
Meänkieli	Västerås	8
Persiska	Västerås	34
Romani	Västerås	14
Rumänska	Västerås	8
Ryska	Västerås	27
Somaliska	Västerås	145
Thailändska	Västerås	42
Vietnamesiska	Västerås	7
Syriska/Assyriska	Södertälje	24
Dari	Nacka	25
Serbiska	Halmstad	21

Skolbibliotek

Det egeninitierade projektet Skolbibliotek har lyft positiva exempel och därmed bidragit till att relevanta målgrupper som skolledare och skolhuvudmän kan hitta inspiration till sitt arbete att ge elever tillgång till skolbibliotek. Skolverket har publicerat 14 artiklar och genomfört fem föreläsningar om skolbibliotek för 600 skolbibliotekarier och rektorer. I september arrangerades ett seminarium på Skolverket för nationella aktörer och skolhuvudmän.

Till projektet hör en [diskussionslista](#) med cirka 854 medlemmar, en boktips-wiki³² och en kommunwiki. Webbssidorna hade under året 30 553 sidvisningar, 887 prenumererade på skolbibliotekslistan och boktipswikin hade 9 107 besök.

Skolverket är representerat i Nationella skolbiblioteksgruppen och har ett landsomfattande nätverk av kontakter.

Entreprenörskap i skolan

Skolverket har enligt sitt regleringsbrev i uppdrag att stimulera arbetet med entreprenörskap i skolan. Det kan till exempel handla om att främja skolors samarbete med arbetslivet, erbjuda kompetensutveckling, underlätta erfarenhetsutbyte samt fördela utvecklingsmedel och verksamhetsstöd. Skolverket ska även sprida relevanta forskningsresultat till skolan samt kartlägga, analysera och sprida erfarenheter av huvudmännens arbete med entreprenörskap. I detta arbete ska Skolverket ta del av relevanta organisationers erfarenheter, internationella erfarenheter och forskning inom området. Skolverket ska även samråda med Tillväxtverket för att främja entreprenörskap i enlighet med regeringens strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet.

Under året har uppdragsutbildningen *Entreprenöriellt lärande* genomförts av sex lärosäten på sammanlagt tio orter. Intresset för kursen har varit fortsatt stor och sammanlagt genomfördes elva kurser med totalt 352 deltagare. Utbildningen följde en gemensam kursplan framtagen av lärosätena i samråd med Skolverket. Kurserna utvärderades av en oberoende utvärderare och resultatet återkopplades till lärosätena.

Tabell 39. Kursen Entreprenöriellt lärande 2013

Lärosäte	Kursort	Antal kurser	Antal deltagare
Lunds universitet	Helsingborg	1	35
Malmö högskola	Malmö	1	35
Mälardalens högskola	Eskilstuna	1	30
Mälardalens högskola	Nyköping	1	38
Luleå tekniska universitet	Gällivare	1	29
Luleå tekniska universitet	Göteborg	1	28
Luleå tekniska universitet	Älvsbyn	1	27
Umeå universitet	Borlänge	1	42
Stockholms universitet	Stockholm	2	56
Umeå universitet	Visby	1	32
Summa		11	352

32 En wiki är en webbplats där sidorna enkelt och snabbt kan redigeras av besökarna själva via ett webbgränssnitt. För att kunna logga in och redigera krävs att man är medlem i wikin. Wikipedia är ett exempel på en mycket känd wiki.

Tabell 40. Statsbidrag till verksamhetsutveckling

År	Antal skolhuvudmän som fick medel beviljade	Beviljad summa (Mnkr)	Antal skolhuvudmän som ansökte om medel	Summa sökta medel (Mnkr)
2011	74	7,1	100	61
2012	61	7,7	170	77
2013	62	8,6	117	45

Skolverket fördelade totalt 8,6 mnkr i bidrag till 62 huvudmän utifrån förordningen (2011:192) om statsbidrag för entreprenörskap i skolan. Utgångspunkten var att ge stöd till huvudmän för att implementera de nya styrdokumenterna där entreprenörskap ska gå som en röd tråd genom hela utbildningssystemet. Vid bedömningen har Skolverket tagit hänsyn till kopplingen till styrdokumentet, skolornas behov av kompetensutveckling, insatser för att främja skolornas samverkan med arbetslivet, långsiktighet och nationell spridning. Målgrupperna har varit skolledare och all personal i alla skolformer. Det var 117 skolhuvudmän som ansökte om totalt 45 mnkr.

Skolverket mottog 14 ansökningar om statsbidrag till organisationer som arbetar för entreprenörskap i skolan. Sex organisationer beviljades bidrag med sammanlagt 3,25 mnkr. Besluten bygger på en prövning utifrån villkor i *förordning (2011:192) om statsbidrag för entreprenörskap*.

Skolverket har även betalat 12 mnkr till Ung Företagsamhet enligt regleringsbrevet.

Tabell 41. Beviljade bidrag 2013 (tkr)

FramtidsFrön Sverige	1 150
Föreningen Svenska Science Centers	250
Naturbruksskolornas förening	200
Snilleblixarna i Sverige	1 100
Transfer Sverige	400
Rektorsakademien	150
Totalt	3 250

Tabell 42. Verksamhetsbidrag till organisationer

År	Antal organisationer som fick medel beviljade	Beviljad summa (Mnkr)	Antal organisationer som ansökte om medel
2011	6	10,3	15
2012	6	10,3	10
2013	7	15,3	14

Skolverket har deltagit i OECD:s projekt Innovative Learning Environments (ILE). Erfarenheterna från deltagandet har tagits tillvara i arbetet främst med att skapa förståelse för de nya kompetenskrav som ställs i utbildningssystemet för att barn och unga ska vara väl rustade att ta sig an vuxenlivets utmaningar i en globaliserad värld.

PIMlab har varit en del i projektet genom att utveckla kollegialt, entreprenöriellt lärande med datorer som verktyg för kommunikation och arbete.

Skolverket har aktivt deltagit i Nätverket för entreprenöriellt lärande i skolan (NELIS). Nätverket drivs av deltagarna, som består av representanter från skolor, huvudmän, lärosäten och organisationer som arbetar med att utveckla entreprenöriellt lärande.

På Skolverkets webbplats har cirka 48 000 sidvisningar gällt *Entreprenörskap i skolan*.

Systematiskt kvalitetsarbete och BRUK

Skolverket tillhandahåller idag olika stödmaterial för det systematiska kvalitetsarbetet i form av publikationer och verktyg på webben. Reformeringen av styrdokumenten har medfört ett behov av översyn och revidering av aktuellt material.

Under året har insatser genomförts för att sprida kunskap om Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete, till exempel på ett stort antal konferenser och seminarier runt om i landet. Dessutom har de allmänna råden uppmärksammats i samarbete med Skolinspektionen. Skolverkets stödmaterial och webbstöd om systematiskt kvalitetsarbete har utvecklats under året. Stödet vänder sig till huvudmän, förskole- och skolenheter. En särskild webbsida har tagits fram riktad till huvudmän.

Självvärderingsverktyget Bedömning, reflektion, utveckling, kvalitet (BRUK) är ett annat stödmaterial på webben inom systematiskt kvalitetsarbete. I december publicerades BRUK i en omarbetad version som överensstämmer med nuvarande styrdokument och har en ny användarvänlig struktur. Kvalitetsverktyget BRUK ska underlätta för förskolor och skolor att synliggöra, analysera och utveckla verksamheterna så att kvaliteten och måluppfyllelsen ökar. Två av fyra områden för förskolan och grundskolan har färdigställts under året.

Skapande skola

Skolverket har uppdraget att samverka med Statens kulturråd om regeringens satsning Skapande skola och har under 2013 även haft uppdraget att ta fram goda exempel från satsningen. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har haft uppdraget att sprida goda exempel på hur skolor har arbetat framgångsrikt med satsningen Skapande skola som en del av undervisningen. Syftet har varit att visa på konkreta tillvägagångssätt i undervisningen för att öka det pedagogiska värdet av Skapande skola. Exempel i reportageform har tagits fram och samlats tematiskt tillsammans med diskussionsfrågor. Med rubriken *Estetik, kultur och skapande i undervisningen* har två teman tagits fram, med vardera tre reportage: *Språk, lärande och identitet* samt *Demokrati, normer och värden*.

Utmärkelser

SIQ – Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola 2013

Skolverket har regeringens uppdrag (U2010/3614/S) att träffa avtal med en extern organisation eller ett institut om att under fem år (2011–2015) svara för det fortsatta arbetet med kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola.

Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ) har sedan 2006 Skolverkets uppdrag att utveckla och svara för processen kring ansökan om Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola i syfte att identifiera och lyfta fram goda förebilder för systematiskt kvalitetsarbete bland skolor och förskolor.

Tabell 43. Kvalitetsutmärkelsen Bättre skola år 2008–2013

	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Antal ansökande skolor	13	9	11	11	16	13
Antal nominerade till domarkommittén	4	3	5	4	5	7
Antal skolor tilldelade Kvalitets- utmärkelsen	0	1	1	1	1	2
Antal skolor tilldelade Erkännande	3	1	1	1	2	2
Antal examinatorer i utvärderings- uppdrag	52	35	44	41	68	44
Antal Examinatorer antagna till utbildning	54	65	69	74	68	47

SIQ har under 2013 upplevt ett fortsatt starkt intresse för systematiskt kvalitetsarbete i förskola och skola. De aktiviteter som anordnas, som Rikskonferensen Bättre Skola, Inspirationsutbildning, Öppna hus hos utmärkelsemottagare och inspirationsdag med Skolverket är alla fullbokade och antalet anmälda till Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola är det näst högsta sedan starten 2006.

Många skolor som deltar har dock lämnat in bristfälliga skriftliga underlag enligt utmärkelSENS metodik. Av 13 anmälda till utmärkelSENS gick endast 11 skolor vidare av kvalitetsskäl. Den relativt låga ”kvalitetsmognaden” i skolan valideras också av en studie gjord av SIQ (2013). Den visar att rektorer i stor utsträckning leder sin verksamhet genom personligt engagemang och att det saknas systematik och struktur, vilket skulle öka kvaliteten i form av nöjdare elever och föräldrar samt öka arbetstillfredsställelsen hos lärarna och även deras effektivitet.

SIQ genomför varje år en uppföljning av både de skolor som har deltagit i Kvalitetsutmärkelsen Bättre Skola och de personer som tas ut för att göra utvärderingen (examinatorer). Mätningarna visar överlag väldigt positiva värden av såväl deltagande skolor som deltagande examinatorer.

UtmärkelSENS Skola för hållbar utveckling

Enligt förordning (SKOLFS 2008:73) om ändring i förordningen (SKOLFS 2004:20) om utmärkelSENS Skola för hållbar utveckling får Skolverket tilldela förskolor och skolor inom det offentliga skolväsendet samt fristående skolor och riksinternatskolor utmärkelSENS Skola för hållbar utveckling.

Arbetet med utmärkelSENS Skola för hållbar utveckling överfördes från Myndigheten för Skolutveckling år 2008 och involverades i Skolverkets pågående projekt med att omvärldsbevaka utvecklingen inom området lärande för hållbar utveckling. Projektet startade år 2005.

Under år 2013 är antalet verksamheter som erhållit utmärkelSENS Skola för hållbar utveckling cirka 400. Skolverket fortsätter att samverka med olika aktörer under området till exempel med Stiftelsen Håll Sverige Rent och den Globala Skolan samt med andra myndigheter såsom Naturvårdsverket och

Energimyndigheten. Många kommunala utbildningsförvaltningar formulerar tydliga mål avseende strukturerat arbete med hållbarhetsfrågor inom ramen för kommunernas övergripande arbete inom området. Detta ses också som en del i det pågående kvalitetsarbetet.

Skolverket har också varit aktivt i Utbildningsdepartementets arbete med lärande för hållbar utveckling inom ramen för UNESCO och deltagit i referensgrupper inom området.

Label – europeisk kvalitetsutmärkelse för språkundervisning

För trettonde året i följd genomförs tävlingen om kvalitetsutmärkelse för språkundervisning.

En jury med representanter för Universitets och högskolerådet, Universitetskanslerämbetet, Språklärarnas riksförbund, Utbildningsdepartementet, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Utbildningsradion, Statens skolinspektion, EU-kommissionen samt en utländsk juryrepresentant läser och bedömer de inkomna bidragen. Dessutom genomförs studiebesök och därefter fattas beslut om vinnare. Kvalitetsutmärkelsen delas därefter ut vid en ceremoni i slutet av året.

Det finns också en europeisk databas där samtliga projekt som tilldelats kvalitetsutmärkelsen finns inlagda. Den är sökbar på bland annat land, åldrar och ämnen. Kostnaderna för genomförandet av tävlingen täcks av det bidrag Skolverket får från EU via Universitets och högskolerådet.

I maj/juni hålls den årligen återkommande Labelkonferensen i Bryssel där de deltagande länderna ges möjlighet till erfarenhetsutbyte, uppföljning och vidareutveckling av satsningen.

Under 2013 delade Skolverket ut fem Label-kvalitetsutmärkelser till skolor som motiverar och stimulerar undervisningen i engelska och moderna språk, samt fem hedersomnämnananden.

Övriga uppdrag

Barns flerspråkiga utveckling

Regeringsbeslut den 10 maj 2012 (U2012/2891/S) med uppdrag att stödja barns flerspråkiga utveckling. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 februari 2013. Uppdraget ändras på så sätt att det förlängs och ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 maj 2013. (Regleringsbrev 2013)

I uppdraget har en insamling av det existerande utbudet av material, arbetsätt och metoder som kan användas i arbetet med att stödja barns flerspråkiga utveckling skett. Ett urval av materialet samt exempel på arbetssätt och metoder har publicerats på Skolverkets webbplats. Ett stödmaterial i bokform om flerspråkighet i förskolan, Flera språk i förskolan, publicerades i juni 2013. Vykort med information om stödmaterial och hur det kan beställas samt information om webbsidorna skickades ut till samtliga förskolor i slutet av augusti 2013. Skolverket har vid ett flertal tillfällen under hösten 2013 bjudits in för att föreläsa om materialet vid olika konferenser.

Stöd till skolor i utanförskapsområden

Regeringsbeslut den 8 december 2011 (U2011/6863/S) med uppdrag att förbereda en insats för att stödja ett urval av grundskolor i utanförskapsområden. Uppdraget ska delredovisas i årsredovisningen för 2013 och 2014 samt slutligt i en särskild redovisning till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 17 april 2015. (Regleringsbrev 2013)

Uppdraget genomförs på Skolverket inom projektetHandledning för lärande. Inom projektets ram får tio utvalda skolor, belägna i så kallade utanförskapsområden och med låga kunskapsresultat, olika stödinsatser som syftar till att stödja eleverna i deras kunskapsutveckling och höja kunskapsresultaten.

I projektet har tyngdpunkten legat på handledningsinsatser som syftar till att utveckla undervisningens kvalitet. Alla lärare i årskurs 6–9 (på vissa skolor även lärare i årskurserna 4 och 5) deltar i grupphandledning. Lärarna erbjuds även att delta i individuell handledning. Två arbetslag arbetar med att utveckla ”learning study” som ämnesinriktad handledningsmodell. För att ge lärare och rektorer inspel i form av ny forskning och kunskap inom områden som enligt forskning har stor betydelse i arbetet med att utveckla en skola och höja elevernas resultat erbjuds dessutom fortbildningsinsatser.

Alla rektorer deltar i grupphandledning, antingen i den egna ledningsgruppen eller tillsammans med andra rektorer. Rektorerna har dessutom deltagit i en tvådagarsutbildning som syftade till att ge verktyg för att kartlägga den egna skolan för att få bättre kunskaper om utvecklingsområden. Utöver det har rektorerna deltagit i en utbildning som hör ihop med den utbildning i språk- och kunskapsutvecklande arbete som alla lärare går och som syftar till att stärka rektors ledarskap så att det språkutvecklande arbetssättet implementeras på hela skolan.

Dessutom ingår insatser på följande områden:

Studiehandledning på elevernas modersmål: Hittills under projektet har insatser för att kartlägga nuläget när det gäller studiehandledning på skolorna genomförts. Ett stödmaterial har tagits fram och en utbildning för tre studiehandledare på varje skola har startat i samarbete med Uppsala universitet. Skolorna erbjuds dessutom 100 000 kronor för att utveckla studiehandledningsinsatsen på den egna skolan.

Hjälp med läsläsning: Pågående läxhjälpverksamheter på de tio ingående skolorna har utvärderats under 2013. Utvärderingsrapporten lämnades till Skolverket i december. Utvärderingen visar att verksamheterna organiseras och genomförs på olika sätt på de tio skolorna och att alla har potential att bidra till elevernas kunskapsutveckling. Verksamheten saknar dock ofta ett uttalat syfte eller mål och skulle behöva kopplas till skolans systematiska kvalitetsarbete för att bättre organiseras så att den svarar mot identifierade behov. Utvärderingen pekar också på en möjlig problematik i att verksamheten ibland bedrivs av personer utan pedagogisk utbildning och att det i praktiken leder till att icke-behöriga lärare ansvarar för en del av elevernas utbildning. Detta riskerar att motverka den nationella strävan att professionalisera läraryrket.

Utökad undervisningstid: Under 2013 och 2014 erbjuds skolorna medel för att genomföra insatser för att utöka elevers undervisningstid. De flesta skolor har valt att genomföra detta i form av lovskola. En skola har valt att genomföra lördagsskola.

Hantering av statliga stöd och bidrag

Hantering av statliga stöd och bidrag

Skolverket har enligt instruktionen ansvar för att administrera statliga stöd och bidrag enligt särskilda bestämmelser eller särskilda beslut. Myndigheten ska också följa upp de verksamheter som har fått statliga stöd och bidrag. Myndigheten ska även enligt instruktionen svara för uppgifter som följer av konventionen med stadga för Europaskolorna (SÖ 2002:60).

För närvarande hanterar Skolverket cirka 50 olika statsbidrag till ett värde motsvarande 7 miljarder kronor. Bidragens storlek i pengar räknat varierar stort, från 210 000 kronor för bidraget stöd till nationella nätverksträffar³³ till de 3,7 miljarder kronor som bidraget maxtaxan fördelar varje år. Bidragen skiljer sig åt avseende storlek, komplexitet, målgrupp, syfte och principer för fördelning. Majoriteten av bidragen regleras genom förordning, föreskrifter eller uppdrag i särskild ordning. Flertalet av bidragen är riktade till skolhuvudmän men några fördelas också till organisationer och myndigheter.

Skolverket fördelar ett mindre antal bidrag där det är fastställt i regleringsbrevet att huvudmannen ska tilldelas en specifik summa och där huvudmannen inte behöver lämna något underlag alls till Skolverket. Det finns också några huvudmän som på förhand är garanterade ett visst belopp och de behöver endast rekvirera bidraget. Majoriteten av Skolverkets bidrag söks av ett större antal huvudmän och många uppgifter ska lämnas. Huvudmännen måste lämna en redovisning där de beskriver vad bidraget har använts till. Vilken typ av handlingar som ska skickas till Skolverket varierar mellan de olika bidragen. Bidragen varierar också när det gäller reglering och styrning. I vissa fall är huvudmannens möjligheter att styra över vad bidraget får finansiera mycket små. Det gäller exempelvis bidraget till karriärtjänster där medlen bara får användas till löneökningar för de utsedda lärarna. När det gäller andra bidrag har huvudmännen ett betydligt större handlingsutrymme att välja vad pengarna ska användas till.

Tabell 44. Verksamhetskostnader för hantering av statliga stöd och bidrag

	2013	2012	2011
Kostnader inklusive OH (mnkr)	163,5	57,3	128,3

Verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften hantering av statliga stöd och bidrag har ökat med 185 procent mellan 2012 och 2013 (från 57 till 164 mnkr). Ökningen mellan år 2011 och 2013 är 27 procent. Ökningen under 2013 beror på volymökningar och på att verket fått flera statsbidrag att hantera.

33 Arrangerade av nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS)

Karriärsteg för lärare

Skolverket ska dels sköta de uppgifter som följer av *förordning (2013:17) om statsbidrag till skolhuvudmän* som inrättar karriärsteg för lärare, dels informera om möjligheten för skolhuvudmän att ansöka om statsbidrag enligt förordningen. Skolverket ska även redovisa sitt arbete avseende informationsinsatser om möjligheten att ansöka om bidrag enligt förordningen. Av redovisningen ska särskilt framgå antal huvudmän som ansökt om statsbidrag, antal lärare som kommit i fråga för statsbidrag som förstelärare respektive särskilt yrkesskickliga lärare med forskarutbildning, liksom hur antalet sådana lärare är fördelade när det gäller skolor av olika storlek, ämnen, skolformer och nivåer i skolväsendet samt den geografiska spridningen och fördelningen mellan kommunala huvudmän och huvudmän för fristående skolor. Av redovisningen ska också uppgift om lön för berörda lärare framgå. Vidare ska Skolverket redovisa kostnaderna för myndighetens administration med anledning av uppdraget uppdelat på kostnader för it-utveckling, handläggning, uppföljning och information samt övriga kostnader. Redovisningen ska innehålla en kostnadsanalys samt en bedömning av kostnaderna för kommande år. (Skolverkets regleringsbrev 2013)

Bidraget *Karriärsteg för lärare* syftar till att förbättra elevernas måluppfyllelse och att höja läraryrkets status och attraktionskraft. När reformen är fullt utbyggd kommer den att omsätta en och en halv miljard kronor. I arbetet med implementeringen av reformen ingår bland annat att på olika sätt genomföra informationsinsatser för att göra reformen känd bland lärare och huvudmän. Som en del i detta arbete har Skolverket arrangerat olika konferenser för skolhuvudmän.

Under april genomförde Skolverket i samarbete med Sveriges kommuner och landsting (SKL) fyra konferenser som innehöll både information och goda exempel från kommuner. Representanter för cirka 100 kommuner deltog. Under november har tre konferenser arrangerats i samarbete med matematiklyftet och utvecklingsinsatserna i naturvetenskap och teknik (NT-satsningen). Konferenserna riktade sig till representanter för enskilda huvudmän. Antalet deltagare var cirka 150. Information vid andra tillfällen och i samarbete med andra uppdrag vid Skolverket genomfördes under våren. Dessa ägde rum vid åtta platser och antalet deltagare, främst rektorer, var cirka 450. Ett par informationsinsatser genomfördes dessutom vid Mittuniversitetet och Malmö högskola under hösten. Förutom nämnda punktinsatser lämnade Skolverket fortlöpande information på myndighetens webbplats samt genom telefon- och e-postfrågor.

Ansökningar och rekvisitioner höstterminen 2013

Inför höstterminen fanns medel för 1 116 skolhuvudmän att tillsammans tillsätta maximalt 4 175 förstelärartjänster. När ansökningstiden gått ut hade 577 huvudmän ansökt om att få tillsätta motsvarande 3 821 förstelärare och 102 lektorer.

Redovisningen nedan handlar uteslutande om förstelärare och inte om lektorer. Det beror på att av de 102 som ansökte utsågs endast 38 lektorer. Andelen tjänster i ansökan i förhållande till andelen tjänster i rekvisitionerna minskade med 63 procent (lektorer) respektive 21 procent (förstelärare). Skolverket saknar en samlad bild, men det finns indikationer som tyder på att huvudmännen uppfattar en löneökning på 10 000 kronor per månad för en lektor som problematisk i förhållande till den rådande lönestrukturen. Det finns även indikationer på att huvudmännen valt att prioritera tillsättandet av förstelärare i denna första omgång.

Tabell 45. Ansökningar och rekvisitioner höstterminen 2013

	Antal huvudmän	Antal ansökningar som inkom	Antal rekvisitioner som inkom	Antal rekvisitioner där hela ramen använts	Antal förstelärare i ansökningar	Antal i rekvisition utsedda förstelärare
Kommunala	315	284	221	144	3 130	2 533
Fristående	801	293	239	227	691	505
Totalt	1 116	577	460	371	3 821	3 038

Under hösten 2013 rekvirerade huvudmännen medel som de tidigare ansökt om. Huvudmännen hann dock inte utse förstelärare i den takt som de tänkt sig, vilket ledde till ett visst bortfall. Av tabell 45 framgår att bortfallet var större för kommunala huvudmän än för enskilda. Tilläggas bör att 175 av de 227 enskilda huvudmän som tilldelats medel endast kan utse en förstelärare, beroende på elevantalet.

I den särskilda bidragspotten för huvudmän med färre än 75 elever fanns medel motsvarande 33 förstelärartjänster. Det inkom 33 ansökningar och av dessa var det 28 huvudmän som fullföljde ansökan och utsåg en förstelärare.

Förstelärarna är väl spridda i landet

Förstelärarna är väl sprida i landet med vissa regionala skillnader. Nedan beskrivs den geografiska spridningen av de karriärtjänster som tillsatts under hösten 2013.

Tabell 46. Spridning för kommunala huvudmän respektive fristående skolor

Region	Nationell täckningsgrad ^{a)} (procent) för kommunala huvudmän	Antal elever per förstelärare för kommunala huvudmän	Regional spridningsgrad ^{b)} (procent) för fristående skolor
Stockholm	97	320	45
Östra Mellansverige	89	290	43
Småland, Öland, Gotland	85	326	21
Sydsverige	86	261	33
Västsverige	88	304	53
Norra Mellansverige	68	277	54
Mellersta Norrland	68	295	32
Övre Norrland	70	343	38

a) Nationell täckningsgrad för kommunala huvudmän beskriver hur stor andel av de elever som går på en skola som har en kommunal huvudman som har inrättat karriärtjänster i förhållande till det totala antalet elever i kommunala skolor i en region.

b) Den regionala spridningsgraden för fristående skolor anger hur stor andel av eleverna inom en region som går på en fristående skola där det arbetar en förstelärare, i förhållande till det totala antalet som samtidigt går på en fristående skola i samma region.

För måttet *Antal elever per förstelärare* för kommunala huvudmän räknas samtliga elever som går i skola hos en huvudman som har inrättat karriärtjänster. För en viss region kan skillnader mellan de båda måtten för kommunala huvudmän relativt resultatet i andra regioner bero på att vissa huvudmän inte har inrättat samtliga förstelärartjänster som de har i sin ram. Anledningen till att två olika mått har använts för kommunala respektive enskilda huvudmän är att de enskilda huvudmännen inte kan kopplas direkt till ett geografiskt område.

Tabellen visar att förstelärarna är väl spridda i landet med vissa regionala skillnader. I övre Norrland finns 343 elever per inrättad förstelärare medan det i

Sydsverige finns 261 elever per förstelärare räknat på huvudmannanivå. Nästan alla elever i Stockholmsregionen går i skolan hos en huvudman som har inrättat karriärtjänster. I övre Norrland och mellersta Norrland är motsvarande andel nästan sju av tio elever. Skillnaderna beror främst på att alla kommuner ännu inte har hunnit utse förstelärare.

Av tabellen framgår även att det är drygt hälften av eleverna i fristående skolor i norra Mellansverige och i Västsverige som går på en skola med minst en förstelärare medan elever i Småland, Öland och Gotland har den lägsta regionala spridningsgraden. Bara var femte elev går på en fristående skola med minst en förstelärare.

Av förstelärarna är 77 procent kvinnor. I grundskolan är 83 procent av förstelärarna kvinnor vilket är något högre än motsvarande andel kvinnliga grundskollärare i lärarkåren i riket som helhet (77 procent). I gymnasieskolan är 59 procent av förstelärarna kvinnor, medan andelen kvinnliga gymnasielärare i riket uppgår till 51 procent av gymnasielärarkåren som helhet.

Alla huvudmän ansökte inte om statsbidrag. Totalt sett var det 532 huvudmän som valde att avstå från att ansöka om statsbidrag. 30 av dessa var kommunala och 502 enskilda huvudmän. Av de enskilda huvudmännen som inte sökte hade nästan alla (99 procent) så pass få elever att de som mest hade kunnat tillsätta en förstelärartjänst. Av dessa 502 hade 254 färre än 75 elever vilket innebär att de måste söka statsbidrag ur bidragspotten och därmed inte är garanterade att få statsbidrag. Av de resterande 248 som har en garanterad bidragsram var det 242 vars ram bestod av maximalt en förstelärartjänst. Skolverkets slutsats är att det i mycket stor utsträckning är enskilda huvudmän med lågt elevantal som avstått från att ansöka om statsbidrag.

Bilden av försteläraren framträder genom uppgifter från huvudmännen

En stor andel av förstelärarna undervisar i grundskolan³⁴ eller i förskoleklass (70 procent), 25 procent undervisar i gymnasieskolan och resterande fem procent återfinns i övriga skolformer (grundsärskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen). Cirka 20 procent av tjänsterna har en särskild ämnesinriktning där svenska/svenska som andraspråk eller matematik är i särklass vanligast. Andra ämnen som förekommer är NO, SO praktisk estetiska ämnen och engelska.

En förstelärare tjänar i genomsnitt 36 000 kr per månad. Den genomsnittliga lönenivån är något lägre i grundskolan (35 600 kr) jämfört med gymnasieskolan (36 700 kr). Den genomsnittliga löneskillnaden mellan kvinnliga och manliga förstelärare uppgår ungefär till 500 kr per månad till männens fördel.

Cirka sju procent av förstelärartjänsterna är tillsatta som tillsvidaretjänster, övriga 93 procent av förstelärarna har tidsbegränsade förordnanden. Den vanligaste tidsbegränsningen ligger inom intervallet ett till två år (ca 36 procent) följt av två till tre år (ca 25 procent). Av 3 037 förstelärare är det 14 som är nyanställda hos huvudmannen.

Nästan 45 procent av förstelärarna återfinns i skolor som har mellan 200 och 399 elever, en andel som ligger väl i linje med hur eleverna i riket är fördelade mellan stora och små skolor. En tredjedel av de förstelärare som utsetts i grundskolan arbetar i skolor med färre än 200 elever.

³⁴ I de avseenden som grundskolan omnämns i texten om karriärtjänster så ingår även förskoleklassen i de resultat som redovisas, trots att det är en egen skolform.

Tabell 47. Fördelning av förstelärare på grundskolor av olika storlek och med olika huvudman-
naskap

	0–199 elever	200–399 elever	400–599 elever	600 eller fler elever
Kommunal	32	47	15	6
Fristående	41	30	20	9
Totalt	33	44	16	7

Det är 980 förstelärare som undervisar i förskoleklass eller i årskurs 1–6 i grundskolan, medan 674 undervisar i årskurs 7–9. Ytterligare 463 förstelärare undervisar i grundskolan 1–9. Det går dock inte att utläsa vilken årskurs de tillhör.

Gymnasieskolor har ofta fler elever än grundskolor, vilket också märks när man studerar på vilka skolor som förstelärarna placerats. Den största andelen (33 procent) förstelärare i gymnasieskolan återfinns på skolor med fler än 600 elever, nästan lika många (29 procent) återfinns på skolor med 200 till 399 elever. När gymnasieskolorna delas upp efter huvudman blir skillnaden tydlig. Bland de kommunala gymnasieskolorna finns den högsta andelen (44 procent) förstelärare i skolor med fler än 600 elever. Bland de fristående huvudmännen arbetar en ungefär lika stor andel av förstelärarna i skolor med färre än 200 elever.

Ytterligare information lämnas i en kommande återsrapportering

I en återsrapportering till regeringen senast den 15 juni 2014 kommer Skolverket att redovisa kostnaderna för myndighetens administration med anledning av uppdraget om karriärsteg, uppdelat på kostnader för it-utveckling, handläggning, uppföljning och information samt övriga kostnader. Redovisningen kommer också innehålla en kostnadsanalys samt en bedömning av kostnaderna för kommande år.

Elevhälsa

Skolverket har regeringens uppdrag (U2011/5947/S, U2011/2269/S delvis, U2010/7669/S delvis, U2011/263/S delvis) att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa. En modell för uppföljning av kvaliteten på och tillgången till elevhälsa ska utarbetas. Skolverket ska även genomföra en kartläggning och en aktiv granskning av hur insatserna har bidragit till att förstärka elevhälsan.

Insatser för en förstärkt elevhälsa

Under 2013 har Skolverket till regeringen lämnat en modell för uppföljning av kvaliteten på och tillgången till elevhälsa enligt uppdrag.³⁵ Skolverket har också fördelat statsbidrag, genomfört utbildningsinsatser, genomfört en förstudie avseende stödmaterial om studieövergångar, övergångar mellan skolformer samt övergångar inom en skolform, exempelvis när en elev flyttar och byter skola. Skolverket har tillsammans med Socialstyrelsen utarbetat en vägledning för elevhälsan som kommer att publiceras i början av 2014. Skolverket har även genomfört en intervjustudie med 20 verksamhetsansvariga inom elevhälsan.

³⁵ Skolverket 2013-02-15, dnr 2013:126, Modell för att följa upp kvaliteten på och tillgången till elevhälsa.

Statsbidrag

Statsbidrag för personalförstärkningar inom elevhälsan har fördelats enligt förordning. Under november 2012 till januari 2014 inkom 436 ansökningar om totalt drygt 221 mnkr.

Skolverket gjorde ett urval genom att prioritera vissa personalkategorier (skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer) framför andra (specialpedagoger och speciallärare). Eftersom det 2013 fanns medel att fördela och översökningen inte var så stor behövde inte urval ske på samma sätt som 2012, utan samtliga huvudmän som ansökte blev beviljade bidrag.

Huvudmännen rekviderade bidraget under våren. Skolverket har 2013 betalat ut totalt drygt 202,5 mnkr till 419 huvudmän som utökar elevhälsan med motsvarande 809 heltidstjänster (198 kuratorer, 121 skolsköterskor, 100 skolpsykologer, 11 skolläkare, 127 speciallärare och 252 specialpedagoger.)

Av de 436 huvudmän som beviljades bidrag har 17 huvudmän inte rekviderat bidrag. Anledningar till att huvudmännen inte rekviderar kan vara att de inte längre har rätt till bidraget eftersom personaltätheten har minskat jämfört med ansökningstillfället, att huvudmannen inte har kunnat rekrytera personal till och att huvudmannen gått i konkurs efter ansökningstillfället.

Skolverket behöver kunskap om i vilket syfte de aktuella personalförstärkningarna gjorts samt vilket intresse som finns för att ansöka om bidraget under 2014 och 2015. Under hösten 2013 genomfördes därför en webbenkät för att ta reda på i vilket syfte de aktuella personalförstärkningarna gjorts, eventuella svårigheter med statsbidraget och vilket intresse som finns för att ansöka om statsbidrag 2014. Resultaten visar bland annat att knappt hälften av kommunerna inte upplevt några svårigheter med statsbidraget. De främsta utmaningarna som anges är kravet på medfinansiering, administrationen av bidraget samt svårigheter att rekrytera rätt personal.

Utbildningsinsatser

Skolverket har under 2013 genomfört två seminarierier på två orter, Umeå och Arlanda. Seminariedagarna har haft olika huvudteman. Målgrupp för seminarierien har varit rektorer och deras skolors elevhälsopersonal. Till det första och sista seminariet var även politiker från kommunerna samt tjänstemän från kommuner och fristående huvudmän inbjudna.

I Umeå har fem seminarier genomförts under 2013 och serien är därmed avslutad. 20 skolor medverkade och vid de olika seminarierna deltog mellan 100 och 130 personer. I urvalet av skolor har skolor med låg måluppfyllelse prioriterats. I Arlanda har fyra av fem seminarier genomförts. Det var 17 skolor som medverkade och vid de olika seminarierna deltog mellan 95 och 108 personer.

De olika seminarieträffarna har haft följande huvudteman:

- Rektors styrning av elevhälsan.
- Barn som far illa.
- Psykisk ohälsa hos pojkar och flickor.
- Elever i behov av särskilt stöd.
- Vision för elevhälsan.

Innehållet har varit olika på temat ”forskning och beprövad erfarenhet”. Deltagarna har också i mindre grupper fått diskutera frågeställningar från föreläsarna samt utbyta erfarenheter.

Vikten av ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete har funnits med i innehållet vid samtliga tillfällen till exempel genom en föreläsning utifrån allmänna råden om systematiskt kvalitetsarbete. Även Skolverkets verksamheter inom områdena värdegrund, forskningsspridning och sex och samlevnad har bidragit med föreläsningar. Skolverkets jurist har föreläst under punkten sekretess för elevhälsan.

Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har också deltagit i seminarier. SPSM beskrev sitt uppdrag och på vilket sätt de kan stötta skolorna. Skolinspektionen redogjorde för vad de tittar på i sitt tillsynsarbete när det gäller elevhälsans arbete.

Socialstyrelsen har haft flera föreläsare med i serien, bland annat kring det kommande stödmaterialet *Vägledning för elevhälsan* och under temat *Barn som far illa*.

Uppföljningen av seminarier serien visar att innehållet motsvarat de förväntningar som deltagarna haft. Upplägget har varit att så långt som möjligt ha konkreta exempel från verksamheterna som kopplar på innehållet i forskning och styrdokument. Deltagarna har mottagit detta väl. Många deltagare lyfter också fram diskussionspassen där skolorna haft möjlighet att utbyta erfarenheter som ett positivt inslag. Föreläsarna har uppskattat upplägget och tycker sig ha fått bra respons på sina inspel. Flera lyfter fram det fördelaktiga i att ha flera återkommande seminarier med samma grupp. Kravet att rektor ska delta har också uppfattats som en framgångsfaktor.

Stödmaterial om övergångar och vägledning om elevhälsan

I uppdraget ingår att identifiera behov och framställa olika stödmaterial om regelverk och evidensbaserad praktik. Ett material ska tas fram om hur skolorna bör utforma dokumentation om elevers behov av stöd vid övergångar mellan skolor och skolformer. Skolverket har under hösten 2013 genomfört en förstudie i syfte att ta fram ett beslutsunderlag avseende innehåll och utformning av ett sådant stödmaterial. Stödmaterialet kommer att tas fram under 2014.

Under 2013 har Skolverket också tillsammans med Socialstyrelsen arbetat med en vägledning om elevhälsan utifrån Socialstyrelsens uppdrag.³⁶ Under hösten 2013 genomfördes en remissomgång, där elva myndigheter, 27 organisationer och åtta huvudmän har kommit in med synpunkter. Vägledningen kommer att publiceras i början av 2014.

Intervjustudie

Under våren 2013 genomfördes en intervjustudie med cirka 20 verksamhetsansvariga för elevhälsan. Syftet var att få information om hur elevhälsan organiseras och exempel på hur arbetet sker utifrån skollagen, samt att få kunskap om hur huvudmännen uppfattar statsbidraget.

³⁶ Regleringsbrev för Socialstyrelsen 5.2-4145/2010 (27/1-2010), Regleringsbrev för Socialstyrelsen S2011/11229/VS (20/12-2011).

Samverkan

I arbetet med insatser för en förstärkt elevhälsa har en rad samråd, samverkan och samarbete skett både internt och externt. Skolverket har bland annat samrått, samverkat och samarbetat med Socialstyrelsen i frågor om vägledning om elevhälsa, och vägledning om att samverka för barns bästa.³⁷ Skolverket har också samrått med Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sveriges kommuner och landsting, Ungdomsstyrelsen, Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) med flera.

Statsbidrag för utbildning i svenska för invandrare

Enligt *förordning (2012:993) om statsbidrag för utbildning i svenska för invandrare* ska Skolverket i samband med sin årsredovisning till Regeringskansliet lämna en redovisning om hur statsbidraget har använts.

Bidrag lämnas till anordnare av utbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning för insatser som bidrar till höjd kvalitet och ökad flexibilitet i utbildningen samt ökad individanpassning av utbildningen. Totalt fanns 49 mnkr för Skolverket att fördela år 2013.

Under 2013 inkom totalt 221 ansökningar om totalt drygt 93 mnkr. Av dessa gällde 6 procent folkhögskolor med betygsrätt och 12 procent anordnare som bedriver utbildningen på entreprenad. Under 1 procent avsåg kriminalvården. Resterande härrörde från kommuner eller kommunalförbund som bedriver utbildningen i egen regi. Skolverket beviljade 142 ansökningar på ett totalt belopp om 49 mnkr.

För att höja kvalitet, öka flexibilitet och öka individanpassning i verksamheten behöver utgångspunkten för insatsen vara det nuläge som verksamheten befinner sig i. Medel har därför beviljats och betalats ut till insatser av olika karaktär, såsom insatser som fokuserar på arbetet med validering, individuella studieplaner, kartläggning för att bättre möta varje individ; insatser som fokuserar på en mer flexibel studieorganisation med utbud och kombinationer av ytterligare platser, tider och sätt; insatser som fokuserat på att göra utbildningen mer flexibel och individanpassad genom anpassad teknik; insatser som med hjälp av modersmål och annat stöd hjälper elever att bättre förstå och kunna få inflytande över sina studier.

Uppföljningen av 2013 års utbetalade medel visade att 5,7 mnkr inte hade förbrukats eller använts felaktigt. Skolverket beslutade i enlighet med gällande förordning att återkräva dessa.

Under 2013 har beviljade medel använts i verksamheter med drygt 49 000 elever. Anordnarna uppskattar att cirka 15 000 elever redan under 2013 har gynnats av insatserna. Då flera insatser har omfattat en förberedande eller utprovande fas är bedömningen av verksamheterna att fler elever kommer att gynnas av resultatet av insatserna framöver. Medlen har till 63 procent använts till personalförstärkning (varav 70 procent av dessa till sfi-lärare och 11 procent till modersmålsstöd), 9 procent till kompetensutveckling, 27 procent till inköp (varav 84 procent av dessa till tekniska hjälpmedel) och 1 procent till övrigt.

³⁷ Socialstyrelsen 2013: Samverka för barns bästa – en vägledning om barns behov av insatser från flera aktörer.

Sfi-bonus

Skolverket ska ersätta kommunerna för utbetald bonus för svenskundervisning för invandrare, s.k. sfi-bonus, och för administrativa kostnader enligt *förordning (2010:1030) om prestationsbaserad stimulansersättning inom svenskundervisning för invandrare*. Skolverket ska bistå kommunerna i fråga om det nationella bonus-systemet och när det gäller kommunernas information till elever i sfi. Skolverket ska använda den informationsdatabas som har inrättats för försöksverksamheten med sfi-bonus för att stödja kommunernas administration och förhindra felaktiga utbetalningar. Skolverket ska i årsredovisningen redovisa och analysera utvecklingen av verksamheten med sfi-bonus utifrån befintliga data. Av redovisningen ska det bl.a. framgå hur många personer som har beviljats halv, två tredjedels respektive hel bonus.

Under 2013 har kommunerna registrerat in totalt 7 676 beviljanden om sfi-bonus i informationsdatabasen. 2012 registrerades totalt 6 526 beviljanden. Antalet beviljade sfi-bonus ökade med nästan 18 procent under 2013 jämfört med 2012. Tabell 48 visar fördelning av halv, två tredjedels och hel bonus som beviljats åren 2011, 2012 och 2013.

Tabell 48. Antalet beviljanden per studieväggkurs för sfi-bonus

Studieväggkurs				
År	1B Halv bonus	2C Två tredjedel bonus	3D Hel bonus	Totalt
2011	730 19 %	1 170 30 %	2 019 51 %	3 919 100 %
2012	1 262 19 %	2 095 32 %	3 169 49 %	6 526 100 %
2013	1 259 16 %	2 534 33 %	3 883 51 %	7 676 100 %

Skolverket har under 2013 ersatt kommunerna med 69,4 mnkr för utbetalda bonusbelopp och för administration. Motsvarande för 2012 var 61,5 mnkr och för 2011 24,9 mnkr.

Behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen

Syftet med statsbidraget

Syftet med statsbidraget är att öka antalet behöriga yrkeslärare inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, den kommunala vuxenutbildningen och den särskilda utbildningen för vuxna. Bidraget betalas ut för första gången år 2013 och satsningen pågår fram till år 2016. Statsbidragets budget uppgår till 11,9 mnkr år 2013. Statsbidrag får lämnas för skolhuvudmännens anställningskostnader för lärare och resekostnader till och från studierna. Bidrag lämnas som längst under två år.

Statsbidragets fördelning till huvudmännen

Under vårterminen har 76 huvudmän ansökt och beviljats statsbidrag motsvarande 8,6 mnkr. Under höstterminens rekvisitionsperiod har antalet huvudmän

som rekviderar bidraget minskat kraftigt till 48, varav 30 är kommunala och 18 är enskilda huvudmän. Totalt har huvudmännen rekviderat bidrag motsvarande 4,6 mnkr.

Färre antal huvudmän rekviderar statsbidrag

Antalet huvudmän som rekviderar statsbidraget har minskat kraftigt jämfört med det antal som ansökt och beviljats statsbidrag tidigare i år. Det finns ingen entydig förklaring till detta. Skolverket har dock fått signaler som indikerar att huvudmännen har svårt att sätta ned lärarnas arbetstid i den mån som förordningen kräver. Bristen på yrkeslärare medför också att huvudmännen inte alltid ser fördelar med att skära ned ytterligare på lärarnas undervisningstid. Detta kan tolkas som att bidraget inte upplevs som tillräckligt för att motivera en arbetstidsnedsättning. Slutligen har en del lärare antingen lämnat sin utbildning eller bytt arbetsgivare under året.

Kompetensutveckling för lärare i yrkesämnen

Enligt *förordning (2012:144) om statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnen* ska Skolverket i samband med sin årsredovisning lämna en redovisning av hur bidraget har använts.

Totalt 96 huvudmän, varav 82 kommunala och 14 enskilda, har beviljats statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnen.

Bidrag fördelas för att yrkeslärare ska kompetensutveckla sig genom att delta i en arbetsplatsverksamhet utanför skolan eller delta i en annan kompetensutveckling som exempelvis certifieringskurser eller liknande.

Totalt 6,4 mnkr fördelades för 683 yrkeslärare. Tre fjärdedelar av statsbidraget betalades ut för arbetsplatsverksamhet. Drygt 87 procent av statsbidraget betalades ut till kommunala huvudmän.

Yrkesinriktad vuxenutbildning

Inom yrkesinriktad vuxenutbildning (yrkesvux) finns tre statsbidrag: statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå (SFS 2009:43), statsbidrag för lärlingsutbildning för vuxna (SFS 2010:2016) och statsbidrag till yrkesförarutbildning.

Yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå

Under 2013 har statsbidrag om 794,3 mnkr utbetalats. Denna summa motsvarar drygt 15 416 platser varav drygt 6 784 tillfördes andra halvåret. Här ingår statsbidrag för kommuner som drabbats av arbetslöshet med anledning av nedläggningar inom fordonsindustrin. Kommunerna redovisar att de inrättat 19 345 platser under 2013. Det var 242 kommuner som tog del av statsbidraget, varav många i samverkan.

Lärlingsutbildning för vuxna

Under 2013 har 309,3 mnkr utbetalats i statsbidrag. Inkluderat i denna summa är 3 800 tkr som Karlshamn beviljats för att genomföra en lärlingsutbildning inom kabelteknik.

Denna summa motsvarar drygt 3 443 platser. Kommunerna redovisar att de har inrättat drygt 1 500 platser 2013. Det var 226 kommuner som tog del av

statsbidraget, varav många i samverkan. Återkrav har utgått om sammanlagt 17 500 tkr till kommuner som inte inrättat sina tilldelade platser.

Yrkesförare

Under 2013 har statsbidrag om 59,2 mnkr utbetalats motsvarande 812 yrkesförarplatser. Det var 40 kommuner eller kommunalförbund som tog del av statsbidraget. Uppföljningen visar att endast ett fåtal kommuner, fem stycken, har inrättat färre platser än de beviljats och att flertalet, femton stycken, inrättat betydligt fler. Totalt har kommunerna inrättat 148 platser mer än tilldelat, motsvarande 6 684 600 kr.

Gymnasial lärlingsutbildning

Knappt 237 mnkr utbetalades i statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning under 2013. Av dessa avsåg 45,9 mnkr försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning. Majoriteten av eleverna avslutade försöksverksamheten våren 2013.

Statsbidraget fördelas terminsvis till huvudmän utifrån antalet elever med utbildningskontrakt. Bidrag lämnas för utveckling av lärlingsutbildningen samt för ersättning till arbetsgivare. I januari 2013 fördubblades statsbidraget för ersättning till arbetsgivare. Totalt utbetalades 179 mnkr till arbetsgivare som tagit emot elever.

Studie av statsbidraget till arbetsgivare

Under hösten 2013 genomförde Stockholms universitet på uppdrag av Skolverket en studie kring arbetsgivarnas användning av och inställning till statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning. Studien utfördes genom enkäter och djupintervjuer. Resultaten visar att statsbidraget behövs men inte är avgörande när arbetsgivare väljer att ta emot en elev. De främsta skälen till att ta emot en elev är att hjälpa ungdomar ut i arbetslivet samt framtida rekryteringsbehov både på den egna arbetsplatsen och inom branschen. Arbetsgivarna efterfrågar mer samverkan med skolan och att eleverna ska ha bättre baskunskaper när de kommer ut på arbetsplatsen. En klar majoriten av arbetsgivarna var positivt inställda till att fortsätta ta emot lärlingar: 86 procent svarade att de kommer fortsätta ta emot elever i framtiden.

Skolverket kommer att utöka kontrollerna av statsbidraget då det framkommit att vissa arbetsgivare inte erhållit bidraget av huvudmannen. Då resultaten visar att arbetsgivarna har liten kännedom om statsbidraget kommer Skolverket även att se över hur information om bidraget kan nå arbetsgivare på ett ändamålsenligt sätt.

Hösten 2013 deltog 6 000 elever i gymnasial lärlingsutbildning. Antalet elever med utbildningskontrakt i årskurs 1 var 25 procent högre än förra läsårets förstaårselever. Det går dock inte att säga om det beror på att fler väljer lärlingsutbildningen eller om huvudmännen förbättrat rutinerna kring att få utbildningskontrakt på plats.

Hösten 2013 kunde även gymnasiesärskolan ansöka om statsbidraget. Endast åtta elever rapporterades inom gymnasiesärskolans lärlingsutbildning.

Svensk undervisning i utlandet

Skolverket ska enligt instruktionen ansvara för uppgifter som följer av konventionen med stadga för Europaskolorna (SÖ 2002:60). Skolverket ska särredovisa kostnaderna under anslaget 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet uppdelade på bidrag för elever i utbildning som motsvarar förskoleklass, grundskola och gymnasieskola i svenska utlandsskolor, bidrag för elever som får distansundervisning, bidrag för kompletterande svenskundervisning, bidrag för elever vid svenska sektioner vid internationella skolor, lokalkostnadsbidrag och kostnader för lärare vid Europaskolorna.

Svenska utlandsskolor

Antalet utlandsskolor har minskat från 30 skolor år 2004 till dagens nivå om 19 skolor. Under året har inga skolor stängt och inga har tillkommit. Skolverket har inte fått några ansökningar om att starta utlandsskolor med statsbidragsstöd. Skolverkets statistik beträffande de svenska utlandsskolorna visar på ett något minskat elevantal med lägre statsbidrag för lokalkostnader än tidigare år då lokalkostnaderna inte minskat proportionerligt med ett minskat elevantal. Den största orsaken till det minskade lokalbidraget är dock att bidraget inte längre omfattar de så kallade gäststuderande eleverna vid de svenska utlandsskolor som erbjuder gymnasiestudier. Dessa elever utgör 87 procent av det totala antalet gymnasieelever vid utlandsskolorna som är ungefär 500 elever.

Arbetet med att ta fram statistiskt underlag till SCB har skett i samarbete med enheten för utbildningsstatistik som också publicerar den årliga skriften *Svensk utlandsundervisning i siffror*.

Svårigheterna med att tillämpa nuvarande statsbidragsförordning (1994:519) om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar kvarstår och ökar i takt med en mer omfattande globalisering. Detta har påpekats av Skolverket under ett flertal år. Under 2013 har regeringen avlutat en intern utredning som bland annat tar upp villkor och regelverk för svensk utlandsundervisning. Skolverket har ambitionen att utforma riktlinjer och föreskrifter i linje med utredarnas förslag.

Skolverket har under året stöttat verksamhetsutveckling inom svensk utlandsundervisning. Detta har i huvudsak skett genom att ge ekonomiskt stöd till olika nätverksträffar för kompletterande svensk undervisning och svenska utlandsskolor. Nätverksträffarna har genomförts i Grekland (Athen), Ryssland (Moskva), England (London), Spanien (Fuengirola) samt i USA, (Washington DC). Totalt har dessa nätverkskonferenser engagerat cirka 300 deltagare. Genomgående redovisar deltagarna vikten av att ta del av och diskutera aktuella didaktiska frågor samt att få möjlighet att utbyta erfarenheter och lära av varandra. Vidare betonar man det värdefulla i att få träffa experter från Sverige och företrädare från Skolverket, exempelvis från Matematiklyftet (Londonkonferensen). Skolverket har också medverkat till att en revidera kursplanen i ämnet historia/geografi/samhällskunskap som tagits fram för undervisningen vid den svenska sektionen vid Saint-Germain-en-Laye, Paris. Kursplanen utgår från den nya franska läroplanen från 2012 och den svenska, Gy11. Skolverket har också utsett examinatorer för detta ämne och ämnet svenska.

Under augusti genomfördes den årliga konferensen för svensk utlandsundervisning i Stockholm, ett samarrangemang mellan Skolverket och Svensk utlandsundervisningsförening. På samma sätt som vid nätverksträffarna poängteras i utvärderingarna betydelsen av att träffas för erfarenhetsutbyte och upp-

datering av vad som händer i Sverige. Vid samtliga nätverksträffar ovan och vid augustikonferensen har Skolverkets personal medverkat. Vidare har ekonomiskt stöd utgått från Skolverket till de svenska utlandsskolorna för att möjliggöra deltagande i Skolverksskonferenser i Sverige samt för deltagande i rektorsutbildningen för skolledare.

Europaskolorna

Under hösten 2013 genomfördes en fortbildning för samtlig personal inom Europaskolan som undervisar i ämnet svenska (LI i Europaskolan). Fortbildningen genomfördes vid Europaskolan i Mol i Belgien med cirka 40 deltagare och organiserades av Sveriges två inspektörer för Europaskolan, som är anställda vid Skolverket och Europaskolans Centrala Byrå. Denna centrala fortbildning genomförs vart fjärde år enligt Europaskolans regelverk och samfinansieras av Skolverket och Europaskolan centralt. Temat för fortbildningen var läsförståelse och källkritik och fortbildningen bestod i föreläsningar med två experter från Sverige samt grupparbeten och seminarier.

Det övriga arbetet inom Europaskolan har bestått i att rekrytera personal till de svenska sektionerna, i huvudsak till Bryssel och Luxemburg. Dessutom har Skolverket deltagit i inspektörmöten och arbetsgrupper inom systemet, till exempel inom områdena Quality Assurance, Learning Support, ICT och ämnet Art. Skolverkets inspektör för Secondary deltar i de årligt återkommande arbetsuppgifterna i samband med den Europeiska studentexamen (the European Baccalaureate). Arbetet inom Europaskolan har skett i nära samarbete med Utbildningsdepartementet i form av regelbundna möten.

Tabell 49. Svensk undervisning i utlandet – Anslag 1.9 ap 1

	2013	2012	2011
Bidrag till elever i utlandsskolor	29 716	29 236	30 749
Elevbidrag grundskolan	2 493	2 494	2 321
Elevbidrag gymnasieskolan	32 209	31 730	33 070
Bidrag till elever med distansundervisning	4 812	6 055	5 118
Distansundervisning	71	21	77
Handledning vid distans-undervisning	4 883	6 076	5 195
Bidrag till kompletterande svenskundervisning	11 268	10 899	10 998
Bidrag till elever vid en utländsk skola (internationell skola)	2 456	2 675	2 537
Lokalkostnadsbidrag	11 819	14 826	14 043
Lokalkostnader	787	1 302	1 562
Slutreglering lokalkostnader	12 606	16 128	15 605
Kostnader för lärare i Europaskolorna	25 425	26 120	23 834
Totalt	88 846	93 628	91 239

Försöksverksamhet med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan

Skolverket ska följa upp hur statsbidrag enligt *förordning (2013:69)* har använts och utvärdera försöksverksamheten med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan.

Totalt 117 huvudmän, varav 107 kommunala och tio enskilda, deltar i försöksverksamheten med ökad undervisningstid för nyanlända elever i grundskolan.

Efter rekvisition fördelades 14,7 mnkr till 95 huvudmän för sammanlagt 3 253 elever. Statsbidrag betalades ut med ett belopp om 4 500 kronor per nyanländ elev som deltog i undervisning den 15 september 2013. Antalet elever är i stort sett jämnt fördelat mellan årskurserna 6–9. Totalt 22 huvudmän har meddelat att de inte har kommit igång med försöksverksamheten under hösten 2013, främst på grund av svårighet att rekrytera behöriga lärare.

Under 2014 kommer Skolverket att följa upp hur statsbidraget har använts. Skolverket upphandlar för närvarande två externa aktörer som ska utvärdera verksamheten. Uppdraget ska deltrapporeras till regeringen denast den 1 februari 2015 och slutredovisas senast den 1 april 2017.

Omsorg på obekväm arbetstid

Skolverket ska lämna en redovisning av hur statsbidrag har använts enligt *förordningen (2012:994)* om statsbidrag för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds.

Av de 134 kommuner som rekviderade statsbidrag för omsorg på obekväm tid uppgav 18 kommuner att de tidigare inte erbjudit sådan omsorg medan 41 kommuner uppgav att fler barn än tidigare kunnat delta. En tredjedel av kommunerna uppgav att personaltätheten ökat till följd av statsbidraget.

Efter ansökan fördelade Skolverket statsbidrag till 162 kommuner varav 134 kommuner valde att rekvirera medlen. Sammanlagt har 14,9 mnkr betalats ut för 4 513 barn. En mindre andel av bidraget har efter rekvisition omfördelats till kommuner som hade fler barn i omsorg på obekväm tid än vad de ansökte om bidrag för. Bidraget var 3 509 kronor per barn som kommunen ansökt om bidrag för och 2 250 kronor per barn som kommunen redovisat deltog i omsorg på obekväm tid därutöver.

Kostnader för administration av statsbidrag

Skolverket ska enligt regleringsbrevet lämna en samlad redovisning och analys av kostnaderna för administration av samtliga stöd och bidrag som Skolverket ansvarar för. Vidare ska omfattningen och resultatet av kontrollinsatser för att säkerställa att statsbidragen används enligt regelverket redovisas.

För vissa av Skolverkets uppdrag som hanterar statsbidrag finns medel avsatta i budgeten för att täcka administrativa kostnader. Regeringen anger i vissa uppdrag hur stor summa som får användas till administration av det aktuella statsbidraget. De administrativa kostnaderna utgörs främst av lönekostnader men det förkommer också övriga kostnader som exempelvis resekostnader, konferenskostnader och tryckkostnader.

Tabell 50 redovisar kostnader för administration av statsbidrag som motsvaras av finansiella villkor för administrativa kostnader inom respektive anslags-

post enligt regleringsbrevet. Kostnaderna nedan inkluderar inte fördelade OH-kostnader utan visar belastningen på anslagsposterna.

Tabell 50. Administrativa kostnader för statsbidrag (tkr)

Anslag	2013 (tkr)	2012 (tkr)	2011 (tkr)
3:1.17 Integrationsåtgärder			
Kostnader för administration	535	563	525
Totalt	535	563	525
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet			
Kostnader för administration	26 061	17 686	9 797
Totalt	26 061	17 686	9 797
1:7 Maxtaxa			
Kostnader för administration	1 000	958	964
Totalt	1 000	958	964
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal			
Kostnader för administration	7 343	7 607	8 240
Totalt	7 343	7 607	8 240
1:11 Förstärkning av basfärdigheter			
Kostnader för administration	–	833	879
Totalt	0	833	879

Vid fördelningen av vissa statsbidrag är de administrativa medlen tillräckliga medan andra projekt är underfinansierade i relation till de arbetsinsatser och kostnader för administration som de innebär. Som ett exempel på det senare kan nämnas *Insatser för en förstärkt elevhälsa*. I projektet arbetar 5,5 personer med bland annat hantering av statsbidrag, utbildningsinsatser och framtagande av en vägledning för elevhälsa. Skolverkets förvaltningsanslag används för att täcka dessa kostnader för administration av statsbidraget.

Vissa egeninitierade bevakningsuppgifter med varierande krav på arbetsinsats täcks inte av de administrativa medel som kommer med regeringsuppdraget. En del andra uppdrag är rena transfereringar, där beloppet är fastställt i regleringsbrevet med relativt låg handläggningsadministration. Andra insatser kräver ganska mycket tid för handläggning och uppföljning. Som exempel på det senare kan nämnas bidragen teknik- och naturvetenskapscentrum (science center), högre bidrag till studerande i vuxenutbildningen, bidrag till nordiska elever, barn som vistas i landet utan tillstånd (papperslösa barn) med flera. För dessa bidrag innebär den administrativa kostnaden lönekostnader, förutom bidraget för Science centers där det även ingår i uppdraget att göra verksamhetsbesök, vilket medför kostnader bland annat för resor.

Kontrollinsatser

De kontrollinsatser som görs i syftet att urskilja om bidraget har använts till rätt ändamål kan delas in i två typer av kontroll: handläggningskontroll respektive fördjupade kontroller och stickprov. Handläggningskontroll innefattar en mängd olika kontroller som framförallt sker under handläggningen av stats-

bidraget. Fördjupade kontroller och stickprov innebär att Skolverket granskar att huvudmannens inlämnade uppgifter är korrekta och att bidraget används korrekt efter det att bidraget har betalats ut. Dessa kan ske före utbetalning men det är vanligast att det sker efteråt. Användningen av vissa bidrag behöver kontrolleras i högre utsträckning än andra beroende på att de olika statsbidragen är konstruerade på olika sätt och att storleken räknat i antal kronor varierar avsevärt.

I bidrag där det inte är så tydligt reglerat vad bidraget får användas till finns i allmänhet en större risk för att medlen används fel. Det finns också risker med bidrag där huvudmannen måste betala ut delar av bidraget till tredje part. Exempel på detta är bidraget för gymnasial lärlingsutbildning där minst halva bidraget ska utbetalas till den arbetsgivare som tar emot lärlingen. Där finns det en risk att arbetsgivaren inte känner till att huvudmannen ska ersätta arbetsgivaren, som därmed inte får bidraget.

Fördjupade kontroller och stickprov syftar till att säkerställa att bidraget har använts till rätt ändamål. Det rör sig dels om en kontroll av de uppgifter som huvudmannen har lämnat i samband med ansökan, rekvisition eller redovisning av ett bidrag och dels om kontroll av hur huvudmannen har använt bidraget. Skolverket gör inte en generell kontroll för varje bidrag idag genom att ifrågasätta validiteten i huvudmannens inlämnade uppgifter eller att kräva in verifierande uppgifter om hur bidraget har använts. I vilken utsträckning det görs fördjupade kontroller och stickprov varierar utifrån den bedömda risken i olika bidrag.

Vanligtvis när Skolverket har genomfört större fördjupade kontroller av huvudmän har detta skett via en extern aktör som har utfört granskningen åt Skolverket. Utöver de granskningar som statsbidragsenheten ansvarar för granskar även Skolverkets internrevisor ungefär två bidrag per år. Skolverket har systematiserat och effektiviserat sina rutiner kring planering och förberedelser inför ett nytt bidrag, handläggningen samt beslut och utbetalning av bidrag.

Fördjupade kontroller och stickprov

Fördjupade kontroller och stickprov syftar till att säkerställa att bidraget har använts till rätt ändamål. Exempel på kontroller som görs innan bidraget är utbetalat kan vara att begära in verksamhetsberättelser, årsredovisningar och annat underlag som visar hur huvudmannen har kommit fram till vissa uppgifter. Ett annat exempel på en fördjupad kontroll före utbetalning är bidraget där ett urval av huvudmän måste bifoga ett underlag som visar hur de har gjort bedömningen att eleverna är berättigade till bidrag. Under 2013 gjordes inga fördjupade kontroller.

I vissa bidrag görs även stickprov efter utbetalning, då ett urval av huvudmännen måste redovisa uppgifter som verifierar att de faktiskt har använt hela bidraget i enlighet med vad som anges i den aktuella förordningen. Exempelvis ska uppgifter i några bidrag vara styrkta av en auktoriserad revisor. Ett annat exempel på stickprov av huvudmannens uppgifter är statsbidraget för karriärtjänster där huvudmannen i en rekvisitionsblankett ska redovisa deltagande lärare, deras personnummer och den lön de hade innan de tillträtt och efteråt samt om de har lärarlegitimation. Detta kontrolleras genom att Skolverket begär in ett stickprov av lönespecifikationer för ett antal lärare.

Användning av medel på anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Skolverket ska redovisa för vilka ändamål tilldelade medel på anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, anslagsposterna 3, 4 och 9 har använts. Redovisningen ska även fördelas på kostnadsslag. Av redovisningen ska framgå utbetalda medel till huvudmän och andra organisationer. (Regleringsbrev 2013)

Förbrukningen på Utvecklingsanslaget har ökat från 631,2 mnkr 2012 till 1 347 mnkr 2013. Anslaget fördubblades så att tilldelade medel ökade med 856 mnkr mellan åren. Det ökade utfallet avser främst uppdragen Förstärkt elevhälsa (+158 mnkr), Gymnasial lärlingsutbildning (+131 mnkr), Fortbildning av matematiklärare m.fl. (+93 mnkr), Lärarlegitimation (+52 mnkr) samt ett nytt uppdrag om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare (+139 mnkr). Anslagsutnyttjandet har uppgått till 79 procent av disponibla medel båda åren.

Kostnaderna nedan inkluderar inte fördelade OH-kostnader, utan visar belastningen på anslagsposterna. Här ingår både verksamhetskostnader och transfereringar.

Tabell 51 Fördelning av medel på anslag 1:5 2013

Kostnadsslag (tkr)	1:5.1	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter					-384
Löner och arvoden	1 185	4 542	107 369	1 503	4 905
Kostnader		10 328	310 790	4 425	20 148
Bidrag och transfereringar	28 000		623 838	39 109	190 523
– varav till skolhuvudmän			590 602	8 288	176 623
– varav till andra organisationer			33 237	30 821	13 900
Totalt	29 185	14 870	1 041 998	45 037	215 577
– varav till rektorsutbildningen			79 718		

Tabell 52 Fördelning av medel på anslag 1:5 2012

Kostnadsslag (tkr)	1:5.1	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter			-631		
Löner och arvoden		3 093	26 349	1 343	29 649
Kostnader		9 786	145 719	4 392	110 158
Bidrag och transfereringar	2 800		187 843	35 809	66 103
– varav till skolhuvudmän			163 291	7 660	49 598
– varav till andra organisationer			24 552	28 149	16 506
Totalt	2 800	12 879	359 280	77 353	272 014
– varav till rektorsutbildningen			85 561		

Tabell 53 Fördelning av medel på anslag 1:5 2011

Kostnadsslag (tkr)	1:5.2	1:5.3	1:5.4	1:5.9
Intäkter		-66		
Löner och arvoden	1 693	9 471	1 267	29 168
Kostnader	13 292	151 271	3 998	125 177
Bidrag och transfereringar		215 221	39 180	212 030
– varav till skolhuvudmän		190 035	10 600	184 277
– varav till andra organisationer		25 186	28 580	27 753
Totalt	14 985	375 897	44 445	366 375
– varav till rektorsutbildningen		77 210		

Utbildnings- information

Utbildningsinformation

Myndigheten ska informera och sprida kunskap om verksamhetsområdet både i och utanför Sverige. (Skolverkets instruktion)

Arbetet med att sprida information och kunskap är integrerat i alla delar av Skolverkets uppdrag. I detta avsnitt redovisas de verksamheter som bedöms ha en direkt koppling till denna huvuduppgift enligt instruktionen. Avsnittet är indelat i följande delar: Skolverket.se, Upplysningstjänsten, Övriga informationskanaler samt Utländska studiebesök. Därtill redovisas i detta avsnitt Skolverkets arbete med uppdraget om att genomföra en informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena.

Tabell 54. Verksamhetskostnader för utbildningsinformation

	2013	2012	2011
Kostnader inklusive OH (mnkr)	35,4	51,0	38,6

Verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften utbildningsinformation har minskat med 31 procent mellan 2012 och 2013 (från 51 till 35 mnkr). Den ovanligt stora volymen 2012 hänger bland annat samman med att implementeringen av skolreformerna det året innebar stora informationsinsatser.

Skolverket.se

Skolverkets webbplats Skolverket.se är navet i myndighetens externa kommunikation. Skolverket.se speglar hela bredden av Skolverkets verksamhet och webbplatsen ska bidra till att skolans regelverk går att tillämpa i det praktiska utbildningsarbetet, att ge aktuell information om vad som gäller i den svenska skolan och att ge underlag för att utveckla den svenska skolan vidare.

Skolverket.se vänder sig främst till målgrupperna skolhuvudmän, skolledare, förskolechefer och pedagoger. Sekundära målgrupper är elever, föräldrar, studenter, journalister och andra samhällsorgan.

Under första halvåret 2013 genomfördes en omfattande översyn av innehåll och informationsstruktur på webbplatsen. Med utgångspunkt i den innehållsstrategi som togs fram 2012 samordnade Kommunikationsenheten webbredaktörernas arbete med att kvalitetssäkra innehållet. I samband med att den nya informationsstrukturen lanserades i juni fick webbplatsen en ny söktjänst. Med hjälp av den kan besökaren filtrera sökträffar utifrån olika ämnen och dokumenttyper, något som ökar precisionen i sökningarna. Genom den nya söktjänsten har det också blivit enklare att söka fram styrdokument som kurs- och ämnesplaner. En jämförelse mellan perioderna före och efter lanseringen av

söktjänsten visar att antalet sökningar har ökat samtidigt som färre besökare har behövt justera sina sökningar.

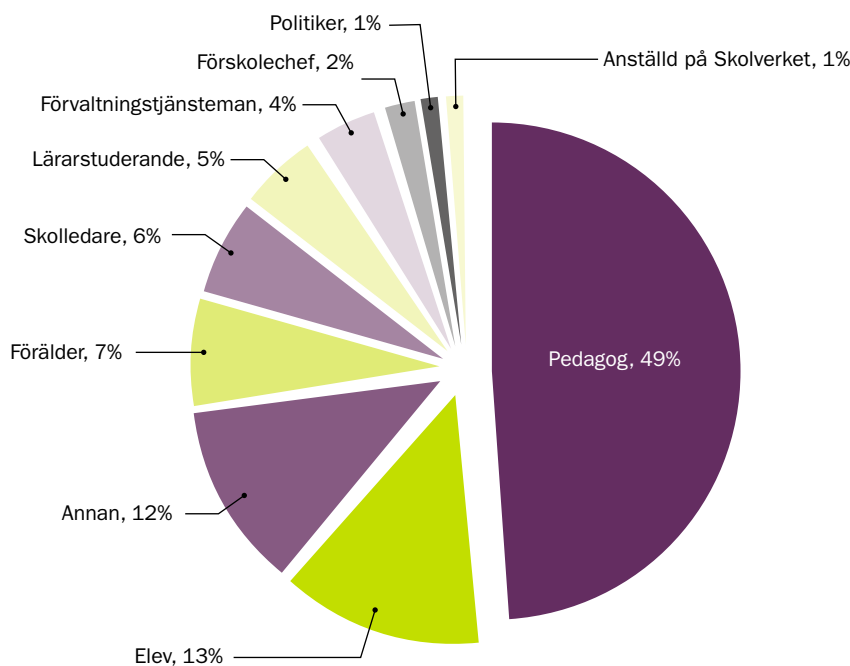
För att följa upp vårens översyn anlätade Kommunikationsenheten en språkkonsult för att granska webbtexter utifrån Språkrådets rekommendationer. Texterna granskades för att motverka formell stil, opersonlig ton och ett abstrakt och onödigt krångligt språk.

Under hösten genomfördes en förstudie om hur så kallad responsiv webbdesign kan införas på Skolverket.se. Bakgrunden är att andelen besökare med mobiltelefoner och surfplattor stadigt ökar och uppgick till drygt 20 procent i slutet av 2013. Motsvarande andel för december 2012 var knappt 14 procent. Målet är att mobilanpassa webbplatsen.

Under 2013 genomfördes flera användarundersökningar av Skolverket.se. Den webbenkät som startade 1 mars 2012 fortsatte under hela 2013 och cirka 25 000 besökare besvarade enkäten under året. De övergripande resultaten för Skolverket.se var bättre efter lanseringen av den nya informationsstrukturen, men de ligger fortfarande strax under E-space Communications branschindex för offentlig förvaltning. Webbplatsens grafik och information fick relativt höga resultat, men strukturen och användarvänligheten fick lägre betyg. Besökarnas demografiska profil tyder på att de ställer höga krav vilket avspeglar sig i deras bedömning av webbplatsen. Andelen högskoleutbildade bland besökarna var mycket hög (72 procent), många av besökarna använder internet ofta (58 procent) och andelen återkommande besökare var hela 82 procent. Av de besökare som hittade efterfrågad information var merparten nöjda med informationen och uppgav att de hade nytta av den.

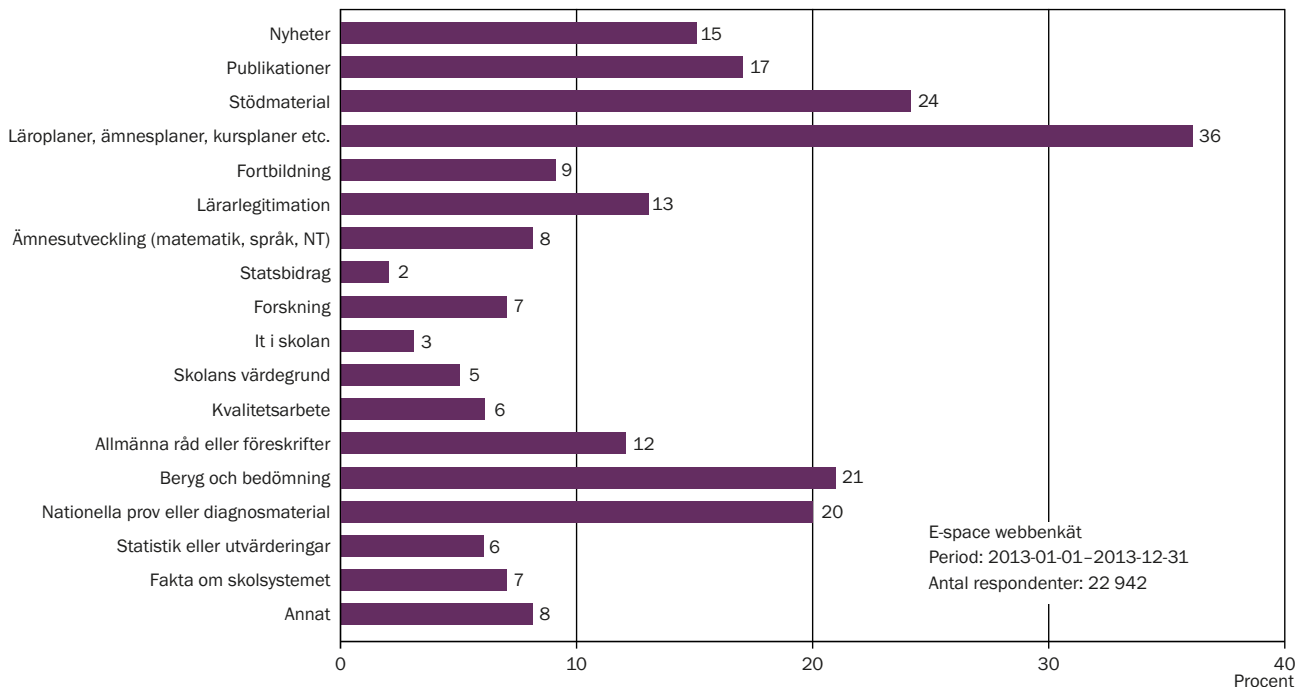
I likhet med föregående år var cirka hälften av respondenterna pedagoger varav drygt hälften arbetade inom grundskolan. Andelen elever och föräldrar ökade till sammanlagt 20 procent jämfört med 16 procent föregående år. Lärarstuderande, skolledare och förvaltningstjänstemän utgjorde andra stora besöksgrupper.

Diagram 2. Andel (procent) besökare fördelat på olika målgrupper

Fler än var tredje besökare (36 procent) efterfrågade läro-, ämnes- eller kursplaner. Styrdokumenten har sedan flera år varit det mest besökta innehållet på webbplatsen. Stödmaterial samt information om betyg, prov och bedömning efterfrågades också i stor utsträckning.

Diagram 3. Svar på frågan "Vilken information sökte du?"

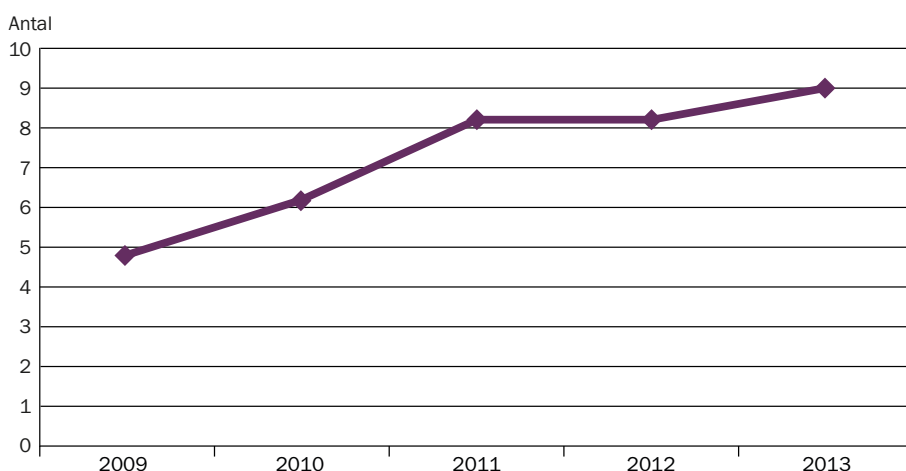

Jämfört med 2012 uppgav gruppen pedagoger att det blivit något lättare att hitta information på Skolverkets webbplats. Av pedagogerna var det 93 procent inom förskolan som uppgav att de helt eller delvis hittade den information de sökte. För pedagoger inom grundskolan var den andelen cirka 85 procent, i gymnasieskola 80 procent och i vuxenutbildning 86 procent.

Webbenkäten kompletterades av en fokusgruppsundersökning där ett tiotal lärare, skolledare och förvaltningstjänstemän medverkade. Resultaten från fokusgruppsundersökningen bekräftade i stort sett bilden i enkätundersökningen.

Skolverket.se hade drygt 25 000 besök per dag under terminerna. Totalt uppgick antalet besök till cirka 9 miljoner under 2013 vilket är en ökning med cirka tio procent jämfört med föregående år. Antalet sidvisningar sjönk något, från 41,2 miljoner 2012 till cirka 40 miljoner 2013.

Diagram 4. Antal miljoner besök på Skolverket.se 2009–2013

Skolverkets närvaro på Facebook och Twitter gjorde avtryck i besöksstatistiken för Skolverket.se. Drygt 2,5 procent av alla besök kom via hänvisningar från sociala medier.

Antalet nedladdade pdf-filer från publikationsdatabasen minskade med 36 procent jämfört med föregående år, från 2 594 964 till 1 912 870. Under 2011 uppgick antalet nedladdningar till 1 938 884 stycken. I likhet med föregående år var de nya läroplanerna de mest efterfrågade publikationerna även 2013.

Skolverket gav ut 62 titlar under 2013. Den totala försäljningen av publikationer uppgick till cirka 7,5 mnkr jämfört med 10 mnkr år 2012.

Det som såldes och laddades ner mest under 2013 var Forskning för klassrummet och de allmänna råden som gavs ut under året.

Upplysningstjänsten

Skolverkets upplysningstjänst har i uppdrag att ge information och service till externa frågeställare via telefon, e-post, sociala medier samt skrivelser. Upplysningstjänsten är också den funktion som oftast besvarar frågor från personer som besöker Skolverket. De fastställda servicemålen är att frågeställare ska få svar på frågor ställda via e-post inom tre dagar och svarstiden för samtal ska uppgå till högst tio minuter. Uppdraget innefattar också att återföra den kunskap som upplysningstjänsten får till övriga verksamheter inom verket.

Under 2013 var det företrädesvis lärare som kontaktade upplysningstjänsten med anledning av lärarlegitimationsreformen. Därutöver var det rektorer, studie- och yrkesvägledare samt förvaltningstjänstemän men också föräldrar som var i kontakt med upplysningstjänsten. Frågorna har i första hand rört reformerna inom skolväsendet. Exempelvis frågades det om olika bestämmelser enligt de nya författningarna i skolväsendet, lärarlegitimation och lärarlyft, bedömning och betyg, läro-, ämnes- och kursplaner, särskilt stöd och rätt till utbildning samt om kränkande behandling. Några av de största frågeområdena under 2013 har rört lärarlegitimationsreformen, övergångsbestämmelserna för vuxenutbildningen, de nya bestämmelserna för gymnasiesärskolan, nationella prov samt betyg och bedömning.

Parallellt med att svara på frågor pågår arbetet med att förvalta, utveckla och effektivisera upplysningstjänsten, bland annat genom fortbildning samt anpass-

ning av och förberedelser inför ett nytt it-verktyg. De interna rutinerna för juridisk omvärldsbevakning, informationssamverkan inom verket och samverkan med Skolinspektionen har fungerat tillfredsställande och bidragit till ökad service och kvalitet i upplysningstjänstens svar till frågeställarna.

Det underlag som upplysningstjänsten får om frågeställarnas behov av information tas tillvara och återförs till de olika sakenheterna. Ofta resulterar det i att information på webbplatsen förtydligas eller att nytt material publiceras. I vissa fall utmynnar det i att ett juridiskt vägledande PM utarbetas.

Sedan 2007 genomför upplysningstjänsten årligen kundundersökningar, med undantag för 2011. Kundnöjdhetsmätningen syftar till att ge en bild av allmänhetens uppfattning om Skolverkets telefonservice. Mätningen har genomförts utifrån samma indikatorer varje år och är därför jämförbar med tidigare års mätningar. Det som mäts är vägen till svar (tillgängligheten), allmän attityd, bemötande, engagemang, korrekt svar, kunskap, effektivitet, tydlighet, initiativ (styrning). Upplysningstjänsten har genomgående fått ett mycket gott betyg under alla de år som undersökningen genomförts med endast ett återkommande förbättringsområde som gäller tillgängligheten. Resultatet för 2013 års mätning visar att tillgängligheten varit sämre än tidigare. Vid undersökningstillfället kom endast ett fåtal samtal fram inom en kötid på fem minuter.

Inkommande telefonsamtal har minskat under framförallt det första kalenderhalvåret 2013 jämfört med samma period 2012. Samtidigt har Skolverket tagit emot fler samtal än under 2012 under första halvåret 2013. En del av minskningen kan förmodligen förklaras av att de inringande kom fram första gången de ringde. Under det andra kalenderhalvåret ökade återigen inkommande samtal och dubblerades i förhållande till det andra kalenderhalvåret 2012. Fortfarande 2013 har implementeringen av reformerna inom skolväsendet ute hos skolhuvudmän stor betydelse för den frågemängd som inkommer till upplysningstjänsten. Därutöver står de reformer som trädde i kraft 2013 och kommer att träda i kraft 2014 för en stor andel av frågemängden under 2013. Lärarlegitimationsreformerna står för den största delen av dessa frågor. Det kan i övrigt konstateras att det sker en kontinuerlig och gradvis ökning av inkommande frågor för varje verksamhetsår.

För hela **2013** *besvarades* 110 418 kontakter via samtal, e-post och sociala medier. Totalt *inkom* 101 290 samtal. *Besvarade* samtal uppgick till 59 261 medan förlorade samtal uppgick till cirka 42 029 (41 procent). Totalt skickades 49 503 e-postsvar och 1 654 svar i sociala medier under 2013. Som jämförelse kan sägas att det under **2012** *besvarades* cirka 72 500 frågor. Totalt *inkom* cirka 76 600 samtal. *Besvarade* samtal uppgick till cirka 47 000 medan förlorade samtal uppgick till omkring 30 000 (39 procent). Totalt skickades 25 500 e-postsvar under 2012.

Svarstiden (kötiden) för samtal har varierat under året. Under 2013 har svarstiden i genomsnitt varit cirka 15 minuter. Svarstiden för frågor om beslutet om lärarlegitimation har varit i genomsnitt ungefär fyra minuter under hela året. Det har varit prioriterat att förklara beslut för att på så sätt minska behovet av överklagande. Detta är en genomsnittlig tid, eftersom den faktiska svarstiden varierar beroende på tidpunkt på året, veckodag och tid på dagen.

Tabell 55. Svarstider för inkommande samtal till upplysningstjänsten

	Benämning telefonkö ^{a)}	Medelkötid
2011	Övriga frågor	00:16:12
	Lärlarlegitimation	00:04:32
	Retur lärlarlegitimation	00:03:22
2012	Övriga frågor	00:12:29
	Lärlarlegitimation	00:06:31
	Retur lärlarlegitimation	00:01:57
2013	Övriga frågor	00:15:11
	Lärlarlegitimation	00:12:24
	Lärlarleg. hur ansöka	00:16:39
	Beslut lärlarleg.	00:04:09
	Bedömningsportalen	00:11:55

a) Telefonkö för frågor om lärlarlegitimation och retur av lärlarlegitimation infördes 2011. Telefonkön för hur man ansöker om lärlarlegitimation, beslut om lärlarlegitimation och frågor om bedömningsportalen infördes först 2013.

Svarstiden för e-post har också varierat under 2013 med mellan 5 och 17 dagar under våren och mellan 2 och 9 dagar fram till och med december 2013. Tack vare ett omfattande övertidsarbete och utökad bemanning under våren har servicemålen i högre grad kunnat nås under hösten fram till de nya lärlarlegitimationsreformerna i början av december 2013.

Tabell 56. Antalet besvarade samtal och sända e-post totalt i Upplysningstjänsten 2005–2013

2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
110 000	73 000	90 000	66 000	54 000	56 000	57 000	50 000	40 000

De år då besvarade samtal och e-post sjunkit kan i princip förklaras med upplysningstjänstens bemanningssituation.

Övriga informationskanaler

Skolverkets nyhetsbrev

Under 2013 publicerade Skolverket tio nyhetsbrev som skickades ut till cirka 33 000 prenumeranter. Nyhetsbrevet har under året integrerats med Skolverkets webbplats vilket gjort arbetet mer effektivt.

Sociala medier

Skolverkets närvaro i sociala medier är nu inne på det tredje året. En stor förändring jämfört med tidigare är att upplysningstjänsten sedan januari levererar svar på frågor i Facebook och Twitter. Innan dess inhämtade moderatorerna svar från sakkunniga och från webbplatsen.

Moderatorgruppen har tagit fram olika frågor som kan engagera våra följare. Öppna frågor når ut mycket bra jämfört med vanliga delningar. Skolbibliotek, gymnasievalet och samverkan med föräldrar är exempel på några områden som lyfts genom frågor.

Twitter startade året med 5 700 följare och passerade 11 000 följare i början av november. Facebook passerade 12 000 gillamarkeringar i november och hade då ökat med 3 000 gillamarkeringar sedan årets början.

Webbplatsen Utbildningsinfo

Utbildningsinfo.se är en webbplats där blivande elever och föräldrar ska kunna hitta information om skolor och utbildningar. Webbplatsen fungerar även som ett stöd för studie- och yrkesvägledare i deras arbete med elever och studerande. Skolverket har under 2013 arbetat med att lyfta över Utbildningsinfos tekniska plattform till en ny version. Samtidigt har webbplatsens utseende moderniserats. Den nya versionen av webbplatsen lades ut publikt den 1 oktober.

En nyhet på Utbildningsinfo är att användaren nu kan hitta information om yrken. Texterna om olika yrken kommer från Arbetsförmedlingen. En annan nyhet är bättre information om behörighet till högskolan efter de högskoleförberedande programmen. Behörigheten illustreras med hjälp av bilder för varje program som på ett översiktligt sätt visar på både behörighet efter ett program och en inriktning samt på olika yrken som är möjliga att välja. Bilderna finns även i en interaktiv variant där besökaren kan klicka på olika program och yrken.

En användarundersökning har tagits fram i form av en webbenkät. Enkäten kommer att publiceras i början av 2014 på grund av att alla delar av den nya versionen av webbplatsen inte varit på plats förrän vid årsskiftet.

Skolverket har annonserat i Programväljaren som når många grundskoleelever i landet och i SACO:s Välja yrke som når ut till gymnasieeleverna samt informerat studie- och yrkesvägledarna genom annonser i tidningen Vägledaren.

I samband med att den nya versionen publicerades lades den avdelning på Utbildningsinfo ner som tidigare varit till bara för studie- och yrkesvägledare. Istället finns en ny sida för vägledare på Skolverket.se (<http://www.skolverket.se/syv>) som Utvecklingsavdelningen tagit fram i samarbete med Kommunikationsenheten. En del material har flyttats över från Utbildningsinfo till den nya sidan.

Under året har Utbildningsinfo haft 397 428 besökare.

EMIL – en standard för utbildningsinformation

Skolverket har inom ramen för Swedish Standards Institute (SIS) deltagit i ett arbete kring en nationell standard för presentation av utbildningar och utbildningstillfällen, Education Information Markup Language (EMIL). Standarden, EMIL 2.0, har tagits fram i samarbete med andra myndigheter, organisationer och privata företag som har ett intresse av att sprida och presentera utbildningsinformation. Sedan i mitten av februari 2013 används EMIL 2.0 av alla de aktörer som lämnar och hämtar information från Skolverkets nav för utbildningsinformation.

Under året har en del smärre justeringar gjorts i de filer som används för överföring av information för att förbättra informationskvaliteten. Ett arbete har också påbörjats för att utreda om utbildningsinformationen skulle kunna innehålla en koppling till yrken samt om det skulle vara möjligt för olika informationsleverantörer att använda en gemensam vokabulär för ämnesord.

Skolverkets nav för utbildningsinformation

Skolverkets nav för utbildningsinformation har under året samlat in information om utbildningstillfällen från Folkhögskolornas informationstjänst, Myndigheten för yrkeshögskolan, Universitets och högskolerådet samt Skolverkets egna system (grundskoleutbildning, gymnasieutbildning samt sfi- och komvux-skolor). I december fanns mer än 80 000 utbildningstillfällen lagrade i navet. Informationen presenteras och görs sökbar på Skolverkets webbplats Utbildningsinfo.se. Innehållet i navet är också tillgängligt för externa aktörer, både offentliga och privata, i form av XML-filer. Under 2013 har 14 aktörer hämtat utbildningsinformation från navet.

Ploteus

Syftet med webbplatsen Ploteus är att underlätta för studenter, arbetssökande, yrkesverksamma och studie- och yrkesvägledare att hitta information om studier i Europa. En individ som vill studera i ett annat EU-land ska bara behöva besöka en enda webbplats och där få tillgång till att söka i alla EU-länders utbildningsutbud på ett och samma ställe. All utbildningsinformation som finns samlad i Skolverkets nav är också tillgänglig i den europeiska söktjänsten Ploteus som EU-kommissionen driver. Under året har Skolverket utvecklat en XML-export i navet som gör det möjligt för EU-kommissionen att hämta all utbildningsinformation via ny teknik som än så länge bara ett fåtal länder använder. Informationen rör svenska utbildningsmöjligheter och skolor från förskoleklass till universitetsnivå.

Skolverket har under året deltagit i ett möte i Ploteus coordination group i Bryssel. Skolverket har också deltagit i ett möte i the joint EQF/Ploteus portal steering group, ett mandat som Universitets och högskolerådet och Skolverket delar på för att kunna påverka arbetet med den gemensamma EQF/Ploteus-portalen som inleddes 2012. Därutöver har Skolverket träffat Myndigheten för yrkeshögskolan för att diskutera hur information om European Qualifications Framework (EQF) och utbildningstillfällen ska hänga samman.

Välja skola

Skolverket har under 2013 fortsatt arbetet med att skapa en ny webbplats för presentation av skolresultat. Webbplatsen heter Välja skola och där ska elever och föräldrar kunna jämföra grundskolor och gymnasieskolor utifrån befintlig statistik. I slutet av maj rapporterade Skolverket det förarbete som gjorts till departementet och under hösten har webbplatsen utvecklats utifrån de skisser som tagits fram efter bland annat målgruppsanalysen.

Webbplatsen består av tre huvudsidor, en startsida med en sökfunktion, en sida för att jämföra skolor och en skolsida för fördjupad information om skolan. I sökfunktionen kan användaren välja ett antal statistiska mått i en träfflista. Det finns en kartfunktion där användaren kan se var de valda skolorna ligger. Det finns också hjälptexter som förklarar de statistiska måtten, texter om vad som påverkar kvalitet i skolan, regler för skolval och tips på frågor att ställa vid val av skola. På skolsidan kan användaren se en skolas utveckling över tid med hjälp av ett grafiskt verktyg. De statistiska måtten har valts ut med utgångspunkt från resultaten i de fokusgrupper som genomfördes med målgrupperna 2012.

Webbplatsen kommer att lanseras i början av 2014. Den första versionen kommer inte att innehålla all den funktionalitet som är önskvärd då tiden för utveckling har varit knapp. Den kommer dock att utgöra en god grund att arbeta vidare ifrån.

En särskild komplikation under utvecklingsarbetet har varit övergången från begreppet skola till skolenhet i det statistiska materialet. Dels saknas ännu många uppgifter på skolenhetsnivå och dels kan skolenhet upplevas som ett obekant begrepp av användarna.

SIRIS

SIRIS innehåller statistik och dokument om kvalitet och resultat från riks- till skolnivå. Syftet är att tillhandahålla information för att ge en så komplett bild som möjligt av en skolas eller kommuns kvalitet. Innehållet ska användas som underlag för diskussioner och underlätta jämförelser på olika nivåer. Allt fler hämtar statistik från SIRIS och allt fler efterfrågar statistiken i filer där alla skolor/kommuner finns med, så kallade exportfiler. Fler exportfiler har tagits fram under året och totalt har närmare 3700 exportfiler hämtats från SIRIS. Under året har uppgifterna i SIRIS utökats med fler statistikuppgifter, exempelvis provresultat och betyg för årskurs 6.

Skolverket i medier

Skolverket uppmärksammades mycket i press, radio och TV under året. Totalt publicerades nästan 17 000 artiklar där Skolverket omnämns. Det är en ökning med cirka 500 artiklar sedan 2012. Sedan 2010 har antalet publicerade artiklar ökat med cirka 50 procent. Ökningen beror sannolikt på ett ökat intresse för skolfrågor i samhällsdebatten. Den övergripande bilden är att Skolverket ofta beskrivs neutralt och ges expertrollen, vilket i stort är i linje med Skolverkets myndighetsuppdrag.

Några mediehändelser under året gav extra mycket publicitet. Studien om lärarnas arbetstid blev mycket omskriven och refererades till i debatten under resten av året. Skolverkets lägesbedömning som bland annat lyfter problemen med skolans bristande likvärdighet och de nya allmänna råden om förskolan fick stor uppmärksamhet i medierna. Ytterligare en rapport som gav brett genomslag är den stora enkätundersökningen som belyser föräldrars syn på förskolan. Störst uppmärksamhet i medierna fick dock presentationen av de svenska resultaten i PISA 2012 som lett en omfattande debatt om skolan.

Språkprojektet

Syftet med språkprojektet är att utveckla Skolverkets skribenter så att språket blir tydligare, begripligare och läsvänligare för våra målgrupper. En övergripande språkpolicy för Skolverkets alla olika typer av texter tagits fram.

Ett femtiotal av Skolverkets publikationer (rapporter, stödmaterial, allmänna råd, informationsmaterial såsom vykort, inbjudningar etc.) har granskats av en språkgranskare. Utifrån denna granskning har arbete påbörjats med att ta fram skrivregler för hur Skolverket skriver till exempel rapporter, stödmaterial och allmänna råd. Interna aktiviteter såsom frukostseminarium och kurser om språk har genomförts.

Fortsatt informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena

Regeringsbeslut den 8 december 2012 (U2012/6128/S) med uppdrag att genomföra en informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena som främst ska inriktas på att locka fler till lärarutbildning med inriktning mot ämnesområdena naturvetenskap och teknik. Skolverket ska löpande informera regeringskansliet.

Uppdraget, som gavs första gången 2010, har syftat till att få fler ungdomar att vilja bli lärare och därför söka till lärarutbildningen. Bakgrunden har varit det låga intresset för utbildningen. Målgruppen för kampanjen är främst ungdomar som går det sista året i gymnasieskolan och som ska välja yrke och vidareutbildning. Antagningssiffrorna för lärarutbildningen har ökat men intresset för naturvetenskap och teknik är fortfarande lågt.

Skolverket har under året vidareutvecklat kampanjwebben www.fordetvidare.se och producerat tre nya filmer där unga lärare i naturvetenskap och teknik berättar om sitt drömjobb. Filmerna har visats som reklamfilm och mött mer än en halv miljon biobesökare. Komiker har agerat ”vikarier” i några gymnasieklasser och mötet med elever på det naturvetenskapliga programmet filmades. Sociala medier, ungdomswebbsajter, tv- och radioreklam, youtube, annonsering och utbildningsmässor har använts systematiskt för att nå ut till målgrupperna.

Filmerna har fått en mycket stor spridning och stark respons i sociala medier. Redaktörens inlägg på siten har under sex månader haft drygt 180 000 visningar. Komikergreppet fick stort genomslag även i traditionella medier som redaktionellt nyhetsmaterial.

Antalet förstahandssökande till lärarutbildningen inför höstterminen 2013 ökade med 20 procent jämfört med året innan. Året innan ökade antalet med 21 procent. Detta tyder på att den starkt nedåtgående trenden är bruten.

Informationskampanj för att få fler män till förskolan

Regeringsbeslut 29 augusti 2013 (U2013/5045/S) med uppdrag att komplettera lärarkampanjen så att den till viss del inriktas på att attrahera fler män till förskollärarutbildningen. Syftet är att öka andelen män. Bakgrunden är att andelen män som arbetar som förskollärare och barnskötare idag uppgår till under 5 procent. Andelen män som antagits till förskollärarutbildningen 2011-12 var omkring 7 procent.

Skolverket har genomfört ett antal aktiviteter för att locka fler män till förskolan. En film har producerats där en man, som idag arbetar som förskollärare, lyfter fram varför yrket är attraktivt, utvecklande och betydelsefullt. Budskapet är att yrket passar både män och kvinnor. Filmen visas på den idag etablerade siten www.fordetvidare.se men även som reklamfilm. Dessutom sprids den via sociala medier, främst genom youtube, bloggar och facebook.

Ett brev sändes till alla förskolechefer med en uppmaning att nominera en manlig förebild på deras förskola till ett pris som kampanjen delar ut. Affischer producerades med slagkraftiga budskap om vad det kan innebära att arbeta som förskollärare.

Utländska studiebesök 2013

Skolverket har under år 2013 tagit emot närmare 500 utländska besökare. I några fall har besöket utgjorts av en enda person men oftast har grupperna bestått av 5–20 personer, någon enstaka gång över 40.

Hälften av besökarna kom från Asien, främst Korea, Japan, Kina och Singapore. Enstaka besöksgrupper har kommit från bland annat Vietnam, Mongoliet och Egypten. Från Amerika har Skolverket tagit emot tre besöksgrupper, USA, Chile och Mexiko. De europeiska besökarna har i flertalet fall kommit från den östra delen, bland annat från Lettland, Litauen, Rumänien och Moldavien.

Besökarna har främst representerat ministerier, regionala och lokala myndigheter samt universitet och forskningscentra i sina respektive länder. Några besöksgrupper har deltagit i internationella utbytesprojekt.

Viss samordning har skett med Utbildningsdepartementet. Kontakten med de besökandes ambassader har varierat i omfång från enbart avisering av ett besök till ett aktivt deltagande i planeringsprocessen. Vid all förfrågan om studiebesök i skolor har de besökande hänvisats till aktuell förvaltning eller motsvarande i Stockholms stad.

Flertalet besökare har önskat få en allmän presentation av det svenska skolväsendet med fokus på styrsystem och utvecklingsstrategier. Kring yrkesinriktad utbildning och förskola har besökare visat fortsatt stort intresse. Den svenska skolans arbete med kvalitetsfrågor, ICT och lärarutbildning-/fortbildning har också varit efterfrågade ämnesområden under 2013.

Legitimation för lärare och förskollärare

Legitimation för lärare och förskollärare

Skolverket är enligt myndighetens instruktion behörig myndighet för läraryrket och förskolläraryrket enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, senast ändrat genom kommissionens förordning (EU) nr 213/2011.

Enligt skollagen (2010:800) 2 kap. 16 § ska Skolverket efter ansökan meddela legitimation till en lärare eller en förskollärare som

1. har behörighetsgivande examen,
2. med tillfredställande resultat har genomfört en introduktionsperiod om minst ett läsår eller motsvarande på heltid inom undervisning som i huvudsak svarar mot examen och
3. i övrigt är lämplig att bedriva undervisning.
4. Skolverket ska efter ansökan komplettera en lärares eller förskollärares legitimation med ytterligare behörighet, om han eller hon med tillfredställande resultat gått ytterligare behörighetsgivande utbildning.

Tabell 57. Verksamhetskostnader för legitimation

	2013	2012	2011
Kostnader inklusive OH (mnkr) ^{a)}	131,8	70,4	29,3

a) I verksamhetskostnaderna ingår kostnader som finansieras både från anslag 1.1 och 1.5, samt avskrivningar. Verksamhetskostnaderna avviker således från anslagsutfallet som inkluderar investeringar men inte avskrivningar.

Verksamhetskostnaderna för den huvudsakliga uppgiften lärarlegitimation har ökat med 87 procent mellan 2012 och 2013 (från 70 till 132 mnkr). Verksamheten har fortsatt att expandera.

Ansökningar

Den 31 december 2012 hade 127 982 lärare/förskollärare ansökt om legitimation. Sammanlagt har det till och med december månad 2013 inkommit 179 816 ansökningar. Nya ansökningar, cirka 500 ansökningar per vecka, inkommer kontinuerligt. Vid slutet av 2013 hade Skolverket beslutat om legitimationer för den stora merparten av de 180 000 lärare och andra yrkesgrupper i utbildningssystemet som dithills ansökt om legitimation. Under första veckan i september inkom cirka 2000 ansökningar då Skolverket informerat om att de flesta ansökningar före 1 september skulle beslutas före den 1 december 2013. I och med nya övergångsbestämmelser som trädde i kraft 1 respektive 2 december fördubblades antalet inkomna ansökningar per vecka.

Antalet meddelade legitimationer

Den 31 december 2012 hade 66 163 stycken legitimationer meddelats. Den 31 december 2013 var antalet 153 803 legitimationer. Antalet legitimationer för lärare uppgår till 107 170 och antalet legitimationer för förskollärare till 64 346 stycken. En person kan ha två legitimationer, en lärarlegitimation och en förskollärarlegitimation. Det är 17 713 personer som har både en lärarlegitimation och en förskollärarlegitimation.

Olika ärendekategorier under handläggning

Under 2013 har samtliga lärarkategorier handlagts, dock ett begränsat antal yrkeslärare. Lärare i yrkesämnena som inte är legitimerade får, till skillnad från lärare i andra ämnen, ansvara för undervisning och anställas utan tidsbegränsning. Detta är grunden till att Skolverket valt att prioritera handläggning för lärare och förskollärare som direkt berörs av regelverket från och med den 1 december 2013.

Skolverket har under hösten 2013 påbörjat handläggningen av lärare som ansöker om behörighet i yrkesämnena, men för de allra flesta av dessa lärare kommer beslut att fattas under 2014.

Under 2013 har antalet handläggare som arbetar med lärarlegitimationer på Skolverket ökat från cirka 50 personer till cirka 90 personer. Därtill arbetar 35 personer på Proffice med att kategorisera och registrera ärenden.

Omprövning och överklaganden

Under år 2013 överlämnades 3 366 överklaganden till förvaltningsrätten i Stockholm. Under år 2012 rörde det sig om 420 ärenden. Antalet mål i förvaltningsrätten har således ökat kraftigt.

Under året har antalet jurister som arbetar med överklaganden på Skolverket ökat från tre till åtta personer. Antalet administratörer har ökat från en halvtidstjänst till två heltidstjänster.

Överklaganden rör i regel yrkanden om behörighet i fler ämnen, fler årskurser och fler skolformer än vad som meddelats i legitimationen. Under våren presenterades regeländringar som skulle träda i kraft den 1 och 2 december 2013. Därefter märktes ett ökat antal mål, där lärare åberopade dessa bestämmelser som grund för ökad behörighet. Denna grund för överklaganden har ökat markant under det sista kvartalet 2013. Under året har förvaltningsrätten avgjort 2 839 ärenden, vilket ska jämföras med 94 ärenden år 2012. I den absoluta merparten av dessa mål har förvaltningsrätten dömt i enlighet med Skolverkets inställning. Skolverket har överklagat 18 av förvaltningsrättens avgöranden.

Utnämning av lektorer

Under 2013 har Skolverket fått 240 ansökningar om utnämning till lektor. Av dessa har 200 blivit utnämnda till lektor. Den 15 juli 2013 upphörde Skolverkets uppgift att utnämna lektorer.

Nya möjligheter till behörighet

I samband med de nya övergångsreglerna för lärarlegitimation som trädde i kraft den 1 respektive den 2 december 2013 har Skolverket på många olika sätt informerat lärare, förskollärare, fritidspedagoger, rektorer, förskolechefer och huvudmän om de nya möjligheterna till behörighet. Informationsinsatser om de

nya möjligheterna har främst skett genom egna kanaler, men även via utskick, annonsering och information på konferenser och mässor.

Utveckling och förvaltning av handläggningssystemet

Under innevarande år har Skolverket fortsatt arbetet med att både utveckla och förvalta det handläggningssystem som används vid handläggningen av lärarlegitimationer.

Samverkan

Skolverket har kontinuerligt samrått med ett antal externa referensgrupper i arbetet med legitimationsuppdraget. I referensgrupperna finns företrädare för Friskolornas Riksförbund, Lärarförbundet, Lärarförbundets Skolledarförening, Lärarnas Riksförbund, Lärarutbildningskonventet, Sveriges kommuner och landsting (SKL) och Sveriges skolledarförbund. Skolverket samverkar även med olika lärosäten och Universitets- och högskolerådet (UHR) för att hantera ett stort antal ansökningar på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Validering

Malmö högskola har regeringens uppdrag (U2011/6861/UH) att samordna bedömning av yrkeskunskaper vid antagning till yrkeslärarutbildning. Högskolan samverkar med Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Universitets- och högskolerådet samt lärosätena i detta valideringsarbete. Skolverket har under året även deltagit i Svenska Standardiseringsinstitutets arbete (SIS/TK 304:s arbetsgrupp AG 3.2 Validering) med att ta fram en ny svensk standard: *Validering av kompetens*.

Lärarnas ansvarsnämnd

Inom myndigheten finns ett särskilt beslutsorgan benämnt Lärarnas ansvarsnämnd. Nämnden har till uppgift att enligt skollagen (2010:800) pröva ärenden om varning, återkallelse av legitimation respektive ny legitimation efter tidigare återkallelse. Nämndens ledamöter utsågs av regeringen i januari 2012. Skolverkets rättssekretariat utgör kansliresurs för nämnden och har samordningsansvaret för ärenden i Lärarnas ansvarsnämnd. I arbetet ingår bland annat att bereda ärenden inför föredragning, skriva förslag till beslut, föredra ärenden inför nämnden, praktisk förberedelse av nämndsammanträden och hantering av överklaganden till förvaltningsdomstol. En arbetsordning för nämnden antogs i samband med ett konstitutionerande möte den 8 mars 2013. Utöver det konstitutionerande mötet har nämnden under 2013 haft ytterligare två sammanträden, varvid nämnden har fattat beslut i sammanlagt tre ärenden.

Övrig information återfinns i löpande redovisningar till regeringen

Skolverket har, i enlighet med regleringsbrev 2013, lämnat tre redovisningar till regeringen hur arbetet med att meddela legitimationer för lärare och förskollärare fortlöper.³⁷ Dessa redovisningar innehåller information om bland annat kostnader, fördelat på handläggning, it, information respektive övrigt, och om handläggningstider. Med anledning av att nämnda redovisningar innehåller dessa uppgifter redovisas de inte i årsredovisningen.

37 Delredovisning i enlighet med regleringsbrev för Skolverket - Lärarlegitimation (2013-04-15, dnr: 2010:1549). Redovisning av uppdrag om lärarlegitimationer (2013-07-31, dnr 2010:1549). Redovisning av uppdrag (2013-10-15, dnr: 2010:1549).

Övrig återrapportering

Övrig återrapportering

Funktionshinderspolitik: sektorsansvar

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ett samlat ansvar (sektorsansvar) för handikappfrågor med anknytning till sitt verksamhetsområde och – i den mån det inte är en uppgift för Specialpedagogiska skolmyndigheten – inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

Sedan oktober 2011 har Skolverket även regeringens uppdrag att arbeta mot ett antal inriktningsmål och delmål med anledning av regeringens strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken mellan 2011 och 2016.

Arbetet med myndighetens plan för inriktningsmål och delmål har fortsatt och en viktig del i arbetet är att funktionshindersperspektivet ska genomsyra hela myndighetens arbete. Myndighetens avdelningsövergripande nätverk på temat elever i behov av särskilt stöd har belyst flera områden som berör olika aspekter av skolgången för elever med funktionsnedsättning.

Liksom tidigare år har Skolverket vid fyra tillfällen under 2013 genomfört samråd med funktionshindersrörelsen. Frågor som har uppmärksammats är bland annat allmänna råd, olika stödmaterial för förskola och skola samt informationssatsning i rektorsutbildningen.

Även företrädare för Skolverkets regeringsuppdrag avseende rektorsutbildningen och elevhälsouppdraget har redovisat sina regeringsuppdrag i samrådet med funktionshindersorganisationerna. De har samrått om innehåll och planering och tagit emot synpunkter. Arbetet med de nationella proven och anpassningar av undervisningen har belysts vid ett flertal av samrådsmötena och ledamöterna har erbjudits att komma med synpunkter på allmänna råd och planerade stödmaterial.

Ett av samrådsmötena genomfördes som ett myndighetsgemensamt möte med verksledningsrepresentation från Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), Skolverket och Skolinspektionen och samtliga samrådsledamöter från funktionshindersrörelsen.

Under 2013 har en informationssatsning riktad mot rektorer lanserats på den statliga rektorsutbildningens lärplattform för att sprida och synliggöra de funktionshinderspolitiska delmålen.

Det finns även ett myndighetsövergripande nätverk mellan SPSM, Skolverket och Skolinspektionen på temat särskolan. Skolverket har under 2013 fortsatt samarbetet med syfte att diskutera förutsättningarna för att använda kvantitativa data för att följa upp de funktionshinderspolitiska inriktningsmålen och delmålen inom ramen för den ordinarie uppgiftsinsamlingen på skolområdet.

Miljömålsarbetet

Myndigheten ska verka för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Myndigheten ska i fråga om sitt miljöarbete ... rapportera till Naturvårdsverket och samråda med verket om vilken rapportering som behövs. (Skolverkets instruktion)

Skolverket bedömer att samtliga miljökvalitetsmål beaktas utifrån olika infallsvinklar inom ramen för styrdokumentet avseende skolväsendet. Myndigheten har under året verkat för att målen nås genom att, i olika nätverk bestående av andra myndigheter, frivilligorganisationer, företrädare för skolhuvudmän samt pedagoger, visa på de skrivningar som finns i läro-, kurs- och ämnesplaner som stödjer en utbildning för hållbar utveckling. Vid dessa tillfällen har Skolverket också påvisat möjligheten att integrera hållbar utveckling med entreprenörskap i undervisningen. Skolverket handlägger utmärkelsen *Skola för Hållbar utveckling* samt samverkar med övriga myndigheter, organisationer och näringsliv genom att aktivt delta i styrelsen för *Stiftelsen Håll Sverige Rent* som leds av Naturvårdsverket. Skolverket deltar även aktivt i UNESCO:s styrelse och i de arbetsgrupper som arbetar med hållbar utveckling med koppling till generationsmålet och miljökvalitetsmålen.

Nyanlända barn och ungdomar – ansvar inom verksamhetsområdet

Skolverket har enligt myndighetens instruktion ansvar för frågor inom ramen för sitt verksamhetsområde som rör nyanlända personer.

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk att genomföra insatser för att öka måluppfyllelsen för elever med annat modersmål än svenska inom de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. I uppdraget ingår att utveckla och sprida information om ett särskilt kartläggningsmaterial som stödjer arbetet med att kartlägga de kunskaper som en nyanländ elev har när han eller hon kommer till den svenska skolan. — Vidare ingår i uppdraget att utveckla och sprida information om ett särskilt material som stödjer lärares arbete med att kontinuerligt bedöma nyanlända elevers kunskapsutveckling i svenska. I uppdraget ingår även att organisera kompetensutvecklingsinsatser för lärare och rektorer inom grundskolan och motsvarande skolformer samt inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Skolverket ska även ta fram och sprida informationsmaterial till elever och föräldrar om det fria skolvalet på olika språk. (U2013/1101/S)

Myndigheten har under året publicerat samlad information på Skolverkets webbplats om nyanlända barns och ungdomars utbildning. Syftet är att bidra till kvalitetsförbättringar för att öka måluppfyllelsen.

I samverkan med Skolverkets uppdrag mot diskriminering och kränkande behandling har myndigheten ordnat fyra konferenser i Umeå, Luleå, Gällivare och i Sundsvall. Fokus har varit att presentera ett normkritiskt förhållningssätt, lyfta fram aktuell forskning samt att belysa nyanlända elevers skolsituation i förhållande till skollagen och läroplaner. Konferenserna anordnades i samarbete med Umeås regionala utvecklingscentrum.

Skolverket har även deltagit i nationella konferenser som länsstyrelser och regionala förbund har anordnat. Fokus har varit mottagande av nyanlända elever och syftet har varit att informera om skollagen, språkinträdning och de

allmänna råden för utbildning av nyanlända elever. Migrationsverket, Sveriges kommuner och landsting, länsstyrelserna, Socialstyrelsen och Skolverket har tillsammans utarbetat en folder som kortfattat beskriver vilket ansvar olika myndigheter har för ensamkommande barn och unga. Ett samarbete mellan Stockholms stad, Skolinspektionen, Stockholms universitet och Skolverket har inletts. Skolverket samarbetar vidare med Kommunförbundet Stockholms län för erfarenhetsutbyte och kvalitetssäkring av stödmaterial.

Som tidigare nämnts har Skolverket regeringens uppdrag att stödja grundskolor i utanförskapsområden. Syftet med uppdraget är att utveckla metoder som är vetenskapligt grundade och verkningsfulla för att stödja elever i deras kunskapsutveckling och höja kunskapsresultaten. De insatser som har startats under året på de tio skolorna har till syfte att stärka elevers kunskapsutveckling och gynnar i allra högsta grad nyanlända elevers lärande. Exempel på insatser är kurser för lärare i språkutvecklande arbetssätt, kartläggning av omfattning och former av studiehandledning på modersmålet samt grupphandledning för lärare i syfte att utveckla lärares undervisning.

Skolverket ska således utarbeta ett kartläggningsmaterial och ett bedömningsmaterial i svenska i syfte att snabbt ge nyanlända elever möjlighet att delta i en undervisning som möter deras behov och förutsättningar. Under våren har sju samråd genomförts inom kompetensutvecklingsdelen av regeringsuppdraget med forskare, kommunrepresentanter, myndigheter och annan expertis i för projektet berörda intresseområden.

Själva framtagandet av materialen har överlåtits till olika lärosäten utifrån deras specialisering inom olika discipliner och expertkunskap. Kartläggningsmaterialet kommer att bestå av två obligatoriska steg och ett tredje fristående steg. De två första stegen ska anpassas till elevens bakgrund och börja brett för att sedan fördjupas så långt som det är möjligt utan att eleven ska kunna misslyckas. För att bedöma hur långt en elev utvecklats i sin förmåga att lära och arbeta i skolan används begreppen literacy och numeracy. Dessa begrepp fångar i vilken utsträckning elevens förmåga har utvecklats. De beskrivs i den internationella litteraturen och används i andra länder, bland annat i Kanada. Kartläggningen kommer att fokusera på literacy och numeracy, vilket innebär att uppgifterna som prövar literacy och numeracy kommer att utgå från de väsentliga kunskapsområden, som beskrivs i läroplanens övergripande mål och riktlinjer 2.2. Kunskaper.

Det tredje fristående steget är tänkt att utgöra underlag för fortsatt planering av elevens undervisning i ämnen i syfte att öka måluppfyllelsen för elever med annat modersmål än svenska.

Lärosätena har påbörjat arbetet med att utforma kartläggningsmaterialet. Ett första utkast till handledningsmaterial för lärare och rektorer har tagits fram. En kompetensinventering i syfte att ta reda på vilka kompetensutvecklingsbehov som finns hos de som kartlägger nyanlända elever idag har påbörjats. Uppdraget att utforma bedömningsmaterial i svenska för nyanlända elever har påbörjats.

Kompetensutvecklingsinsatser

Under våren 2013 genomfördes åtta samråd med relevanta aktörer för att inhämta bred kunskap om behov av kompetensutveckling inom området. Såväl forskare som kommunala företrädare och andra myndigheter var representerade i dessa samråd. Ett inriktningsdokument togs fram med riktlinjer för

utformning av kommande kompetensutvecklingsinsatser. Nationellt centrum för svenska som andraspråk är en viktig samverkanspartner i planeringen och genomförande av kommande kompetensutveckling.

Rektorer ska få kunskap om att skapa en god organisation för mottagande av och undervisning för nyanlända elever samt ökad vetskap om hur skolan kan ge goda förutsättningar för ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Rektorer och ledningsteam har under hösten 2013 erbjudits kompetensutveckling i form av kortare eller längre seminarierier anordnade av regionala utvecklingscentra (RUC) eller rektorsutbildningar spridda över landet. Det stora intresset har gjort att alla seminarierier snabbt har blivit fullteknade och köer har upprättats. Dessa utbildningar har påbörjats under 2013 och kommer som regel att fortsätta under 2014. Det är 496 deltagare som har påbörjat utbildning under 2013.

Skolinspektionens rapporter och forskning visar att samverkan måste ske mellan lärare i svenska som andraspråk, studiehandledare på modersmålet och ämneslärare för att höja utbildningens kvalitet.

Under året har samtliga lärosäten med examensrätt i svenska som andraspråk erbjudits medverkan i framtagande av en ramplan för en kommande kompetensutvecklingsinsats för team av lärare och skolledare. Syftet är att förmedla fördjupad kunskap om vad det innebär att lära sig ett nytt språk, hur andraspråksinläring går till samt vilka förutsättningar som krävs för gynnsam språkutveckling. Det handlar också om hur man utifrån kartläggning kan göra det möjligt att bygga upp en undervisning som stödjer elevens kunskapsutveckling. Ett syfte med den gemensamma planeringen av kompetensutvecklingen är att åstadkomma likvärdighet och samsyn om uppläggningsplaneringen. Genomförande och innehåll måste dock anpassas till målgruppernas förutsättningar och behov. Planeringsmedel har under året fördelats till lärosäten för kunskapsinventering och planering av kommande insatser. Tio lärosäten kommer att erbjuda ovan nämnda kompetensutvecklingsinsats.

Nationella konferenser

En av fyra planerade tvådagarskonferenser har under 2013 genomförts i Luleå. Konferensen "Nyanlända i fokus" arrangerades i samverkan med Nationellt centrum för svenska som andraspråk och behandlade förslag på skollagsförändringar, aktuell forskning om villkor för nyanlända elevers lärande och erfarenheter från praktiken. Konferensen hade 160 deltagare

Information om det fria skolvalet

Uppdraget syftar till att inom tre år utveckla ett informationsmaterial om det fria skolvalet riktat till nyanlända. Materialet ska informera om rättigheter och skyldigheter och ska översättas till olika språk.

Som första steg har Skolverket låtit genomföra en kartläggning och analys av behovet av information vid de inledande mötena med nyanlända elever och föräldrar. Det har genomförts 76 intervjuer med olika företrädare inom kommuner med många nyanlända. Analysen har visat att den första insatsen borde omfatta en grundläggande och översiktlig information om det svenska skolsystemet.

Skolverket har med anledning av detta producerat fem kortfattade broschyrer om förskolan, förskoleklassen, grundskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan

samt grundsär- och gymnasiesärskolan. Dessutom har en animerad film tagits fram som mycket enkelt och översiktligt beskriver den svenska skolan. Allt material har översatts till arabiska, persiska, polska, somaliska och thailändska. Materialet ska kunna användas av dem i skolan som möter nyanlända elever och föräldrar. För att göra materialet känt inom skolan har en samlingsmapp med broschyrerna på svenska skickats ut till samtliga grund- och gymnasieskolor. Dessutom har annonser införts i lärartidningarna samt i Skolledaren.

Jämställdhet, mänskliga rättigheter och barnkonventionen

Myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv och perspektivet mänskliga rättigheter i sin verksamhet.

Myndigheten ska också i sin verksamhet analysera konsekvenserna för barn och då ta särskild hänsyn till barnets bästa enligt Förenta Nationernas konvention om barnens rättigheter. (Skolverkets instruktion)

Skolverkets instruktionsenliga uppdrag att integrera ett jämställdhetsperspektiv kommer till uttryck på flera sätt i verksamheten. I myndighetens projektmodell framgår det exempelvis att ett jämställdhetsperspektiv ska beaktas. Skolverket presenterar också all statistik uppdelad på kön. Vid Skolverkets externa konferenser, eller vid sammansättning av interna arbetsgrupper, eftersträvar chefer en blandad representation.

Skolverket ska ta fram en plan för hur myndigheten ska bedriva ett utvecklingsarbete för att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Det innebär exempelvis att säkerställa att både kvinnor och män, flickor och pojkars behov och intressen tillvaratas och beaktas i myndighetens verksamhet riktad mot huvudmän och skolor. Uppdraget ska ses som ett komplement till de insatser som Skolverket ska genomföra för att främja jämställdhet inom skolväsendet i enlighet med uppdrag givna i särskild ordning (U2011/7067/S och U2012/3983/S). Planen ska innehålla identifierade utvecklingsbehov, mål, aktiviteter och budget och ska vara möjlig att genomföras under 2014. Vidare ska planen beskriva på vilket sätt lärdomarna från utvecklingsarbetet kan tas tillvara i myndighetens processer efter 2014. (regeringsuppdrag)

Under 2013 har Skolverket även haft ett regeringsuppdrag att arbeta med jämställdhetsintegrering. Målet är att myndigheternas verksamhet i högre grad ska bidra till att uppnå det jämställdhetspolitiska målet, det vill säga att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. I genomförandet av uppdraget tog Skolverket fram en aktivitetsplan för 2014 där det framgår vilka insatser som ska ske på myndigheten för att öka jämställdhetsintegreringen. Insatserna är fokuserade på de styrande strukturerna för Skolverkets verksamhetsprocesser, bland annat projektmodellen, metodstöd som komplement till projektmodellen, rutiner för remisser, och även kommunikation (val av bilder).

Skolverket har under 2013 deltagit i det nätverk av myndigheter som har fått liknande uppdrag om jämställdhetsintegrering. Stödfunktionen ”Jämställdhet i Myndigheter” fungerar där som en samordnande katalysator för myndigheternas eget arbete.

De olika perspektiven ska alltid beaktas. Exempelvis ligger barnrättsperspektivet alltid till grund för Skolverkets ställningstaganden i olika frågor, bland annat i svar på remisser. När Skolverket arbetade med uppdraget om jämställdhetsintegrering såg myndigheten vinster i att försöka öka integreringen av andra perspektiv på ett liknande sätt, bland annat barnrättsperspektivet. Detta är ett arbete som ska intensifieras under 2014.

Internationella engagemang i sammanfattning

Skolverket ska redovisa sitt arbete i olika europeiska och andra internationella arbetsgrupper och nätverk med avseende på såväl innehållet i arbetet som resursåtgång. (Regleringsbrev 2013)

Skolverket har under 2013 deltagit i internationellt samarbete i cirka 60 referens- och arbetsgrupper i olika projekt, organisationer och nätverk. Redovisningen nedan ger exempel på detta samarbete. Antalet internationella samarbeten är ungefär detsamma som under 2012. Baserat på uppskattningar uppgår den sammantagna arbetstiden till knappt fyra årsarbetskrafter. Här ingår inte Skolverkets arbete med det nationella genomförandet av bland annat internationella studier.

Skolverket har på olika sätt deltagit i det samarbete kring utbildningsfrågor som pågår inom EU. Viktiga delar i Skolverkets EU-engagemang har varit frågor som rör yrkesutbildningsområdet, implementeringen av EU:s resolution om en agenda för vuxnas lärande och utbildningsinformation inklusive studie- och yrkesvägledning. Skolverket har även varit involverat i många andra frågor inom europeiska samarbetsföretag, exempelvis i frågor om särskilt stöd, språk, it-området, evidens- och läroplansfrågor. Skolverket har vidare bidragit till Europaskolornas verksamhet och utveckling genom främst lärarekrytering, inspektioner samt fortbildning.

Det nordiska samarbetet har länge varit ett viktigt inslag i Skolverkets internationella engagemang. Skolverket har under 2013 deltagit i såväl formellt beslutade samarbeten, nätverk och aktiviteter som mer informella sammanhang för erfarenhetsutbyten. Bland annat har Skolverket anordnat konferenser i samverkan med Utbildningsdepartementet inom ramen för Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013. Skolverket har även Nordiska ministerrådets uppdrag att vara svensk värdorganisation för NVL (Nordiskt nätverk för vuxnas lärande) under perioden 2013–2016. Under 2013 har Skolverket också lett och samordnat det nordiska projektet om kvalitet i lärande på arbetsplats vilket beslutats av Nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning. Ett annat exempel på det nordiska samarbetet är samverkan genom forsknings-spridningsuppdraget med det norska Utdanningsdirektoratet och det danska Evalueringsinstitutet samt Danish clearinghouse i arbetet med att samla skandinavisk forskning på förskoleområdet i en gemensam databas.

Unescos och Europarådets arbete har följts genom framför allt deltagande i möten, konferenser och nätverk, särskilt med inriktning på lärande för hållbar utveckling respektive demokrati-, språk och minoritetsfrågor. Skolverket har också representerat Sverige i styrelsen för Europarådets språkcenter i Graz.

Sverige är liksom tidigare år representerat av Skolverket i CERI Governing Board i OECD och i General Assembly i IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement). I likhet med tidigare år har det inter-

nationella samarbetet inom OECD och IEA kring internationella jämförande studier varit omfattande. I december 2013 presenterades resultaten från PISA 2012 med resultat i matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Under 2013 har Skolverket genomfört datainsamlingar inom OECD:s studie Teaching and Learning International Survey (TALIS) som har till syfte att beskriva effektiva undervisnings- och lärandemiljöer. En första återrapportering planeras till sommaren 2014.

Under 2013 har planering av PISA 2015 påbörjats liksom planeringen för TIMSS 2015 och TIMSS Advanced 2015 som mäter matematik och naturvetenskapskunskaper hos elever i grund- och gymnasieskolan. Även planeringen för PIRLS 2016 som studerar läskunnighet hos elever i årskurs 4 och ICCS 2016 som studerar 14-åringars kunskaper, värderingar och attityder inom områdena demokrati och samhällskunskap har inletts. Därtill har Skolverket deltagit i möten inför en eventuell upprepning av European Survey on Language Competences (ESLC), ett EU-initierat resultatutvärderingsprojekt om kunskaperna i moderna språk hos elever i slutet av grundskolan.

Under 2013 har Skolverket bistått Utbildningsdepartementet när det gäller Sveriges deltagande i OECD-projektet Evaluation and Assessment Framework for Improving School Outcomes. Skolverket deltar också i arbetet med OECD:s publikation Education at a Glance och medverkar i nätverket Network on Education System Level Indicators (NESLI) för att utveckla utbildningsrelaterade indikatorer på systemnivå.

Samverkan med andra myndigheter och organisationer

Skolverket ska redovisa hur myndigheten har samverkat med Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Sameskolstyrelsen, Universitets- och högskolerådet, andra myndigheter samt huvudmän och organisationer. (Regleringsbrev 2013)

I detta avsnitt redovisas exempel på Skolverkets samverkan med andra myndigheter och organisationer.

Under 2013 har Skolverket och Skolinspektionen samverkat i olika sakfrågor. Skolverket har deltagit i referensgrupper för Skolinspektionens kvalitetsgranskningar och låtit referenspersoner från Skolinspektionen delta i olika projekt. Skolverket och Skolinspektionen har en avsiktsförklaring om samverkan. Avsiktsförklaringen uttalar bland annat att myndigheternas ledningsgrupper ska träffas regelbundet, att samverkan ska ske genom remissförfarande inför viktigare beslut och att medarbetare ska kunna anlitas som tillfälliga sakkunniga i den andra myndighetens olika projekt. Några särskilt viktiga samverkansområden som pekas ut i avsiktsförklaringen är information/kommunikation, normering/upplysningstjänsten, tillståndsprövning, nationella prov, statistik, forskningsspridning, svenska utlandsskolor samt omvärldsbevakning och verksamhetsplanering. Skolverket har vid tre tillfällen under året mött Skolinspektionen i syfte att samråda kring uppdraget till Skolinspektionen om viss central rättning av nationella prov. Samråden har handlat om frågor kring provens innehåll och konstruktion, samtal om Skolinspektionens årliga rapport av upp-

draget och om vad Skolverket kan bidra med i syfte att möjliggöra uppdragets genomförande.

Även Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket har en samverkansöverenskommelse som under 2013 utvärderats och reviderats. I samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har bland annat ett webbaserat informationsmaterial om bedömning, nationella prov och betygsättning för elever med funktionsnedsättningar producerats, samt översikten *Inkluderande undervisning? – Vad kan man lära av forskningen?* tagits fram. De nya allmänna råd med kommentarer som Skolverket har utfärdat om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan är framtagna av Skolverket efter samråd med Socialstyrelsen, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Under året har även frågan om hur it kan ge stöd till elever med särskilda behov fokuserats bland annat genom samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten och Hjälpmedelsinstitutet. Därtill har det i arbetet med insatser för en förstärkt elevhälsa skett en rad samråd, samverkan och samarbete med Socialstyrelsen i frågor om vägledning om elevhälsa, och vägledning om att samverka för barns bästa.³⁸ Skolverket har också samrått med Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sveriges kommuner och landsting (SKL), Ungdomsstyrelsen, SBU med flera. Ett annat område för samverkan med Specialpedagogiska skolmyndigheten inbegriper det samråd som myndigheterna har tillsammans med Universitets- och högskolerådet, Universitetskanslersämbetet, Statens Skolinspektion för att samordna samråd med företrädare för de nationella minoriteternas riksorganisationer.

Skolverket har kontinuerligt samrått med ett antal externa referensgrupper i arbetet med legitimationsuppdraget. I referensgrupperna finns företrädare för Friskolornas Riksförbund, Lärarförbundet, Lärarförbundets Skolledarförening, Lärarnas Riksförbund, Lärarutbildningskonventet, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Sveriges Skolledarförbund. Skolverket samverkar även med olika lärosäten och Universitets- och högskolerådet (UHR) för att hantera ett stort antal ansökningar på ett rättssäkert och effektivt sätt. Skolverket samverkar även med Universitets- och högskolerådet i dess uppdrag att vidareutveckla metoder för bedömning av utländsk utbildning i syfte att förbättra och stärka samordningen av bedömning av utländsk utbildning. Skolverket sitter även i styrelsen för nätverket *Utländska lärares vidareutbildning* (ULV).

Till Nationellt referenscentrum för yrkesutbildning (NRP) finns en extern referensgrupp knuten där myndigheter som svarar för olika EU-verktyg för utveckling av yrkesutbildning och mobilitet ingår. I gruppen finns även en representant för Universitets- och högskolerådets avdelning för bedömning av utländsk utbildning. Fokus på diskussionerna är hur till exempel EQF och Europass tillägg till yrkesexamen kan användas som ett stöd i bedömningen av utländsk utbildning.

Malmö högskola har regeringens uppdrag (U2011/6861/UH) att samordna bedömning av yrkeskunskaper vid antagning till yrkeslärarutbildning. Högskolan samverkar med Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Universitets- och högskolerådet samt lärosätena i detta valideringsarbete. Skolverket har under året även deltagit i Svenska Standardiseringsinstitutets arbete (SIS/TK

³⁸ Socialstyrelsen 2013: Samverka för barns bästa – en vägledning om barns behov av insatser från flera aktörer.

304:s arbetsgrupp AG 3.2 Validering) med att ta fram en ny svensk standard: *Validering av kompetens*.

De myndigheter som ansvarar för olika EU-verktyg för utveckling av yrkesutbildning och mobilitet, Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolinspektionen och Universitets- och högskolerådet, träffas regelbundet. Under 2013 har myndigheterna arrangerat en gemensam konferens om svensk yrkesutbildning med fokus på framtiden och Europa med titel "Yrkesutbildning för morgondagen".

Skolverket har haft uppdraget att sprida goda exempel på hur skolor har arbetat framgångsrikt med satsningen Skapande skola som en del av undervisningen. Syftet har varit att visa på konkreta tillvägagångssätt i undervisningen för att öka det pedagogiska värdet av Skapande skola. Exempel i reportageform har tagits fram och samlats tematiskt tillsammans med diskussionsfrågor. Med rubriken Estetik, kultur och skapande i undervisningen har två teman som tagits fram, med vardera tre reportage: *Språk, lärande och identitet* samt *Demokrati, normer och värden*.

Skolverket deltar i ett myndighetsövergripande nätverk kring frågor om evidens, där bland annat Socialstyrelsen, SBU och Ungdomsstyrelsen är medlemmar, men är också den drivande aktören i ett skolgemensamt nätverk kring evidens där Skolinspektionen och SPSM deltar.

Universitets och högskolerådet och Skolverket delar på ett mandat i the joint EQF/Ploteus portal steering group för att kunna påverka arbetet med den gemensamma EQF/Ploteus-portalen som inleddes 2012. Därutöver har Skolverket träffat Myndigheten för yrkeshögskolan för att diskutera hur information om EQF och utbildningstillfällen ska hänga samman.

Skolverket har tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Hjälpmedelsinstitutet genomfört konferenser för studie- och yrkesvägledare i gymnasieskolan.

Skolverket har en omfattande samverkan även i andra frågor och med andra myndigheter, bland annat Barnombudsmannen, Diskrimineringsombudsmannen, Livsmedelsverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen, Statens kulturråd, Tillväxtverket, Ungdomsstyrelsen och Universitetskanslersämbetet. Därtill samverkar Skolverket med universitet och högskolor, huvudmän, branschföreträdare och andra organisationer. Denna samverkan inbegriper både stående referensgrupper som Skolverket håller i såsom samrådsgruppen för Skolverkets officiella statistik och referensgrupper som är kopplade till specifika projekt.

Skolverket har under 2013 varit representerat i cirka femtio olika stadigvarande nationella samrådsorganisationer och nätverk. Några exempel är Rådet för den officiella statistiken, IFAU:s referensgrupp för informationsutbyte mellan myndigheter, Högskoleverkets rådgivande organ inom tillträdesområdet och Nationellt forum för validering.

Enligt regeringsuppdraget "Uppdrag att stödja grundskolor i utanförskapsområden" (U2011/6863/S) ska Skolverket samråda med Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering när det gäller val av skolor, utformning av insatser och insamling av uppgifter från de deltagande skolorna i syfte att underlätta en kommande utvärdering. Under 2013 har Skolverket vid ett par tillfällen träffat och samtalat med IFAU om uppdragets genomförande. IFAU deltog dessutom på rektorsnätverksmötet under höstterminen och

presenterade då sin planerade utvärdering. IFAU tar del av det nyhetsbrev som Skolverket regelbundet skickar ut. Skolverket och IFAU genomförde under 2012 en gemensam enkät till de skolor som deltar i projektet och till tio stycken av IFAU utsedda jämförelseskolor. Preliminärt är planen att motsvarande enkät ska återupprepas under höstterminen 2014.

Internt kvalitetssäkringsarbete

Kvalitetssäkring på Skolverket innebär en granskning av att rapporter och annat skriftligt material uppfyller i förväg bestämda kvalitetskrav. Skolverket har rutiner för hur kvalitetssäkringen ska genomföras. Dessa rutiner reviderades under 2013.

Skolverkets produkter ska svara mot uppdraget eller mot en intern beställning. Analys och förslag ska vara väl underbyggda, juridiskt korrekta och relevanta för målgruppen. Slutsatser och förslag ska presenteras på ett väl avvägt sätt. Produkten ska vara relevant för den avsedda målgruppen, och språket ska vara värdat, enkelt och begripligt.

Detta kräver ett löpande kvalitetsarbete. Kvalitetssäkringen består av två huvudsakliga delar, projektmodellen och avdelningarnas kvalitetssäkring. I de fall då ärendet ska föredras för generaldirektören ska dessutom en verksgemensam kvalitetssäkring tillämpas, en så kallad intern delning.

En delningsprocess fyller flera funktioner. Huvudsyftet är att säkerställa att rapporten eller det skriftliga underlaget håller god kvalitet och motsvarar de krav som ställs. Dessutom ges avdelningarna och de verksövergripande enheterna inte bara en möjlighet utan också ett ansvar att kommentera och ge synpunkter utifrån sina olika perspektiv. Därutöver ökar kunskapen i hela verket om Skolverkets produktion och ställningstaganden, särskilt i frågor som är av större principiell betydelse. Slutligen säkerställer processen att material som ska föredras för generaldirektören är så genomarbetat att diskussionen under föredragningen inte behöver ägnas åt petitesseer.

Avdelningschefer eller motsvarande har ett tydligt ansvar för att avdelningarnas kvalitetssäkringsrutiner är väl kända, förankrade och tillämpas. Avdelningarna utformar och fastställer själva sina rutiner med utgångspunkt i respektive avdelnings uppdrag.

Andra exempel på Skolverkets interna organisation för kvalitetssäkring är bibliotekets verksamhet. För att säkra kvaliteten vid beställningar av utvärderingsuppdrag till externa utvärderare och Skolverkets användning av dessa utvärderingar finns en särskild arbetsgrupp, utvärderingssekretariatet. Gruppen består av erfarna utvärderare som ansvarar för sådana utvärderande uppdrag. Medarbetarna i utvärderingssekretariatet planerar, följer utvärderarnas arbete och kvalitetssäkrar utvärderingarnas resultat. Den juridiska kvalitetssäkring som utförs av rättssekretariatet är också mycket betydelsefull för Skolverkets arbete.

Dialog med målgrupperna

För att kunna anpassa insatser till skolornas behov behöver Skolverket ha en uppfattning om vilka behov som finns i skolorna. Generellt kan sägas att dialog och samarbete med målgrupperna, i form av huvudmän, rektorer och lärare men även lärosäten, är viktiga instrument för Skolverket när det gäller att analy-

sera behoven. Dialog sker via många olika kanaler. Skolverket samlar exempelvis in synpunkter och uppfattningar vid konferenser och seminarier som myndigheten anordnar i sina olika uppdrag. Ett exempel är Lärarlyftet där huvudmännen tillfrågades om vilka kurser som behövdes utifrån deras behörighetsbehov. Denna behovsinventering skedde i samråd med SKL och Skolinspektionen.

Kommunala referensgruppen

En permanent samrådsgrupp är den kommunala referensgruppen. Den består av utvecklingsledare och högre förvaltningstjänstemän från tolv kommuner i landet. Syftet med gruppen är att Skolverket ska få synpunkter på planering, genomförande och slutsatser i sina uppdrag. Under 2013 hölls fem möten i den kommunala referensgruppen

Intern styrning och kontroll

För att möta kraven i myndighetsförordningen och förordningen om intern styrning och kontroll har Skolverket valt att integrera arbetet med riskanalyser och kontrollåtgärder i den ordinarie verksamhetsplaneringen (VP) och uppföljningen.

Enligt det årliga VP-direktivet ska avdelningar och enheter göra riskanalyser med hänvisning till förordning om intern styrning och kontroll. I samband med VP-arbetet tar avdelningar fram riskanalyser på enhetsnivå utifrån följande frågeställningar: Vilka risker, befintliga och möjliga, ser enheten för att man inte ska kunna fullgöra grunduppdraget och verksamhetskraven, för att regelverket inte följs och för att återrapporering/redovisning inte blir korrekta? Vilka åtgärder måste vidtas för att hantera dessa risker? De eventuella kontrollåtgärder som måste vidtas för att hantera hindren och som genererar kostnader ska beaktas i budgetarbetet. Avdelningarnas riskanalyser diskuteras och uppdateras i samband med verksamhetsuppföljningarna som sker två gånger per år. Uppföljningarna dokumenteras.

Under 2013 har förbättringsarbetet inom it-området fortsatt mot bakgrund av de översyner som genomförts under åren 2010–2012. Nedan kommenteras detta närmare liksom arbetet med lärarlegitimationsuppdraget. I slutet av 2009 och i början av 2010 genomfördes tre av varandra oberoende granskningar av Skolverkets it-verksamhet. Den första översynen initierades av verksledningen. Huvudorsaken var att Skolverkets uppdrag efter myndighetsombildningen 2008 ställde andra krav än tidigare på myndigheten, bland annat på grund av att regeringsuppdragen nu i större utsträckning inkluderade it-lösningar. Den andra granskningen genomfördes av Skolverkets internrevision och kompletterades efter årsskiftet med en djupare it-revision, vilken genomfördes av ett konsultbolag på uppdrag av myndighetens internrevision.

Samtliga granskningar noterade brister inom Skolverkets it-verksamhet. De förbättringsområden som identifierades var främst: ledning och styrning, informationssäkerhet, systemägarskap, ansvar och roller, prioritering av system samt riskanalyser. Resultatet av granskningarna ledde till att verksledningen bedömde att det fanns brister i internkontrollen inom it-området år 2009 och man lämnade därför en reservation i årsredovisningen. En treårig förbättringsplan upprättades för perioden 2010–2012, och ett förbättringsarbete påbörjades med start under första kvartalet 2010.

Mot bakgrund av genomförda åtgärder vid 2011 års utgång bedömde verksledningen att myndigheten nått en betryggande nivå på intern styrning och kontroll på it-verksamheten och att risknivåerna i Skolverkets it-system var tydliggjorda och acceptabla. Reservationen i årsredovisningen togs därmed bort. Internrevisionen som följt utvecklingsarbetet inom it-området hade i sitt rådgivande och stödjande uppdrag för år 2011 också bedömt att det inte längre krävdes en reservation (se internrevisionens årsrapport 2011, dnr:2012:56).

Under våren 2012 fortsatte förbättringsarbetet. Bland annat slutfördes riskanalyser och förvaltningsplaner för de mest verksamhetsprioriterade it-systemen inom myndigheten. Vidare infördes en it-controllerfunktion på it-enheten för att uppnå ökad finansiell kontroll. Samtidigt skapades också en funktion för att påbörja förvaltningsstyrning av ett antal utvalda objekt.

Under 2012 presenterades även resultaten från en ny övergripande översyn av Skolverkets it-verksamhet vilket resulterade i ytterligare förslag till åtgärder. Motivet bakom översynen som genomfördes av konsultbolag var att Skolverkets verksamhet förändrats ytterligare vilket innebär delvis förändrade förutsättningar för it-verksamheten.

Slutsatserna från den fjärde it-översynen blev ett centralt spår i det verksövergripande strategiarbetet som myndigheten påbörjade 2012. Arbetet resulterade i en strategisk plan som beslutades av Skolverketets ledning i början av 2013. Planen beskriver ledningens prioriterade mål och strategier för myndighetens fortsatta utveckling under perioden 2013-2016. Den mynnar ut i ett antal utvecklingsprojekt som svarar mot mål och strategier och som ska genomföras under perioden. Flera av utvecklingsprojekten berör it:s roll och ökade betydelse för verksamheten. Projekten motsvarar de förändringsbehov som tidigare översyner identifierat och utgör därmed en naturlig fortsättning på förbättringsarbetet inom it-området samordnat med övriga utvecklingsinsatser.

Under 2013 har Skolverket bland annat beslutat om en verksgemensam förvaltningsstyrningsmodell som kommer att implementeras 2014. Myndigheten har även fattat beslut om en informationssäkerhetspolicy samt införande av ledningssystem för informationssäkerhet. Under hösten 2013 har beslutsprocessen avseende it-prioriteringar också förtydligats och tillämpats. Vidare påbörjades arbetet med att revidera Skolverkets it-strategi. För att skapa en god grund för detta arbete har genomlysning av den tekniska plattformen skett och en analys av ändamålsenligheten av Skolverkets it-utvecklingsmetodik genomförts. Detta arbete fortsätter under 2014.

Sammantaget bidrar den strategiska planen och de olika utvecklingsprojekten till ett systematiskt arbete för en balanserad och korrekt intern styrning och kontroll inom it-området, som är lämplig för Skolverket och i linje med rådande generella e-strategiska krav. Mot bakgrund av dessa åtgärder bedömer verksledningen att myndigheten har vidtagit och fortsätter att vidta åtgärder som bidrar till att myndigheten har erforderlig kontroll över it-verksamheten och att risknivåerna i Skolverkets it-system är tydliggjorda och acceptabla.

Vid sidan av it-verksamheten utgör uppdraget om lärarlegitimation ett komplext projekt som delvis inneburit ny verksamhet för Skolverket. Genom uppföljningar under projektets gång har ledningen dock haft kontroll över riskerna och kontinuerligt kunnat vidta åtgärder.

Överenskommelse med Statens servicecenter

Skolverket tecknade en överenskommelse med Statens Servicecenter i maj 2013 om leverans av tjänster inom e-handel, det vill säga e-beställningar och elektronisk fakturahantering. Det nya systemet togs i drift i början av november 2013. Utveckling av rutiner och fortsatt implementering av leverantörer för e-beställning kommer att pågå under de närmaste åren. Myndigheten planerar för att under 2014 göra en analys av löneadministration och ekonomadministration, områden inom vilka Statens servicecenter erbjuder tjänster. Utredningen ska kartlägga servicecentrets tjänster kopplat till Skolverkets behov. Det innebär att se vilka olika vinster och kostnader som är förknippade med att föra över verksamhet till Statens Servicecenter, bedömningar av servicecentrets leveransförmåga och planering ur ett tidsperspektiv.

Personal och kompetens

Personalstruktur

Vid utgången av 2013 var 528 personer anställda i Skolverket. Av dessa var 329 tillsvidareanställda, 160 tidsbegränsat anställda samt 39 pedagoger inom Europaskolorna. Jämförelsesiffror från tidigare år visas i tabellen nedan. Antalet årsarbetskrafter var 476 (377).

Tabell 58. Antalet anställda 2011–2013 (den 31 december respektive år)

Typ av anställning	2013	2012	2011
Tillsvidareanställda	329	295	285
Visstidsanställda	160	105	45
Europaskolan, visstid	39	37	38
Totalt	528	437	368

Personalomsättningen var 14 procent (de som har slutat på myndigheten i förhållande till genomsnittliga antalet anställda under året). Det är samma nivå som 2012 då den var 13 procent. Andelen nyanställda var 35 (25) procent i förhållande till genomsnittligt antalet anställda under året, vilket framförallt beror på många visstidsanställningar för att handlägga lärarlegitimationer. Medelåldern i Skolverket var 43 (45) år. Vid utgången av 2013 var andelen anställda kvinnor 70 (69) procent och andelen män 30 (31) procent. Vid årsskiftet hade Skolverket, förutom generaldirektör och överdirektör, 21 chefer varav 14 kvinnor och 7 män. Antalet undervisningsråd, som är den största personalkategorin, var 193 (169) och förhållandet kvinnor och män i denna kategori var 66 (63) procent respektive 34 (37) procent.

Under året har sex medarbetare gått i pension, varav en var 63 år, två 65 år, två 66 år och en medarbetare 67 år. Fyra medarbetare som fyllt 65 år fortsätter att arbeta. De närmsta fyra åren är det 36 (32) medarbetare som fyller 65 år, vilket inte bedöms vara en stor grupp antalsmässigt, men det finns personer som har spetskompetens eller en kombination av erfarenheter som är svåra att ersätta.

Kompetensförsörjning

Enligt bestämmelserna i förordningen (2008:747) om årsredovisning och budgetunderlag 3 kap. 3 § ska myndigheten redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och vad regeringen har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Attrahera och rekrytera medarbetare

Skolverket har under de senaste åren arbetat intensivt med många genomgripande regeringsuppdrag som avser att förändra och stödja kunskapsresultaten och studiesituationen i skolan. För myndighetens kompetensförsörjning har detta inneburit allt fler regeringsuppdrag och fler med korta ledtider, det vill säga ett mer komplext bemanningsbehov samt behov av att snabbt kunna starta nya projekt. Det har vidare inneburit en större bredd på uppdragen vilket medför att kompletterande kompetenser i viss eller stor utsträckning behövs. Det gäller bland annat för att klara en ökad ärendehantering, kommunikation med fler målgrupper, uppdrag inom yrkesutbildningsområdet samt för att kunna följa och utvärdera förändringar i skolsystemet.

Den största förändringen i personalstrukturen gäller även i år handläggarna och juristerna som arbetar med lärarlegitimationerna och överklaganden. Lärarlegitimationsuppdraget har haft fortsatt hög prioritet och det har varit ett intensivt arbete för att klara av uppdragsvolymen samt de förändrade förutsättningar som givits av regeringen under året. Det har inneburit ett omfattande arbete med att anställa och kompetensutveckla medarbetarna. Under 2013 har ytterligare 39 handläggare visstidsanställts i olika omgångar och enstaka personer har slutat under året. Den 31 december 2013 arbetade sammanlagt 92 handläggare med lärarlegitimationer på professionsutvecklingsenheten. Därutöver har ca 35 personer vid bemanningsföretag kategoriserat och registrerat ärenden. I slutet av året påbörjade enheten en process för att kompetensväxla samt hantera en minskad bemanning från och med mars 2014. Som ett i led i detta har de sex gruppssamordnarna fortbildat sig inom kommunikation och förändringsprocesser samt behörighetsförordningen. Antal överklaganden som har överlämnats till Förvaltningsrätten i Stockholm har under året uppgått till ca 3 360. För att hantera dessa har rekryteringar genomförts i omgångar och åtta jurister och två administratörer har nyanställts, vilket sammantaget gör elva jurister och två administratörer. Kompetens och hantering av volymer bedöms vara i balans med antal överklaganden.

Området yrkesutbildning har förstärkts på myndigheten för att svara mot uppdrag inom området. Ett större antal rekryteringar har genomförts på flera avdelningar bl.a. har nio personer anställts på utbildningsavdelningen. Även området utbildning–arbetsliv har förstärkts.

Ett ständigt kompetensförsörjningsarbete är att bibehålla utredarnas samlade kompetens, med både bredd och spetskompetens, så att det finns olika perspektiv och metodkompetens för att klara regeringsuppdrag inom hela skolans område och utbildningssystemet. Varje rekrytering är i den meningen kritisk. Statistikområdet har under året förstärkts och statistikfrågorna i de internationella studierna ligger i framkant bland annat genom de internationella utbildningar som ingår för projektens medarbetare. Det är en spetskompetens som är viktig att behålla.

Eftersom bemanningen har ökat, både de tillsvidareanställda och framförallt de visstidsanställda har bemanningsfrågorna tagit mer tid liksom att introducera nyanställda så att de snabbt kommer in i arbetet och Skolverket. Kapaciteten att rekrytera har därför i viss utsträckning förstärkts. Dels genom ett upphandlat ramavtal för rekryteringstjänster dels genom inhyrning av en rekryterare från ett bemanningsföretag.

Skolverkets upplysningstjänst har under året förstärkts antalsmässigt med anledning av det ökande antalet inkommande samtal och e-post från allmänhet, lärare och rektorer. Under året har upplysningstjänsten tagit över samtliga inkommande frågor avseende lärarlegitimationen, det vill säga även de som tidigare hanterades av Proffice. Upplysningstjänsten har även fått ansvar för de inkommande frågorna kring den nystartade bedömningsportalen. Antalet anställda vid upplysningstjänsten var vid utgången av året 24 (21 anställda 2012). Fortsatt förstärkning genom ytterligare rekryteringar har planerats, eftersom upplysningstjänsten även fortsättningsvis kommer att ha många inkommande frågor.

Även detta år har upplysningstjänsten fortsatt med kompetensförstärkande insatser för att kunna möta såväl de vanliga frågorna liksom frågorna kring de omfattande reformerna i olika skolformer. Upplysningstjänsten har fortsatt att kvalitetssäkra sitt arbete, mäta kvalitet och bevaka att webben erbjuder efterfrågad information.

Att attrahera och rekrytera kompetenta medarbetare är en förutsättning för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag på ett bra sätt. Liksom förra året har myndigheten oftast fått ett stort antal ansökningar och ett flertal kvalificerade slutkandidater. Undantaget är liksom tidigare it-området, där utannonserade tjänster inte alltid har kunnat tillsättas. Det har även varit relativt få sökande till yrkesutbildningsområdet, men dessa tjänster har kunnat bemannas med kvalificerade sökande som motsvarar kravprofilen.

Under 2013 genomfördes samtal med några nyanställda om hur de uppfattar rekryteringsprocessen, introduktionen och att vara nyanställd i Skolverket. De upplevde att rekryteringsprocessen varit professionellt skött och att arbetsuppgifter oftast stämde överens med informationen under intervjun. I de fall det inte stämde berodde det på för tidig rekrytering till projekt som snabbt skulle komma igång med ett regeringsuppdrag. Introduktionsutbildning, rutiner och mentorer hade i allmänhet fungerat väl och de nyanställda bedömde att man snabbt har kommit in i uppgifterna. Medelvärde var 4.0 på en femgradig skala, där 5 var högst.

Personalomsättningen, de som har slutat på myndigheten i förhållande till genomsnittligt antal anställda under året är på en rimlig nivå, 14 procent. Den är tillräckligt hög för att kunna förändra kompetensen genom rekrytering, vilket är en fördel vid de många kortare och snabbare regeringsuppdrag som myndigheten har arbetat med under året. Om fokus är stabilitet i fleråriga regeringsuppdrag är däremot personalomsättningen något hög. Avdelningar och enheter som har många visstidsanställda, såsom statsbidragsenheten, upplysningstjänsten och lärarlegitimation, har svårare att klara kontinuitet i uppdragen. Viss-tidsanställda börjar söka efter nytt jobb sista halvåret under sin anställning och slutar sin anställning med en månads uppsägningstid. Uppdrag får ett glapp när en ny medarbetare ska anställas och introduceras i uppgifter och rutiner. Chefen och medarbetare som är tillsvidareanställda får ibland prioritera att säkerställa

pågående arbete och utveckling av kvalitet, rutiner och it-system riskerar att komma i andra hand.

Det finns goda exempel på att denna problematik har hanterats genom förbättrade rutinbeskrivningar, att medarbetare organiseras i grupper eller att uppgifterna delas in i tematiska områden. Till exempel har statsbidragsenheten genomfört ett långsiktigt arbete både med rutinbeskrivningar och med organisering i grupper för att motverka de negativa konsekvenserna av en stor andel visstidsanställda. It-området har analyserats och ett önskvärt behov är att under nästa år minska antalet konsulter i förhållande till de tillsvidareanställda på it-enheten.

Skolverkets ledning har sett över den interna styrningen och ledningen och en strategisk plan för 2013–2016 är framtagen och beslutad. Ett av de övergripande målen är inriktat mot verkets kompetensförsörjning och en strategi ska utarbetas under 2014. I det arbetet ingår att särskilt beakta att regeringsuppdrag ofta löper över flera år samt att myndigheten ska bli bättre på att skapa balans mellan generella och speciella kompetenser och mellan tillsvidareanställd och visstidsanställd personal.

Utveckla och behålla medarbetare

För att Skolverkets medarbetare ska kunna vara effektiva, känna motivation och utvecklas i sitt arbete är fortlöpande kompetensutveckling betydelsefull. Under 2013 genomfördes olika utbildningsinsatser, kortkursprogram och kompetensutvecklande inslag vid avdelnings- och enhetsmöten. Deltagandet i de verksamhetsgemensamma utbildningarna har ökat något jämfört med förra året. Dessa har genomförts vid 90 kurstillfällen och 294 kursdeltagare har deltagit under året. Att utbildningarna ska vara tillgängliga och genomföras har prioriterats, även om det bara är ett fåtal deltagare, eftersom det är viktigt att få in nyanställda i arbetet så snabbt som möjligt och att fortbildning ges när den behövs.

En fortsatt satsning på projektledare har genomförts genom olika interna projektledarutbildningar, både i hur man utreder, ledarskap samt textproduktion. Utbildningar i projektmodellen har genomförts för samtliga chefer på utvecklings- och utbildningsavdelningen.

Utbildningsinsatser för nyrekryterade chefer har förstärkts. Förutom ekonomi och styrningsfrågor har ingått moduler i arbetsrätt, lönebildning, kompetensförsörjning, att vara chef i staten samt personalsystem. För både nya och befintliga chefer genomfördes en arbetsmiljöutbildning under december med deltagande av 23 chefer.

Några områden har identifierats där det finns behov av att stärka kompetensen. Dels har myndigheten fått fler handläggande uppgifter, dels fler uppgifter där texter med juridiskt innehåll ska utarbetas. Utbildningsinsatser har därför genomförts för medarbetare och chefer för att få en fördjupad kompetens vad gäller förvaltningskunskap, föreskriftsarbete och allmänna råd. Utbildnings- och utvecklingsavdelningen har genomfört fyra förvaltningsutbildningar under året för att stärka kunskaper inom ärendehandläggning. I utbildningarna har ett 70-tal medarbetare deltagit.

För att utveckla och behålla medarbetare genomfördes 2012 en översyn av karriärvägar och några nya karriärvägar beslutades, såsom biträdande enhetschef och gruppchef. En ny titel har också införts, som ”senior rådgivare”. Som ett

resultat av detta tillsattes under 2013 en biträdande enhetschef och ytterligare två är planerade.

Avveckling

Verksamheten PIM (Praktisk it- och mediekunskap) är en del av regeringsuppdraget it i skolan. Den syftar till kompetensutveckling av pedagoger och skolledare i it-användning och är en kombination av handledningar på internet, studiecirkel och hjälp i vardagen. PIM har bedrivits mycket framgångsrikt under sju år och ett stort antal av landets skolor och förskolor har nu genomfört utbildningen. I juni 2013 beslutade Skolverket att fr.o.m. 1 juli 2014 lägga ner denna verksamhet, som bedrivs i Göteborg. Förhandlingar och omplaceringsarbete genomfördes under hösten vilket resulterade i att de sex medarbetarna sades upp i början av december.

Chefsförsörjning

Vid årsskiftet hade Skolverket en generaldirektör, en överdirektör, 21 enhets- och avdelningschefer (14 kvinnor och 7 män) samt en tidsbegränsad biträdande enhetschef och en gruppchef. Under året rekryterades: avdelningschef för utvecklingsavdelningen, kommunikationschef, verksstabschef, chefsjurist för rättssekretariatet, enhetschef för förskola & grundskola, enhetschef för gymnasieskola, enhetschef för undervisningsstöd och ekonomichef. Alla tjänsterna utannonserades externt och rekryteringskonsult användes för second opinion eller som komplement i hela rekryteringsprocessen. Antalet ansökningar till de utannonserade chefstjänsterna var över förväntan, cirka 50 ansökningar i genomsnitt och med ett flertal kvalificerade slutkandidater.

Ett internt chefs- och ledarutvecklingsprogram har genomförts under 2012–2013 och mot bakgrund av att det tillkommit ett flertal nya chefer förlängs delar av programmet under 2014. Programmets syfte är att ytterligare utveckla Skolverkets styrning och ledning, men också kompetensen inom ledarskapsområdet.

Arbetsmiljöarbete

Under året har avdelningar och enheter dokumenterat handlingsplaner utifrån den genomförda medarbetarundersökningen. Handlingsplanerna har i stor sett fokuserat på tre områden: utarbeta effektivare arbetsrutiner, utveckla fungerande samarbetsformer mellan enheterna samt kompetensutveckling för medarbetare. Enheter och avdelningar har sedan arbetat vidare med de mål och aktiviteter som ingått i handlingsplanerna.

Fler anställda har inneburit att en viss förtätning i kontorsmiljön har genomförts och en större lokalförändring planeras under nästa år. Målsättningen är att alla anställda ska kunna arbeta under samma tak och hyrda lokaler i kontorshotell ska avvecklas.

Sammantaget är myndighetens bedömning att åtgärderna i stor utsträckning har bidragit till att säkra kompetensförsörjningen och i huvudsak ha bidragit till fullgörande av myndighetens huvudsakliga uppgifter enligt instruktionen.

Sjukfrånvaro

Nedanstående tabell redovisar de anställdas sjukfrånvaro enligt krav i förordning om årsredovisning och budgetunderlag.

Tabell 59. Sjukfrånvaro

	2013	2012	2011
Andel av tillgänglig arbetstid	Procent	Procent	Procent
Totalt	2,9	3,2	2,5
Åldersgruppen 29 eller yngre	2,9	2,6	2,1
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 30–49 år	3,1	3,1	3,0
Sjukfrånvaro för åldersgruppen 50 år eller äldre	2,7	3,4	2,0
Kvinnors sjukfrånvaro	3,4	3,5	2,9
Mäns sjukfrånvaro	1,7	2,6	1,7
Andel av total sjukfrånvaro			
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar)	40,2	42,1	42,8

Den totala sjukfrånvaron var 2,9 procent under 2013, vilket är något lägre än 2012. Det är männens sjukfrånvaro som minskat mest, kvinnornas har bara minskat marginellt jämfört med 2012. Andelen långtidssjukfrånvaro har minskat något. I den äldsta åldersgruppen minskade sjukfrånvaron under 2013 jämfört med 2012, medan den ökade något i den yngsta åldersgruppen.

Internt mångfaldsarbete

Skolverket strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare som gör det möjligt att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med den kompetens som behövs. Mångfaldsarbetet har resulterat i en lista av beteenden och attityder som myndigheten behöver uppmärksamma för att komma vidare i arbetet med mångfald. Utifrån denna lista har sedan fyra utbildningsmoduler och ett antal aktiviteter tagits fram och de har utprovats av ett par enheter under 2013. Efter revidering av modulerna kommer arbetet att fortsätta under 2014. De fyra utbildningsmodulerna omfattar: normer på vår arbetsplats, hur kan vi arbeta för att bli en mer inkluderande arbetsplats, inkluderande möten samt att motverka trakasserier. Under 2014 kommer också mångfaldsplanen att revideras.

Finansiell redovisning

Resultaträkning (tkr)

	Not	2013	2012
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	1 197 595	959 553
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	63 003	55 152
Intäkter av bidrag	3	7 902	6 381
Finansiella intäkter	4	689	526
Summa intäkter		1 269 189	1 021 612
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-333 316	-263 167
Kostnader för lokaler	6	-39 027	-26 146
Övriga driftskostnader	7	-879 498	-714 651
Finansiella kostnader	8	-369	-670
Avskrivningar och nedskrivningar	9	-27 562	-20 713
Summa kostnader		-1 279 772	-1 025 347
Verksamhetsutfall		-10 583	-3 735
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av uppbörd	10	8 033	469
Medel som tillförts statens budget		-8 033	-469
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		6 293 760	5 301 146
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		1 225	10 800
Lämnade bidrag	11	-6 294 985	-5 313 332
Saldo		0	-1 386
Årets kapitalförändring	12	-10 583	-5 121

Balansräkning (tkr)

Tillgångar	Not	2013-12-31	2012-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling		78 597	70 477
Licenser och dataprogram		1 789	2 487
Summa immateriella anläggningstillgångar	13	80 386	72 964
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		1 861	2 007
Maskiner och inventarier		11 859	16 321
Summa materiella anläggningstillgångar	14	13 720	18 328
Fordringar			
Kundfordringar		3	8
Fordringar hos andra myndigheter		21 873	12 885
Övriga fordringar		197	-492
Summa fordringar		22 073	12 401
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	15	13 644	10 128
Övriga upplupna intäkter	16	2 004	1 877
Summa periodavgränsningsposter		15 648	12 005
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket		34 684	81 149
Summa avräkning med statsverket	17	34 684	81 149
Kassa och Bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		81 309	66 541
Summa kassa och bank	18	81 309	66 541
Summa tillgångar		247 820	263 388

Balansräkning (tkr)

Kapital och skulder	Not	2013-12-31	2012-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	19	71 342	53 244
Balanserad kapitalförändring	20	-20	1 366
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-10 583	-5 121
Summa myndighetskapital		60 739	49 489
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		760	1 552
Övriga avstättningar		747	0
Summa avsättningar	21	1 507	1 552
Skulder m m			
Lån i Riksgäldskontoret	22	34 049	41 465
Skulder till andra myndigheter	23	41 483	63 423
Leverantörsskulder		61 081	56 281
Övriga skulder		5 428	15 018
Summa skulder m m		142 041	176 187
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	24	25 825	23 929
Oförbrukade bidrag	25	17 708	12 231
Summa periodavgränsningsposter		43 533	36 160
Summa kapital och skulder		247 820	263 388

Anslagsredovisning 2013

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet över-skridande	Indragning	Total disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 01										
Rikes styrelse										
07 002	Åtgärder för den nationella minoriteten romer	26		971	-300			671	651	20
07 002	003, utb. åtg. för den nationella minoriteten romer			971	-300			671	651	20
Utgiftsområde 13										
Integration och jämställdhet										
01 001	Integrationsåtgärder	27	37 905	100 000	0	0	-37 905	100 000	69 962	30 038
01 001	007, SFI-bonus		37 905	100 000			-37 905	100 000	69 962	30 038
03 001	Särskilda jämställdhetsåtgärder	28	2 485	16 500	2 250	0	-2 485	18 750	14 779	3 971
03 001	023, särskilda jämställdhetsåtg.		2 485	16 500	2 250		-2 485	18 750	14 779	3 971
Utgiftsområde 16										
Utbildning och universitetsforskning										
01 001	Statens skolverk	29	11 738	414 576	0	0	-353	425 961	412 942	13 019
01 001	001, Statens skolverk		11 738	414 576			-353	425 961	412 942	13 019
01 005	Utvveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	30	203 279	1 590 864	-2 200	0	-100 779	1 691 164	1 346 666	344 498
01 005	001, Medel för Tekniksprånget			30 000				30 000	29 185	815
01 005	002, Internationella studier		2 121	15 000			-2 121	15 000	14 870	130
01 005	003, Till Statens skolverks disposition		74 537	1 179 664	27 800		-4 037	1 277 964	1 041 998	235 966
01 005	004, Bidrag till vissa organisationer		956	46 000			-956	46 000	45 037	963
01 005	009, Fördelas efter beslut av regeringen		125 665	320 200	-30 000		-93 665	322 200	215 576	106 624
01 006	Särskilda insatser inom skolområdet	31	27 262	216 376	0	0	-27 262	216 376	185 970	30 406
01 006	002, Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktions hinder		27 262	216 376	0		-27 262	216 376	185 970	30 406
01 007	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet	32	2 201	3 675 500	0	0	-2 201	3 675 500	3 670 660	4 840
01 007	001, Maltaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet m m		2 201	3 660 000	0		-2 201	3 660 000	3 655 271	4 729
01 007	002, Statsbidrag för omsorg under tid då för skola m m ej erbjuds			15 500				15 500	15 389	111

Redovisning mot anslag (tkr)		Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet över-skridande	Indragning	Total disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01 008	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet	33	25 187	166 542	0	0	-25 187	166 542	138 068	28 474
01 008	001, Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar		2 738	32 000	0		-2 738	32 000	29 683	2 317
01 008	002, Statsbidrag för vissa gymnasieutbildningar		22 449	109 542	0		-22 449	109 542	83 385	26 157
01 008	003, Skolgång för barn som vistas i landet utan tillstånd			25 000				25 000	25 000	0
01 009	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	34	10 350	104 213	0	0	-6 350	108 213	89 938	18 275
01 009	001, Elev- och lokalkostnadsbidrag vid svensk undervisning i utlandet		10 055	102 613	0		-6 055	106 613	88 846	17 767
01 009	002, Utvecklingsarbete		295	1 600	0		-295	1 600	1 092	508
01 010	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	35	225 863	522 900	0	0	-225 863	522 900	337 694	185 206
01 010	001, Fortbildning av lärare, rektorer och viss annan personal		199 014	482 400	0		-199 014	482 400	319 906	162 494
01 010	003, Fortbildning av förskolepersonal och förskolechefer		26 849	40 500	0		-26 849	40 500	17 788	22 712
01 011	Förstärkning av basfärdigheter	36	9 978	0	0	0	-9 478	500	-3 288	3 788
01 011	001, Förstärkning av basfärdigheter		9 978	0	0		-9 478	500	-3 288	3 788
01 014	Statligt stöd till vuxenutbildning	37	64 781	1 249 013	0	0	-12 781	1 301 013	1 249 895	51 118
01 014	001, Statsbidrag till vuxenutbildning		1	50 000	5 400		-1	55 400	52 334	3 066
01 014	002, Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar		0	9 796	0			9 796	9 796	0
01 014	006, Statsbidrag för förarutbildningar		1 067	59 217	0		-1 067	59 217	59 154	63
01 014	008, Statsbidrag till yrkesutbildning inom komvux och sårux		63 713	1 130 000	-5 400		-11 713	1 176 600	1 128 611	47 989
Summa totalt			621 029	8 057 455	-250	0	-450 644	8 227 590	7 513 937	713 653

Redovisning mot inkomsttitel

Inkomsttitel (tkr)	Beräknat belopp	Inkomster
2552 Avgifter för lärarlegitimationer	6 000	8 033

Beställningsbemyndiganden (tkr)

	Anslagsbenämning	Not	Tilldelad bemyndigande-ram	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden per år		
						2014	2015	2016
1.5	Utveckling av skolväsande och annan pedagogisk verksamhet		1 294 600	285 800	317 882	159 099	81 990	76 793
	001, Tekniksprånget		61 200	74 000	61 200	28 000	18 000	15 200
	002, Internationella studier		18 000	4 500	0	0	0	0
	003, Till Statens skolverks disposition		1 215 400	207 300	256 682	131 099	63 990	61 593
1.10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal		407 000	191 633	122 387	114 163	8 224	0
	001, Fortbildning av lärare, rektorer		377 000	191 633	99 707	91 483	8 224	0
	003, Fortbildning av förskolelärare/chefer		30 000	0	22 680	22 680	0	0
	Summa	38	1 701 600	477 433	440 269	273 262	90 214	76 793

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2013	2012	2011	2010	2009
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad	46 000	46 000	51 000	44 000	35 000
Utnyttjad	34 049	41 465	42 006	36 382	28 460
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad	40 058	32 834	31 577	31 622	30 670
Utnyttjad	–	–	–	–	–
Ränteintäkter på räntekonto	399	527	782	236	25
Räntekostnader på räntekonto	–	–	–	–	–
Avgiftsintäkter					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	6 000	–	–	–	–
Avgiftsintäkter som inte disponeras av Skolverket	8 033				
Avgiftsintäkter som disponeras av Skolverket	61 792	54 759	40 402	35 420	33 277
Anslagskredit					
Beviljad	116 227	83 992	127 717	120 015	105 679
Utnyttjad	–	–	–	–	1 062
Anslagssparande (utgående saldo)	713 653	621 028	901 269	952 012	949 469
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganderam	1 701 600	713 000	330 000	725 000	1 450 000
Utnyttjande bemyndiganden, åtaganden	440 269	477 433	191 842	740 400	1 188 000
Antalet årsarbetskrafter	476	377	354	351	338
Medelantalet anställda	490	362	366	345	333
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 630	2 663	2 532	2 215	1 644
Årets kapitalförändring	–10 583	–5 121	–1 012	5 295	–7 790
Balanserad kapitalförändring	–20	1 366	–1 952	7 246	439

Tilläggsupplysningar

Belopp redovisar i tkr om inte annat anges.

Redovisningsprinciper och värderingsprinciper

Allmänt

Myndighetens redovisning följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets, ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Bokföringen följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

Brytdag

Brytdag för löpande bokföring för räkenskapsåret har varit 2014-01-03. Tekniska problem hos Statens Servicecenter kan ha medfört att fakturor som inkommit efter brytdatum belastat 2013.

Värdering av fordringar och skulder

Värdering har gjorts av kundfordringar med förfallodatum äldre än sex månader. Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Periodavgränsningsposter

För periodavgränsningsposter tillämpas en beloppsgräns på 50 tkr.

Värdering av anläggningstillgångar

Alla anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Beloppsgräns för förbättringsutgifter på annans fastighet är 100 tkr samt för immateriella tillgångar 100 tkr. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningen görs månadsvis.

Följande avskrivningstider tillämpas

3-år	Dataprogram, licenser, rättigheter.
Kringutrustning, larm och övriga kontorsmaskiner.
5-år	Förbättringsutgifter annans fastighet, kontorsmaskiner, inredningsinventarier, egenutvecklade program och övrigt.

Övrigt

Mindre korrigeringar har gjorts i notförteckningen avseende jämförelsetal 2012.

Ersättningar och andra förmåner**Ledande befattningshavare****2013**

GD Anna Ekström

1 378

*Ledamot i Insynsrådet vid Universitets- och högskolerådet
2013-01-01–2013-03-15**Ledamot i Insynsrådet Länsstyrelsen Stockholms Län**Ledamot i Insynsrådet vid Statistiska Centralbyrån**Ordförande i Linköpings Universitets styrelse 2013-05-01-**Ledamot i Uppsala Universitets styrelse t o m 2013-04-30*

ÖD Helén Ängmo

1 050

*Ledamot i CERI Governing Board inom OECD**Ledamot i ANDT-rådet (rådet för alkohol-, narkotika-, dopning-, tobaksfrågor)***Insynsråd**

Gunilla Dahlberg

3

*Ledamot i Reggio Emilia Institutets styrelse**Ledamot i Ulla-Britta Bruuns minnesfond**Ledamot i Loris Malaguzzis samlingsstiftelse**Ordförande i aktiebolaget Space & Relation on earth*

Thomas Persson

6

Ersättare i Lärarnas ansvarsnämnd

Thomas Strand

4,5

Ledamot i Riksbankens jubileumsfond

Tomas Tobé

4,5

Ordförande för Utstationeringskommittén

Lars Haikola

4,5

Inga övriga uppdrag

Torkel Klingberg

0

Styrelseledamot i ett inaktivt bolag FLT Nordic AB

Eva Gullfeldt

4,5

Ledamot i Överklagandenämnden för studiestöd

Gerd Ripa

6

Inga övriga uppdrag

Noter

Belopp anges i tusentals kronor (tkr).

RESULTATRÄKNING

Not 1

Bland verksamhetens intäkter och kostnader redovisas även kostnader som har belastat icke räntebärande anslag.

Det gäller anslag 1.5 Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet, anslagsposterna 2, 3, 4 och 9, anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet, anslagsposterna 1 och 2, anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet m.m, anslagsposterna 1 och 2, anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal anslagspost 1 och 3 samt anslag 13 1:23 Särskilda jämställdhetsåtgärder.

Verksamhetskostnader som belastat anslagen 1.5 och 13 1.23 avser uppdrag som utförs i egen regi och uppdragsutbildning via universitet och högskolor. Verksamhetskostnader som belastat anslag 1:8 avser Rådet för dansarutbildning och personskadeskydd i gymnasieskolan, verksamhetskostnader som belastat anslag 1:9 avser främst löner för de lärare som anställts av Skolverket och som arbetar på skolor utomlands, verksamhetskostnader som belastat anslag 1.10 avser främst uppdragsutbildning via universitet och högskolor och verksamhetskostnader som belastat anslag 1 7:2 avser utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer.

Bland verksamhetskostnaderna redovisas även administrationskostnader för anslagen 1.5 Utveckling av skolväsende och annan pedagogisk verksamhet, 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal, 1:11 Förstärkning av basfärdigheter, samt anslag 13 1:1 anslagspost 7 Sfi-bonus.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2013	2012
Avgiftsintäkter enligt 15 § Avgiftsförordningen	34	14
Avgiftsintäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen:		
– Nationella prov	54 265	39 247
– Övriga publikationer	7 493	14 866
– Övriga avgifter 4 §	0	176
Övriga intäkter	1 210	850
Summa	63 003	55 152

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 7 850 tkr, vilket främst beror på ökad försäljning av nationella prov. Samtidigt har dock övrig försäljning av publikationer minskat. Övriga intäkter 2013 består främst av en försäkringserättning om 1 200 tkr avseende skadad IT utrustning och växel 2011.

Not 3 Intäkter av bidrag

	2013	2012
Bidragsintäkter, inomstatliga	4 936	3 912
Bidrag, EU	1 036	619
Bidrag, internationella organisationer	1 930	1 849
Summa	7 902	6 381

Intäkter av bidrag är avhängigt kostnader i pågående bidragsfinansierade projekt och har ökat med 1 521 tkr. Ökningen är ett netto av både nya, pågående och avslutade projekt, men bland de projekt som ökat kan nämnas projekt avseende Strategi för romsk inkludering och projekt avseende Skolors undervisning i alkohol, narkotika, droger och tobak (ANDT) vilka finansieras med medel från Kammarkollegiet, samt ett projekt avseende EU-agenda som finansieras med medel från EU.

Not 4 Finansiella intäkter

	2013	2012
Ränteintäkter räntekonto	689	527
Summa	689	527

Finansiella intäkter utgörs av ränteintäkter på myndighetens räntekonto hos Riksgäldskontoret 689 tkr (527 tkr). Ränteintäkterna har ökat med 162 tkr jämfört med föregående räkenskapsår vilket främst beror på högre saldo på räntekontot.

Not 5 Personalkostnader

	2013	2012
Personalkostnader	-333 316	-263 167
varav lönekostnader	-219 208	-172 100

Personalkostnader har ökat med 70 150 tkr jämfört med tidigare räkenskapsår. De ökade kostnaderna beror främst på att antal anställda ökat med 91 personer, genomsnittlig löneökning med 3 procent samt ökade kostnader för arvodesanställda.

Not 6 Lokalkostnader

Lokalkostnaderna har ökat med 12 881 tkr jämfört med föregående räkenskapsår vilket främst beror på att Skolverket har berett plats för ett kraftigt upp-bemannat lärarlegitimationsprojekt under 2013 samt minskad hyresrabatt och ökad fastighetsskatt för lokalerna på Fleminggatan.

Not 7 Övriga driftskostnader

	2013	2012
Reparation och underhåll mm	-1 611	-3 322
Reaförlust försäljning anläggningstillgångar	0	-1 236
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	-1	0
Resor, representation, information	-21 604	-18 221
Inköp av varor	-58 862	-39 500
Köp av tjänster	-810 891	-655 366
Aktivering av utgifter ,egenutveckling	13 472	2 995
Summa	-879 498	-714 651

Övriga driftkostnader har ökat med 164 846 tkr jämfört med föregående räkenskapsår vilket främst beror på ökade kostnader om 155 525 tkr för köp av tjänster. Det finns flera förklaringsfaktorer då Skolverkets uppdrag varierar mellan åren. Under 2013 är det bland annat uppdrag avseende Matematiklyftet, Lärarlyftet II, Kartläggning och uppföljning av nyanlända elevers kunskaper samt Lärarlegitimation som medfört kraftigt ökade kostnader för köp av tjänster.

Not 8 Finansiella kostnader

	2013	2012
Räntekostnader lån Riksgälden	-399	-640
Övriga räntekostnader	-9	-30
Övriga finansiella kostnader	39	0
Summa	-369	-670

Finansiella kostnader har minskat med 301 tkr jämfört med föregående räkenskapsår vilket i allt väsentligt är hänförbart till minskade räntekostnader för lån i Riksgälden på grund av lägre låneskuld samt lägre ränteläge.

Not 9 Avskrivningar

Avskrivningar har ökat med 6 849 tkr jämfört med tidigare år, vilket främst förklaras med ökade avskrivningar för egenutvecklade IT-system avseende Lärarlegitimation, Matematiklyftet och Kursplaner.

Not 10 Uppbörd

Från och med räkenskapsåret 2013 disponerar inte Skolverket avgifter för lärarlegitimation utan dessa levereras in mot inkomstittel.

Not 11 Lämnade bidrag

	2013	2012
Maxtaxa i förskola och fritidshem	-3 654 271	-3 656 841
Yrkesutbildning inom komvux och särvox	-1 103 611	-412 455
Förstärkt elevhälsa	-198 732	-42 427
Förstärkning av basfärdigheter	3 437	-239 353
Verksamhetsstöd SISU Idrottsutbildarna	0	-157 670
Gymnasial lärarutbildning	-189 430	-67 121
Matematiklyftet	-74 407	-2 654
Karriärtjänster	-129 640	0
Övriga lämnade bidrag	-948 331	-733 424
Periodiseringar	0	-1 386
Summa	-6 294 985	-5 313 332

Lämnade bidrag har ökat med 981 653 tkr jämfört med föregående år vilket är en konsekvens av tilldelade uppdrag enligt regleringsbrevet. En stor enskild förklaringspost är bidrag som finansieras från anslag 14.8 Statsbidrag för yrkesutbildning inom komvux och särvox (Yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå och Lärlingsutbildning för vuxna).

Not 12 Årets kapitalförändring

	2013	2012
Årets avskrivningar, anslagsfinansierade anläggningstillgångar	-10 604	-3 735
Upplupna kostnader, lämnade bidrag	0	-1 386
Korrigerig tidigare år	20	0
Summa	-10 583	-5 121

Årets avskrivningar är i huvudsak hänförliga till investeringar avseende Lärarlegitimation, Informationssystem om kursplaner och Matematiklyftet. Dessa investeringar har finansierats med anslag 1:5 och redovisas under Statskapital.

Under 2013 har även en korrigerig skett om 20 tkr avseende bidragsmedel som ej avräknats tidigare år.

BALANSRÄKNING

Not 13 Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utveckling	2013-12-31	2012-12-31
Ingående anskaffningsvärde	111 248	86 678
Årets anskaffningar	27 780	25 806
Årets utrangeringar/försäljningar	0	-1 236
Summa anskaffningsvärde	139 028	111 248
Ingående ackumulerade avskrivningar	40 771	29 280
Årets avskrivningar	19 661	11 491
Summa ackumulerade avskrivningar	60 432	40 771
Utgående bokfört värde	78 596	70 477

Licenser och dataprogram	2013-12-31	2012-12-31
Ingående anskaffningsvärde	8 332	7 603
Årets anskaffningar	0	729
Årets utrangeringar/försäljningar	–	–
Summa anskaffningsvärde	8 332	8 332
Ingående ackumulerade avskrivningar	5 846	4 771
Årets avskrivningar	697	1 075
Summa ackumulerade avskrivningar	6 543	5 846
Utgående bokfört värde	1 789	2 487

Flertalet tidigare påbörjade projekt avseende olika IT-stöd har färdigställts (driftsatts), vilket medför att avskrivningarna ökat.

Not 14 Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	2013-12-31	2012-12-31
Ingående anskaffningsvärde	2 922	2 248
Årets anskaffningar	367	674
Summa anskaffningsvärde	3 289	2 922
Ingående ackumulerade avskrivningar	915	568
Årets avskrivningar	514	347
Summa ackumulerade avskrivningar	1 429	915
Utgående bokfört värde	1 860	2 007

Maskiner och inventarier	2013-12-31	2012-12-31
Ingående anskaffningsvärde	50 268	47 544
Årets anskaffningar	2 101	2 724
Summa anskaffningsvärde	52 369	50 268
Akkumulerade avskrivningar		
Ingående ackumulerade avskrivningar	33 962	26 161
Årets avskrivningar	6 690	7 801
Summa ackumulerade avskrivningar	40 652	33 962
Utgående bokfört värde	11 717	16 306
Konst och ej avskrivningsbara inventarier	2013-12-31	2012-12-31
Ingående anskaffningsvärde	15	15
Årets anskaffningar	127	0
Summa anskaffningsvärde	142	15
Utgående bokfört värde	142	15

Myndigheten har erhållit konst från Statens Konstråd som bokförts som ej avskrivningsbar tillgång.

Not 15 Förutbetalda kostnader

	2013-12-31	2012-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	8 462	7 037
Övriga förutbetalda kostnader	5 182	3 091
Summa	13 644	10 128

Ökning av förutbetalda hyreskostnader avser nya kostnader för ny lokal vid Mäster Samuelsgatan. Övriga förutbetalda kostnader avser diverse IT-kostnader som periodiserats.

Not 16 Övriga upplupna intäkter

	2013-12-31	2012-12-31
FS ProfLog AB (inkom 2014 efter brytdag)	2 004	1 877
Summa	2 004	1 877

Not 17 Avräkning från Statsverket

	2013-12-31	2012-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel	-8 033	-469
Uppbördsmedel som betalas till icke räntebärande flöde	8 033	469
Fordringar/skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag icke räntebärande flöde		
Ingående balans	89 027	98 071
Redovisat mot anslag	7 100 995	5 904 540
Medel hänförliga till transfereringar mm som betalats från icke räntebärande flöde	-7 145 304	-5 914 086
Omdisponerade medel		-127
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	44 718	89 027
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-11 738	-9 648
Redovisat mot anslag	412 942	377 231
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-414 576	-379 496
Omdisponerade medel		127
Återbetalningar av anslagsmedel	353	49
Fordringar/skulder avseende anslag räntebärande flöde	-13 019	-11 738
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	3 860	5 732
Redovisat mot anslag under året enl. undantagsregeln	-875	-1 872
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	2 985	3 860
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	0	-66 378
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	142 715	69 139
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-7 279 986	-5 916 847
Betalningar hänförliga till anslag och uppbörd	7 137 271	5 914 086
Saldo	0	0
Summa avräkning med statsverket	34 684	81 149

Utgående fordringar och skulder 2013-12-31 i det räntebärande flödet, -13 019, avser det utgående anslagssparande 2013 för anslag 1:1.

I samband med övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning 2009 flyttades semesterlöneskulden per 2008-12-31 från Balanserad kapitalförändring till Avräkning med statsverket. Från och med 2009 har förändring av semesterlöneskulden anslagsavräknats.

Not 18 Behållning räntekonto hos Riksgäldskontoret

	2013-12-31	2012-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	81 308	66 541
Beviljad räntekontokredit	40 058	32 834

Beviljad räntekontokredit för 2013 framgår enligt regleringsbrev 2013-12-19 (U2013/7788/S).

Saldo på räntekonto beror på att erhållna anslagsmedel (12-delar) överstiger förbrukade anslagsmedel med 13 019 tkr, oförbrukade erhållna bidragsmedel 17 708 tkr samt skulder som ska regleras från räntekonto överstiger fordringar som ska betalas in till räntekonto.

Not 19 Statskapital

	2013-12-31	2012-12-31
Konst från Statens konstråd	142	15
Licenser Lärarlegitimation	1 855	1 855
IT-utveckling Lärarlegitimation	34 589	23 789
Bedömningsplattform för SFI-prov	7 874	7 874
IT-baserat informationssystem för kursplaner	16 001	16 001
Matematik lyftet	12 354	8 153
IT-stöd för statsbidragshantering	6 133	–
Gymnasievalet	563	–
Ackumulerade avskrivningar	–8 169	–4 443
Utgående statskapital	71 342	53 244

Statskapital utan avkastningskrav avser konst som under 2003 och 2013 har överförs från Statens Konstråd. Investeringar för Lärarlegitimation, IT-stöd statsbidrag, Matematiklyftet och Gymnasievalet har finansierats med anslag 1.5:3. IT-stöd statsbidrag har till del finansierats med anslag 1.5:9.

Not 20 Balanserad kapitalförändring

	2013-12-31	2012-12-31
Ingående balanserad kapitalförändring	1 366	–1 951
Föregående års kapitalförändring enligt resultaträkning	–5 121	–1 012
Avskrivningar statskapital	3 735	4 329
Utgående balanserad kapitalförändring	–20	1 366

Not 21 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2013-12-31	2012-12-31
Ingående avsättning	1 552	1 034
Årets pensionskostnad	–128	1 110
Årets pensionsutbetalning	–664	–592
Summa	760	1 552
Avsättning för omstrukturering	747	0
Utgående avsättning	1 507	1 552

Pensionsskulden har minskat på grund av ett flertal pensionsavgångar, vilket medfört att myndighetens pensionsåtagande minskat. Ny kostnad avsättning för omstrukturering avser preliminär kostnad för arbetstagare med särskilda pensionsersättning (avser beslut om nedläggning Göteborgskontoret).

Not 22 Lån i Riksgäldskontoret

	2013-12-31	2012-12-31
Ingående balans	41 465	42 006
Under året upptagna lån	9 398	17 477
Amortering	-16 814	-18 019
Utgående balans	34 049	41 465
Låneram	46 000	46 000

Låneram för 2013 enligt regleringsbrev 2013-12-19 (U2013/7788/S).

Not 23 Skulder till andra myndigheter

	2013-12-31	2012-12-31
Leverantörsskulder	35 194	58 197
Arbetsgivaravgifter	5 920	4 645
Särskild löneskatt	28	12
Utgående moms	341	569
Summa	41 483	63 423

Myndighetens leverantörsskulder till statliga leverantörer har minskat med ca 23 000 tkr, minskningen beror på att universitet/högskolor har fakturerat "i tid" således har Skolverkets leverantörsskulder till statliga myndigheter i bokslutet minskat.

Not 24 Upplupna kostnader

	2013-12-31	2012-12-31
Semesterlöneskuld inkl sociala avgifter	16 546	14 370
Upplupna löner inkl sociala avgifter	6 402	2 867
Övriga upplupna kostnader	2 876	6 692
Summa	25 825	23 929

Kostnaderna är högre som en följd av att antalet anställda har ökat. I upplupna löner ingår preliminär uppbokning lönerevision m m. samt avsättning inför nedläggning av Göteborgskontoret.

Not 25 Oförbrukade bidrag

	2013-12-31	2012-12-31
Kammarkollegiet	13 207	6 886
Regeringskansliet	1 101	1 744
Övriga myndigheter	707	1 450
Summa inomstatliga	15 015	10 080
Utomstatliga institutioner	872	1 736
Nordiska ministerrådet	1 821	415
Summa utomstatliga	2 693	2 151
Summa	17 708	12 231

Samtliga inomstatliga bidrag förväntas tas i anspråk om tre månader till ett år. Några projekt är avslutade och kommer att regleras under 2014.

ANSLAGSREDOVISNINGEN

Not 26 Utgiftsområde 01 Rikets styrelse, anslag 7:2 ap3 Utbildningsåtgärder för den nationella minoriteten romer

Omdisponerat anslagsbelopp

I enlighet med regleringsbrev 2013-09-06 A2013/3283/DISK minskas tilldelat belopp med 300 tkr, vilket redovisats som omdisponerat anslagsbelopp.

Not 27 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet, Anslag 1:1 Integrationsåtgärder ap7 Sfi-bonus

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2012-12-20 (A2012/4164/IU, A2012/4268/ADM (delvis)) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2012 som uppgick till 37 905 tkr. Detta har redovisats som en indragning.

Finansiella villkor

Anslagspost 7 Sfi-bonus	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av sfi-bonus, högst	600	535	65

Skolverket har tilldelats medel om 100 000 tkr 2013 och utfallet uppgår till 69 962 tkr. Avvikelsen om 30 procent beror på att antalet ansökningar om sfi-bonus har planat ut på en nivå som motsvarar ca 70 000 tkr årligen.

Not 28 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet, Anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Indragning och omdisponerat anslagsbelopp

I enlighet med regleringsbrev 2012-12-20 (U2012/7278/JÄM, U2012/7250/JÄM) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet från 2012 som uppgick till 2 485 tkr. Detta har redovisats som en indragning. I ändringsbeslut 2013-09-06 (U2013/5290/JÄM) har ytterligare 2 250 tkr tilldelats, vilket redovisas som omdisponerat anslagsbelopp.

Anslagspost 23 Särskilda jämställdhetsåtgärder – del till Skolverket	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Jämställdhetsinsatser inom skolväsendet enligt beslut (U2011/7067/S) och (U2012/3983/S)	16 500	12 767	3 733
Uppdrag om fortsatt informationskampanj om lärar- och förskolläraryrkena i enlighet med beslut (U2013/5045/S)	2 000	1 998	2
Uppdrag att genomföra en samlad insats i syfte att öka antalet män som arbetar som förskollärare och barnskötare i förskolan i enlighet med beslut (U2013/5044/S)	250	14	236

Skolverket har tilldelats medel om 18 750 tkr 2013 och utfallet uppgår till 14 779 tkr. Avvikelsen om 21 procent beror på att utbildningsinsatserna inte kommit igång som planerat då rekrytering försenats.

**Not 29 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning,
Anslag 1:1 Statens Skolverk**

Indragning

Enligt regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S U2012/6996/SAM (delvis) får Skolverket disponera 3 procent av tilldelade medel 2012. Den del av det ingående anslagssparande som översteg 3 procent av tilldelade medel 2012, 353 tkr, har redovisats som indragning.

**Not 30 Anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet
och annan pedagogisk verksamhet**

Indragning och omdisponerat anslagsbelopp

Enligt regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S, U2012/6996/SAM (delvis) får Skolverket disponera 102 500 tkr av det ingående anslagssparandet 2013. Resterande del, 100 779 tkr har redovisats som indragning. Enligt ändringsbeslut 2013-02-21, U2013/1100/S ska 30 000 tkr av anslagssparandet från 2012 på anslagsposten 9 omfördelas till anslagspost 3, vilket redovisats som omdisponerat anslagsbelopp. Enligt ändringsbeslut 2013-04-25 U2013/2722/S minskades tilldelat belopp på anslagspost 3 med 2 200 tkr, vilket redovisats som ett omdisponerat anslagsbelopp.

Finansiella villkor, tkr

Anslagspost 1 Medel för Teknisksprånget	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
I enlighet med uppdraget att genomföra Teknisksprånget (U2012/5580/GV), utbetalning till Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)	28 000	28 000	–
Myndighetsinterna förvaltningskostnader och uppföljning av insatsen	2 000	1 185	815

Anslagspost 3 Till Statens skolverks disposition	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
<i>Uppdrag givna i särskild ordning</i>			
Utgifter för att fortsätta arbetet med Kvalitetsutmärkelsen Bättre skola (U2010/3614/S), högst	2 000	2 000	–
Utgifter avseende uppdraget om befattningsutbildningen för rektorer och annan personal med motsvarande ledningsfunktion i skola, förskola och fritidshem (U2008/2648/S), högst	107 400	79 718	27 682
Varav administrationskostnader för befattningsutbildning	–	6 207	–
Utgifter i enlighet med uppdraget om kommunernas resursfördelning till grundskolor (U2012/5830/S), högst	630	530	100
Utgifter avseende det förnyade uppdraget att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling (U2011/567/S och U2011/2649/S), högst	10 000	9 774	226
För uppdraget att stödja ett urval av grundskolor i utanförskapsområden (U2011/6863/S)	20 000	19 987	13
Utgifter avseende uppdraget att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa (U2011/5947/S), högst	207 000	201 931	5 069

För uppdraget att stödja skolors utveckling av ämnet idrott och hälsa (U2011/5948/S), högst	2 000	1 647	353
Betalning till Livsmedelsverket för utgifter i enlighet med uppdraget Livsmedelsverket om näringsriktig skolmat och skolmåltidens utformning (U2011/5949/S), högst	3 000	3 000	–
Utgifter i enlighet med Skolverkets uppdrag att förbereda inrättandet av den nya gymnasiesärskolan.	8 500	7 424	1 076
Utgifter i enlighet med uppdraget att en informationskampanj om lärar- och förkolläraryrkena och de nya lärar- och förskolläraryrkesutbildningarna (U2010/7661/S), högst	5 000	4 994	6
Utgifter i enlighet med uppdrag att svara för fortbildning av matematiklärare i matematikdidaktik och utbildning av matematikhandledare och rektorer (U/2012/2103/GV), högst	131 000	127 318	3 682
Varav för administration, uppföljning och utvärdering av uppdraget	10 000	8 913	1 087
För finansiering av anläggningstillgångar i form av en särskild webbplats	10 000	4 183	5 817
Utgifter i enlighet med uppdrag om utveckling av kvalitet i gymnasial lärlingsutbildning (U2012/757/GV), högst	10 000	10 000	0
Utgifter avseende uppdraget att genomföra utvecklingsinsatser inom områdena naturvetenskap och teknik (U2012/4111/GV), högst	30 000	21 747	8 253
Varav insatser som syftar till att stärka arbetet med NT i förskolan, högst	4 000	3 274	726
Varav till Riksföreningen Teknikcollege	500	500	–
Varav till NTA Skolutveckling ekonomisk förening i enlighet med beslut (2012/7255/S)	3 000	3 000	–
<i>Uppdrag givna i regleringsbrev</i>			
Utgifter avseende uppdraget att genomföra fortbildningsinsatser med anledning av införandet av betyg i årskurs 6, högst	15 000	14 133	867
Informationsinsatser för yrkesutbildning, högst	5 000	3 760	1 240
Varav för anläggningstillgångar	–	563	–
Genomförande av en nationell handledarutbildning	30 000	8 212	21 788
För myndighetsinterna förvaltningskostnader	1 000	637	363
Varav för anläggningstillgångar	–	0	–
Fortbildning av främst studie- och yrkesvägledare, högst	10 000	3 846	6 154
Varav för administrativa ändamål, högst	1 300	1 173	127
Förbereda och ta fram nationella prov i kommunal vuxenutbildning	10 000	5 924	
Fortsatt implementering av beslutade reformer inom skolväsendet	7 000	4 921	

<i>Förordningar</i>			
Bidrag för lärlingsutbildning enligt förordningen (2007:1349) om försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning	–	42 434	–
Bidrag till lärlingsutbildning enligt förordning (2011:947) om statsbidrag för gymnasial lärlingsutbildning, högst	360 000	199 322	160 678
Varav administrativa kostnader för och uppföljning av utbildningen	2 000	1 319	681
För finansiering av anläggningstillgångar	–	623	–
Till teknik- och naturvetenskapscentrum i enlighet med vad som sågs i förordningen (1997:153) om statsbidrag till teknik- och naturvetenskapscentrum, högst	25 500	25 500	–
Utgifter i enlighet med förordningen om försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan, högst	32 800	12 909	19 891
Varav kostnader för information och administration av försöksverksamheten	2 100	1 509	591
Utbildning i svenska för invandrare	50 000	47 800	2 200
Varav kostnader för information och administration av verksamheten	1 000	624	376
Arbetsplatsförlagt lärande i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	25 000	24 366	634
Varav för myndighetsinterna förvaltningskostnader m.m.	1 000	61	939
Utgifter för insatser enligt förordningen (2012:144) om statsbidrag för kompetensutveckling av lärare i yrkesämnena,	17 000	6 716	10 284
Varav för administrativa ändamål	640	545	95
<i>Övrigt</i>			
Internationella tävlingar för elever i teknik, naturvetenskap och matematik	–	800	–
Stipendier till islänningar för yrkesutbildning i Sverige	–	72	–
Till Universitets- och högskolerådet för stöd till utveckling av multilaterala projekt inom Grundtvig, Comenius och Leonardo da Vinci	200	200	–
Till Stockholms universitet för verksamheten med nationellt resurscentrum i kemi	500	500	–
Till Lunds universitet för verksamheten med nationellt resurscentrum i fysik	500	500	–
Utgifter avseende uppgift att legitimera lärare och förskollärare, komplettera legitimationer med ytterligare behörighet och utnämna lektorer och därtill hörande uppgifter, högst	146 000	127 569	18 431
Medel har även finansierat anläggningstillgångar avseende detta uppdrag	–	10 799	–
Utgifter som avser Lärarnas ansvarsnämnd, högst	1 800	565	1 235

Anslagspost 1:5.3 har tillgodoförts närmare 8 000 tkr avseende återbetalda statsbidrag för utvecklingsinsatser matematik.

Skolverkets disponibla medel inom anslagsposten 1:5.3 uppgår till 1 277 964 tkr och utfallet uppgår till 1 041 998 tkr. Avvikelsen utgör 18 procent och förklaras

i huvudsak av att antalet deltagare i befattningsutbildning för rektorer varit färre än beräknat, liksom deltagare i gymnasial lärlingsutbildning. Skolverket har haft lägre kostnader för genomförande av nationell handledarutbildning och ett färre antal skolor än planerat har ansökt om bidrag avseende försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år. Utgifter för legitimering av lärare och förskollärare har gett ett lägre anslagsutfall än budgeterat.

Anslagspost 4 Bidrag till vissa organisationer	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag till elevorganisationer i form av verksamhetsstöd	–	4 700	–
Bidrag till föräldraorganisationer	–	1 400	–
Sveriges anslutning till Europeiskt centrum för moderna språk i Graz	–	550	–
Förberedelsearbete avseende uppfinnartävlingen Finn Upp för elever i årskurserna 6–9	–	1 000	–
Stöd till Förbundet mot läs- och skrivsvårigheter för verksamheten vid Skrivknuten i Stockholm	–	1 000	–
Till World Skills Sweden (Yrkeslandslaget), högst	5 000	5 000	–
varav för planering och genomförande av yrkes-SM	2 000	2 000	–
Till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur, högst	2 000	2 000	–
Utgifter avseende uppdraget att stimulera entreprenörskap inom ramen för regeringens strategi för entreprenörskap i skolan, högst	29 500	28 537	963
Varav verksamhetsstöd som har betalats ut till Ung företagsamhet	12 000	12 000	–

Anslagspost 9 Fördelas efter beslut av regeringen	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen, högst	13 000	5 064	7 936
Varav för administrativa ändamål	1 100	471	629
Utbetalning till föreningen Mattecentrum	2 000	2 000	–
Försöksverksamhet med ökad undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk för ny-anlända elever i grundskolan	15 000	14 674	326
För information, administration, uppföljning och utvärdering	600	35	565
Till stiftelsen Teach for Sweden	3 000	3 000	–
Utgifter med anledning av uppdraget enl förordning (2013:70) om statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare, dels informera om möjligheten för skolhuvudmän att ansöka om statsbidrag enl förordningen, högst	187 000	138 532	48 468
Varav för administration med anledning av uppdraget	10 000	3 382	6 618
För finansiering av anläggningstillgångar	8 000	5 510	2 490
Utgifter i enlighet med uppdraget att förslå ett eller högst två universitet, högskolor eller enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina i syfte att bilda ett eller två ämnesdidaktiska centrum för naturvetenskap och teknik	300	40	260

Utbetalning till Göteborgs universitet för verksamheten Nationellt centrum för matematikutbildning	1 700	1 700	–
Intensifiering av instruktionsenlig verksamhet att sammanställa och sprida forskningsresultat som kan bidra till ökad kunskap om effektiva metoder och arbetssätt i skolväsendet	2 500	2 429	71
För att fullfölja uppdraget om att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet	20 500	12 197	8 303
Yrkesintroduktion i gymnasieskolan enligt förordningen (2013:444).	30 000	27 741	2 259
därav utveckling av introduktionsprogrammet yrkesintroduktion	9 000	1 195	7 805
Yrkesintroduktion i gymnasieskolan enligt förordningen (2013:444).	30 000	28 936	1 064
Utbetalning till Vetenskapsrådet	7 000	7 000	–

Disponibelt belopp på anslagspost 1:5.9 uppgår till 322 200 tkr. Skolverket har tilldelats uppdrag inom anslagsposten 1:5.9 motsvarande 282 000 tkr och utfallet uppgår till 215 576 tkr. Avvikelsen mot tilldelade uppdrag utgör 24 procent vilket i huvudsak förklaras av att medel inte förbrukats avseende behörighetsgivande utbildning för lärare i yrkesämnen samt statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare. Dessutom har lärosäten inte kunnat anlitas i den takt som behövts för att förbuktas medlen för uppdrag om att genomföra integrationsinsatser inom skolväsendet.

Not 31 Anslag 1:6 Särskilda insatser på skolområdet

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S U2012/6996/SAM (delvis) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2012 med 27 262 tkr.

Ap.2 Särskilda bidrag för riksrekryterande gymnasial utbildning för elever med funktionshinder	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Elevbaserat tilläggsbidrag för svårt rörelsehindrade elever:			
Göteborg kommun	15 580	15 580	–
Kristianstads kommun	12 938	12 938	–
Stockholms kommun	9 874	9 874	–
Umeå kommun	7 419	7 419	–
Ersättning till Örebro Kommun enligt:			
– 6§ i avtalet mellan staten och Örebro kommun om gymnasial utbildning i Örebro för döva och hörselskadade samt dövblinda ungdomar från hela landet	106 886	106 886	–
– 8§ nämnda avtal, för särskilda stödinsatser	6 168	6 168	–
– 9§ nämnda avtal samt 6§ avtalet mellan staten och Örebro kommun om utbildning inom Örebro gymnasiesärskola för döva eller hörselskadade utvecklingsstörda elever från hela landet	–	19 886	–
Ersättning i enlighet med avtal om utbildning för psykiskt utvecklingsstörda barn och ungdomar från hela landet som upprättats mellan staten och Landstinget i Södermanlands län	–	7 219	–

Skolverket har tilldelats medel om 216 376 tkr 2013 och utfallet uppgår till 185 970 tkr. Avvikelsen om 14 procent beror på att tilldelat belopp beräknats för högt jämfört med de angivna belopp som betalats ut.

Not 32 Anslag 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S U2012/6996/SAM (delvis) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2012 med 2 201 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, högst	1 000	1 000	–

Anslagspost 2	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration av statsbidraget, information och uppföljning av bidraget, högst	600	489	111

Not 33 Anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Indragning

Enligt regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S U2012/6996/SAM (delvis) har Skolverket redovisat en indragning på det ingående anslagssparandet från 2012 på anslagspost 1 och 2 med 2 739 respektive 22 449 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar:			
Mjölby kommun, utbildning i guldsmedsteknik	202	202	–
Nybro kommun, utbildning i glasblåsning	600	600	–
Krokoms kommun, utbildning i körning med häst	1 058	1 058	–
Stockholms kommun, utbildning för yrkesdansare	1 487	1 487	–
Särskilt bidrag för förberedande dansutbildning i grundskolan:			
Göteborgs kommun (inklusive grundbidrag)	–	667	–
Piteå kommun (inklusive grundbidrag)	–	310	–
Stockholms kommun (inklusive grundbidrag)	–	595	–
Särskilt bidrag för förberedande dansutbildning och Yrkesdansutbildning:			
Göteborgs kommun, förberedande dansutbildning	4 228	4 228	–
Stockholms kommun, förberedande dansutbildning	4 228	4 228	–
Stockholms kommun, yrkesdansutbildning	9 711	9 711	–
Särskilt bidrag för internatboende för elever på dansutbildningen, högst:			
Stockholms kommun	3 052	3 052	–

Särskilt bidrag för anordnande av förberedande dansarutbildning i grundskolans årskurs 4–9			
Piteå kommun	907	907	–
Rådet för dansarutbildningens verksamhet	3 000	2 638	362
<i>Finansiella villkor</i>			
Anslagspost 2	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
IBO anslutningsavgift	–	2 786	–
Internationell gymnasial utbildning i Stockholm, Göteborg och Sigtuna		10 510	
Statsbidrag till kommuner för elever från nordiska länder	–	16 993	–
Statsbidrag till landsting för elever från nordiska länder	–	1 211	–
Statsbidrag till fristående skolor för elever från nordiska länder		10 715	–
Ersättning vid personskada till elev i viss gymnasieskolutbildning		249	–
Statsbidrag till riksinternatskolor	–	15 852	–
Statsbidrag för utlandssvenska elevers skolgång i Sverige	–	253	–
Statsbidrag för vissa barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige	–	23 816	–
Utbetalning till Kulturfonden för Sverige och Finland, högst	1 000	1 000	–

Skolverket har tilldelats medel om 109 542 tkr 2013 och utfallet uppgår till 83 385 tkr. Avvikelsen om 24 procent beror på att antalet elever på Riksinternatsskolorna är lägre 2013.

Not 34 Anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Utgifter som belastat Europaskolorna redovisas bland verksamhetens kostnader i resultaträkningen.

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S U2012/6996/SAM (delvis) får Skolverket disponera 4000 tkr för anslagspost 1 och inget för anslagspost 2 av det ingående sparandet. Den del av det ingående anslagssparandet som redovisats som indragning uppgår till 6 055 tkr respektive 295 tkr.

Anslagspost 1 Elev- och lokalkostnadsbidrag vid svensk undervisning i utlandet samt anslagspost 2 Utvecklingsarbete

Skolverket har tilldelats medel om 104 213 tkr 2013 och utfallet uppgår till 89 938 tkr. Avvikelsen om 17 procent beror framför allt på att ändringar av regelverket medfört att bidrag betalas ut till färre elever 2013.

Not 35 Anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Indragning

I enlighet med regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S U2012/6996/SAM (delvis) får Skolverket inte disponera det ingående sparandet från 2012 på anslagspost 1 och 2 och det har därför redovisats som en indragning på 199 014 tkr respektive 26 849 tkr.

Finansiella villkor

Anslagspost 1	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande, högst	439 300	309 055	130 245
Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av insatserna för lärarfortbildning, högst	7 800	5 935	1 865
Utgifter i enlighet med Skolverkets uppdrag att svara för fortbildning av rektorer (U2011/1195/S), högst	20 000	4 110	15 890
Till Stockholms universitet för utveckling av formerna för validering av legitimerade lärares yrkeserfarenheter.	3 400	0	3 400
Utgifter i enlighet med uppdrag (U2013/1101/S) avseende kompetensutvecklingsinsatser, högst	11 900	6 754	5 146

Skolverket har tilldelats medel om 482 400 tkr 2013 och utfallet uppgår till 319 906 tkr. Avvikelsen om 34 procent beror på ett lägre antal sökande inom såväl fortbildning av lärare och fritidspedagoger som rektorer. Avvikelse har även uppstått på grund av valet av kurser då kostnaden för olika kurser varierar.

Anslagspost 3	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Skolverkets kostnader för administration samt uppföljning av fortbildningsinsatserna av förskollärare och förskolechefer, högst	1 500	1 408	92

Skolverket har tilldelats medel om 40 500 tkr 2013 och utfallet uppgår till 17 788 tkr. Avvikelsen om 56 procent beror på att antalet sökande varit lågt.

Not 36 Anslag 1:11 Förstärkning av basfärdigheter

Indragning

Enligt regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S U2012/6996/SAM (delvis) får Skolverket disponera 500 tkr av det ingående anslagssparandet från 2012. Resterande ingående anslagssparande från 2012 har redovisats som en indragning (med 9 478 tkr).

Anslagspost 1:11 har tillgodoförts återtalanden vilket gör att anslagsutfallet redovisas negativt och det utgående överföringsbeloppet uppgår till 3 788 tkr trots att totalt disponibelt belopp endast uppgår till 500 tkr.

Not 37 Anslag 1:14 Statligt stöd till vuxenutbildning

Indragning

Enligt regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S U2012/6996/SAM (delvis) får Skolverket inte disponera det ingående anslagssparandet för anslagsposterna 1 och 6 och det har därför redovisats som en indragning med totalt 1 068 tkr. För anslagspost 8 får Skolverket disponera 52 000 tkr av det ingående anslagssparandet och en indragning har redovisats med 11 713 tkr.

Omfördelning av anslagssparande

Enligt regleringsbrev 2012-12-20 U2012/7265/S U2012/6996/SAM (delvis) omfördelas anslagssparande från 2012 på anslagspost 1:15.3 till anslagspost 1:14.8.

Finansiella villkor

Anslagspost 2 Särskilt verksamhetsstöd för vissa utbildningar	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund	525	525	–
Samernas utbildningscentrum i Jokkmokk	9 271	9 271	–

Anslagspost 8 Statsbidrag för yrkesutbildning inom komvux och särvux	Finansiellt villkor	Utfall	Saldo
Bidrag enl förordning om statsbidrag för yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå, högst	814 600	794 301	20 299
Bidrag enligt förordningen (2010:2016) om statsbidrag för lärlingsutbildning för vuxna.	362 000	309 310	52 690

Not 38 Beställningsbemyndigande

Enligt regleringsbrev för 2013 har Skolverket tilldelats en bemyndigande ram om 1 701 600 tkr, varav 61 200 tkr för anslag 1:5. ap 1, Tekniksprånget, 18 000 tkr för anslag 1:5. ap 2 Internationella studier samt 1 215 400 tkr för anslag 1:5. ap 3 Till Statens skolverks disposition för Rektorsprogrammet, Matematiklyftet och Karriärtjänster, 377 000 tkr för anslag 1:10. ap 1, Fortbildning av lärare och rektorer, 30 000 tkr för anslag 1:10. ap 3, Fortbildning av förskolelärare/chefer.

Ingående åtaganden 2013 uppgick till 477 433 tkr.

Utestående åtaganden att infrias under 2014-16 uppgår totalt till 440 269 tkr, varav för Tekniksprånget 61 200 tkr, Rektorsprogrammet och Matematiklyftet 256 682 tkr, anslag 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. För anslag 1:5.2 Internationella studier har Skolverket inga överenskommelser över flera år vilket är en förändring mot föregående år. För anslag 1:5.3 fick Skolverket 2013-12-19 ett ökat bemyndigande till 1 215 400 tkr. Det utökade bemyndigandet avser Karriärtjänster. Inga avtal för Karriärtjänster hann ingås före årsskiftet. För anslag 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal utgör åtagandet 122 387 tkr, varav 99 707 tkr för Fortbildning av lärare och rektorer samt 22 680 tkr för Fortbildning av förskolelärare/chefer.

Ledningens beslut om årsredovisning 2013

Generaldirektörens ställningstagande om årsredovisning 2013

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Stockholm den 21 februari 2014

Anna Ekström
Generaldirektör

Skolverket

www.skolverket.se